

DET KONGELIGE
KULTUR- OG KIRKEDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(2002-2003)

FOR BUDSJETTERMINEN 2003

Utgiftskapitler: 300-342

Inntektskapitler: 3300-3342

Innhold

Del I			Del II		
	Innledning	9		Budsjettforslag	29
1	Utfordringer på kultur- og kirkefeltet	11	<i>Programkategori 08.10 Administrasjon m.m. (kap. 0300–0310)</i>	<i>31</i>	
2	Regjeringens økonomiske opplegg for 2003	12	Kap. 0300 Kultur- og kirkedepartementet (jf. kap. 3300)	32	
3	Endret fordeling av spilleoverskuddet – fordeling av midler til kulturformål utenfor statsbudsjettet	13	Kap. 3300 Kultur- og kirkedepartementet (jf. kap. 0300)	34	
4	Forslaget til kultur- og kirkebudsjett	16	Kap. 0301 Deltaking i internasjonale organisasjoner (jf. kap. 3301)	34	
4.1	Programkategori 08.10 Administrasjon m.m.	16	Kap. 3301 Deltaking i internasjonale organisasjoner (jf. kap. 0301)	35	
4.2	Programkategori 08.20 Kulturformål	16	Kap. 0305 Lotteritilsynet (jf. kap. 3305)	35	
4.3	Programkategori 08.30 Film- og medieformål	16	Kap. 3305 Inntekter fra spill og lotterier (jf. 0305)	37	
4.4	Programkategori 08.40 Den norske kirke	16	Kap. 0310 Tilskudd til trossamfunn m.m. og private kirkebygg	38	
5	Regjeringens politikk på kultur- og kirkeområdet	17	<i>Programkategori 08.20 Kulturformål (kap. 0320-0329)</i>	<i>40</i>	
5.1	Hovedmål for kulturpolitikken	17	Kap. 0320 Allmenne kulturformål (jf. kap. 3320)	48	
5.2	Hovedmål for mediepolitikken	17	Kap. 3320 Allmenne kulturformål (jf. kap 0320)	62	
5.3	Hovedmål for idrettspolitikken	18	Kap. 0321 Kunstnerformål	63	
5.4	Hovedmål for kirkepolitikken	19	Kap. 0322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom (jf. kap. 3322)	68	
6	Modernisering og forenkling av offentlig sektor	20	Kap. 3322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom (jf. kap. 0322)	75	
7	Oppfølging av handlingsplanen for funksjonshemmede	21	Kap. 0323 Musikkformål (jf. kap. 3323)	75	
8	Miljøomtale	21	Kap. 3323 Musikkformål (jf. kap. 0323)	85	
8.1	Departementets miljøhandlingsplan 2001-2004	21	Kap. 0324 Teater- og operaformål (jf. kap. 3324)	85	
8.2	Rapport for 2001	22	Kap. 3324 Teater- og operaformål (jf. kap. 0324)	94	
9	Oversikt over budsjettforslaget for 2003	24	Kap. 0325 Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer (jf. kap. 3325)	95	
			Kap. 3325 Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer (jf. kap. 0325)	96	
			Kap. 0326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 3326)	96	
			Kap. 3326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 0326)	102	
			Kap. 0328 Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 3328)	103	
			Kap. 3328 Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 0328)	115	
			Kap. 0329 Arkivformål (jf. kap. 3329)	116	

Kap. 3329 Arkivformål (jf. kap. 0329)	119
<i>Programkategori 08.30 Film- og medieformål (kap. 0334-0336)</i>	<i>120</i>
Kap. 0334 Film- og medieformål (jf. kap. 3334)	125
Kap. 3334 Film- og medieformål (jf. kap. 0334)	130
Kap. 0335 Pressestøtte	131
Kap. 0336 Informasjonsberedskap - kringkasting	136
<i>Programkategori 08.40 Den norske kirke (kap. 0340-0342)</i>	<i>138</i>
Kap. 0340 Kirkelig administrasjon (jf. kap. 3340)	143
Kap. 3340 Kirkelig administrasjon (jf. kap. 0340)	148
Kap. 0341 Presteskabet (jf. kap. 3341)	149
Kap. 3341 Presteskabet (jf. kap. 0341)	152
Kap. 0342 Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 3342)	153
Kap. 3342 Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 0342)	154

Forslag til vedtak om bevilgning for budsjetterminen 2003, kapitlene 300-342, 3300-3342	160
--	------------

Vedlegg 1

Oversikt over tiltak det foreslås midler til i 2003 under kap. 320, post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd og hvilke beløp det ble avsatt til disse i 2002	168
---	-----

Vedlegg 2

Oversikt over tiltak det foreslås midler til i 2003 under 78-postene og hvilke beløp som ble avsatt til disse i 2002	170
--	-----

Vedlegg 3

Omtale av ledernes ansettelsesvilkår i heleide statlige foretak	176
---	-----

Tabelloversikt

Tabell 10.1 Norsk kulturfond – hovedfordeling 2000-2002:	58
Tabell 10.2 Fond for lyd og bilde – fordeling av midler 2000-2002:	60
Tabell 10.3 Fordeling av midler til lokale og regionale kulturbygg i 2001:	61
Tabell 10.4 Antall søkere og mottakere av stipend og garantiinntekter i 2000 og 2001 fordelt på ulike stipendtyper:	66
Tabell 10.5 Fordeling av stipend- og garantiinntekter i 2000 og 2001 på de ulike kunstnergruppene:	67
Tabell 10.6 Økonomiske nøkkeltall for knutepunktinstitusjoner i 2001: ..	72
Tabell 10.7 Antall besøkende i 1999 - 2001 ved statlige billedkunstmuseer og knutepunktinstitusjoner innen billedkunstområdet:	73
Tabell 10.8 Økonomiske nøkkeltall for funksjonsdelingsinstitusjonene i 2001: ..	80
Tabell 10.9 Oversikt over ansatte i orkesterselskapene i 2001:	81

Tabell 10.10 Antall offentlige konserter i Rikskonsertene utenom skolekonserter og førskolekonserter 1999-2001:	81
Tabell 10.11 Antall konserter og publikum i orkesterselskapene 1999-2001: ...	81
Tabell 10.12 Antall arrangementer og publikum i knutepunktinstitusjonene 1999-2001:	82
Tabell 10.13 Konserter med norsk tradisjonsmusikk og verdensmusikk i Rikskonsertenes regi i 2001:	82
Tabell 10.14 Framførte verk av nålevende komponister i orkesterselskapene 1999-2001:	83
Tabell 10.15 Antall skolekonserter og konserter for barn i førskolealder 1998-2001:	83
Tabell 10.16 Antall konserter for barn og unge i regi av orkesterselskapene og antall publikum på slike konserter 1999-2001:	84

Tabell 10.17 Økonomiske nøkkeltall for tilskuddsinstitusjonene i 2001: ...	90	Tabell 10.28 Antall norske filmer som er med på internasjonale filmfestivaler 1997-2001:	128
Tabell 10.18 Hovedtall for virksomheten ved Riksteatret og tilskuddsinstitusjonene i 2000 og 2001:	91	Tabell 10.29 Utviklingen i kinobesøk 1997-2001:	128
Tabell 10.19 Scenekunstinstitusjonenes turnévirksomhet i 2000 og 2001:	92	Tabell 10.30 Antall norske filmer vist i fjernsyn 1997-2001:	128
Tabell 10.20 Scenekunstinstitusjonenes virksomhet i 2000 og 2001 rettet mot barn og unge:	93	Tabell 10.31 Antall barne- og ungdomsfilmer 1997-2001:	129
Tabell 10.21 Antall oppsetninger med ny norsk dramatik/musikk-dramatik og koreografi:	93	Tabell 10.32 Gjennomsnittlige kostnader pr. spillefilmproduksjon 1997-2001: .	129
Tabell 10.22 Økonomiske nøkkeltall for nasjonale institusjoner i 2001	111	Tabell 10.33 Antall meter restaurert film 1997-2001:	129
Tabell 10.23 Samlingenes tilvekst i 2001, og ikke tilfredsstillende registrert materiale pr. 31.12.2001	112	Tabell 10.34 Driftsresultat i 2001 for Filmparken AS:	130
Tabell 10.24 Oversikt over besøk ved museer som i 2001 fikk bevilgning eller driftstilskudd direkte fra Kulturdepartementet	113	Tabell 10.35 Totalt antall dagsaviser 1997-2001	133
Tabell 10.25 Andel av total tilvekst som berører 1900-tallets historie ved de kulturhistoriske og de blandede kultur- og naturhistoriske museene i 2001, fordelt på grupper av gjenstander og verneverdige bygninger	115	Tabell 10.36 Antall samiske aviser 1997-2001:	134
Tabell 10.26 Antall filmproduksjoner 1997-2001:	127	Tabell 10.37 Antall innvandrerpublikasjoner 1997-2001:	134
Tabell 10.27 Antall priser til norske filmproduksjoner ved internasjonale filmfestivaler 1997-2001:	128	Tabell 10.38 Antall lokale nummertooaviser 1997-2001:	134
		Tabell 10.39 Antall riksspredte meningsbærende aviser 1997-2001:	134
		Tabell 10.40 NRK AS' inntekter i 2003:	135
		Tabell 10.41 NRK AS' inntekter i 2001:	135
		Tabell 10.42 Medlems-, dåps-, konfirmasjons-, gravferds- og vigselforsentene i bispedømmene i 2001	139
		Tabell 10.43 Medlemsskap i Den norske kirke og oppslutning om kirkelige handlinger i prosent, for årene 1980, 1990 og 2001	139
		Tabell 10.44 Resultat for Opplysningsvesenets fond 2000 og 2001:	157

Figuroversikt

Figur 10.1 Andel av befolkningen som benyttet ulike massemedier en gjennomsnittsdag i 1996, 2000 og 2001	121	Figur 10.2 Antall minutter brukt til ulike massemedier en gjennomsnittsdag i 1996, 2000 og 2001	122
		Figur 10.3 Andel kvinnelige kapellaner og sokneprester i bispedømmene 2001	152

Oversikt over bokser

Boks 5.1 Fordeling av spilleoverskuddet til idrettsformål i 2002	19
--	----

DET KONGELIGE
KULTUR- OG KIRKEDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(2002–2003)

FOR BUDSJETTERMINEN 2003

Utgiftskapitler: 300–342

Inntektskapitler: 3300–3342

*Tilråding fra Kultur- og kirke departementet av 13. september 2002,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Bondevik II)*

Del I
Innledning

1 utfordringer på kultur- og kirkefeltet

Kunst og kultur har en egenverdi og er av avgjørende betydning for utviklingen av den enkeltes personlighet og livskvalitet. Kulturell utfoldelse motvirker fremmedfrykt og bidrar til å skape trygghet i omgang med andre. Regjeringen vil bygge på den kristne og humanistiske kulturarv som et felles grunnlag for vårt samfunn.

Gjennom en aktiv kulturpolitikk er det et hovedmål å sikre flest mulig tilgang til et bredt tilbud av høy kvalitet. Kulturpolitikken må legge forholdene til rette for et vidt spekter av aktivitet, opplevelse, erfaring og erkjennelse. Den må stimulere til at både brede og smale grupper kan utøve og oppleve kunst og kultur. For å sikre dette er det særlig viktig å ivareta ikke-kommersielle aktiviteter og uttrykk.

Regjeringen vil i 2003 legge fram en kulturmelding med en samlet gjennomgang av de kulturpolitiske utfordringer og muligheter som bl.a. følger av globaliseringen, nye medier og det kulturelle mangfoldet. I meldingen vil perspektivet om kunstens og kulturens egenverdi stå sentralt.

Utgangspunktet for mediepolitikken er å sikre ytringsfriheten som en forutsetning for et levende folkestyre. Det er av sentral betydning å legge forholdene til rette for en bred og uavhengig offentlig debatt gjennom et mangfold av aviser, etermedier og andre informasjonsformidlere. Allmennkringkasterne har særlige forpliktelser knyttet til norsk språk og kultur. Regjeringen foreslår å videreføre pressestøtten, og vil videreføre arbeidet for å definere klarere retningslinjer for allmennkringkasterne.

Den norske kirke skal fortsette å være en bred folkekirke der mennesker finner god tilhørighet. Regjeringen ønsker å legge forholdene til rette for at kirken kan nå ut på mange og ulike arenaer, og for at kirken kan følge opp sine målsettinger om å være en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke. Å være kirke i en tid med store utfordringer, stiller krav om stadig å arbeide med formidling og tilstedeværelse. Dette gjelder ikke bare på tradisjonelle områder. I et samfunn med økende livssynsmangfold og andre kulturtradisjoner representert, er det viktig at kirken også står i aktiv dialog med dem som representerer andre religioner og livssyn.

Kirken er i gang med sin vurdering av spørsmålet om forholdet mellom kirken og staten. Kirke/stat-utvalget leverte sin innstilling våren 2002. Etter at Kirkemøtet i november 2002 har behandlet innstillingen, vil Regjeringen oppnevne et eget utvalg for å utrede spørsmålet.

Det finanspolitiske opplegget for 2003 er stramt, jf. særskilt omtale om dette. Dette reflekteres også i Kultur- og kirkedepartementets budsjettforslag. Økningen i departementets totale budsjett-ramme er på 251 mill. kroner, eller 4,9 pst. Dette tilsvarer om lag forventet lønns- og prisstigning, samt enkelte budsjettekniske endringer, særlig på kirkesektoren. Budsjettet reflekterer ikke regjeringens ambisjonsnivå på kultur- og kirkeområdet, men er bl.a. en konsekvens av behovet for å føre en finanspolitikk som ikke er for ekspansiv.

Departementet har lagt avgjørende vekt på at det også i en stram budsjett-situasjon er viktig å opprettholde et tilnærmet uendret bevilgningsnivå til museene, teatrene, orkestrene og andre kulturinstitusjoner og faste tiltak. Disse har en meget sårbar driftssituasjon med en dominerende andel av sine driftsbudsjetter knyttet til faste utgifter. De har allerede måttet innpasse betydelige merkostnader som følge av momsreformen, økte pensjonsutgifter og et kostbart lønnsoppgjør i 2002. Som følge av dette innebærer den moderate nominelle økningen i budsjett-rammen i praksis et lavere aktivitetsnivå ved de fleste kulturinstitusjonene.

Innenfor den budsjett-rammen som er til rådighet, foreslås bl.a. følgende satsinger:

- St.meld. nr. 22 (1999-2000) om arkiv, bibliotek og museer har fått bred tilslutning i Stortinget, jf. Innst. S. nr. 46 (2000-2001). Regjeringen følger i budsjettforslaget opp med 20 mill. kroner til distriktsmuseer fordelt over hele landet, 2 mill. kroner til etablering av fagorganet ABM-utvikling, og 6 mill. kroner til etablering av Nasjonalmuseet for kunst
- Nasjonalbiblioteket er styrket med 14,5 mill. kroner til bygnings- og driftsmessige oppgraderinger i Mo i Rana og 2 mill. kroner til videreutvikling av avdelingen i Oslo
- arbeidet med bygging av ny opera i Bjørvika videreføres etter planen. 275 mill. kroner foreslås bevilget under Arbeids- og administrasjonsdepartementets budsjett
- Norsk lyd- og blindeskriftsbiblioteks bevilgning økes med 5,5 mill. kroner, bl.a. for å sikre tilstrekkelig produksjon av folkebibliotekslitteratur og studielitteratur for synshemmede
- det foreslås å opprette to nye tilskuddsordninger på mediesektoren; en for fjernsynsproduksjoner av høy kvalitet, og en forsøksordning med tilskudd til prosjektutvikling innenfor nye medier. Forvaltningen av begge ordningene legges til Norsk filmfond. Bevilgningen til Norsk filmfond foreslås økt med 17,4 mill. kroner til 234,1 mill. kroner
- regjeringen vil om kort tid legge fram en melding om dåpsopplæring i Den norske kirke.

Det foreslås i budsjettet å styrke posten til undervisning med 5 mill. kroner, bl.a. til nye kateketstillinger

- Den norske kirke er i 2003 vertskap under generalforsamlingen til Konferansen av Europeiske Kirker, som avholdes i Trondheim. Dette er den største internasjonale kirkekonferanse som er avholdt i Norge. Vertskapsforpliktelsene i 2003 vil utgjøre 5 mill. kroner, som er innarbeidet i budsjettet.

For å unngå å vanskeliggjøre kulturinstitusjonenes driftssituasjon ytterligere, og for å unngå andre skadelige konsekvenser for kulturlivet over hele landet, har departementet funnet det nødvendig å redusere bevilgningene over statsbudsjettet til frifond og lokale og regionale kulturbygg i forhold til vedtatt budsjett for 2002. Likevel sikres disse formålene en betydelig samlet økning i 2003 på grunn av økt tilførsel fra spilleoverskuddet fra Norsk Tipping AS.

Forslag til utgiftsramme for 2003:

(i 1 000 kr)

Kat.	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003	Pst. endr. 02/03
08.10	Administrasjon m.m.	137 127	256 389	251 886	-1,8
08.20	Kulturformål	3 150 942	3 231 575	3 344 267	3,5
08.30	Film- og medieformål	619 130	693 520	709 182	2,3
08.40	Den norske kirke	¹⁾	896 666	1 023 842	14,2
	Sum utgifter	3 907 199	5 078 150	5 329 177	4,9

¹⁾ Programkategori 08.40 ble overført til Kultur- og kirke departementet fra 1. januar 2002. Regnskapstall for 2001 er omtalt i Utdannings- og forskningsdepartementets budsjettproposisjon for 2003.

2 Regjeringens økonomiske opplegg for 2003

Regjeringens hovedmål for den økonomiske politikken er arbeid til alle, økt verdiskaping, videreutvikling av det norske velferdssamfunnet, rettferdig fordeling og bærekraftig utvikling. Et sterkt og konkurransedyktig næringsliv er en forutsetning for å nå disse målene.

På lang sikt er det vekstevnen i fastlandsøkonomien som bestemmer utviklingen i velferden i Norge. Uansett utvikling i oljepriser og oljeproduksjon vil verdiskapingen i fastlands-Norge være langt større enn oljeinntektene. Den økonomiske politikken må derfor legge avgjørende vekt på å fremme verdiskaping og produktivitet både i offentlig og privat sektor.

Regjeringen vil følge retningslinjene for en forsvarlig, gradvis innfasing av oljeinntektene i økonomien som det var bred enighet om ved Stortingets behandling av St.meld. nr. 29 (2000-2001). Bruken av oljeinntekter bør særlig rettes inn mot å redusere skatter og avgifter og mot andre tiltak som kan øke vekstevnen i økonomien. Regjeringen vil forbedre rammevilkårene for næringsvirksomhet

og innrette bruken av oljeinntektene på en slik måte at presset på prisstigning og rente blir minst mulig. Regjeringen har som målsetting over tid å holde den underliggende veksten i statsbudsjettets utgifter lavere enn veksten i verdiskapingen i fastlands-Norge.

Usikkerheten om utviklingen i internasjonal økonomi har økt de siste månedene. Ny informasjon tyder på at oppgangen i USA er svakere enn tidligere anslått. Også i Europa lar veksten vente på seg. Samlet sett framstår vekstutsiktene for våre viktigste handelspartnere som noe svekket de siste månedene.

Norsk økonomi påvirkes av uroen internasjonalt, bl.a. gjennom fallende aksjekurser og svak markedsvekst for norske eksportprodukter. Svekket konkurranseevne, bl.a. som følge av en sterk kronekurs, har også bidratt til at eksporten av tradisjonelle varer falt både i 1. og 2. kvartal i år. Antall konkurser økte betydelig i første halvår, særlig innenfor IKT-næringen. Veksten i boligprisene viser tegn til å flate ut, og detaljomsetningsindeksen og førstegangsregistreringen av personbiler tyder på en utflating i varekonsumet i 2. kvartal. Sterk inntektsvekst tilsier imidlertid at

husholdningenes etterspørsel vil ta seg opp framover.

I Nasjonalbudsjettet 2003 anslås veksten i fastlandsøkonomien i år og neste år noe lavere enn i Revidert nasjonalbudsjett, først og fremst som følge av lavere investeringer i fastlandsbedriftene og svakere utvikling i eksporten av tradisjonelle varer. På den annen side er oljeinvesteringene oppjustert både for 2002 og 2003.

Ifølge Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) var sysselsettingen om lag uendret fra 1. til 2. kvartal i år. Den registrerte ledigheten har økt det siste året, og antall ledige stillinger annonsert i media har avtatt markert.

3 Endret fordeling av spilleoverskuddet – fordeling av midler til kulturformål utenfor statsbudsjettet

Stortinget har vedtatt endring i lov av 28. august 1992 nr. 103 om pengespill m.v., Besl. O. nr. 52 (2001-2002), jf. Innst. O. nr. 44 (2001-2002). Endringen innebærer at den andel av spilleoverskuddet som går til idrettsformål og kulturformål skal trappes opp over tre år slik at det i 2005 fordeles med en halvdel til idrettsformål og en halvdel til kulturformål. Midlene til idrettsformål skal fordeles av Kongen. Av midlene til kulturformål skal 2/3 fordeles av Stortinget og 1/3 av Kongen. Stortinget fattet i den forbindelse slikt vedtak:

”Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til organiseringen av følgende fordelingsordning i statsbudsjettet for 2003:

Den delen av kulturmidlene fra tippingen som fordeles av Kongen skal gå til en egen fordelingsordning. Om lag 40 pst. av midlene skal gå til å realisere den kulturelle skolesekken over hele landet. Om lag 30 pst. skal gå til Frifond og om lag 30 pst. til investeringer og vedlikehold av lokale/regionale kulturelle møteplasser, slik som for eksempel flerbrukshus, allaktivitetshus og hus for kultur.

Denne ordningen skal ikke gå på bekostning av tilsvarende bevilgninger på statsbudsjettet, men føre til en reell økning til disse formålene minst tilsvarende den økte tilførselen fra tippemidlene (jf. Innst. O. nr. 44).”

Prognosene for spilleoverskuddet i 2002 tilsier at det i 2003 vil kunne bli en økning på omlag 150 mill. kroner til fordeling til kulturformål som følge av den vedtatte endring i fordelingen av spilleoverskuddet. Det understrekes at dette er et anslag, og slik at endelig beløp til fordeling først vil være klart i forbindelse med godkjenningen av Norsk Tipping AS' regnskap på generalforsamlingen våren 2003. Kongelig resolusjon om fordeling av disse midlene vil bli fremmet i april/mai 2003.

Basert på foreliggende overskuddsprognose vil spillemidlene til de tre fastsatte formålene utgjøre følgende beløp i 2003, 2004 og 2005:

Formål	(i mill. kr)		
	2003	2004	2005
Den kulturelle skolesekken	60	120	180
Frivillig virksomhet	45	90	135
Lokale/regionale kulturelle møteplasser; flerbrukshus, allaktivitetshus og hus for kultur	45	90	135
Kultur totalt	150	300	450

Departementet vil i det følgende gjøre rede for sine hovedprioriteringer når det gjelder fordelingen av midlene på hvert av de tre områdene.

Kulturell skolesekk

Den kulturelle skolesekken ble etablert som et statlig tiltak i 2001. Målsettingen med tiltaket er at barn og ungdom i grunnskolen over hele landet

skal få et godt kunst- og kulturtilbud - besøke kunstgallerier, museer, teatre og orkestre - invitere forfattere, skuespillere og musikere inn i klasserommet, og bli kjent med de ulike kunstformene både ved å oppleve og å utøve disse. Dette medfører et samarbeid mellom skolen, kulturskolen, ulike kulturinstitusjoner, organisasjoner og kunstnere lokalt, regionalt og nasjonalt.

For å nå målsettingene med den kulturelle skolesekken er det nødvendig å utvikle et til-

strekkelig godt og variert tilbud og det er nødvendig å sette skolene i stand til å benytte seg av dette tilbudet.

Det kvalitative innholdet i den kulturelle skolesekken avgjøres langt på vei av de tilbud, ulike institusjoner og produsenter kan gi. Kvalitet og kompetanse er viktig både når det gjelder produksjon, formidling, mottak og lokalt samspill. For å møte behovene må tiltaksprogram for barn og unge utvikles og styrkes vesentlig. Kunst- og kulturmiljøer må få styrket mulighetene til å skape produksjoner tilpasset barn og unge. Innen alle kunst- og kulturmiljøene er det i dag behov for økte midler til produksjon og formidling. Kultur- og kirke departementet ønsker derfor å styrke institusjoner som i dag produserer og formidler kunst og kultur til skoleelever. Dette gjelder innenfor:

- musikk, i særlig grad skolekonserter
- scenekunst
- litteratur
- billedkunst og kunsthåndverk
- lokal- og kulturhistorie

Et stort antall viktige regionale og nasjonale institusjoner innenfor de ulike kunstarene og kulturområdene vil være aktuelle som produsenter, herunder formidlings- og turnéinstitusjoner som Norsk Scenekunstbruk, Rikskonsertene og Riksutstillinger. Spesielt viktig vil det være at Rikskonsertenenes skolekonsertordning blir utbygd slik at alle landets kommuner kan få et tilbud. Det vil også være behov for etablering av en støtteordning innenfor scenekunst for barn og ungdom, der både frilansskuespillere og institusjoner kan engasjeres.

Målsettingene for den kulturelle skolesekken innebærer store utfordringer knyttet til å forankre den kulturelle skolesekken som begrep og faktisk aktivitet både i skolesektoren og i kultursektoren. Det ligger en vesentlig utfordring i både å styrke samhandlingen mellom skole- og kultursektoren på alle nivåer og å videreutvikle forskjellige informasjonstiltak.

Skolene må settes i stand til å nytte ulike kunst- og kulturtilbud. Dette bør skje gjennom øremerkede overføringer fra staten til fylkeskommunene og andre aktører på regionalt nivå som så fordeler midlene eller på annen måte legger til rette for den enkelte skoles bruk av kunst- og kulturtilbud. Det bør være en forutsetning at kommunene gjennom skolebudsjettene eller på annen måte bidrar med egne midler som kan supplere de statlige overføringene.

Det forventes et fortsatt samarbeid mellom aktørene på alle tre forvaltningsnivåer, sentralt,

regionalt og lokalt. Det er i tillegg behov for en kontinuerlig evaluering av tiltaket.

Frivillig arbeid - Frifond

Midlene som bevilges over statsbudsjettet, har siden ordningen ble opprettet i 2000 gått som tilskudd til barne- og ungdomsarbeid lokalt via paraplyorganisasjonene Norsk musikkråd og Norsk Amatørteaterråd (når det gjelder bevilgningen på Kultur- og kirke departementets budsjett til musikk- og amatørteateraktiviteter) og Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (når det gjelder bevilgningen på Barne- og familiedepartementets budsjett til barne- og ungdomsarbeid generelt). Disse organisasjonene har fått tildelt midlene som rundsum-tilskudd. Samlet har organisasjonene hatt ansvar for at alle lokale lag og foreninger som arbeider med og for barn og ungdom under 26 år i lokalmiljøet, får mulighet til å søke og motta tilskudd, uavhengig av organisasjonstilhørighet. Fordeling av samlet bevilgning på statsbudsjettet til formålet har vært 30 pst. til musikkaktiviteter, 8 pst. til amatørteateraktiviteter og 62 pst. til barne- og ungdomsarbeid generelt. Tilskudd til lokale lag og organisasjoner gis både som grunnstøtte og prosjekt-/aktivitetsstøtte.

Som forutsatt i St.prp. nr. 1 (2001-2002) er Frifond-ordningen for tiden under evaluering av Rogalandsforskning. Som aktuelle problemstillinger for evalueringen kan nevnes:

- hvilke målgrupper når ordningen ut til?
- er forvaltningen av Frifond-midler organisert på en mest mulig hensiktsmessig måte for å nå tilskuddsordningens mål?
- i hvilken grad er dagens fordelingsnøkkel tilpasset den reelle fordelingen av lokal aktivitet innenfor de ulike områdene i ordningen (musikk, teater, barn og unge) - og mellom lokallag med og uten sentralledd?
- har informasjon om ordningen nådd like godt ut til alle potensielle søkergrupper?
- fungerer noen tildelingskriterier diskriminerende i forhold til enkelte søkergrupper?
- hvordan kan tilskuddsordningen organiseres bedre og mer effektivt?

Når evalueringen er ferdig - etter planen i november 2002 - vil Kultur- og kirke departementet og Barne- og familiedepartementet på bakgrunn av evalueringsresultatet og drøftelser med de berørte organisasjonene vurdere om dagens ordning bør justeres. Dette kan skje allerede i 2003, da spillemidlene først vil bli fordelt ved kongelig resolusjon i april/mai 2003. Dersom det legges opp til større endringer, vil forslag til slike bli forelagt Stortinget.

Kulturbygg

Formålet er økt satsing når det gjelder investeringer i lokale/regionale møteplasser - flerbruks- hus, allaktivitetshus og hus for kultur.

Satsingen vil stimulere til bygging av fleksible kulturbygg - allaktivitetshus, flerbrukshus som er tilrettelagt for sambruk, møteplasser for ungdom og aktiviteter på tvers av generasjoner og grupper. Flerbrukslokaler i bibliotek og museer som også har funksjon som kulturarena i et lokalsamfunn, foreslås også definert som kulturell møteplass. Rehabilitering og ombygging av eksisterende kulturhus for å tilfredsstille dagens krav foreslås å få høy prioritet. Vedlikehold og drift må være et ansvar for eierne av kulturbyggene, og ansvar for tilskudd foreslås plassert hos lokale/regionale myndigheter.

Det foreligger et betydelig antall godkjente søknader om tilskudd fra tilskuddsordningen for lokale og regionale kulturbygg. Flere av disse planene er utsatt eller gjennomført med annen mellomfinansiering i påvente av statstilskudd. For å korte ned ventetiden mellom godkjennings- og utbetalingstidspunkt for lokale og regionale kulturbygg, legger departementet opp til at hele kulturbyggandelen av spilleoverskuddet i 2003 gis som tilskudd til godkjente søknader.

Over statsbudsjettet bevilges det midler til:

- lokale og regionale kulturbygg
- nasjonale kulturbygg og fylkestusenårssteder
- under Norsk kulturfond er det en egen avsetning til kulturbygg. Hovedmålsettingen med dette er å medvirke til å realisere bygg for produksjon og formidling av nyskapende profesjonell kunst, samt å medvirke til å heve den arkitektoniske og funksjonelle kvaliteten i visningslokaler for kunst - lokalt og regionalt.

Kultur- og kirkedepartementet legger opp til at de forskjellige tilskuddsordningene for bygg blir sett bedre i sammenheng enn i dag, og vil vurdere dette nærmere i kulturmeldingen.

Bevilgningsforslaget for 2003 til de tre øremerkede formålene

Det finanspolitiske opplegget for 2003 er meget stramt. I denne stramme budsjettssituasjonen har departementet funnet det nødvendig å redusere bevilgningene over statsbudsjettet til Frifond og lokale og regionale kulturbygg i forhold til vedtatt budsjett for 2002

Forslag til bevilgning i 2003 til de tre øremerkede formålene vil sammen med økte spilleinntekter gi følgende beløp til disposisjon sammenlignet med 2002:

(i mill. kr)

	Saldert budsjett	Bevilgnings- forslag	Spille- inntekter	Sum
Formål	2002	2003	2003	2003
Kulturell skolesekk	12,3	12,8	60,0	72,8
Frifond	27,3	15,1	17,1 ¹⁾	32,2
Lokale/regionale kulturbygg	42,3	8,0	45,0	53,0
Sum	81,9	35,9	122,1	158,0

¹⁾ I tillegg kommer 27,9 mill. kroner av spillemidler som gjelder Barne- og familiedepartementets andel av frifondsordningen, slik den er fordelt i dag.

Departementet har lagt avgjørende vekt på at det også i en stram budsjettssituasjon er viktig å opprettholde bevilgningsnivået til museene, teatrene, orkestrene og andre kulturinstitusjoner og faste tiltak. Disse har en sårbar driftssituasjon med en dominerende andel av sine driftsbudsjetter knyttet til faste utgifter og har allerede måttet innpasse betydelige merkostnader som følger av

momsreformen, økte pensjonsutgifter og et kostbart lønnsoppgjør i 2002.

For å unngå å vanskeliggjøre institusjonenes driftssituasjon ytterligere og med henvisning til den betydelige, samlede økning de øremerkede formålene uansett vil få i 2003, har Kultur- og kirkedepartementet i budsjettforslaget for 2003 ikke funnet det mulig å følge opp Stortingets forutsetning om at de nye spillemidlene til frifond og lokale

og regionale bygg ikke skal gå på bekostning av tilsvarende bevilgninger på statsbudsjettet.

4 Forslaget til kultur- og kirkebudsjett

4.1 Programkategori 08.10 Administrasjon m.m.

Programkategorien omfatter departementets administrasjonsutgifter, utgifter til lotteriforvaltningen og tilskudd til tros- og livssynssamfunn og private kirkebygg.

Departementet foreslår en bevilgning på i alt 251,9 mill. kroner i 2003. Dette er en reduksjon på 4,5 mill. kroner eller 1,8 pst. sammenliknet med saldert budsjett for 2002. Reduksjonen skyldes at ansvaret for og midlene til deltakelse i internasjonale organisasjoner (23,5 mill. kroner), som tidligere ble bevilget under kap. 301, er overført til Utdannings- og forskningsdepartementet fra 01.07.2002, jf. Innst. S. nr. 255 (2001-2002).

4.2 Programkategori 08.20 Kulturformål

Programkategorien omfatter bevilgninger til billedkunst, kunsthåndverk, arkitektur, design, kunstnerstipend, musikk- og scenekunstformål, språk-, litteratur- og bibliotekformål, museumsformål, kulturvern, arkivformål, kulturbygg, samt allmenne kulturformål.

Departementet foreslår en bevilgning på i alt 3 344,3 mill. kroner i 2003. Dette er en økning på 112,7 mill. kroner eller 3,5 pst. sammenliknet med saldert budsjett for 2002.

Budsjettforslaget inneholder følgende hovedprioriteringer:

- økte tilskudd til et betydelig antall viktige distriktsmuseer fordelt over hele landet – som element i oppfølgingen av St.meld. nr. 22 (1999-2000) Kjelder til kunnskap og oppleving
- Nasjonalmuseet for kunst foreslås opprettet med målsetting om å bygge opp et norsk kunstmuseum på et internasjonalt nivå
- økte driftsmidler til Nasjonalbiblioteket, avdeling Rana, som i kommende år skal ta i bruk et nybygd, teknisk moderne bokmagasin
- Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek foreslås tilført midler som vil sette institusjonen bedre i stand til å dekke etterspørselen etter særskilt tilpasset litteratur for synshemmede.

Det vises ellers til egen omtale om endret fordeling av spilleoverskuddet under pkt. 3 ovenfor.

4.3 Programkategori 08.30 Film- og medieformål

Programkategorien omfatter pressestøtte, bevilgninger til filmformål og midler til drift av statlige virksomheter på film- og medieområdet.

Departementet foreslår en bevilgning på i alt 709,2 mill. kroner i 2003. Dette er en økning på 15,7 mill. kroner eller 2,3 pst. sammenliknet med saldert budsjett for 2002.

For å styrke den audiovisuelle sektoren foreslår regjeringen å opprette to nye tilskuddsordninger. Det foreslås å etablere en tilskuddsordning for fjernsynsproduksjoner av høy kvalitet, samt en forsøksordning med tilskudd til prosjektutvikling innen nye medier. Forvaltningen av begge ordningene legges til Norsk filmfond. Bevilgningen til Norsk filmfond foreslås økt med 17,4 mill. kroner til 234,1 mill.

Produksjonstilskuddet til avisene foreslås økt med 2,1 pst. til 239,3 mill. kroner.

Regjeringen foreslår at NRK tas inn i merverdiavgiftssystemet med full fradragsrett for inngående merverdiavgift og 12 pst. merverdiavgift på kringkastingsavgiften. For at ikke kringkastingsavgiften skal økes som følge av dette er det foreslått en egen bevilgning under Finansdepartementets budsjett hvor NRK blir kompensert for utgiftene knyttet til merverdiavgift. Kringkastingsavgiften for fjernsynsmottakere foreslås økt med kr 75 til kr 1 850 inkl. merverdiavgift.

4.4 Programkategori 08.40 Den norske kirke

Programkategorien omfatter driftsbevilgninger til Kirkerådet, bispedømmerådene, presteskaper, Det praktisk-teologiske seminar, Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider, samt tilskudd til kirkelige formål, bl.a. til de kirkelige fellesrådene og til Den norske Sjømannsmisjon. Også Opplysningsvesenets fond hører inn under kategorien. Fondet er imidlertid selvfinansierende og belastes ikke statsbudsjettet.

Departementet foreslår en bevilgning på i alt 1 023,8 mill. kroner i 2003. Dette er en økning på 127,1 mill. kroner, eller 14,2 pst., sammenliknet med saldert budsjett for 2002. Økningen har i det vesentlige bakgrunn i statlig overtakelse av prestenes reise- og boligtelefonutgifter fra 2003, årsvirkningen i 2003 av lønnsreguleringen i 2002 og årsvirkningen i 2003 av de 30 nye prestestillingene som ble opprettet fra 1. juni 2002.

Departementet mener dåpsopplæringen i Den norske kirke må styrkes. Det foreslås en økning av bevilgningene til dette formålet med 5 mill. kroner i 2003, bl.a. til nye katekestillinger. Dåpsopplær-

ingen i Den norske kirke vil bli behandlet i en egen stortingsmelding som vil foreligge om kort tid.

Det generelle statstilskuddet til de kirkelige fellesrådene foreslås videreført med samme bevilgning som i 2002, dvs. 100 mill. kroner. Statstilskuddet til Den norske Sjømannsmisjon er ført opp med 45,5 mill. kroner.

Det er for 2003 budsjettert med en videreføring av tilskuddet på 25,5 mill. kroner fra Opplysningsvesenets fond til felleskirkelige tiltak.

Den norske kirke er vertskap under generalforsamlingen i Konferansen av Europeiske Kirker, som avholdes i Trondheim i 2003. Generalforsamlingen vil være den største internasjonale kirkekonferanse avholdt i Norge. Det er i budsjettforslaget innarbeidet 5 mill. kroner til generalforsamlingen med bakgrunn i de utgiftsforpliktelser Den norske kirke har i forbindelse med konferansen.

5 Regjeringens politikk på kultur- og kirkeområdet

5.1 Hovedmål for kulturpolitikken

Kulturpolitikken skal fremme:

- bevaring og formidling av kulturarven
- kunstnerisk fornyelse og kvalitet
- kulturelt mangfold, nasjonalt og internasjonalt.

Kunst og kultur spiller en grunnleggende rolle både for den enkeltes livskvalitet og for samfunnsutviklingen. Det er et mål å sikre hele befolkningen god tilgang til et mangfold av kulturopplevelser.

Arkiver, bibliotek og museer forvalter verdier som samlet utgjør vårt felles samfunnsminne. At disse samlingene bevares, oppdateres og formidles på en fullgod måte er av grunnleggende betydning for hele det norske samfunnet.

For hele kulturfeltet er det et mål å bygge bruer mellom kultur og utdanning. Kulturinstitusjoner må settes i stand til å utvikle aktiviteter som er tilpasset behov i skolesektoren på ulike nivå.

Stor bredde innenfor musikk og teater sikres gjennom støtte til både profesjonelle institusjoner, festivaler, frie grupper og ensembler – og gjennom støtte til frivillig innsats.

I kunstpolitikken må det nyskapende, framtidrettede og visjonære også ha gode vekstvilkår. Bl.a. må det legges til rette for å dyrke fram nye, kunstneriske ytringer på tvers av tradisjonelle sjangergrenser. Gjennom ulike stipendtyper, garantiinntektsordninger og vederlagsordninger bidrar staten til at kunstnere har rammevilkår til fritt å utøve sitt yrke.

Det tiltakende kulturelle mangfoldet i samfunnet utgjør en viktig ressurs for kulturlivet. Dette mangfoldet gir grunnlag for kreativitet og utvikling, samtidig som det byr på nye utfordringer.

5.2 Hovedmål for mediepolitikken

Utgangspunktet for mediepolitikken er å sikre ytringsfriheten som en forutsetning for et levende folkestyre. Staten har et ansvar for å skape et grunnlag for en fungerende offentlig dialog. Samtidig er det klart at også mediene selv må ha et ansvar for å ivareta medienes demokratiske funksjon. Særlig gjelder dette i forhold til redaksjonelle spørsmål som staten av prinsipielle grunner ikke bør gripe inn i.

For at mediene skal fungere som en infrastruktur for informasjon og ytringer i samfunnet, må de tilby et mangfold av troverdig informasjon som ivaretar behovene til alle grupper i samfunnet, herunder minoriteter. Særlig viktig i denne sammenheng er eksistensen av norskprodusert innhold som reflekterer norsk språk, kultur og norske samfunnsforhold.

Dette mangfoldet i innhold er imidlertid ikke mulig uten et mangfold også av uavhengige kilder til informasjon, et mangfold i medieeierskap, redaksjonell uavhengighet fra både staten, eierne og andre, tilstrekkelige økonomiske rammebetingelser, journalistisk/redaksjonell kompetanse og et velfungerende medieetisk system.

Under behandlingen av Innst. S. nr. 142 (2001-2002) sluttet Stortinget seg til følgende operasjonelle mål for mediepolitikken:

For å ivareta ytringsfriheten som en forutsetning for et levende demokrati, skal mediepolitikken sikre:

- et mangfold av informasjonstilbud og ytringsmuligheter for smale og brede grupper i samfunnet; inkludert barn og ungdom, den samiske befolkningen og ulike minoritetsgrupper
- et mangfold av uavhengige nyhets- og aktualitetsmedier av høy kvalitet på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå, herunder et mangfold av aviser i alle landsdelene
- grunnlaget for at det kan komme ut alternativer til de ledende nyhets- og aktualitetsmediene på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå
- medienes uavhengighet i redaksjonelle spørsmål; både fra myndigheter, eiere og andre
- medienes tilgjengelighet for allmennheten.

I tillegg er det et hovedmål å beskytte barn og unge mot skadelig medieinnhold. Det er også et hovedmål å sikre et godt og mangfoldig audio-

visuelt tilbud basert på norsk språk, kultur og norske samfunnsforhold.

5.3 Hovedmål for idrettspolitikken

Målene for den statlige idrettspolitikken er nedfelt i St.meld. nr. 14 (1999-2000) Idrettslivet i endring. I denne stortingsmeldingen blir virkemidlene gjennomgått og tilpasset utviklingen på idrettsområdet. Visjonen for idrettspolitikken er uttrykt som "idrett og fysisk aktivitet for alle". Dette innebærer at flest mulig skal gis mulighet til å drive idrett og fysisk aktivitet. Departementet vil spesielt satse på at forholdene skal legges til rette for barn (6-12 år) og ungdom (13-19 år). Meldingen ble behandlet av Stortinget i februar 2001, og Innst. S. nr. 147 (2000-2001) viser at det er bred politisk enighet om hovedlinjene i idrettspolitikken.

Idrettsanlegg er en viktig faktor i arbeidet for å nå målet om idrett og fysisk aktivitet for alle. Departementet legger stor vekt på å sikre bedre planlegging og prioritering innen anleggssektoren. Ved hovedfordelingen i 2002 økte departementet tilskuddssatsene til enkelte anleggstyper med høyt brukspotensial og anleggstyper som gir mulighet for egenorganisert aktivitet. Videre vil nærmiljøanlegg og rehabilitering av eldre idrettsanlegg fortsatt være et prioritert område i perioden fram til fordelingen i 2003.

Det er oppnevnt et utvalg som vurderer sammenhengen mellom mål og virkemiddelbruk for statlig idrettspolitikk. Utvalget skal avgi sin rapport innen utgangen av 2002.

Samarbeidet med den frivillige medlemsbaserte idretten er viktig for å legge til rette for at flest mulig skal kunne utøve idrett og fysisk aktivitet. Tilskudd til den frivillige medlemsbaserte idretten gis gjennom to kanaler. Det gis tilskudd til Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité (NIF), og det gis grunnstøtte til lokale idrettslags arbeid for barn og ungdom.

Tildelingen av spillemidler til Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité deles inn i fire ram-

metilskuddsposter: Grunnstøtte NIF sentralt/regionalt, Grunnstøtte særforbund, Barn, ungdom og breddeidrett og Toppidrett. Målene med støtten er å bidra til et godt aktivitetstilbud gjennom den organiserte idretten og til å opprettholde og utvikle NIF som en frivillig medlemsbasert organisasjon. Disse målene er i første rekke knyttet til virksomhet som foregår lokalt, i idrettslagene. Det er lagene som står for idrettsaktiviteten, og som er arena for den frivillige innsatsen innenfor idretten. Det er derfor en forutsetning at de organisasjonsledd som mottar statlig tilskudd retter sin virksomhet inn mot idrettslagenes behov.

Formålet med tilskuddsordningen til lokale idrettslag er å støtte opp om og stimulere til økt aktivitet i den lokale frivillige medlemsbaserte idretten. Ved hovedfordelingen i 2002 ble det avsatt 86 mill. kroner til fordeling mellom idrettslagene.

Arbeidet mot bruk av dopingmidler er en sentral oppgave innenfor idrettspolitikken. Kultur- og kirkedepartementet har engasjert seg i antidopingarbeidet både innenfor og utenfor organisert idrett. Departementet leder et kontaktutvalg for antidopingarbeid hvor representanter fra relevante departementer og andre virksomheter deltar. Videre samarbeider Kultur- og kirkedepartementet med Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité om opprettelsen av et uavhengig antidopingorgan i Norge. Det tas sikte på å etablere et slikt organ i løpet av 2003.

Departementet legger videre stor vekt på at Norge skal være en sentral aktør på antidopingområdet også internasjonalt, og har således arbeidet aktivt for å sikre etableringen av det internasjonale antidopingorganet WADA.

For å sikre norsk innflytelse og gjensidig utvikling, har Norge inngått samarbeidsavtaler på idrettsområdet med Frankrike og Danmark. Det vurderes også nærmere samarbeid med enkelte andre land.

Boks 5.1 Fordeling av spilleoverskuddet til idrettsformål i 2002

I 2001 var det samlede spilleoverskuddet i Norsk Tipping AS 2 575,0 mill. kroner. Overskuddet fra 2001 ble, i henhold til lov av 28. august 1992 nr. 103 om pengespill m.v., fordelt med en tredjedel på hvert av formålene kultur, idrett og forskning. Stortinget vedtok i mai 2002 at spilleoverskuddet – etter en overgangsperiode på tre år – skal fordeles med en halvpart til idrettsformål og en halvpart til kulturformål. Tabellen nedenfor viser fordelingen av spilleoverskuddet til ulike idrettsformål i 2002:

	(i 1 000 kr)
	2002
Idrettsanlegg i kommunene	396 000
Idé og arkitektkonkurranse	10 000
Anlegg for friluftsliv i fjellet	9 000
Nasjonalanlegg/spesielle anlegg	13 000
Idrettsforskning	14 820
Idrettsfaglig utvikling	1 800
Anleggsfaglig utvikling	3 200
Idrettsanleggsregisteret (KRIS)	1 100
Antidopingarbeid	4 700
Fysisk aktivitet, lokal tilhørighet og sosial integrasjon	16 300
Friluftslivstiltak for barn og ungdom	1 900
Landslaget Fysisk Fostring i Skolen	1 000
Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité	299 500
Tilskudd til lokale idrettslag	86 000
Sum	858 320

5.4 Hovedmål for kirkepolitikken

Gjennom de siste 20 år har det vært gjennomført betydelige kirkelige reformer. Reformene er gjennomført innenfor rammen av statskirkeordningen. Målet med reformene har vært å gi kirkens valgte organer større selvstendighet og å legge til rette for videreutvikling av Den norske kirke som en levende folkekirke.

Kirkemøtet har satt som mål for Den norske kirke at den skal være en bekjennende, tjenende, misjonerende og åpen folkekirke. Dette målet danner grunnlaget for kirkens virksomhet, for all fornyelse av kirkens ordninger. Å bevare og videreutvikle Den norske kirke som en levende folkekirke

på dette grunnlaget, er et hovedmål for kirkepolitikken.

Kjennetegnet ved en levende og åpen folkekirke er nærhet mellom kirke og folk, at kirkens medlemmer gjør bruk av kirkens tjenester, at kirken samler bred deltakelse og oppslutning, at kirken i sitt arbeid er åpen og at den møter alle mennesker med respekt utfra den enkeltes livssituasjon. Å bevare og videreutvikle Den norske kirke som folkekirke handler også om å legge til rette for at vår kristne kulturarv og det kristne verdigrunnlaget som vårt land er bygget på, kan føres videre.

Den norske kirke virker gjennom sitt arbeid og sin tilstedeværelse i våre lokalsamfunn og menigheter. Kirkebyggene, gudstjenestelivet, kirkens

arbeid blant barn og unge, det kirkemusikalske arbeidet, kirkens diakoni – alt dette er i våre lokal-samfunn kilder til lokal identitet og tilhørighet og en del av det totale kulturlivet. Kirken skal gi livshåp, åpne for fellesskap og skape muligheter for helhet og sammenheng i tilværelsen. Å legge til rette for gode rammebetingelser for kirkens arbeid er en sentral del av det kirkepolitiske målet. Kirkens valgte organer, lokalt, regionalt og sentralt, skal understøttes i det ansvaret de har for å forme kirkens framtid.

I årene framover vil en styrking av dåpsopplæringen i Den norske kirke stå særlig sentralt. Et utvidet og styrket opplæringstilbud for alle døpte, er i dag blant de viktigste kirkepolitiske målsettingene. En styrket dåpsopplæring i vår kirke handler fundamentalt sett om å styrke folkekirken og ta vare på og overlevere til nye generasjoner den kulturarv og identitet vi har som nasjon og folk.

Kirkemøtet 2002 skal drøfte forholdet mellom stat og kirke. Statskirkeordningen og mulige endringer i denne, vil bli vurdert på grunnlag av de anbefalinger og vedtak om dette som gjøres av kirkelige organer.

6 Modernisering og forenkling av offentlig sektor

På Kultur- og kirkedepartementets område er det lagt opp til både institusjonell fornyelse og tilpasning innenfor det statlige forvaltningsapparatet og strukturreformer og effektiviseringstiltak i tilknytning til direkte publikumsrettet virksomhet. Det dreier seg dels om nye tiltak, dels om videreføring av prosesser som er igangsatt tidligere.

Restrukturering av museumssektoren er den største reformprosessen innenfor publikumsrettet virksomhet under Kultur- og kirkedepartementets ansvarsområde. Museumssektoren er i dag preget av en fragmentert institusjonsstruktur med over 800 museer og samlinger, hvorav om lag 300 direkte eller indirekte nyter godt av statlige driftstilskudd. I samsvar med føringene i St.meld. 22 (1999-2000) Kjelder til kunnskap og oppleving pågår det viktige endringsprosesser i et betydelig antall museumsregioner med sikte på å utvikle konsoliderte museumsenheter – færre, men faglig og administrativt sterkere enheter som kan spille en rolle i et nasjonalt nettverk, jf. nærmere omtale under kap. 328, post 73 Museumsreformen.

Det nye statlige samordnings- og utviklingsorganet for arkiv, bibliotek og museum, Abm-utvikling – Statens utviklingssenter for arkiv, bibliotek og museum, vil være operativt fra 1. januar 2003. Den nye institusjonen erstatter tre eksisterende

organer, Statens bibliotektilsyn, Riksbibliotek-tjenesten og Norsk museumsutvikling. Dessuten skal den nye institusjonen tilføres kompetanse som gjør den i stand til å arbeide også med arkivspørsmål. Alt i alt representerer dette en omfattende forenkling og samordning, både ved at tre tidligere organer erstattes av ett, ved at det nye organet skal arbeide på tvers av faglige sektorgrenser, og ved at det skal ivareta departementsovergrepene samarbeidsoppgaver i tilknytning til arkiv-, bibliotek- og museumsfeltet, jf. nærmere omtale under kap. 325.

Arbeidet med produksjon og formidling av litteratur, herunder studielitteratur til synshemmede og lesehemmede brukere i regi av Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek har de siste årene hatt særlige teknologiske og organisatoriske utfordringer å hankes med. Departementet vil sette i gang et særskilt prosjekt som skal utrede hvordan litteraturtilbudet til blinde og synshemmede best kan organiseres og finansieres i framtiden. Utredningen skal bl.a. vurdere hvordan den teknologiske utviklingen kan fremme organisatoriske løsninger som gir de ulike brukergruppene best mulig tjenester, jf. omtale under kap. 326.

Det vil bli igangsatt et utredningsarbeid med sikte på å omdanne Norsk språkråd til et nytt kompetansesenter for norsk språk. Dette avspeiler behovet for en tilpasning til en ny situasjon der de fremste språkpolitiske utfordringene ikke lenger dreier seg om de tradisjonelle rettskrivnings- og normeringsspørsmålene. Språkvern, språkdyrking og språkstyrking i vid forstand framstår som mer påtrengende oppgaver etter hvert som norsk språk blir utsatt for et stadig sterkere press som følge av den omsegripende internasjonaliseringen og den teknologiske utviklingen, jf. omtale under kap. 326.

Innenfor kirkesektoren er det i alle bispedømmer satt i gang forsøk som sikter mot en bedret ledelse og organisering av prestatjenesten. Forsøkene vil danne grunnlaget for det videre fornyelsesarbeidet på området. Evaluering av forsøkene skal gjennomføres i 2003. For å bedre prestatjenestens funksjonalitet vil det i 2003 dessuten bli gjennomført en annen utgiftsfordeling mellom staten og kommunene når det gjelder prestenes reiser og boligtelefonutgifter, jf. Innst. O. nr. 43 (2001-2002) og Ot.prp. nr. 49 (2001-2002).

Kirken er geografisk inndelt i over 1 300 sokn, med hvert sitt menighetsråd. I alle kommuner er det et kirkelig fellesråd. For å få kunnskap om kirkens virksomhet i menighetene, og viktige utviklingstrekk over tid, registreres og rapporteres økonomiske og andre data fra lokalt til regionalt og sentralt nivå i kirken. Dagens rapporteringskrav og -løsninger er omfattende. I samarbeid bl.a. med

kirkelige organer har departementet etablert et prosjekt for systematisk forenkling og forbedring av rapporteringen på kirkens område, etter mønster av KOSTRA.

Det har vært gjennomført en omfattende omlegging og effektivisering av filmsektoren. For å ytterligere målrette aktiviteten på filmområdet, foreslår regjeringen å avvikle driften av Norsk filmutvikling og konkurranseutsette etterutdanningsvirksomheten.

Det er opprettet døgnåpen lotteriforvaltning med et felles saksbehandlingssystem for politiet og lotteritilsynet i lotterisaker, og med et nasjonalt register for lotterivirksomhet i Norge. Systemet åpner for elektronisk framsendelse av søknader og svar, men er avhengig av at nødvendige vedlegg er elektronisk tilgjengelig og at det etableres regelverk for bruk av elektronisk signatur i offentlig forvaltning.

Det er også gjennomført forenklinger av regelverk innenfor ulike deler av departementets ansvarsområde.

Departementet vil fortsette å ha fokus på tiltak som kan bidra til en mer effektiv offentlig sektor. Målsettingen må være å overføre ressurser fra administrasjon til tjenesteyting, noe som også må innebære at ressursene må utnyttes mer effektivt og fleksibelt.

7 Oppfølging av handlingsplanen for funksjonshemmede

Kulturnett Norge tilbyr kulturopplevelser og tjenester via nettet, og gjør dem tilgjengelige for grupper som tidligere ikke har kunnet nyte godt av dem i like stor grad. Kulturnett Norge har utviklet en særskilt tilpasset tekstversjon av hele nettstedet med sektornett, som en tjeneste for blinde og svaksynte. Kulturnett Norge ga i 2001 Fetsund lense (fløtingsmuseum og naturinformasjonssenter) støtte til et prosjekt som skal tilrettelegge kulturhistorie og naturinformasjon for blinde og svaksynte brukere på Internett. Det nye nettstedet vil ha premiere høsten 2002. Museumsnett har i sin Museumsguide merket av de museene som er tilrettelagt for funksjonshemmede.

Det treårige forsøksprosjektet med tegnspråketeater er evaluert i 2001. Tegnspråketeatret får fra 2002 en fast årlig støtte over Kultur- og kirke departementets budsjett, i 2002 6,7 mill. kroner. Tegnspråketeatret er administrativt tilknyttet Riksteatret. Det gis også støtte til tegnspråktolkning av utvalgte forestillinger ved de faste teatrene.

Produksjonen av litteratur til syns- og lesehemmede er for liten i forhold til behovet. For å øke

produksjonen i 2003 foreslås det vesentlig økte bevilgninger til Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek. Samtidig vil departementet sette i gang en utredning om hvordan folkebibliotek- og studielitteraturtjenester til syns- og lesehemmede best kan organiseres og finansieres i framtiden, bl.a. i lys av den teknologiske utviklingen.

Kultur- og kirke departementet støtter gjennom tildeling av spillemidler Norges Idrettsforbund og Olympiske Komités prosjekt for integrering av funksjonshemmede i norsk idrett. Målet er at særforbundene skal ta ansvar for funksjonshemmede ved å gi dem tilbud gjennom sine lag.

NRK og SINTEF har samarbeidet om å utvikle en ny teknologi som kan gjøre det mulig å tekste direkte sendte programmer, og dermed gjøre dem tilgjengelige for døve og hørselshemmede. Prosjektet har vært støttet gjennom handlingsplanen. Tekniske problemer har ført til at tekstesystemet ikke kunne tas i bruk så tidlig som først antatt (i løpet av 2000). NRK gjør nå forsøk med direkte teksting ved hjelp av annet tilgjengelig utstyr. NRK følger utviklingen innen talegjenkjenningsteknologi, og vil ta den i bruk så snart teknologien er god nok.

Departementet har fra 2001 satt som en forutsetning for bevilgning til virksomheter som driver kulturformidling mot billettsalg, at funksjonshemmede som kjøper billett til full pris til en utstilling eller et arrangement, gis rett til gratis billett for sin ledsager, ved fremvisning av ledsagerbevis.

8 Miljøomtale

8.1 Departementets miljøhandlingsplan 2001-2004

Det tidligere Kulturdepartementet presenterte sin miljøhandlingsplan i oktober 2001. Departementets sektoransvar på miljøområdet omfatter følgende tre felt:

- museene og utvalgte kulturverntiltak
- kulturbygg, idrettsanlegg og friluftsliv
- offentlige rom, utsmykking, arkitektur og design

Departementets tiltak i perioden vil omfatte en kombinasjon av flere virkemidler, kobling av vern, utvikling og formidling, samt holdningsskapende arbeid, veiledning, faglig rådgiving og stimuleringstiltak.

Miljøhandlingsplanen omfatter områder som allerede følges opp på basis av dokumenter som tidligere har vært behandlet i Stortinget, og som

vil bli fulgt opp i kommende budsjettproposisjoner og i andre dokumenter til Stortinget:

- museene og utvalgte kulturverntiltak gjennom budsjettmessig oppfølging av St.meld. nr. 22 (1999-2000) Kjelder til kunnskap og oppleving i budsjettproposisjonen for 2003 og årene framover
- kulturbygg og anlegg for idrett og fysisk aktivitet vil bli ivaretatt gjennom Kultur- og kirke departementets tilskudd til regionale og lokale kulturbygg og spillemidlene til idrettsformål, samt bevilgninger til nasjonale kulturbygg og tusenårssteder. I budsjettproposisjonen for 2002 la departementet for første gang fram en investeringsplan for nasjonale kulturbygg og tusenårssteder. Denne investeringsplanen er oppdatert i budsjettproposisjonen for 2003 og vil også bli oppdatert i årene framover
- estetisk kvalitet i omgivelsene gjennom en satsing på saksfeltet offentlig rom, utsmykking, arkitektur og design.

Tiltak og oppgaver ivaretas i hovedsak av aktører tilknyttet Kultur- og kirke departementet. Disse aktørene har stor profesjonell kompetanse, stor kontaktflate og samarbeider både internt innenfor kultursektoren og på tvers av sektorene. Viktig er også samarbeidet med de frivillige organisasjonene, som yter en betydelig innsats. På dette feltet har offentlig og privat virksomhet sammenfallende interesser.

8.2 Rapport for 2001

Tiltak knyttet til kirken lokalt og sentralt inngikk ikke i departementets miljøhandlingsplan 2001-2004. Årsaken til dette er at kirkesaker ikke var en del av departementets oppgaver på det tidspunktet handlingsplanen ble skrevet.

Som en del av kirkens arbeid, lokalt, regionalt og sentralt, inngår bl.a. et kontinuerlig holdnings- og skapende arbeid, der målet er å bevisstgjøre og vinne forståelse for en forsvarlig forvaltning av skaperverket, av en bærekraftig og rettferdig forvaltning av jordas ressurser. I kirkelige sammenhenger har det derfor i 2001 vært satt fokus på miljø- og fordelingsspørsmål, ofte fulgt av konkrete tiltak.

Landets kirker og kirkegårder er viktige kulturminner og formidler kunnskap om vår felles historie. Bevaring av våre eldste kirker, kirkegårder og miljøet omkring er en viktig del av kulturminnevernet. Det er kommunene og kirken lokalt som har ansvaret for å ivareta de verdiene som våre kirker og kirkegårder representerer. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet har i et felles

rundskriv med Riksantikvaren (rundskriv T-3/2000) gitt retningslinjer om forvaltning av kirken, kirkegården og deres omgivelser som kulturminne og kulturmiljø. Rundskrivet ble utsendt i 2000, men har fortsatt aktualitet.

Opplysningsvesenets fond er eier av en betydelig eiendoms- og bygningsmasse. Et betydelig antall bygninger er fredet og verneverdige. Eldre prestegårder skal forvaltes i overensstemmelse med de kultur- og kirkehistoriske verdier disse representerer. En del prestegårder ble i 2001 besluttet beholdt i fondets eie ut fra hensynet til å bevare disse som levende kulturminner for framtiden. Disse prestegårdene kommer i tillegg til andre prestegårder som fra tidligere er beholdt ut fra samme hensyn. Miljøhensyn tillegges vesentlig vekt i forvaltningen av fondets landbrukseiendommer. Ved forvaltningen av fondets skoger legges det bl.a. vekt på biologisk mangfold. Slike miljøhensyn har vært viktige ved forvaltningen av fondets eiendommer i 2001.

Nidaros domkirke og Erkebispegården i Trondheim er blant våre fremste kulturminner. Sikring og vern av dette bygningsanlegget er statens oppgave. Kultur- og kirke departementet legger stor vekt på at Domkirken og Erkebispegården holdes ved like. Gjenreisningen av Nidarosdomen, som ble påbegynt i 1869, ble offisielt markert som avsluttet i august 2001. Det antikvariske vedlikeholdet av Nidarosdomen vil i framtiden skje på grunnlag av en langsiktig restaureringsplan for Domkirken.

Som ledd i oppfølgingen av St.meld. nr. 22 (1999-2000) Kjelder til kunnskap og oppleving, er arbeidet med å etablere et felles statlig samordnings- og kompetanseorgan for arkiv, bibliotek og museer igangsatt. Norsk museumsutvikling har arbeidet med å gjennomgå hele landet med sikte på regional konsolidering av institusjonsstrukturen på museumsområdet. Museenes tiltak knyttet til sikring, registrering og katalogisering av gjenstander er videreført i 2001. Formidlingstiltak overfor barn og unge ble prioritert både ved museene og gjennom tiltaket den kulturelle skolesekken.

Norsk kulturråd ga i 2001 støtte til i alt 137 kulturvernprosjekt, av disse 45 ved museene. Store deler av avsetningen gikk til formidlingstiltak som utstillinger, film-/videoprojekt og fagbøker. I 2001 ble prosjekt relatert til samtidsdokumentasjon, det flerkulturelle Norge, kystkultur, foto- og arkivbevaring og prosjekt med vekt på formidling til barn og unge særlig prioritert.

Kulturdepartementet har i 2001 videreført arbeidet med kvalitetssikring av egne byggesaker

for å ivareta intensjonene i veilederen "Estetikk i statlige bygg og anlegg".

Norsk Form avsluttet det treårige programmet "Skole og omgivelser" ved utgangen av 2000 og innlemmet det i sin ordinære virksomhet. Under programområdene "Felles uterom" og "Stedsutvikling" fortsatte arbeidet med å bidra til økt kompetanse om det offentlige rom i kommuner og fylkeskommuner. Samarbeidspartnere er Husbanken og Kommunenes Sentralforbund. Arbeidet med programmet "Tusenårssteder i kommunene" ble videreført. Flere prosjekter rettet mot utvikling av designprodukter og tjenester i offentlig virksomhet, samt informasjon om disse ble initiert i 2001.

Utsmykkingsfondet for offentlige bygg har gitt tilskudd til kunstnerisk utsmykking av en rekke kommunale og fylkeskommunale bygg over hele landet. Det ble lagt vekt på skolebygg, bygg innen helsesektoren og kulturhus. Tilskuddsordningen ble i 2001 utvidet til å gjelde også offentlige ute-

rom. Utsmykkingsfondet fikk dessuten stilt til disposisjon midler til utsmykking av statlige bygg, som en del av kostnadsrammen til de aktuelle byggeprosjektene. 46 statlige utsmykkingssaker var under arbeid i 2001. I forbindelse med programmet "Tusenårssteder i kommunene" er arbeid igangsatt i flere hundre kommuner med nye og forbedrede offentlige møterom.

Departementet gav i mars 2001 ut veilederen og eksempelsamlingen "Idrettsanlegg og estetikk". Denne er blitt sendt ut til alle landets kommuner, fylkeskommuner og til idrettens ledd. Veilederen, som har vært mye etterspurt, er også trykket opp igjen i løpet av år 2001. Det vises også til to veiledere som ble utgitt i 2000: "Miljøhensyn ved bygging og rehabilitering av idrettsbygg", med konkrete sjekklister som skal benyttes ved forhåndsgodkjenning av planer for idrettsbygg, og "Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet". Oversikt over budsjettforslaget for 2003.

9 Oversikt over budsjettforslaget for 2003**Utgifter fordelt på kapitler**

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003	Pst. endr. 02/03
Administrasjon m.m.					
0300	Kultur- og kirke departementet	74 167	84 075	90 004	7,1
0301	Deltaking i internasjonale organisasjoner	25 303	23 561		-100,0
0305	Lotteritilsynet	37 657	52 394	55 765	6,4
0310	Tilskudd til trossamfunn m.m. og private kirkebygg		96 359	106 117	10,1
	<i>Sum kategori 08.10</i>	<i>137 127</i>	<i>256 389</i>	<i>251 886</i>	<i>-1,8</i>
Kulturformål					
0320	Allmenne kulturformål	629 538	633 255	592 479	-6,4
0321	Kunstnerformål	250 498	271 467	286 291	5,5
0322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	210 469	214 386	231 356	7,9
0323	Musikkformål	381 030	403 401	406 309	0,7
0324	Teater- og operaformål	763 620	771 989	805 441	4,3
0325	Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer		59 020	64 050	8,5
0326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål	329 982	291 886	326 741	11,9
0328	Museums- og andre kulturvernformål	423 883	422 857	458 804	8,5
0329	Arkivformål	161 922	163 314	172 796	5,8
	<i>Sum kategori 08.20</i>	<i>3 150 942</i>	<i>3 231 575</i>	<i>3 344 267</i>	<i>3,5</i>
Film- og medieformål					
0334	Film- og medieformål	375 159	395 277	407 822	3,2
0335	Pressestøtte	239 555	295 549	298 561	1,0
0336	Informasjonsberedskap-kringkasting	4 416	2 694	2 799	3,9
	<i>Sum kategori 08.30</i>	<i>619 130</i>	<i>693 520</i>	<i>709 182</i>	<i>2,3</i>
Den norske kirke					
0340	Kirkelig administrasjon		332 738	364 477	9,5
0341	Presteskapet		532 285	625 115	17,4
0342	Nidaros domkirke m.m.		31 643	34 250	8,2
	<i>Sum kategori 08.40</i>		<i>896 666</i>	<i>1 023 842</i>	<i>14,2</i>
	<i>Sum utgifter</i>	<i>3 907 199</i>	<i>5 078 150</i>	<i>5 329 177</i>	<i>4,9</i>

I tillegg til de midlene som foreslås bevilget under Kultur- og kirke departementets budsjett, blir det også foreslått 275 mill. kroner til nytt operahus under Arbeids- og administrasjonsdepartementets budsjett. Som følge av at fordelingen av spilleoverskuddet fra Norsk Tipping AS er endret,

jf. Innst. O. nr. 44 (2001-2002), vil det også bli fordelt midler til kulturformål i størrelsesorden 122 mill. kroner i 2003 utenfor statsbudsjettet, jf. nærmere omtale under pkt. 3 ovenfor. Disse midlene vil, i likhet med spilleoverskuddet til idrettsformål, bli fordelt av Kongen.

Utgifter fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post-gr.	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003	Pst. endr. 02/03
01-01	Driftsutgifter	968 655	1 656 557	1 849 049	11,6
21-23	Spesielle driftsutgifter	49 975	42 119	38 486	-8,6
30-49	Nybygg, anlegg m.v.	43 564	36 203	36 782	1,6
50-59	Overføringer til andre statsregnskap	392 371	506 980	537 568	6,0
60-69	Overføringer til kommuner	215 333	195 030	158 531	-18,7
70-89	Overføringer til private	2 237 301	2 641 227	2 708 711	2,6
90-99	Utlån, avdrag m.v.		34	50	47,1
	Sum under departementet	3 907 199	5 078 150	5 329 177	4,9

Inntekter fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003	Pst. endr. 02/03
Administrasjon m.m.					
3300	Kultur- og kirke departementet	1 573	50	52	4,0
3301	Deltaking i internasjonale organisasjoner	5 513	4 683		-100,0
3305	Inntekter fra spill og lotterier	1 687 651	1 773 222	1 555 805	-12,3
	<i>Sum kategori 08.10</i>	<i>1 694 737</i>	<i>1 777 955</i>	<i>1 555 857</i>	<i>-12,5</i>
Kulturformål					
3320	Allmenne kulturformål	792	250	260	4,0
3322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	20 166	5 762	5 986	3,9
3323	Musikkformål	16 370	15 383	15 983	3,9
3324	Teater- og operaformål	11 102	10 000	8 000	-20,0
3325	Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer		712	740	3,9
3326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål	24 255	12 109	12 582	3,9
3328	Museums- og andre kulturvernformål	17 511	14 897	15 478	3,9
3329	Arkivformål	12 143	6 700	6 962	3,9
	<i>Sum kategori 08.20</i>	<i>102 339</i>	<i>65 813</i>	<i>65 991</i>	<i>0,3</i>
Film- og medieformål					
3334	Film- og medieformål	41 751	22 923	24 427	6,6
	<i>Sum kategori 08.30</i>	<i>41 751</i>	<i>22 923</i>	<i>24 427</i>	<i>6,6</i>
Den norske kirke					
3340	Kirkelig administrasjon		7 040	7 314	3,9
3341	Presteskapet		5 899	6 129	3,9
3342	Nidaros domkirke m.m.		8 945	9 300	4,0
	<i>Sum kategori 08.40</i>		<i>21 884</i>	<i>22 743</i>	<i>3,9</i>
	<i>Sum inntekter</i>	<i>1 838 827</i>	<i>1 888 575</i>	<i>1 669 018</i>	<i>-11,6</i>

Oversikt over poster med stikkordet "kan overføres", utenom 30-49 poster:

(i 1 000 kr)

Kap.	Post	Benevnelse	Overført pr. 01.01.2002	Forslag 2003
320	60	Lokale og regionale kulturbygg	861	8 000
320	73	Nasjonale kulturbygg	14 512	61 924
320	74	Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd		105 918
320	75	Kulturprogram		6 879
320	76	Hundreårsmarkeringen 1905-2005		23 500
320	81	Kulturell skolesekk	7 773	12 780
321	73	Kunstnerstipend m.m.	2 408	87 986
334	71	Filmtiltak	2 082	21 355
334	75	Medieprogram		10 000
340	79	Til disposisjon		5 750

Når stipendperioden for enkelte stipendmotakere blir endret bl.a. ved permisjoner, blir bevilgningsbehovet på kap. 321, post 73 redusert i en budsjettermin. Behovet vil øke tilsvarende i senere budsjettermin.

Bevilgningene til kontingenter for departementets deltakelse i EUs kultur- og medieprogrammer bygger på anslag og varierer som følge av valutasingninger.

Departementets behov for midler under kap. 340, post 79 er vanskelig å forutsi og behovet varierer fra år til år.

For de øvrige postene blir det gitt tilskudd til prosjekter og formål som trenger lang planleggings- og gjennomføringstid. Tilskuddene til disse prosjektene blir normalt utbetalt over flere år.

Antall årsverk under Kultur- og kirke departementet pr. 01.03.2002

Kap.	Betegnelse	Pr. 01.03.2002
300	Kulturdepartementet	136
301	Deltaking i internasjonale organisasjoner	7
305	Lotteritilsynet	46
320	Allmenne kulturformål	40
322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	106
323	Musikkformål	41
324	Teater- og operaformål	31
325	Samarbeidstiltak for arkiv, bibliotek og museer	51
326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål	382
328	Museums- og andre kulturvernformål	70
329	Arkivformål	213
334	Film- og medieformål	130
340	Kirkelig administrasjon	170
341	Presteskapet	1 318
342	Nidaros domkirke m.v.	46
-	Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond	31
	Sum årsverk	2 818

Del II
Budsjettforslag

Programkategori 08.10 Administrasjon m.m. (kap. 0300–0310)

Utgifter under programkategori 08.10 fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003	Pst. endr. 02/03
0300	Kultur- og kirke departementet	74 167	84 075	90 004	7,1
0301	Deltaking i internasjonale organisasjoner	25 303	23 561		-100,0
0305	Lotteritilsynet	37 657	52 394	55 765	6,4
0310	Tilskudd til trossamfunn m.m. og kirkebygg		96 359	106 117	10,1
	Sum kategori 08.10	137 127	256 389	251 886	-1,8

Utgifter under programkategori 08.10 fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post-gr.	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003	Pst. endr. 02/03
01-01	Driftsutgifter	109 860	141 189	145 769	3,2
21-23	Spesielle driftsutgifter	902	266		-100,0
30-49	Nybygg, anlegg m.v.	7 329			
70-89	Overføringer til private	19 036	114 934	106 117	-7,7
	Sum kategori 08.10	137 127	256 389	251 886	-1,8

Programkategorien omfatter Kultur- og kirke departementets administrasjonsutgifter, utgifter til Lotteritilsynet og tilskudd til tros- og livssynssamfunn og private kirkebygg.

Reduksjonen på 1,8 pst. fra 2002 til 2003 skyldes at ansvaret for og midlene til deltakelse i

UNESCO-samarbeidet, som tidligere ble bevilget under kap. 301 Deltaking i internasjonale organisasjoner, er overført til Utdannings- og forskningsdepartementet fra 1. juli 2002, jf. Innst. S. nr. 255 (2001-2002).

Kap. 0300 Kultur- og kirke departementet (jf. kap. 3300)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Driftsutgifter	74 167	84 075	90 004
	Sum kap. 0300	74 167	84 075	90 004

Budsjettforslag 2003**Post 01 Driftsutgifter**

Bevilgningen skal dekke departementets egne lønns- og driftsutgifter. Hele økningen på 5,9 mill. kroner fra 2002 til 2003 skyldes prisomregning og kompensasjon for lønnsmerutgiftene som følge av lønnsoppgjøret i 2002. Budsjettforslaget legger til grunn uforandret antall årsverk. Økningen skal derfor i sin helhet dekke økte bundne utgifter og innebærer ingen endring i aktivitetsnivået i forhold til 2002.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som departementet får i merinntekter under kap. 3300, post 01 Ymse inntekter, jf. forslag til vedtak II.

Resultatrapport for 2001

På kulturområdet var de viktigste administrative arbeidsoppgavene i 2001:

- arbeid med prosjektet nytt operahus, jf. St.prp. nr. 48 (1998-99) og Innst. S. nr. 213 (1998-99) og Stortingets vedtak av 15.06.99. Forslag til bindende kostnadsramme ble fremmet i mars 2002, jf. St.prp. nr. 48 (2001-2002). Stortinget vedtok kostnadsrammen 17. juni 2002
- arbeid med nasjonal plan for produksjon og formidling av opera og ballett i Norge, jf. Innst. S. nr. 213 (1998-99) og Stortingets vedtak av 15.06.99. Planen ble lagt ut på høring i april 2002
- scenekunstutvalget, oppnevnt ved kg.res. av 11.08.00 – arbeid med gjennomgåelse av scenekunstheltet, jf. St.prp. nr. 1 (1999-2000) og Innst. S. nr. 2 (1999-2000). Utvalget la frem innstilling 2. april 2002 og utredningen, NOU 2002:8 Etter alle kunstens regler – en utredning om norsk scenekunst, ble deretter sendt ut på høring
- oppfølgingsarbeid i tilknytning til fremlagt stortingsmelding om arkiv, bibliotek og museum, jf. St.meld. nr. 22 (1999-2000) og Innst. S. nr. 46 (2000-2001) som ble behandlet i Stortinget 01.12.00

- investeringsplan for kulturbygg fremlagt i St.prp. nr. 1 (2001-2002)
- fremleggelse av St.meld. nr. 9 (2001-2002) Målbruk i offentlig teneste, jf. Innst. S. nr. 109 (2001-2002) som ble behandlet i Stortinget 09.04.02
- utarbeidelse av høringnotat om lov om endring i lov av 12.06.87 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold - ny organisering av arbeidet for samiske språk
- evaluering av lov av 18.05.90 nr. 11 om Stadenavn - høring gjennomført
- utarbeidelse av rapport til Europarådet om Europeisk pakt om region- eller minoritetspråk
- ekstern evaluering av Kulturnett Norge gjennomført
- ekstern evaluering av Statens bibliotektilsyn og Norsk museumsutvikling gjennomført.

De viktigste administrative arbeidsoppgavene på kirkens område var i 2001:

- oppfølging av St.meld. nr. 14 (2000-2001) Børs- og katedral – Om økonomien i Den norske kyrkja, jf. Innst. S. nr. 187 (2000-2001), bl.a. ved forslag om endringer i kirkeloven og i loven om Opplysningsvesenets fond, jf. Ot.prp. nr. 97 (2000-2001) og Innst. O. nr. 90 (2000-2001), og ved utarbeidelse av informasjon og veiledning om forholdet mellom kommunen og kirken
- etablering av nytt forvaltningsorgan for Opplysningsvesenets fond med eget styre fra 1. januar 2001
- forhandlinger om ny fritidsavtale for prestene
- overføring av nærmere 90 statlige kateketstillinger til de kirkelige fellerådene fra 1. mars 2001
- oppgaver knyttet til menighetsrådsvalget 2001 og tiltak for styrking av valgdeltakelsen.

Departementets arbeid på idrettsområdet var i hovedsak knyttet til oppfølging av St.meld. nr. 14 (1999-2000) Idrettslivet i endring. Meldingen ble

lagt frem i desember 1999 og behandlet av Stortinget i vårsesjonen 2001.

De viktigste arbeidsoppgavene på idrettsområdet var:

- forvaltning av idrettens andel av spilleoverskuddet fra Norsk Tipping, med stor vekt på tilskudd til bygging og rehabilitering av idrettsanlegg i kommunene
- fortsatt dialog med Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité (NIF) om utvikling av budsjettstruktur, søknad og rapportering
- videreføring av tilskuddsordning til lokale idrettslags arbeid for barn og ungdom
- videreføring av arbeidet med å etablere et uavhengig nasjonalt antidopingorgan
- utarbeidelse av lov av 15. juni 2001 nr. 73 om organisert kampaktivitet som tillater knockout, utarbeidelse av forskrift av 31. august 2001 (kampsportforskriften) og opprettelse av godkjeningsnemnd for kampaktivitet som tillater knockout
- utarbeidelse av veileder om idrettsanlegg og estetikk.

I 2001 var virksomheten på medieområdet preget av følgende:

Policy- og reformarbeid

- gjennomføring av omleggingen av statens virkemidler på filmområdet
- utarbeidelse av St.meld. nr. 57 (2000-2001) I ytringsfrihetens tjeneste. Mål og virkemidler i mediepolitikken
- oppfølging av NOU 1999:26 Konvergens – Sammensmelting av tele- data og mediesektorene.

Regulering/myndighetsutøvelse

- tildeling av fornyet konsesjon for riksdekkende analogt reklamefinansiert fjernsyn. Planlegging av utlysninger av fornyet konsesjon for analog reklamefinansiert radio og konsesjoner i et digitalt bakkenett for fjernsyn
- fastsatt endringer i kringkastingsloven som gir klar hjemmel for å innkreve vederlag ved tildeling av konsesjoner til riksdekkende reklamefinansiert kringkasting
- fastsatt endringer i kringkastingsforskriften som følge av EØS-avtalens fjernsynsdirektiv
- fastsatt forskrift om konsesjonsområder for lokalfjernsyn.

Gjennomføring av direktiver

- vurdere gjennomføring av EU-direktiv 2001/29/EF om opphavsrett i informasjonssamfunnet

- EU-direktiv 2001/84/EF om følgerett for billedkunstnere vedtatt - gjennomføringsfrist 1. januar 2006.

Internasjonalt arbeid

- oppfølging av EU-programmene MEDIA Plus- og Sikker bruk av Internett
- deltakelse i WIPOs arbeid med oppdatering av internasjonalt regelverk for vern av utøvende kunstners rettigheter i audiovisuelle medier, samt kringkasternes rettigheter
- deltakelse i WIPOs arbeid med spørsmålet om utvikling av et internasjonalt instrument for vern av folklore m.m.
- utarbeidelse av norske posisjoner angående audiovisuelle tjenester i WTOs GATS-2000-runde.

Fra 1. januar 2001 overtok Kulturdepartementet ansvaret for lotterisektoren. Arbeidet i 2001 på dette området har vært konsentrert om diverse utredningsarbeid og etableringer av nytt lotteri-tilsyn i Førde.

Utfordringer og strategier

Hovedlinjene i den statlige kultur- og kirkepolitikken, jf. omtalen i hoved- og kategoriinnledningene innebærer at departementet bl.a. er ansvarlig for:

- analyse og vurdering av utviklingen på kultur-, kirke-, medie- og idrettsområdet
- utforming og evaluering av bruk av statlige virkemidler på de samme områdene
- å spille en aktiv rolle når det gjelder utvikling, igangsetting og koordinering av relevante forsknings- og utviklingsprosjekter
- overordnet styring av statlige institusjoner og virksomheter med vekt på rammestyring, mål- og resultatstyring
- gjennomføring av nødvendig omstilling, effektivisering og andre moderniseringstiltak
- oppfølging av den internasjonale utviklingen på departementets fagområder.

For å ta hånd om dette vil departementet legge vekt på å utvikle:

- styringssystemer som sikrer oppfylging av kulturpolitiske mål og effektiv bruk av ressurser
- en tilpassningsdyktig organisasjon
- høy forvaltningsmessig og faglig kompetanse
- en god og samkjørt ledelse
- kvalifiserte og motiverte medarbeidere.

Kap. 3300 Kultur- og kirke departementet (jf. kap. 0300)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Ymse inntekter	177	50	52
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	460		
18	Refusjon av sykepenger	936		
	Sum kap. 3300	1 573	50	52

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder inntekter i forbindelse med seminarer, konferanser m.m., jf. kap. 300, post 01.

Kap. 0301 Deltaking i internasjonale organisasjoner (jf. kap. 3301)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Driftsutgifter	5 365	4 720	
21	Spesielle driftsutgifter	902	266	
74	De Forente Nasjoners organisasjon for undervisning, vitenskap og kultur (UNESCO)	18 382	17 497	
75	Tilskudd til internasjonalt samarbeid	654	1 078	
	Sum kap. 0301	25 303	23 561	

Regjeringen besluttet våren 2002 å overføre samordningsansvaret for UNESCO fra Kultur- og kirke departementet til Utdannings- og forskningsdepartementet, jf. St.prp. nr. 63 (2001-2002) og Innst. S. nr. 255 (2001-2002). Forslag til bevilgning for 2003 blir derfor fremmet i Utdannings- og forskningsdepartementets budsjettproposisjon for 2003.

UNESCO's virksomhet på kultur- og mediefeltet vil fortsatt bli ivaretatt av Kultur- og kirke departementet.

Resultatrapport for 2001

Det vises til omtale under kap. 200 og 288 i Utdannings- og forskningsdepartementets budsjettproposisjon for 2003.

Kap. 3301 Deltaking i internasjonale organisasjoner (jf. kap. 0301)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Ymse inntekter	4 289	4 417	
02	Inntekter ved oppdrag	913	266	
18	Refusjon av sykepengeser	311		
Sum kap. 3301		5 513	4 683	

Jf. omtalen under kap. 301 ovenfor.

Forslag til bevilgning for 2003 blir fremmet i Utdannings- og forskningsdepartementets budsjettproposisjon for 2003.

Kap. 0305 Lotteritilsynet (jf. kap. 3305)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Driftsutgifter	30 328	52 394	55 765
45	Større nyanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 329		
Sum kap. 0305		37 657	52 394	55 765

I tilknytning til lotterier og pengespill har det den senere tid vært et økende fokus på problemer med spilleavhengighet. Dette gjelder særlig i forhold til gevinstautomater, men også i forhold til et økende pengespilltilbud generelt. I 2003 vil det i regi av Lotteritilsynet bli iverksatt et 2-årig prøveprosjekt med en kontakttelefon for spilleavhengige. Den samlede kostnadsrammen for prosjektet er satt til 2,2 mill. kroner som foreslås dekket av Lotteritilsynet, Norsk Tipping AS og Norsk Rikstoto i fellesskap.

Hjelpetelefonen skal først og fremst være et tilbud der personer med problematisk spilleadferd og pårørende kan få informasjon om hvor og hvordan disse kan få hjelp; hvor det er fagfolk tilgjengelig, hvilke behandlingstilbud som eksisterer, og hvilke rettigheter spilleavhengige har som pasienter. Tilbudet skal ikke ha noen behandlende eller terapeutisk funksjon. Etablering av tjenesten vil skje i dialog med departementet og helse- og sosial-

myndighetene. Både i Sverige og Danmark er det i dag etablert en slik telefonsjenereste.

Departementet vil komme tilbake til Stortinget med en samlet gjennomgang av lotteri- og pengespillfeltet, herunder forslag til endring av regelverket for gevinstautomater. Det vises i den forbindelse også til behandlingen av Dok.nr. 8.53 (2001-2002) om forslag fra stortingsrepresentantene Magnar Lund Berge, Ågot Valle og Karin Andersen om tiltak for å hindre at mennesker rekrutteres til avhengighet av automatspill, jf. Innst. S. nr. 153 (2001-2002).

Budsjettforslag 2003**Post 01 Driftsutgifter**

Bevilgningen under denne posten skal dekke lønns- og driftsutgiftene for Lotteritilsynet. Det er avsatt midler til 50 årsverk, inkl. kontrollenheten på Hamar. Bevilgningen skal også dekke utgifter til

de oppgaver som utføres av Justervesenet og Statens innkrevingsentral, samt utgifter knyttet til Brønnøysundregistrene. Det er videre satt av midler til drift av Lotterinemnda og utredningstjenester i regi av departementet.

I forhold til det 2-årige prøveprosjektet med en kontakttelefon for spilleavhengige utgjør Lotteritilsynets andel av den samlede kostnadsrammen på 2,2 mill. kroner i underkant av 1 mill. kroner over 2 år. Tilskudd til ordningen fra Norsk Rikstoto og Norsk Tipping AS foreslås tilført Lotteritilsynets budsjett som refusjoner under kap. 3305, post 03.

Utgiftene til Lotteritilsynet skal i sin helhet dekkes ved refusjon og gebyrer som pålegges driftsledet i spill- og lotterimarkedet, jf. kap. 3305, postene 02 og 03. Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Lotteritilsynet får i merinntekter under kap. 3305, post 02 Gebyr og post 03 Refusjon, jf. forslag til vedtak II.

Resultatmål for 2003

Departementet legger til grunn følgende hovedmål og resultatmål for 2003:

Hovedmål	Resultatmål
1. Bidra til en forsvarlig fordeling av inntektsmulighetene fra spill og lotteri.	1.1. Sikre fortløpende oversikt over lotteritilbudet i Norge og fordeling av overskudd. 1.2. Bidra til at størst mulig del av omsetningen fra lotteri går til samfunnsnyttige og humanitære formål. 1.3. Sikre samordnet forvaltningspraksis på alle nivå hos lotterimyndighetene.
2. Sikre forsvarlig kontroll og tilsyn med private lotterier og statlige spill.	2.1. Avdekke og slå ned på ulovlige lotterier. 2.2. Innarbeide og videreutvikle effektive metoder for kontroll av private lotterier og statlige spill. 2.3. Kontroll av automater på oppstillingssted. Stikkprøvekontroll av innmat i automater og andre innretninger. 2.4. Øke kontroll og overvåkning av spill på nye medier.
3. Bidra til en trygg og forsvarlig utvikling av lotteritilbudet i Norge.	3.1. Utrede, informere og iverksette nødvendige tiltak for kartlegging og forebygging av spilleavhengighet i Norge.
4. God forvaltning og service på lotteriområdet.	4.1. Effektiv saksbehandling og økonomiforvaltning. 4.2. Gi informasjon og service til aktører i lotterimarkedet.

Resultatrapport for 2001

Lotteritilsynet ble opprettet med virkning fra 1. januar 2001 som forvaltnings- og kontrollorgan for saker etter lov 24. februar 1995 nr. 11 om lotterier m.v. Samtidig ble Lotterinemnda opprettet som klageorgan for Lotteritilsynets vedtak i første instans. Lotteritilsynet overtok fra 1. januar 2002

også kontrollansvaret i forhold til pengespill som tilbys av Norsk Tipping AS og Norsk Rikstoto.

I 2001 har tilsynet etablert en teknisk og en juridisk avdeling i tillegg til sine administrative funksjoner og startet det løpende arbeidet med behandling av søknader og andre henvendelser. Av andre konkrete arbeidsoppgaver kan nevnes:

- iverksettelse av kartleggingsundersøkelse om spilleavhengighet - avsluttes våren 2003
- ledet arbeid med rapporten "Norske pengespel i ei digital framtid", som ble levert Kulturdepartementet desember 2001
- etablering av et sentralt lotteriregister og døgnåpent saksbehandlingssystem i samarbeid med Brønnøysundregistrene og politiet - åpnet april 2002
- etablert faktureringsystem for gebyrer og avgifter til drift av Lotteritilsynet i samarbeid med Statens Innkrevingsentral
- etablert enhet for kontroll av oppstilte gevinstautomater, samt inngått samarbeidsavtale med Justervesenet om praktisk gjennomføring av deler av kontrollarbeidet
- påbegynt gjennomgang av regelverket på lotteriområdet
- etablert kontakt og informasjonsrutiner i forhold til aktørene i lotteri- og pengespillmarkedet bl.a. gjennom periodiske seminarer og informasjonsformidling via Internett.

Kap. 3305 Inntekter fra spill og lotterier (jf. 0305)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Spilleoverskudd fra Norsk Tipping AS	1 648 000	1 706 640	1 500 040
02	Gebyr	39 509	58 962	46 200
03	Refusjon		7 620	9 565
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	135		
18	Refusjon av sykepenger	7		
	Sum kap. 3305	1 687 651	1 773 222	1 555 805

Post 01 Spilleoverskudd fra Norsk Tipping AS

Med virkning fra spilleoverskuddet for 2002, som skal fordeles i 2003, har Stortinget endret reglene for fordelingen av spilleoverskuddet, jf. Innst. O. nr. 44 (2001-2002). Endringen innebærer at selskaps overskudd fordeles med en halvdel til idrettsformål og en halvdel til kulturformål. Midlene til idrettsformål skal fortsatt fordeles av Kongen. Av midlene til kulturformål skal 2/3 fordeles av Stortinget og 1/3 av Kongen. Endringen skal skje over 3 år ved at overskuddet til forskning reduseres med 1/3 i 2003 og 2/3 i 2004.

På samme måte som for idrettsformål, må den økte tildelingen av spillemidler til kulturformål (1/3) fordeles ved kongelig resolusjon etter at det enkelte års spilleoverskudd er fastsatt i forbindelse med Norsk Tipping AS' årsmøte. Forslag til fordelingsordning for midlene til kulturformål, som skal fordeles ved kongelig resolusjon, er nærmere omtalt under hovedinnledningen i denne budsjettproposisjonen.

Resterende del av spilleoverskuddet til kulturformål (2/3) og forskningsformål i 2003 og 2004 blir

inntektsført i statsbudsjettet etter at Norsk Tipping AS' regnskap for foregående spilleår er godkjent i årsmøte. Utgiften til kultur- og forskningsformål blir på samme måte som andre statsutgifter bevilget over statsbudsjettet. Det er ikke direkte sammenheng mellom utgiftene til kultur og forskningsformål og størrelsen på de årlige spilleoverskuddene fra Norsk Tipping AS.

Prognosen fra Norsk Tipping AS over forventet samlet spilleoverskudd i 2002, fordelt etter ny fordelingsnøkkel, innebærer at inntektene under kap. 3305, post 01 reduseres med 206,6 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2002. Det foreslås på dette grunnlag en bevilgning på 1,5 mrd. kroner i 2003.

Post 02 Gebyr

Posten gjelder inntekter fra gebyrer for bl.a. behandling av søknader om godkjenning og autorisasjon av aktører i lotterimarkedet, samt gebyr for typegodkjenning og oppstilling av automater, jf. kap. 305, post 01.

Lotteritilsynet var i 2002 inne i en etableringsfase. Gebyrinntektene reduseres fra 2002 til 2003 som følge av at en rekke engangsgebyrer i 2002 knyttet til godkjenning, autorisering og registrering av enkeltaktører i lotterimarkedet faller bort og at antall automater reduseres noe fra 2002 til 2003, bl.a. som følge av strengere overskuddskrav fra entrepenørene i automatmarkedet.

Anslaget for gebyrinntektene i 2003 forutsetter derfor at det årlige oppstillingsgebyret som eieren av automaten må betale pr. automat økes med kr 200 fra 2002 til 2003. Det forutsettes videre innført et nytt gebyr på kr 850 pr. automat som pålegges innehaveren av de lokaler hvor automater står utplassert. Forskriften for lotteritilsynet og lotteri-registeret vil bli foreslått endret i samsvar med dette.

Post 03 Refusjon

Posten gjelder inntekter fra refusjoner for utgiftene ved kontroll av spillene til Norsk Rikstoto og Norsk Tipping AS, jf. kap. 305, post 01.

Ansvar for kontroll av Norsk Tipping AS' spill ble overført til Lotteritilsynet fra 1. januar 2002. Ansvar for kontrollen ved baner med totalisatorløp ble også overført til Lotteritilsynet fra samme dato. Utgiftene ved kontrollarbeidet dekkes av Norsk Tipping AS og Norsk Rikstoto, og er totalt anslått til kr 9 565 000 i 2003. Dette er en økning på kr 1 945 000 i forhold til saldert budsjett for 2002. Økningen omfatter bl.a. utgifter til hjelpetelefon for spilleavhengige, jf. omtale under kap. 305, post 01.

Kap. 0310 Tilskudd til trossamfunn m.m. og private kirkebygg

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>		94 535	98 222
75	Tilskudd til private kirkebygg			5 000
76	Tilskudd til råd for tro og livssyn		1 824	2 895
	Sum kap. 0310		96 359	106 117

Kapitlet omfatter tilskudd til:

- trossamfunn etter lov av 13. juni 1969 nr. 25 Om trdomssamfunn og ymist anna
- livssynssamfunn etter lov av 12. juni 1981 nr. 64 Om tilskott til livssynssamfunn
- Norges frikirkeråd (NFR)
- Norges kristne råd (NKR)
- Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL)
- oppføring av privateide kirkebygg.

Forvaltningsansvaret for ovennevnte formål ble overført fra tidligere Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet til Kultur-, og kirke departementet 01.01.2002.

Budsjettforslag for 2003

Post 70 Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, overslagsbevilgning

Tilskuddsordningen skal sikre økonomisk lik behandling mellom Den norske kirke og tros- og livssynssamfunnene utenfor Den norske kirke, ved at disse får en tilsvarende bevilgning pr. medlem som statskirken. Tilskuddsordningen har hjemmel i lov, jf. lov av 13. juni 1969 nr. 25 Om trdomssamfunn og ymist anna, og lov av 12. juni 1981 nr. 64 Om tilskott til livssynssamfunn.

Det blir gitt tilskudd pr. medlem. Tilskuddsatsen blir beregnet på grunnlag av medlemstall og utgifter i Den norske kirke.

Samfunnene skal innen 1. mars hvert år sende årsrapport og årsregnskap til fylkesmannen, som sender rapport til departementet.

Kultur- og kirke departementet foreslår at tilskuddet videreføres i samsvar med gjeldende lov.

Det er tatt hensyn til forventet økning i medlemstallene.

Fylkesmennene gjennomfører stikkprøvekontroller av medlemslister. Fylkesmannen i Oslo og Akershus har i den forbindelse opplyst at det er avdekket store uregelmessigheter ved kontroll av utvalgte medlemslister. Et betydelig antall medlemmer er dobbeltregistrert, både internt i trossamfunnet og eksternt i to eller flere trossamfunn.

For å få bedre grunnlag for og kontroll med beregning av de enkelte tilskuddsbeløpene har Kultur- og kirkedepartementet anmodet Brønnøysundregistrene om å utrede mulighetene for teknisk beregning av gyldig medlemstall i tros- og livssynssamfunn som mottar statstilskudd. Det legges opp til at tros- og livssynssamfunn som omfattes av tilskuddsordningen skal sende inn oversikt over organisasjonsnummer, fødselsnummer og kommunenummer (men ikke enkeltmedlemmers navn). På grunnlag av innsendte oversikter skal det kontrolleres at en person bare er medlem av ett tros- eller livssynssamfunn, samt at fødselsnummer er oppført i Folkeregisteret. Krav om fødselsnummer er i den forbindelse nødvendig for å avdekke evt. dobbelregistrering. Behandling av angjeldende opplysninger vil skje i samsvar med de krav som fastsettes av Datatilsynet, og oversikter over fødselsnummer på medlemmer slettes når beregningen er foretatt. Kravet om innsendelse av ovennevnte opplysninger som vilkår for å få tildelt statstilskudd, krever endringer i lov om trudomsamfunn og ymist anna. Kultur- og kirkedepartementet tar sikte på å utarbeide slikt lovendringsforslag etter at Stortinget har ferdigbehandlet budsjettproposisjonen. Brønnøysundregistrene har gjennomført et forprosjekt i 2002, og det tas sikte på at omleggingen skal påbegynnes i 2003 etter at nødvendige lovendringer foreligger. Siktemålet med omleggingen er å sikre korrekt rapportering av antall medlemmer i tros- og livssynssamfunn som mottar offentlig tilskudd.

Det er ført opp kr 500 000 til dette prosjektet under post 76.

Post 75 Tilskott til private kirkebygg

Kultur- og kirkedepartementet overtok ansvaret for arealtilskudd til privateide kirkebygg fra 1. januar 2002. Formålet med tilskuddsordningen er å gi trossamfunn utenfor Den norske kirke og private stiftelser og frivillige organisasjoner innenfor Den norske kirke anledning til å bygge kirke-

bygg med lavere egenfinansiering. Det blir gitt tilskudd pr. kvadratmeter til nybygg, kjøp av lokaler eller utvidelse av lokaler. Det er regler for største og minste tilskuddsareal.

Stortinget vedtok ved behandlingen av revidert nasjonalbudsjett 2002 en bevilgning på til sammen 14,1 mill. kroner for 2002, jf. Innst. S.nr.255 (2001-2002). Av bevilgningen for 2002 går 3,7 mill. kroner til innfrielse av tidligere gitte tilsagn fra daværende kap. 210, post 75 Tilskudd til privateide skole- og kirkebygg, 5,4 mill. kroner til imøtekommelse av klager og 5 mill. kroner til nye byggeprosjekter i 2002.

Departementet foreslår en bevilgning til nye byggeprosjekter i 2003 på 5 mill. kroner, som er en videreføring på samme nivå som i 2002. Det kan ikke gis tilsagn om tilskudd ut over budsjettåret. Dersom behovene tilsier det vil regjeringen komme tilbake til saken i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett.

Post 76 Tilskudd til råd for tro og livssyn

Tilskuddsordningene skal medvirke til at Norges frikirkeråd (NFR), Norges kristne råd (NKR) og Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL) kan ta hand om samordningsoppgaver for medlemssamfunnene sine.

Tilskuddet blir gitt til de tre rådene på grunnlag av revidert regnskap, årsrapport og de årlige budsjettbehandlingene.

Tilskuddsmottakerne skal hvert år sende inn årsrapport og revidert regnskap.

Kultur- og kirkedepartementet foreslår at tilskuddet videreføres på samme nivå som i 2002.

Tilskuddet vil bli fordelt slik:

Norges frikirkeråd: kr 754 000, Norges kristne råd: kr 856 000 og Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn: kr 285 000.

Det er videre ført opp kr 500 000 til ulike prosjekter for å styrke dialog over tros- og livssynsgrensene og kr 500 000 til etablering av nytt system for beregning av korrekte tilskuddsbeløp, jf. omtale under post 70.

Resultatrapport for 2001

Tilskudd til tros- og livssynssamfunn m.m. ble i 2001 bevilget under kap. 210. Daværende Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet betalte i 2001 ut 86 mill. kroner til om lag 375 000 medlemmer. Dette er om lag 20 000 flere enn i 2000.

Programkategori 08.20 Kulturformål (kap. 0320-0329)

Programkategorien omfatter bevilgninger til all- arkitektur og design, samt bibliotek-, arkiv- og
 menne kulturformål, kunst- og kunstnerformål, kulturvernformål.

Utgifter under programkategori 08.20 fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003	Pst. endr. 02/03
0320	Allmenne kulturformål	629 538	633 255	592 479	-6,4
0321	Kunstnerformål	250 498	271 467	286 291	5,5
0322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	210 469	214 386	231 356	7,9
0323	Musikkformål	381 030	403 401	406 309	0,7
0324	Teater- og operaformål	763 620	771 989	805 441	4,3
0325	Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer		59 020	64 050	8,5
0326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål	329 982	291 886	326 741	11,9
0328	Museums- og andre kulturvernformål	423 883	422 857	458 804	8,5
0329	Arkivformål	161 922	163 314	172 796	5,8
	Sum kategori 08.20	3 150 942	3 231 575	3 344 267	3,5

Utgifter under programkategori 08.20 fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post-gr.	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003	Pst. endr. 02/03
01-01	Driftsutgifter	761 650	752 676	822 378	9,3
21-23	Spesielle driftsutgifter	32 029	28 263	29 366	3,9
30-49	Nybygg, anlegg m.v.	36 235	36 203	36 782	1,6
50-59	Overføringer til andre statsregnskap	257 341	290 247	301 847	4,0
60-69	Overføringer til kommuner	215 333	195 030	158 531	-18,7
70-89	Overføringer til private	1 848 354	1 929 156	1 995 313	3,4
90-99	Utlån, avdrag m.v.			50	
	Sum kategori 08.20	3 150 942	3 231 575	3 344 267	3,5

I forhold til 2002 er det foretatt følgende teknisk endring:

- 14,2 mill. kroner til landsomfattende musikkorganisasjoner, er overført fra kap. 323 til kap. 320.

Andre tekniske endringer er omtalt under de enkelte kapitlene.

Departementet foreslår en bevilgning for 2003 på i alt 3 344,3 mill. kroner. Dette er en økning på 112,7 mill. kroner eller 3,5 pst. sammenlignet med saldert budsjett for 2002.

Utfordringer og strategier

En velfungerende kultursektor forutsetter samspill og kvalitet på alle områder. Kulturlivet må dessuten være dynamisk, slik at nye utfordringer og nye uttrykk fanges opp og formidles. Det økte mangfold i befolkningens sammensetning er en realitet som ikke minst kultursektoren må forholde seg til på en aktiv og konstruktiv måte.

Institusjonene spiller en hovedrolle i gjennomføringen av kulturpolitikken. Hvorvidt den til enhver tid gjeldende organisering er hensiktsmessig og tilpasset løsningen av de oppgaver og utfordringer som avtegner seg for de kommende år, er et spørsmål som jevnlig må stilles.

I en meget stram budsjettsituasjon som bl.a. har nødvendiggjort omprioriteringer, jf. hovedinnledningen, er det likevel funnet plass til enkelte særskilt viktige satsinger.

Som et ledd i arbeidet med å bygge opp et mer robust og faglig sterkere kulturvern i hele landet blir det foreslått økte tilskudd til et betydelig antall viktige distriktsmuseer. Dette er et element i oppfølgingen av St.meld. nr. 22 (1999-2000) Kjelder til kunnskap og oppleving. Museene er en viktig formidlingsarena med et årlig besøkstall på ca. 9 millioner mennesker, hvorav en stor del barn og unge. I tillegg til store gjenstandssamlinger forvalter museene ca. 5 600 verneverdige bygninger. Museene spiller en hovedrolle i arbeidet med å holde i hevd gamle håndverkstradisjoner både innenfor bygningsfag, båtbygging og en lang rekke bygdehåndverk.

Å gi kunstmuseene i hovedstadsområdet en ny organisatorisk ramme er en forutsetning for å kunne bygge opp et norsk kunstmuseum på et internasjonalt nivå. Den nye institusjonens ansvarsfelt skal omfatte både norsk og internasjonal billedkunst, arkitektur, kunsthåndverk og design fra fortid og nåtid. Nasjonalmuseet for kunst skal kjennetegnes av stor faglig spennvidde, en grunnleggende internasjonal orientering, høye

krav til kompetanse og forskning og et sterkt fokus på publikum.

I budsjettet er det lagt inn betydelige nye driftsmidler til Nasjonalbiblioteket, avdeling Rana, som i kommende år skal ta i bruk et nybygd, teknisk moderne bokmagasin. For landets samlede nettverk av bibliotek er det et viktig framskritt å kunne rekvirere lite etterspurt materiale fra det nasjonale depotet i Rana. Det nye avanserte boklageret muliggjør raskere service og effektiv forvaltning av store samlinger.

Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek foreslås tilført midler som vil sette institusjonen bedre i stand til å dekke etterspørselen etter særskilt tilpasset litteratur for synshemmede, samt å gi døvblinde et bedre tilbud når det gjelder utskrifttjeneste. Samtidig vil departementet foreta en nærmere vurdering av om nåværende organisering av tjenestene overfor brukergruppene er den mest hensiktsmessige.

For å legge til rette for en sammenslåing av NORLA og Munin – som begge arbeider for å fremme norsk litteratur i utlandet – er det foreslått en økning i tilskuddet. Det antas å foreligge et betydelig potensial for å oppnå oversettelser av både skjønnlitteratur og fagbøker til andre språk.

Kulturkirken Jakob er en unik arena for formidling av kulturuttrykk som knytter forbindelseslinjer mellom kultur og kirke. Tiltaket foreslås gitt fast tilskudd fra 2003.

Kulturmelding

Flere deler av kultursektoren har det siste året vært gjenstand for utredninger. NOU 2002: 8 Etter alle kunstens regler – en utredning om norsk scenekunst - ble avgitt i april d.å. Samtidig forelå dokumentet Nasjonal plan for produksjon og formidling av opera og ballett. Videre har Norsk kulturråd besørget en evaluering av ordningen med tilskudd til fri scenekunst. Alle disse dokumentene har de siste månedene vært på bred høring.

Innenfor musikkområdet foreligger det en utredning fra 2001 om symfoniorkestrene som også har vært på høring. Dessuten har Norsk kulturråd besørget en utredning om folkemusikk og folkedans, en om vokal- og instrumentensemble og en om rytmisk musikk med vekt på rock. Fra tidligere foreligger det også en utredning om jazz.

Norsk kulturråd har også gjennomført en evaluering av aspirantordningen for kunstnere i etableringsfasen.

Innenfor litteraturfeltet foreligger en utredning om innkjøpsordningene, en om litteraturpolitikens legitimitet og en om prissetting av bøker i ulike land. En utredning om elektroniske bøker,

samt en utredning om strukturendringer i bokbransjen vil foreligge om kort tid.

Videre er det gjennomført flere evalueringer av ulike programmer, tiltak og prosjekter for å fremme kulturelt mangfold innenfor kunst- og kulturfeltet.

Innenfor saksområdene arkiv, bibliotek og museum er utrednings- og planleggingsarbeidet først og fremst knyttet til oppfølgingen av St.meld. nr. 22 (1999-2000) Kjelder til kunnskap og oppleving.

Departementet vil i 2003 gi en samlet framstilling av viktige problemstillinger innenfor de ulike kunstområdene, samt gi en oppdatert orientering om oppfølgingen av St.meld. nr. 22 (1999-2000) i en egen stortingsmelding om kulturpolitiske spørsmål. Viktige samfunnsendringers konsekvenser for den framtidige kulturpolitikken vil være et gjennomgående tema for drøftelsene i meldingen.

Nasjonalmuseet for kunst

I St.meld. nr. 22 (1999-2000) Kjelder til kunnskap og oppleving foreslås Nasjonalgalleriet, Museet for samtidskunst, Riksutstillinger, Kunstindustrimuseet i Oslo, Norsk Arkitekturmuseum og Henie-Onstad Kunstsenter samorganisert til en samlet, nasjonal kunstinstitusjon. Stortinget har gitt sin tilslutning til dette både i Innst. S. nr. 46 (2000-2001) om ovennevnte stortingsmelding og i Budsjett-innst. S. nr. 2 (2001-2002), der komiteen bl.a. uttaler:

”Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til budsjettavtalen mellom Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti og reduserer posten med 2 mill. kroner.

Flertallet viser til at Stortinget våren 2000 vedtok å etablere Norsk Kunstmuseum ved å samordne 6 sentrale institusjoner i Oslo-området, jf. Innst. S. nr. 46 (2000-2001).

Flertallet ser svært positivt på at utviklingen av den nye institusjonen er i gang og vil følge dette arbeidet nøye. Flertallet har tro på at en slik samordnet institusjon vil kunne framstå som et kraftsentrum for kunstformidlingen i hele landet.

Når flertallet i forbindelse med den inngåtte budsjettavtale mellom disse partier har redusert bevilgningen til det nye kunstmuseet, er man innforstått med at dette kan medføre en noe forsiktigere aktivitet i startfasen. Flertallet vil imidlertid understreke sterk støtte til planene for Norsk Kunstmuseum. Flertallet legger til grunn at planleggingen av Norsk

Kunstmuseum fortsetter i henhold til den opprinnelige målsettingen som skissert i ABM-meldingen, og at Regjeringen vil foreslå bevilgninger i henhold til dette.”

Siktemålet er å skape en felles, sterkere organisatorisk og faglig plattform for den statlige museumsinnsatsen innenfor billedkunst, kunsthåndverk, design og arkitektur, samt å utvikle et mer robust og målrettet kunst- og museumsfaglig miljø, slik at publikumstilbudet og det faglige arbeidet med visuell kunst i alle ytringsformer skal kunne bli bedre.

Et interimsstyre som ble oppnevnt av departementet sommeren 2001, har gjennomført en omfattende prosess med arbeidsgrupper bestående av representanter for institusjonene og arbeidstakerorganisasjonene. Bl.a. er det arbeidet grundig med ulike modeller for hvordan den nye institusjonen kan organiseres. I interimsstyrets innstilling til Kultur- og kirke departementet av 1. juli d.å. foreslås at:

- den nye institusjonen etableres som en stiftelse fra 1. januar 2003. Stiftelsesformen velges for å gi institusjonen faglig og institusjonell frihet
- Riksutstillinger innlemmes ikke i denne omgang, men bør inkorporeres senere
- det forvaltningsmessige forholdet til staten og de tre eksisterende stiftelsene reguleres i avtaler, bl.a. slik at det nye museet overtar drifts- og personalansvar fra de nåværende institusjonene.

Interimsstyret og departementet arbeider nå med utkast til organisasjonsform, vedtekter, avtaler og andre spørsmål vedrørende etableringen av Nasjonalmuseet for kunst. Departementet vil komme tilbake til Stortinget med forslag til nødvendige vedtak når disse spørsmål er tilstrekkelig avklart, slik at den nye institusjonen kan bli opprettet så tidlig som mulig i 2003.

Departementet er enig med interimsstyret i at Riksutstillinger ikke inngår i det nye museet nå, men at institusjonen slutter seg til Nasjonalmuseet for kunst på et noe senere tidspunkt. Riksutstillinger har eksistert i nåværende form i seks år, og det vil være naturlig å evaluere virksomheten med sikte på å videreutvikle Riksutstillings sterke sider.

Nasjonalmuseet for kunst vil da bestå av de nåværende statlige virksomhetene Nasjonalgalleriet og Museet for samtidskunst, samt de tre stiftelsene Kunstindustrimuseet i Oslo, Norsk Arkitekturmuseum og Henie Onstad Kunstsenter. Forutsetningen for å innlemme de tre museene

som nå er frittstående stiftelser, er at det oppnås enighet i forhandlinger med disse.

Det overordnede siktemålet med prosjektet er gjennom en ny, kunstfaglig vidtfavnende og vitenskapelig fundert institusjon å utvikle en formidlingsarena som inkluderer et bredt spekter av kunstformer og som tar høyde for nye grensprengende ytringsformer. I interimsstyrets innstilling heter det at målet er å heve kunnskapen om og engasjementet for billedkunst, arkitektur, kunsthåndverk og design, utvikle den kritiske sansen, stimulere til ny erkjennelse og å skape økt historisk bevissthet og toleranse for mangfold.

De første årene vil det være mest nærliggende at det behov Nasjonalmuseet for kunst samlet vil ha for nye arealer, dekkes ved å leie lokaler i eksisterende bygninger i nærområdet. Departementet har samarbeidet nært med Entra Eiendom AS som vil kunne stille til disposisjon de nødvendige arealer etter hvert som Nasjonalmuseet for kunst har behov for dem. Dermed kan man i større grad reservere eksisterende museumsbygninger til utstillinger og andre publikumsrettede behov, mens andre funksjoner kan lokaliseres i tiliggende bygninger. Fellesfunksjoner, som så langt det er praktisk mulig skal tjene alle deler av den nye institusjonen, vil i denne sammenhengen bli gitt høy prioritet. En arealutvidelse for Nasjonalgalleriet i Kristian Augusts gate skal også danne basis for å utvikle fellesfunksjoner, jf. omtale under kap. 322 post 01.

En viktig oppgave vil bli å videreføre arbeidet med å få fram det langsiktige og totale arealbehovet og å avklare hvordan dette best kan dekkes. Planene for nybygget på Tullinløkka må ses i en slik større sammenheng og må følgelig vurderes på et senere tidspunkt.

Interimsstyret har allerede iverksatt et viktig fellesprosjekt for elektronisk katalogisering av samlingene. Dette må videreføres og bør dessuten utvides til et bredere IKT-prosjekt. Likeledes vil det være viktig å legge til rette for fellesfunksjoner innen teknisk konservering, foto, bibliotek, arkiv og annen dokumentasjon. Dette vil ha positive virkninger for alle de fem nåværende museene, jf. øvrig omtale under kap. 322, post 73.

Investeringsplan for nasjonale kulturbygg og tusenårssteder

Formål og innhold

Det foreligger udekkede behov og mange urealiserte kulturbyggplaner og prosjekter. For å få et bedre beslutningsgrunnlag for tilskudd til nasjonale kulturbygg og tusenårssteder la departe-

mentet i budsjettproposisjonen for 2002 fram en investeringsplan for kulturbygg.

I tillegg til å være et styringsdokument i beslutning om kulturbygginvesteringer i kommende fireårsperiode, skal planen gi en oversikt over prosjekter som er aktuelle etter fireårsperioden. Planen inneholder derfor bevilgningsmessige konsekvenser, realiseringstid og prioritering mellom prosjekter. Den oppdateres hvert år og presenteres for Stortinget i de årlige budsjettproposisjoner.

Investeringsplanen omfatter nasjonale kulturbygg og tusenårssteder. Forslag om realisering av planlagte investeringstiltak i 2003 fremmes under kap. 320 Allmene kulturformål, post 73 Nasjonale kulturbygg. Det presiseres at bevilgningsnivået i det enkelte år i planperioden vil bli vurdert i de årlige statsbudsjettene.

Prioritering

I samsvar med St.meld. nr. 22 (1999-2000) er det lagt til grunn følgende prinsipper for prioriteringer i perioden fram til 2006:

- igangsatte prosjekter med vedtatte tilsagn
- nye tusenårssteder
- andre prosjekter og tiltak som har særlig høy prioritet.

Det foreligger en rekke andre gode kulturbyggprosjekter som det kan være aktuelt å gi tilskudd til. Disse prosjektene er det ikke mulig å realisere før etter 2006. I tillegg har departementet fått kjennskap til mulig støtteverdige prosjekter som må konkretiseres nærmere før de kan presenteres for Stortinget.

Kultur- og kirkedepartementet må ta forbehold om at noen av prosjektene som kan være aktuelle fra 2004, er på et forberedende stadium og at kostnadsanslag ikke er basert på gjennomført prosjektering. Anslagene er derfor bare foreløpige illustrasjoner av tilskuddsbehov. Først når nødvendig informasjon og dokumentasjon av ansvar foreligger vil departementet i forbindelse med den årlige budsjettbehandlingen ta stilling til kostnadsrammer og statlig finansiering. Anslått bevilgningsbehov i årene etter 2003 vil derfor måtte justeres for prosjekter som nå er i utrednings- eller planleggingsfasen og for prosjekter som ennå ikke er avklart. Kultur- og kirkedepartementet vil komme tilbake til dette i den årlige rulleringen av investeringsplanen.

Alle beløp for årene etter 2003 er foreløpige plantall og innebærer ikke tilsagn om statlig tilskudd. Prosjekter det foreslås bevilgning og/eller tilsagn til i 2003 er omtalt under kap. 320, post 73.

Tilskudd til prosjekter i 2003

I 2003 foreslås tilskudd til følgende nasjonale kulturbygg og tusenårssteder: Eidsvoll 1814 – Rikspolitisk senter, Jærmuseet, Domkirkeodden, Hundorp, Trøndelag Folkemuseum, Norge, Fredriksten festning, Avaldsnes – Nordvegen Historiesenter, Hringariki – Veien kulturminnepark, Telemarkskanalen, Vardø by, Kvæntunet, Glomdalsmuseet og Lindesnes. Det vises til nærmere omtale av prosjektene under bevilgningsforslaget for 2003 under kap. 320, post 73.

Nye prosjekter i perioden 2004-2006

Det legges opp til at følgende nye prosjekter skal realiseres med statstilskudd i perioden 2004-2006:

Tusenårssteder

- Hålogaland Teater er tusenårssted i Troms. Et nytt teaterbygg på 5 097 kvm. prosjekteres. Det har en styringsramme på 237 mill. kroner (prisnivå 2002). Statens finansieringsandel er 70 pst., dvs. 165,9 mill. kroner
- Hordalands tusenårssted er Hardanger. Det er gjennomført en utredning om etablering av et kunst- og kultursenter i Øystese i Kvam kommune i Hardanger. Det er lagt til grunn 10 mill. kroner i tilskudd
- Gulatinget er tusenårssted for Sogn og Fjordane. Gulatinget og Gulatingsloven er sentral i oppbyggingen av rettsstaten. Det foreligger forslag om flere tiltak for å markere Gulatinget, bl.a. plassering av skulpturelle elementer på stedet. Departementet har lagt til grunn 8 mill. kroner i statlig tilskudd til tiltakene
- Oslo Middelalderby er tusenårssted for Oslo. Det er gjennomført tiltak i ruinparken og etablert vannspeil for til sammen 107 mill. kroner, som er finansiert av kommunen. Til realisering av ytterligere tiltak er det lagt til grunn 10 mill. kroner i statlig tilskudd
- Nordland fylkeskommune har valgt Petter Dass-museet på Alstahaug som tusenårssted. Det er planer om etablering av et senter for forskning og formidling av Petter Dass som barokkdikter og prest. Departementet har lagt til grunn 10 mill. kroner i statlig investeringstilskudd.

Med dette vil programmet for fylkestusenårssteder som Stortinget ga sin tilslutning til i Innst. S. nr. 246 (1997-98) være gjennomført.

Andre prosjekter

Det planlagte Hamsunsenteret i Hamarøy skal formidle Knut Hamsuns forfatterskap. Senteret skal etter planen bli på 1 200 kvm. og omfatte utstillingsarealer, bibliotek, lesesal, kafé og auditorium. I Budsjett-innst. S. nr. 2 (2000-2001) uttalte flertallet i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen at en har merket seg planene og mente forslag til løsning og plassering vil gjøre senteret spennende med stort potensial. I 2002 ble det bevilget 1 mill. kroner til prosjektet. Med mindre man foretar omprioriteringer i investeringsplanen som ble lagt fram i budsjettet for 2002, kan det ikke gis tilskudd til gjennomføringen av planene før i 2006.

I 2000 tok Bergen Kunstmuseum i bruk en begrenset del av Lysverkbygningens bruksareal på 6 878 kvm. Bygningen vil gi plass for garderobeanlegg, informasjonsrom, lager og verksted, 3 200 kvm. utstillingsareal, kafé og kunstbokhandel, kombinert konsert-, seminar- og utstillingsrom, kontorer og bibliotek. Ombyggingen er beregnet til 43 mill. kroner. Bergen kommune har forpliktet seg til å finansiere 25 mill. kroner av kostnadene, og søkte i 2001 Kultur- og kirkedepartementet om et tilskudd på 18 mill. kroner.

I forbindelse med statens overtagelse av Sigrund Undsets hjem, Bjerkebæk, har Kultur- og kirkedepartementet bedt Maihaugen om å planlegge et nytt publikumsbygg på 345 kvm. brutto for billett salg, enkel servering, publikumstoletter m.v. Arkitektkonkurranse for bygget er gjennomført. En regner med 5,4 mill. kroner i statlig finansieringsandel.

Ája samisk senter i Kåfjord planlegger utvidelse med 1 556 kvm. for å huse bibliotek, bokbussgarasje, duodji, verksted, miljø- og kulturvern-avdeling for Sametinget, museum og språksenter. I første omgang har Ája søkt om midler til en delutbygging som omfatter språksenter, regional samisk bibliotekjeneste, miljø- og kulturvern-avdeling og duodji.

Nationalteatret gjennomførte i 1999 første byggetrinn i ombyggingen av amfiscenen. Målet er å få en mer fleksibel og leddrevet scene. Kostnadene for de siste byggetrinnene er anslått til 15 mill. kroner.

Tilskudd til følgende nasjonale kulturbygg og tusenårssteder prioriteres i perioden 2003-2006:

(i mill. kr)

Prosjekter	Kostn. anslag	Samlet tilskudd	Tidligere bevilget	2003	2004	2005	2006
Eidsvoll 1814 – Rikspolitisk senter, Akershus	67,5	39,5	9,3	11,7	18,5		
Brukermedvirkn. operahusprosj.			11,8	4,0	4,0	4,0	4,0
Utstilling/vitensenter, Jærmuseet, Rogaland	27,5	11,0	6,6	4,4			
Glomdalsmuseet, romaniavd.	50,0	50,0	2,0	3,0	30,0	15,0	
Kvæntunet, Porsanger	12,0	12,0	1,0	4,0	7,0		
Domkirkeodden, Hedmark	8,5	6,5	5,2	1,3			
Hundorp, Oppland	23,3	7,9	5,5	1,6	0,8		
Trøndelag Folkemuseum, Sør-Trøndelag	90,0	10,0	5,0	2,4	2,6		
Norveg, Nord-Trøndelag	53,0	12,0	7,0	5,0			
Vardø by, Finnmark	28,0	10,0	3,5	6,5			
Fredriksten festning, Østfold	19,0	10,0	3,0	4,0	3,0		
Norvegen historiesenter, Avaldsnes, Rogaland	48,0	10,0	5,0	4,0	1,0		
Østsamisk museum i Neiden, Samisk tusenårssted	32,5	30,0	2,5		15,0	12,5	
Hringariki – Veien kulturminnepark, Buskerud	47,0	10,0	2,5	4,0	3,5		
Telemarkskanalen, Telemark		8,0	1,0	3,0	4,0		
Sum vedtatte prosjekter				58,9	89,4	31,5	4,0
Lindesnes, Vest-Agder	22,4	9,0		3,0	6,0		
Nybygg - Hålogaland Teater, Tromsø	237,0	165,9	2,0		20,0	110,0	33,9
Øystese, Hordaland		10,0				10,0	
Gulatinget, Sogn og Fjordane		8,0				8,0	
Oslo Middelalderby, Oslo		10,0				10,0	
Petter Dass-museet, Nordland		10,0				10,0	
Sum nye tusenårssteder				3,0	26,0	148,0	33,9
Hamsunsenter, Hamarøy	65,0	29,0					29,0
Bergen Kunstmuseum	43,0	18,7					18,7
Bjerkebæk, Lillehammer	10,4	5,4					5,4
Ája samisk senter, Kåfjord	46,7	29,0					15,0
Nationaltheatret	15,0	15,0					5,0
Totalt prosjekter 2003-2006				61,9	115,4	179,5	111,0

Det er kun prosjekter med forslag til bevilgning i 2003 som gis bindende tilsagn om statstilskudd etter 2003. For andre prosjekter er tallene å anse som foreløpige plantall der en må ta forbehold om den videre bearbeidelsen av prosjektene og den årlige budsjettbehandling.

Prosjekter som er aktuelle etter 2006

Kultur- og kirke departementet gjør oppmerksom på at planene som er listet opp under dette punktet

varierer i graden av bearbeiding og avklaring, fra ideer til prosjekterte tiltak. Departementet tar forbehold om at byggesakene ikke er ferdigbehandlet. Listen må derfor ses på som illustrasjon på hvilke typer prosjekter som er aktuelle etter 2006. Opplysningene under hvert prosjekt vil bli oppdatert årlig.

Det foreligger følgende ideer og planer:

Institusjon	Tiltak
Samisk kunstmuseum, Karasjok	Ny billedkunstavdeling.
Europas Blues Senter, Notodden, Telemark	Et 3 240 kvm. bok- og blueshus som skal inneholde bluesutstilling, bibliotek, bluesteater, bluesklubb, kurs- og konferanselokaler, øvingsrom, musikkstudio, butikk, kafé og kontorer.
Agder naturmuseum og botaniske hage, Kristiansand	Utbygging av museet med 1.600 kvm. som skal inneholde rom for utstillinger, undervisningsvirksomhet, kontorer, verksted, magasin og personalrom.
Museer på Østlandet	Fellesmagasin for gjenstander.
Norsk Industrierbeidermuseum, Tinn	Rehabilitering av reservestasjonen og hovedkraftstasjonen for å gi større areal for bl.a. museets formidlingsvirksomhet.
Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum, Trondheim	Tilbygg på 1 500 kvm. for tekstilkunst.
Galleri F 15, Moss	Utbygging i sammenheng med fylkesgalleri for Østfold.
Skimuseet, Oslo	Fornyelse av utstilling og utvidelse.
Norsk Luftfartsmuseum, Bodø	Ny luftfartsutstilling.
Vadsø museum- Ruija kvenmuseum	Nytt bygg for bl.a. temporære utstillinger om kvenenes historie og kultur.
Norsk Vasskraft- og Industristadmuseum, Odda	Etablering av kulturhusfunksjoner i fredet kraftstasjon.
Aust-Agder-Museet, Arendal	Museums- og arkivbygg.
Norsk Folkemuseum	Etablering av utstillinger i byavdelingen.
Stavanger kommune	Konserthus med orkestersal og flerbruksal. Foreløpig estimert kostnad på 725 mill. kroner.
Kristiansand kommune	Konserthus.
Agder Teater, Kristiansand	Tilbygg til teaterhus.
Halti, Nordreisa	Kvenkultursenter.
Hedmark Teater, Hamar	Nye lokaler.
Dalane Folkemuseum	Nytt bygg for fajanseavdelingen.
Sunnmøre Museum	Magasin.
Stavanger Museum	Ny administrasjonsbygning.
Fellestjenester for museene i Hordaland	Restaurering og innredning av bygninger for etablering av fellestjenestene.

Statlige kulturbygg

I tillegg i prosjekter som omfattes av investeringsplanen bevilges det under Arbeids- og administrasjonsdepartementets kap. 1580 Bygg utenfor husleiordningen, midler til bl.a. nytt operahus. Under Arbeids- og administrasjonsdepartementets kap. 2445 Statsbygg bevilges midler til statlige bibliotek, kunstmuseum og arkiv. Følgende statlige kulturbygg gjennomføres eller planlegges:

Nytt operahus

Stortinget fattet den 17. juni 2002 følgende vedtak:

”Stortinget samtykker i at det bygges et nytt operahus i Bjørvika innenfor en kostnadsramme på 3 330 mill. kroner.”

Startbevilgning på 35 mill. kroner ble vedtatt i forbindelse med Stortingets behandling av Innst. S. nr. 255 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 63 (2001-2002) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2002.

Etter Stortingets vedtak er detaljprosjekteringen startet opp og kontrakt om tilrettelegging av tomten er inngått. Statsbygg overtok tomten fra Oslo kommune 1. juli d.å. Arbeidene på tomten starter opp høsten 2002. Prosjektet er pr. september 2002 i rute i henhold til den framdriftsplanen som Stortinget fikk presentert i St.prp. nr. 48 (2001-2002) Nytt operahus i Bjørvika.

Bevilgning til videreføring av prosjektet er foreslått over Arbeids- og administrasjonsdepartementets budsjett, jf. kap. 1580 Bygg utenfor husleiordningen med 275 mill. kroner. Hovedaktivitetene for operahusprosjektet vil i 2003 være relatert til omfattende detaljprosjektering for alle fag. Av fysiske arbeider vil tilrettelegging av operatomten, med omlegging av offentlige veier og riving av skur, bli avsluttet i løpet av første kvartal. To store

entrepriser innen grunn- og fundamenteringsarbeider startes opp og vil være i full drift gjennom året.

Innenfor den vedtatte kostnadsrammen for prosjektet er det avsatt 30 mill. kroner til kunstnerisk utsmykking. Kultur- og kirkedepartementet har nedsatt utsmykkingsutvalg for prosjektet.

For å møte Den Norske Operas utfordringer i forbindelse med driften i nytt hus, har Operaen sammen med Kultur- og kirkedepartementet initiert et eget omstillingsprosjekt, jf. omtale i St.prp. nr. 48 (2001-2002) Nytt operahus i Bjørvika. Kultur- og kirkedepartementet følger opp Den Norske Operas videre arbeid med omstillingsprosjektet.

Nasjonalbiblioteket

Bokdepot med automatlager og kontorbygg ved avdelingen i Rana forventes å være ferdig oktober 2003.

Arkiv

Følgende prosjekter for Arkivverket gjennomføres eller planlegges:

- utvidelse av magasinet for Statsarkivet i Tromsø er integrert i byggeprosjektet for Universitetet i Tromsø, og forventes å være driftsklart juni 2003
- planleggingen av renovering og utvidelse av Statsarkivet i Trondheim er igangsatt
- utvidelse av administrasjonsbygningen for Riksarkivet og Statsarkivet i Oslo, samlokalisert på Kringsjø i Oslo, planlegges
- Statsbygg vurderer sammen med Riksarkivaren alternative løsninger for dekning av økt arealbehov ved Statsarkivet i Bergen
- det vil i tillegg være behov for utbygging av magasiner ved arkivanlegget på Kringsjø.

Kap. 0320 Allmenne kulturformål (jf. kap. 3320)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Driftsutgifter	34 547	35 167	36 367
50	Norsk kulturfond	225 262	227 167	237 282
51	Fond for lyd og bilde	27 498	25 000	25 000
52	Norges forskningsråd	216	1 971	2 048
53	Samiske kulturformål		29 109	30 244
60	Lokale og regionale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	58 490	49 870	8 000
62	Tilskudd til idrettsanlegg i Oslo	8 000		
73	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	39 664	83 950	61 924
74	Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, <i>kan overføres</i>	72 021	86 751	105 918
75	Kulturprogram, <i>kan overføres</i>	5 782	6 621	6 879
76	Hundreårsmarkeringen 1905-2005, <i>kan overføres</i>	44 175	23 500	23 500
78	Ymse faste tiltak	19 569	20 421	20 462
79	Til disposisjon	9 197	4 133	7 000
80	Tilskuddsordning for frivillig virksomhet	26 500	27 295	15 075
81	Kulturell skolesekk, <i>kan overføres</i>	8 617	12 300	12 780
82	Tilskudd til egenkapital/stiftelseskapital	50 000		
	Sum kap. 0320	629 538	633 255	592 479

Kapitlet omfatter Norsk kulturråd, Norsk kulturfond og Fond for lyd og bilde. Videre omfatter kapitlet bevilgninger til kulturell skolesekk, kulturbygg og tusenårssteder, deltakelse i EUs kulturprogram, Hundreårsmarkeringen 1905-2005, bevilgninger til Norges forskningsråd, samiske kulturformål, tiltak under Norsk kulturråd og tilskuddsordningen for frivillige organisasjoner (Frifond), samt ymse faste tiltak og departementets disposisjonspost for ymse engangstiltak.

I forhold til 2002 er det foretatt følgende tekniske endringer:

- 0,9 mill. kroner til støtteordningen for ny norsk og samisk dramatikk er overført fra kap. 324, post 78 til kap. 320, post 50
- 14,2 mill. kroner til landsomfattende musikkorganisasjoner er overført fra kap. 323, post 78 til kap. 320, post 74

- 0,3 mill. kroner er omdisponert fra kap. 320, post 78 til kap. 321, post 73 til nye arbeidsstipend
- 0,6 mill. kroner til presentasjon av norsk kultur i norden er overført fra kap. 320, post 78 til Utenriksdepartementet.

Budsjettforslag 2003

Det er et hovedmål i norsk kulturpolitikk å sikre publikum et stabilt kulturtilbud av høy kvalitet innen musikk, billedkunst, scenekunst, litteratur, kulturvern m.v. Kap. 320 Allmenne kulturformål inneholder støtteordninger som kompletterer andre budsjettkapitler innen disse områdene, samt bidrar til at det finnes en infrastruktur som kan huse og formidle kunsten. Under dette kapitlet gis det hovedsakelig støtte til den ikke-institusjonelle kunsten.

Post 01 Driftsutgifter

Norsk kulturråd forvalter Norsk kulturfond, tilskudd til en rekke faste tiltak og er tillagt sekretariatsfunksjoner for Fond for lyd og bilde og Utvalget for statens stipend og garantiinntekter for kunstnere. Bevilgningen skal dekke lønns- og driftsutgifter for Norsk kulturråd, inkl. sekretariatsfunksjoner.

For 2003 foreslås bevilgningen videreført på samme nivå som for 2002.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Norsk kulturråd får i merinntekter under kap. 3320, post 01 Ymse inntekter og regnskapsførte inntekter under kap. 3320, post 03 Refusjon, jf. forslag til vedtak II.

Post 50 Norsk kulturfond

Fondet har som formål å stimulere skapende åndsliv innenfor litteratur og kunst, verne om kulturarven og formidle kulturgodene til så mange som mulig. I arbeidet med å forvalte Norsk kulturfond legger Norsk kulturråd vekt på å støtte nyskapende kunst og stimulere nye kunstneriske uttrykksformer og nye formidlingsmåter.

Det skal legges vekt på å ivareta sentrale virksomhetsområder og å videreføre viktige forsøks- og utviklingsprosjekter som er satt i gang.

Hovedfordelingen for disponeringen av bevilgningen til Norsk kulturfond fastsettes i henhold til vedtektene for Norsk kulturfond ved kongelig resolusjon etter forslag fra Norsk kulturråd.

Post 51 Fond for lyd og bilde

Fondets midler skal nyttes til å fremme produksjon og formidling av innspillinger i lyd og/eller bilde og skal støtte tiltak som stimulerer til nyskapende virksomhet. Tiltak som stimulerer utviklingen av en levende barne- og ungdomskultur og det kulturelle mangfoldet, skal vektlegges.

Innføring av en privatrettslig vederlagsordning på dette området vil bli vurdert i sammenheng med gjennomføringen av EUs direktiv om harmonisering av visse aspekter av opphavsrett og nærstående rettigheter i informasjonssamfunnet, som ble vedtatt i april 2001.

Post 52 Norges forskningsråd

Posten omfatter bevilgninger til prosjekter på kulturområdet under Norges forskningsråd. I 2003 gjelder dette bevilgning til et nytt program for kulturforskning (2003-2007). Forskningsprogrammet har en åpen profil som fokuserer på endring

og anlegger et bredt kulturanalytisk forskningsperspektiv. Det vil ta for seg kulturens mange-sidige samfunnsmessige betydning gjennom forskning om identitet, kulturell pluralisme og relasjoner mellom minoriteter og majoriteter, kulturuttrykk og -brytning, språk og religion. I denne forskningen vil også kulturpolitiske problemstillinger inngå. Programmet vil ha som primær målsetting å gi muligheter for grunnleggende langsiktig og tverrfaglig forskning av høy kvalitet, samtidig som det skal ta opp i seg aktuelle problemstillinger innenfor programmets brede forskningsfelt.

Post 53 Samiske kulturformål

Midler til samiske tiltak under Kultur- og kirke departementets budsjett er samlet under denne posten, med unntak av midler til Samisk bibliografi under kap. 326, post 01 og midler til samiske filmproduksjoner under kap. 334, post 72. Bevilgningen under post 53 overføres til og disponeres av Sametinget.

Midlene skal dekke følgende formål: samiske musikkfestivaler, samiske kunstnerstipend og stipendkomitevederlag, utstillingsvederlag til samiske kunstinstitusjoner, Beavivvas Sami Teahter, stedsnavntjenesten og oppfølging av samisk språklov, samisk spesialbibliotek, mobil bibliotek-tjeneste, samiske museer på tilskuddsordningen for museer, De samiske Samlinger og Samisk arkiv.

Post 60 Lokale og regionale kulturbygg, kan overføres

Lokale og regionale kulturbygg

Posten gjelder investeringstilskudd til lokale og regionale kulturbygg. Det kan søkes om midler til nybygg, ombygging av eller tilbygg til eksisterende kulturbygg, eller ombygging fra andre formål til kulturbygg. Byggene skal fungere som kulturelle og sosiale møtesteder i lokalsamfunnet og eventuelt innen regionen. Lokalene skal være tilgjengelige for alle og åpne for all lovlig kultur- og organisasjonsvirksomhet.

Departementet foreslår en bevilgning på 8 mill. kroner til lokale og regionale kulturbygg i 2003. Det vises til omtale i hovedinnledningen.

Bredbånd i folkebibliotekene

I budsjettet for 2001 og 2002 ble det lagt inn midler til bredbåndutbygging i folkebibliotekene. Departementet finner ikke å kunne sette av midler til dette formålet i 2003.

Post 73 Nasjonale kulturbygg, kan overføres*Nasjonale kulturbygg*

Tilskuddene skal bidra til bygninger og lokaler for institusjoner og tiltak som har en nasjonal oppgave, en landsomfattende funksjon eller en viktig landsdelsfunksjon. Byggeprosjektene skal dekke behovet for forsvarlig areal, økt funksjonalitet, og/eller økt sikkerhet gjennom planlegging, ombygging og/eller nybygg. Bygningene skal ha høy arkitektonisk kvalitet.

I behandlingen av søknader om tilskudd blir det krevd redegjørelse for hvordan tiltaket ivaretar formålene, det kulturfaglige grunnlaget for byggeprosjektet, samarbeidet med andre institusjoner som ivaretar formålet, og eventuelle aktiviteter ut over hovedformålet.

Hovedregelen er at den statlige finansieringsandelen ikke skal overstige 60 pst. av det offentlige tilskuddet.

Søknader om tilskudd skal redegjøre for eieransvar og driftsfinansiering. Nye institusjoner skal i tillegg redegjøre for styring og organisering. Gjennomførings- og fullfinansieringsansvaret skal være dokumentert. Organiseringen av byggherrefunksjonen vurderes i hvert enkelt tilfelle.

Fylkestusenårssteder

Tusenårsstedene i fylkene skal bidra til at anlegg, institusjoner, kulturmiljøer, naturområder m.v. av stor historisk, kulturell og miljømessig verdi blir tatt vare på og markert på en særskilt måte. Tusenårsstedene skal ha en nasjonal, kulturell og miljømessig betydning som peker ut over det enkelte fylke.

Det er hovedregelen at gjennomføringsansvaret for tusenårsstedene legges til den fylkeskommune hvor tusenårsstedet er lokalisert. Fylkeskommunen har, eventuelt sammen med vertskommunen, ansvaret for at tusenårsstedet blir fullfinansiert og for offentlig tilskudd til drift.

Fylkeskommunens ansvar for medfinansiering, gjennomføring, fullfinansiering og drift må være dokumentert før departementet utbetaler tilskudd til finansiering av tiltak på tusenårsstedene.

I programkategoriomtalen er det presentert en investeringsplan for nasjonale kulturbygg og tusenårssteder med prosjekter og bevilgningsbehov for perioden fram til 2006 og prosjekter som er aktuelle etter 2006.

Kultur- og kirkedepartementet foreslår i 2003 en bevilgning på 61,9 mill. kroner under denne posten. I tillegg foreslår departementet en tilsagnsramme på 112,9 mill. kroner utover bevilgningen for 2003, jf. forslag til vedtak III.

Forslag til fordeling av bevilgningen til nasjonale kulturbygg:

	Vedtaks- år	Samlet tilskudd	Tidligere bevilget	Forslag til bevilgning	(i mill. kr) Gjenstår til senere år
<i>Vedtatte prosjekter</i>					
Eidsvoll 1814 – Rikspolitisk senter	1995	39,5	9,3	11,7	18,5
Operahusprosjektet	1999		11,8	4,0	
Jærmuseet	2000	11,0	6,6	4,4	
Domkirkeodden	2000	6,5	5,2	1,3	
Hundorp	2000	7,9	5,5	1,6	0,8
Trøndelag Folkemuseum	2000	10,0	5,0	2,4	2,6
Norveg	2000	12,0	7,0	5,0	
Vardø by	2001	10,0	3,5	6,5	
Fredriksten Festning	2001	10,0	3,0	4,0	3,0
Avaldsnes – Norvegen Historiesenter	2001	10,0	5,0	4,0	1,0
Østsamisk museum i Neiden	2001	30,0	2,5		27,5
Hringariki – Veien kul- turminnepark	2001	10,0	2,5	4,0	3,5
Telemarkskanalen	2001	8,0	1,0	3,0	4,0
Kvæntunet	2001	12,0	1,0	4,0	7,0
Glomdalsmuseet	2001	50,0	2,0	3,0	45,0
Sum vedtatte prosjekter				58,9	112,9
<i>Nye prosjekter</i>					
Lindesnes Fyr		9,0		3,0	
Totalt				61,9	

Bevilgningsforslaget ligger 21 mill. kroner lavere enn bevilgningen for 2002, og 80 mill. kroner lavere enn tidligere skissert bevilgning i 2003, jf. investeringsplanen for kulturbygg som ble omtalt i St.prp. nr. 1 (2001-2002). Dette skyldes at enkelte igangværende prosjekter er forsinket, men samtlige foreslåtte bevilgninger er i samsvar med gjennomføringsplanene som nå foreligger. Videre må departementet av budsjettmessige grunner utsette igangsettelsen av nytt teaterhus for Hålogaland Teater.

Bevilgningsbehovet til statlige kulturbygg er ført opp under Arbeids- og administrasjonsdepartementets budsjett, jf. kap. 1580 Bygg utenfor husleieordningen og kap. 2445 Statsbygg.

Vedtatte nasjonale kulturbygg og tusenårssteder

Eidsvoll 1814 – Rikspolitisk senter, tusenårssted
Akershus

Prosjektets kostnadsramme er på 67,5 mill. kroner (prisnivå 2002). Departementet har gitt stiftelsen

Eidsvoll 1814 – Rikspolitisk senter i oppdrag å utarbeide forprosjekt for det nye museumsbygget. Arkitektkonkurransen ble vunnet av Lund Hagem Arkitekter AS med forslaget "Tidsskille". Planen er å igangsette byggingen i 2003 slik at senteret kan åpnes for publikum våren 2005.

Akershus fylkeskommune planlegger i samarbeid med Ekelandstiftelsen et Arne Ekeland-galleri i nærheten av Eidsvoll 1814 - Rikspolitisk senter. Departementet legger vekt på at en får til en god løsning, slik at området dermed tilføres en ytterligere ressurs.

Operahusprosjektet

Operahusprosjektet er nærmere omtalt i programkategorinnledningen. Det foreslås en bevilgning på 4,0 mill. kroner til dekning av utgifter. Den Norske Opera vil ha til sin brukermidvirkning og til å styrke styringen med prosjektet.

Jærmuseet

Vitensenteret ble åpnet for publikum sommeren 2002. Til ferdigstilling av utstillingene foreslås for 2003 resttilskuddet på 4,4 mill. kroner.

Domkirkeodden, tusenårssted Hedmark

Byggearbeidene for vernebygg over ruinene igangsettes våren 2003 og avsluttes slik at det kan åpnes høsten 2003 eller våren 2004. Den resterende delen av statstilskuddet foreslås bevilget i 2003.

Hundorp, tusenårssted Oppland

Istandsettingen av utvalgte bygninger skal etter planen være ferdig i løpet av 2003. Arbeidet med den norrøne utstillingen blir igangsatt senere enn planlagt. Utstillingen skal etter den revidert planen gjennomføres i 2003 og 2004.

Trøndelag Folkemuseum Sverresborg, tusenårssted Sør-Trøndelag

I 2002 gjennomføres tiltak for å bedre museets infrastruktur og uteområder, tiltak i museets byavdeling og istandsetting av verneverdige bygninger. Bygningsmessige- og utomhustiltak i byavdelingen videreføres i 2003.

Norveg – senter for kystkultur og kystnæring, tusenårssted Nord-Trøndelag

Etter planen skal bygningen med utstillinger ferdigstilles i november 2003, og senteret åpnes for publikum ved årsskiftet 2003/2004.

Vardø by, tusenårssted Finnmark

Grunnarbeidene for den nye havnepromenaden i Vardø er igangsatt. Arkitektkonkurransen ble vunnet av Cubus arkitekter med forslaget "Sjelden fugl". Etter planen skal prosjektet ferdigstilles i 2003.

Fredriksten festning, tusenårssted Østfold

Opprusting av veier og festningsanlegg vil fortsette i 2003. Forprosjektet for 1905-utstillingen ferdigstilles i 2002 og arbeidet videreføres i 2003. I tillegg kommer utgifter til flombelysning og kanoner.

Avaldsnes, tusenårssted Rogaland

Byggestart for Norvegen Historiesenter er planlagt til januar 2003. Bygningen skal etter planen ferdigstilles ved årsskiftet 2003/2004. Første trinn av utstillingene skal etter planen være ferdige i 2004, mens annet trinn ferdigstilles i 2005.

Østsamisk museum i Neiden, samisk tusenårssted

Statsbygg har vurdert fire lokaliseringforslag for et østsamisk museum i Neiden i Sør-Varanger kommune. Prosjektet har en kostnadsramme på inntil 30 mill. kroner. Forhandlinger om tomtekjøp har så langt ikke gitt det ønskede resultat. Pga. høyt kostnadsnivå til tomteervervelse og opprettelse av infrastruktur, vurderer Statsbygg at det er tjenlig for prosjektet å vurdere andre alternativer. Statsbygg har innledet kontakt med Sør-Varanger kommune om saken. Statsbygg legger til grunn at kostnader i 2003 til tomteervervelse, avvikling av prosjektkonkurranse og prosjektering dekkes av forventet overføring av udisponert del av bevilgningen i 2002.

Hringariki – Veien kulturminnepark, tusenårssted Buskerud

Gjenskapingen av langhuset fra tiden omkring Kristi fødsel er igangsatt. Det skal etter planen ferdigstilles høsten 2004. Opplevelsessenteret skal planlegges i 2003, og byggestart for dette er satt til 2003/2004.

Telemarkskanalen/Skien, tusenårssted Telemark

Til tiltak for å heve kvaliteten i sluse- og bryggeområdene i Skien og langs resten av kanalen, og kulturprosjekter foreslår departementet 3 mill. kroner i 2003.

Kvæntunet

Samlet tilskudd til nytt administrasjonsbygg til Kvæntunet i Porsanger er 12 mill. kroner. Planlagt byggestart er sommeren 2003.

Romaniavdeling, Glomdalsmuseet

Prosjektet skal gjennomføres innenfor en ramme på 50 mill. kroner, og tar utgangspunkt i en brutto arealramme på 2000 kvm. Sommerrestauranten på stedet var tidligere tenkt ombygget til museumsformål, men prosjektet tar nå utgangspunkt i et nybygg. Det tas sikte på konkurranse om utforming av nybygget våren 2003. Sannsynlig byggestart er våren 2004 med åpning av museet i løpet av 2005.

Nye tusenårssteder

Lindesnes Fyr, Vest-Agder

Lindesnes Fyr er tusenårsstedet i Vest-Agder. Det er planer om å sprengre inn et publikumsanlegg i fjellet med multimediasal, utstillinger, ankomst/kafé og tekniske rom. Tiltaket skal legge forholdene til rette for formidling av maritim kulturhistorie gjennom film- og videopresentasjon, foredrag, utstillinger, konserter og andre formidlingstiltak. Ved å knytte dette til Lindesnes' historie og betydning, vil tiltaket bidra til å markere tusenårsstedet på en særskilt måte. Vest-Agder fylkeskommune har ansvaret for gjennomføringen av prosjektet. Etter planen skal sprengningen gjennomføres i 2003 og anlegget åpnes for publikum sommeren 2004. Departementet foreslår til sammen 9 mill. kroner i statstilskudd, hvorav 3 mill. kroner bevilges i 2003.

Andre prosjekter

Hålogaland Teater, Troms

Hålogaland Teater er tusenårssted for Troms. For å utvikle teatret er det nødvendig med et nytt teaterhus. Prosjekteringen av et nytt teaterbygg på 5 097 kvm. er igangsatt. Styringsramme for prosjektet er 237 mill. kroner (prisnivå 2002) og kostnadsramme inkl. usikkerhetsavsetning er 255 mill. kroner. Staten skal dekke 70 pst. av prosjektkost-

naden. Statsbygg er byggherre. På grunn av den generelle budsjettsituasjonen, er det ikke rom for statstilskudd til prosjektet i 2003. Departementet vil komme tilbake til saken i budsjettet for 2004.

Bankplassen 3, Oslo

Forsommeren 2001 ble det besluttet å sette i gang en utredning av mulighetene for å rehabilitere eksisterende bygninger på Bankplassen 3 i Oslo og i tillegg oppføre en paviljong der, tegnet av arkitekt Sverre Fehn. Bygningene skulle etter planen benyttes av Norsk Arkitekturmuseum (NAM). Prosjektet skulle være et "kurantprosjekt", dvs. gjennomføres innenfor en kostnadsramme på under 100 mill. kroner. Statsbygg fikk sommeren 2001 på dette grunnlag i oppdrag å utarbeide prosjektmateriale.

Våren 2002 presenterte Statsbygg et skisseprosjekt med et kostnadsestimat på 120 mill. kroner, eksklusiv marginer. I og med at dette var betydelig over de kostnadmessige forutsetningene, nedsatte Kultur- og kirkedepartementet en arbeidsgruppe bestående av NAM, Statsbygg og Kultur- og kirkedepartementet for å endre byggeprosjektet slik at det kan gjennomføres innenfor de fastlagte kostnadsrammer. På grunnlag av arbeidsgruppens forslag til endringer og forenklinger, har Statsbygg bearbeidet skisseprosjektet. Kostnadene til det bearbejdede skisseprosjektet er av Statsbygg nå beregnet til 129 mill. kroner. Arbeidsgruppens konklusjon er at det nåværende prosjektet med rehabilitering av eksisterende bygninger og ny paviljong ikke er mulig å realisere innenfor den forutsatte kostnadsrammen.

Departementet finner det ikke økonomisk forsvarlig å gå videre med prosjektet på dette grunnlag. Videreføring av prosjektet kan bare skje under forutsetning av at de tidligere fastsatte økonomiske rammer overholdes, dvs. at kostnaden må være under 100 mill. kroner, inklusive nødvendige marginer.

Det Norske Teatret

Til Det Norske Teatret er det i 2001 og 2002, i tillegg til de årlige driftstilskudd, bevilget til sammen 10,5 mill. kroner til ekstraordinære investeringstiltak og utskiftning av det scenetekniske utstyret, begrunnet i hensyn til personsikkerhet og risiko for driftsstans. For 2003 har teatret angitt et behov på 21 mill. kroner til ekstraordinære investeringsiltak. Departementet finner det ikke mulig å gi ytterligere bevilgning til sceneteknisk oppgradering i 2003.

Riksteatret og dansescene

Planene om å legge nye prøvelokaler for Riks-teatret og en dansescene til Statsbyggs lokaler på Nedre Foss i Oslo er skrinlagt på grunn av høye kostnader. Departementet vil i samarbeid med brukerne arbeide videre med å finne tilfredsstillende lokaler.

Post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, kan overføres

Under denne posten er det ført opp midler til tiltak innenfor områdene billedkunst/kunsthåndverk, musikk, scenekunst, litteratur, barne- og ungdomskultur, kulturelt mangfold og ymse andre formål. Forvaltningsansvaret for tilskudd til tiltakene på denne posten er lagt til Norsk kulturråd.

I samsvar med det som er sagt i St.prp. nr. 1 (2001-2002), er det nedsatt en arbeidsgruppe for å vurdere tiltak som kan fremme det kulturelle mangfoldet.

Det foreslås at Kulturkirken Jakob får et tilskudd på 1 mill. kroner.

Norsk musikkråd har fordelt tilskuddet til landsomfattende musikkorganisasjoner. Etter at Norges Musikkorps Forbund og Norges Korforbund ikke lenger er medlem av Norsk musikkråd, er departementet kommet til at det ikke lenger er riktig at Norsk musikkråd fordeler midlene. Det er imidlertid ønskelig at fordelingen av tilskuddet fortsatt skal skje etter en samlet og helhetlig vurdering, og departementet foreslår å overføre ordningen til Norsk kulturråd fra 2003. Fordelingen av midlene for 2003 skal baseres på fordelingen i 2001 og 2002, men slik at også nye organisasjoner kan bli inkludert. Midler til administrasjon dekkes over ordningen.

Norsk kulturråd har innenfor de føringer som gis i de årlige budsjetter anledning til å behandle de ulike tiltak ut fra en faglig vurdering når bevilgningen under posten skal fordeles.

Oversikt over tiltak det foreslås midler til i 2003 under kap. 320, post 74 og hvilke beløp det ble avsatt til disse i 2002, følger som trykt vedlegg til denne proposisjonen, jf. vedlegg 1.

Post 75 Kulturprogram, kan overføres

EUs første rammeprogram for kultur "Kultur 2000" startet 1. januar 2000. Stortinget har gitt samtykke til deltakelse i EØS-beslutningen om innlemmelse av rammeprogrammet i EØS-avtalen, jf. St.prp. nr. 37 (1999-2000) og Innst. S. nr. 132 (1999-2000). Det femårige programmet omfatter hele kulturfel-

tet. Fra og med 2002 er årlige sektorvise prioriteringer innført. Hoveddelen av midlene blir brukt til visuell kunst og kunsthåndverk i 2002, og til henholdsvis utøvende kunst og kulturarvformål i 2003 og 2004. Litteratur og oversettelsesprosjekter, samt noen prosjekter innenfor hver hovedsektor vil likevel bli støttet hvert år.

EØS/EFTA-landenes finansielle bidrag til EUs kulturprogram fastsettes i henhold til EØS-avtalens artikkel 82. Det samlede bidraget for norsk deltakelse i kultursamarbeidet skal dekke Norges andel av EØS/EFTA-landenes bidrag til EUs budsjett for programkostnader for Kultur 2000-programmet, samt Norges andel av utestående utgifter som påløper i 2003 for de avsluttede programmene Kaleidoskop, Ariane og Rafael og for prøveprosjektene til Kultur 2000-programmet.

Det tas forbehold om det endelige budsjettframlegget fra EU-Kommisjonen, EUs endelige budsjettvedtak for 2003 og endringer i utgiftene som følge av valutasvingninger.

Post 76 Hundreårsmarkeringen 1905-2005, kan overføres

Stortinget vedtok 15. desember 1998 at:

"Kulturdepartementet kan gi tilsagn om stats-tilskudd til Tusenårsskiftet-Norge 2000 AS for perioden 2000-2005 for inntil 215 mill. kroner utover gitt bevilgning under kap 320, post 76."

Det gjenstår å innfri tilsagn på til sammen 83,5 mill. kroner for årene 2003-2005. Tusenårsskiftet-Norge 2000 AS har vært operativt siden august 1998. Fra 1. januar 2001 skiftet selskapet navn til Hundreårsmarkeringen-Norge 2005 AS.

Selskapet finansierer sin virksomhet gjennom statlige bidrag og egeninntekter, særlig sponsor-medvirkning fra næringslivet og lisensbasert salg. Det er tidligere redegjort for selskapets organisering og virksomhet, jf. St.prp. nr. 1 (1997-98), St.prp. nr. 1 (1997-98) Tillegg nr. 3, St.prp. nr. 55 (1997-98), St.prp. nr. 1 (1998-99) og senere budsjettproposisjoner.

Selskapets hovedoppgave er å gjennomføre hundreårsmarkeringen 1905-2005.

Gjennom sin virksomhet fram mot 2005 skal selskapet

- utvikle og gjennomføre et offisielt program i forbindelse med hundreårsmarkeringen i 2005
- holde oversikt og så langt som mulig koordinere og støtte de øvrige offisielle og private initiativ som dels er under planlegging, og dels vil komme i de nærmeste årene etter 2005.

Markeringene skal ha lokal og regional forankring. En viktig målgruppe for markeringstiltak vil være barn og ungdom. Hundreårsselskapet vurderer engasjement i konkrete prosjekter med tanke på å oppnå en balanse mellom regionene. Selskapet vil søke et bredt samarbeid med nasjonale institusjoner og organisasjoner, private og offentlige instanser. Målet er å utvikle prosjekter som har stor allmenn interesse og et bredt nedslagsfelt.

Regjeringen slutter seg til selskapets målsetting og profil for hundreårsmarkeringen.

I budsjettforslaget av 6. august 2001 søker selskapet om å få tilført 23,5 mill. kroner for 2003 av det resterende tilsagnet på 83,5 mill. kroner. Budsjettforslaget følger proposisjonen som uttrykt vedlegg.

Selskapets forslag til aktivitet for 2003 framgår av følgende oppstilling:

	(i mill. kroner)
Programarbeidet	24,5
Lønns- og personalkostnader	4,7
Driftskostnader	3,7
Reisekostnader	0,6
Totale kostnader	33,5
Statstilskudd	23,5
Egeninntekter	10,0
Totale Inntekter	33,5

Selskapet har søkt Norges Bank om en serie på seks minnemynter – en i sølv og en i gull for hver konge.

Departementet vil foreslå at tilsagnet til selskapet innfris med 23,5 mill. kroner i 2003. En vesentlig del av bevilgningen er knyttet til tidligere gitte tilsagn som kommer til utbetaling i 2003. Etter dette gjenstår det å innfri 60 mill. kroner for årene 2004-2005.

Post 78 Ymse faste tiltak

Posten omfatter midler til en rekke faste tiltak. Oversikt over tiltak det foreslås midler til i 2003 under denne posten og hvilke beløp som ble avsatt til disse i 2002, følger som trykt vedlegg til denne proposisjonen, jf. vedlegg 2.

Ansvar for presentasjon av norsk kultur i Norden overføres fra Kultur- og kirkedepartementet til Utenriksdepartementet fra og med 2003.

Post 79 Til disposisjon

Midlene på post 79 skal benyttes til tiltak som går utover de fast budsjetterte, og vil etter initiativ fra departementet bli disponert til ulike tiltak som hovedsakelig er av landsomfattende karakter. Eksterne søknader om tilskudd vil bli oversendt Norsk kulturråd for behandling.

Post 80 Tilskuddsordning for frivillig virksomhet

Bevilgningen under Kultur- og kirkedepartementets budsjett skal dekke frivillig basert virke for barn og unge lokalt på musikk- og amatørteaterområdet. Det foreslås en bevilgning på 15,1 mill. kroner. Det vises for øvrig til nærmere omtale under hovedinnledningen.

Post 81 Kulturell skolesekk, kan overføres

For 2002 bevilget Stortinget 12,3 mill. kroner til den kulturelle skolesekken. Den særskilte arbeidsgruppen for tiltaket har i 2002 videreført sitt arbeid med utgangspunkt i utviklingsplanen for den kulturelle skolesekken og læreplanen for den 10-årige grunnskolen (L97). Midlene for 2002 er i all hovedsak blitt forvaltet regionalt for å etablere eller styrke produksjon og formidling av kunst- og kulturtilbud til elevene i grunnskolen. Den kulturelle skolesekken har bidratt til å styrke samarbeidet mellom kultur og skole på flere nivå. I tildelings- og tilsagnsbrev til aktuelle institusjoner er det vist til den kulturelle skolesekken, og at barn og unge skal være en prioritert målgruppe.

I 2003 vil dette tiltaket bli tilført betydelige midler fra spilleoverskuddet fra Norsk Tipping AS, jf. nærmere omtale i denne proposisjonens hovedinn-

ledning. Under Kultur- og kirke departementets budsjett foreslås det bevilget 12,8 mill. kroner til den kulturelle skolesekken for 2003. Av dette foreslås en mindre del avsatt til å videreføre arbeidsgruppens samordningsarbeid med tilhørende administrasjon og sentrale informasjonstiltak.

Hoveddelen av bevilgningen – 10 mill. kroner – foreslås benyttet til å bygge opp og styrke tiltaksprogram for barn og unge ved 20 museer av ulike typer geografisk spredt på alle landsdeler. Formålet er å styrke det historiske elementet i den kulturelle skolesekken. Departementet forventer at hvert av de 20 museene som får 0,5 mill. kroner, skal øke antallet skoleelever i organisert omvisning på museet med minst 5 000 i forhold til tidligere år. Samlet vil dette gi en økning på 100 000 skoleelever ved de angjeldende museene. Dersom enkelte av museene ikke når denne målsettingen, vil bevilgningen i det påfølgende budsjettår bli flyttet til et annet museum. Følgende museer foreslås gitt denne utfordringen i 2003 med et øremerket tilskudd på 0,5 mill. kroner hver:

Kulturhistoriske museer:

- Alta museum
- Ringve Museum
- Sunnmøre Museum

Norsk kulturråd

Hovedmål	Resultatmål
1. Stimulere til skapende åndsliv innenfor alle kunstrområdene, verne om vår kulturarv og virke for at flest mulig skal få del i kulturgodene.	1.1. Bidra til igangsetting av nyskapende og eksperimentelle prosjekter og til utviklingen av et desentralisert kulturtilbud på et høyt kvalitetsnivå. 1.2. Bidra til utvikling av en levende barne- og ungdomskultur og videreutvikling av det kulturelle mangfoldet.

Fond for lyd og bilde

Hovedmål	Resultatmål
1. Bidra til å fremme produksjon og formidling av innspillinger i lyd og/eller bilde som blir gjort i Norge, og gjennom dette bidra til at rettighetshavere og utøvende kunstnere kompenseres for den lovlige kopieringen fra fonogrammer og videogrammer for privat bruk.	1.1. Støtte produksjon og formidling av fonogrammer og videogrammer som er innspilt i Norge. Produksjon og formidling med henblikk på barn og unge og på kulturelt mangfold skal vektlegges.

- Nordfjord Folkemuseum
- Stavanger Museum
- Telemark Museum
- Sandefjordmuseene
- Drammens Museum
- Norsk Folkemuseum
- Hedmarksmuseet/Domkirkeodden
- Maihaugen
- Glomdalsmuseet

Vitensenter/tekniske og naturhistoriske museer:

- Norsk luftfartsmuseum
- Agder naturhistoriske museum
- Jærmuseet
- Norsk Teknisk Museum

Kunst- og kunstindustrimuseer:

- Nordnorsk kunstmuseum
- Nordenfjeldske kunstindustrimuseum
- Vestlandske kunstindustrimuseum
- Bergen kunstmuseum

Resultatmål for 2003

Departementet legger til grunn følgende hovedmål og resultatmål i 2003:

Lokale og regionale kulturbygg

Hovedmål	Resultatmål
1. Bidra til hensiktsmessige lokaler for ulike kulturaktiviteter på lokalt og regionalt nivå, og medvirke til at disse får høy estetisk kvalitet.	1.1. De statlige midlene til lokale og regionale kulturbygg skal ha en god geografisk fordeling, sett på bakgrunn av behov. 1.2. Bidra til god funksjonalitet, god utnytting av eksisterende og nye lokaler og til samordning av ulike behov i lokalsamfunnet/regionen.

Nasjonale kulturbygg

Hovedmål	Resultatmål
1. Bidra til oppføring av kulturbygg som har en nasjonal oppgave, en landsomfattende funksjon eller en viktig landsdelsfunksjon.	1.1. Bidra til å dekke behovet for et forsvarlig areal, økt funksjonalitet og/eller økt sikkerhet gjennom planlegging, ombygging og/eller nybygg. 1.2. Byggene skal ha en høy arkitektonisk kvalitet.

Resultatrapport for 2001

Tilskuddsordning for frivillig virksomhet (Frifond)

Det ble bevilget 26,5 mill. kroner til Frifond over Kultur- og kirkedepartementets budsjett for 2001, hvorav 21 mill. kroner ble kanalisert til musikkområdet gjennom Norsk musikkråd og 5,5 mill. kroner tilkom teaterområdet gjennom Norsk Amatørteaterråd.

Hundreårsmarkeringen-Norge 2005 AS

Etter tusenårsskiftet har selskapet rettet fokus mot den offisielle tilretteleggingen av hundreårsmarkeringen i 2005. Ekstraordinær generalforsamling i selskapet 11. desember 2000 vedtok en endring av selskapets navn fra Tusenårsselskapet-Norge 2000 AS til Hundreårsmarkeringen-Norge 2005 AS.

Bredbånd i folkebibliotekene

Som et ledd i regjeringens handlingsplan for bredbånd satte Kulturdepartementet av 15 mill. kroner

til bredbånd i folkebibliotekene. Ordningen forvaltes av Statens bibliotektilsyn. Det kom inn totalt 77 søknader med en total søknadssum ca. 64 mill. kroner. Flere av de 22 prosjektene som ble tildelt støtte, bygger på samarbeid mellom fylkesbibliotek og folkebibliotek eller regionalt samarbeid mellom folkebiblioteker imellom.

Rapporteringen nedenfor tar utgangspunkt i de resultatmålene som ble presentert i St.prp. nr. 1 (2000-2001).

Norsk kulturråd

Resultatmål 1.1:

Bidra til igangsetting av nyskapende og eksperimentelle prosjekter og til utviklingen av et desentralisert kulturtilbud på et høyt kvalitetsnivå

Norsk kulturråd tildelte i 2001 midler i tråd med følgende hovedfordeling, vedtatt ved kongelig resolusjon:

Tabell 10.1 Norsk kulturfond – hovedfordeling 2000–2002:

	2000	2001	2002
Litteratur	69 210	71 286	74 068
Tidsskrift	2 440	2 513	2 576
Musikk	47 425	50 258	51 387
Billedkunst og kunsthåndverk	9 846	12 535	13 598
Kulturvern	12 693	13 503	14 490
Barne- og ungdomskultur	7 590	8 075	8 527
Kulturbygg	9 430	7 972	8 170
Rom for kunst		3 600	3 690
Arkitektur	2 517		
Kultur, medier og ny teknologi	2 904		
Kunst og det flerkulturelle samfunnet	5 000	5 150	
Scenekunst:			
- frie sceniske grupper	28 200	29 046	27 005
- andre tiltak scenekunst	3 320	5 680	7 445
Andre formål	14 866	15 644	16 211
Sum	215 441	225 262	227 167

Hovedområder

Fondsmidlene går i hovedsak til prosjekter etter søknad. I tillegg tar Norsk kulturråd selv initiativ til prosjekter. I 2001 mottok rådet omlag 2 900 søknader, og i overkant av 1 200 prosjekter fikk tilskudd. I tillegg kommer innkjøpsordningene for litteratur og billedkunst. I tildelingene er det lagt særlig vekt på å støtte nyskapende kunst, nye kunstneriske uttrykksformer og å stimulere til nye formidlingsmåter for kunst og kultur.

Litteratur utgjorde som i tidligere år det største innsatsområdet. Målet er å sikre et bredest mulig tilbud av nye bøker innenfor gitte sjangrer, av allmenne kulturtidsskrift og nye norske tegneserier. Avsetningen til litteraturformål er i stor grad knyttet til innkjøpsordningene for ny norsk skjønnlitteratur. I 2001 la Norsk kulturråd fram tre rapporter som inngår i det store utredningsprosjektet "Strukturendringer i bokbransjen". Rapportene omhandler innkjøpsordningene og prissystemer på bøker i andre europeiske land.

Musikkformål er beløpsmessig den største avsetningen innenfor Norsk kulturfond etter avsetningen til litteratur. Innenfor denne avsetningen er

det gitt tilskudd til musikkfestivaler, musikkensembler, klassikerstøtte for fonogramområdet, innkjøp av nye norske fonogram og bestillingsverk. Norsk kulturråd har nå åpnet for å gi tilsagn om treårig tilskudd til musikkfestivaler, dersom regionen også bidrar med støtte. Kulturrådet forvalter også tilskudd til Turne- og arrangørstøtte innenfor populærmusikalske sjangre, tilskudd til lokale musikktiltak og Musikkverksteder, en ordning som i 2001 ble styrket økonomisk og utvidet til å inkludere flerkulturelle musikkuttrykk. På oppdrag fra Kulturdepartementet satte Norsk kulturråd i 2001 igang utredninger av frie musikkensembler og populærmusikk. Norsk Musikkinformasjon ble evaluert i 2001 og en utredning om folkemusikk ble ferdigstilt i 2001.

Innenfor avsetningen til billedkunst og kunsthåndverk gis det tilskudd til tiltak som skal bidra til å gjøre denne kunsten tilgjengelig for et større publikum og til bevaring. Gjennom innkjøpsordningen for samtidskunst ble det kjøpt inn 57 verk til offentlige kunstsamlinger omkring i landet. Det ble gitt debutant- og utstyrsstøtte og tilskudd til en

rekke prosjekter herunder innenfor områdene kunst og ny teknologi.

Innenfor kulturvernområdet er prosjekter relatert til emnene samtidsdokumentasjon, det flerkulturelle Norge, kystkultur, foto- og arkivbevaring, tekniske og industrielle kulturminner og prosjekter med vekt på formidling til barn og unge blitt særlig prioritert.

Innenfor kulturbyggavsetningen er bygg som dekker behov innen Norsk kulturråds andre ansvars- og satsingsområder herunder produksjon og formidling av profesjonell kunstnerisk virksomhet innenfor scenekunst, billedkunst og musikk prioritert. Innenfor rammen av det treårige forsøksprosjektet Rom for kunst, som skal støtte etablering og oppgradering av visnings- og produksjonslokaler for prosjektbasert kunst, fikk 20 prosjekt innenfor de forskjellige kunstartene støtte.

Området barne- og ungdomskultur dekker både kultur for barn og unge og barn og unges egen kultur. Hovedfokus har vært forsøks- og utprøvningsvirksomhet, særlig innen formidling til barn og ungdom. Det er i 2001 tatt initiativ til et Internettbasert prosjekt for ungdom mellom 16 og 22 år, "trafo.no". Hensikten er at ungdom skal få presentere egne kunstprosjekter på Internett, få tilbud om konsulenthjelp fra profesjonelle kunstnere og kunne søke om tilskudd til utvikling av ideer.

Kulturrådet arbeider med tiltak innenfor hele det ikke-institusjonaliserte scenekunstheltet. I 2001 ble 29 mill. kroner fordelt under støtteordningen for fri scenekunst, innen både dans, teater og musikkteater. Denne tilskuddsordningen er evaluert i 2001, og evalueringen er sendt på høring til berørte instanser i 2002. Evalueringen og høringsuttalelsene vil danne utgangspunktet for en vurdering av tilskuddsordningen. I 2001 ble det startet et nytt treårig prøveprosjekt, "Mens vi venter på operaen", for å støtte og styrke miljøene som produserer musikkdramatikk. Det er for øvrig gitt støtte til historiske spill/friluftsspill, gjestespill for utveksling av scenekunst i Norge og mellom Norge og andre land, ny norsk dramatikk og koreografi, scenekunst og ny teknologi og en rekke andre scenekunsttiltak. Prosjektet LilleBox på Black Box Teater hadde som mål å tilby moderne scenekunst til barn mellom tre og tolv år. Prosjektet ble avsluttet i 2001, og er evaluert. New Stages er et utvekslingsprogram på scenekunstheltet hvor Norsk kulturråd samarbeider med British Council og Arts Council of England. Prosjektet skal formidle erfaringer fra arbeidet med kunstnerisk og kulturelt mangfold på scenekunstheltet i Storbritannia.

Norsk kulturråd hadde i perioden 1998 - 2001 et eget utviklingsprogram for kulturelt mangfold –

Mosaikk. Mosaikk skulle bidra til å fremme og integrere fler- og tverrkulturelle uttrykk i de etablerte kunst- og kulturpolitiske ordningene, og bedre minoriteters mulighet for kulturell utfoldelse og deltagelse i kunst- og kulturlivet. Det er besluttet at målsettingene for Mosaikk-programmet fra 2002 skal innarbeides som satsingsområder i fagutvalgenes ordinære arbeids- og ansvarsområder. Midlene i ordningen er nå fordelt til de ulike fagområdene gjennom hovedfordelingen. To eksterne evalueringer av Mosaikk-programmet er avgitt til Norsk kulturråd i 2002.

Utredninger og evalueringer

Utredningsvirksomheten utgjør en stadig viktigere del av Kulturrådets arbeid. En del utrednings- og evalueringsarbeid utføres ved Kulturrådets utredningsenhet, men i hovedsak blir eksterne forskere og forskningsinstitusjoner engasjert på prosjektbasis. I 2001 ble 4 evalueringer og 5 utredninger avsluttet. Det arbeides videre med 9 evalueringer og 8 utredninger som ble igangsatt i 2001 eller tidligere.

Resultatmål 1.2:

Bidra til utvikling av en levende barne- og ungdomskultur og videreutvikling av den flerkulturelle dimensjonen

Totalt 98 prosjekter som fikk tilskudd i 2001 knytter seg til utvikling av barne- og ungdomskultur. Av disse har 54 fått tilskudd fra avsetning til barne- og ungdomskultur, og de resterende fra de øvrige avsetningene i Norsk kulturfond. I tillegg kommer støtteordningene som retter seg mot barn- og unge på litteraturområdet på til sammen 28,9 mill. kroner. Det er gitt tilskudd til 89 prosjekter til fremme av kulturelt mangfold, mot 64 i 2000. Av disse er 49 behandlet i sammenheng med Mosaikk-programmet.

Fond for lyd og bilde

Resultatmål 1.1:

Å støtte produksjon og formidling av fonogrammer og videogrammer som er innspilt i Norge. Produksjon og formidling med henblikk på barn og unge og på den flerkulturelle dimensjon skal vektlegges

Midlene til Fond for lyd og bilde, tidl. Norsk kassetavgiftsfond, er de siste tre år fordelt på følgende måte:

Tabell 10.2 Fond for lyd og bilde – fordeling av midler 2000-2002:

	(i 1 000 kr)		
	2000	2001	2002
Fonogram/produsenter	4 958	4 772	3 806
Fonogram/kunstnere	3 222	3 001	2 393
Video/film	8 283	8 559	6 960
Musikk	5 098	4 889	3 915
Tekst	1 867	2 184	1 740
Scene	3 340	3 668	2 936
Til disposisjon for styret	3 235	3 990	3 250
Sum	30 003	31 064	25 000

Bevilgningen til Fond for lyd og bilde for 2001 var 27,5 mill. kroner, mens tildelinger i 2001 utgjorde 31,1 mill. kroner. Differansen skyldes tilbakeføring av midler på grunn av ikke fullførte prosjekter.

I 2001 var samlet søknadssum til fondet på 410 mill. kroner og tildelte midler, fordelt på 585 tildelinger, utgjorde 7,6 pst. av søknadssummen.

Det ble i 2000 satt i gang forsøk med tilskudd til markedsføring av fonogrammer og kortfilm/dokumentarfilm og til gjenopptagelse og spredning av sceneforestillinger. Ordningen ble videreført i 2001.

Fond for lyd og bilde tok i 2001 initiativ til en ekstern evaluering av sin virksomhet. Formålet med utredningen var å få en vurdering av fondets kulturpolitiske rolle, med særlig vekt på tildelingspraksis og betydning for de gruppene som har fått

støtte det siste tiåret. Rapporten konkluderer blant annet med at fondet har hatt stor betydning for tilskuddsmottakerne, og at det framstår som et viktig alternativ til andre støtteordninger. Anbefalingene i rapporten vil bli vurdert i forbindelse med andre pågående arbeider som arbeidet med kulturmeldingen og arbeidet med EUs direktiv om harmonisering av visse aspekter av opphavsrett og nærstående rettigheter i informasjonssamfunnet.

Lokale og regionale kulturbygg

Resultatmål 1.1:

De statlige midlene til lokale og regionale kulturbygg skal ha en god geografisk fordeling, sett på bakgrunn av behov

Tabell 10.3 Fordeling av midler til lokale og regionale kulturbygg i 2001:

Fylke	Lokale kulturbygg		Regionale kulturbygg	
	Tildelt tilskudd (i 1 000 kr)	Antall bygg som fikk tilskudd	Tildelt tilskudd (i 1 000 kr)	Hvilke kulturhus som fikk tilskudd
1. Østfold	430	2		
2. Akershus	9 000	3	1 000	Ullensaker
3. Oslo				
4. Hedmark	2 500	12	2 500	Rena
5. Oppland	900	1		
6. Buskerud	500	3		
7. Vestfold	1 000	2		
8. Telemark	600	2		
9. Aust-Agder	1 000	2		
10. Vest-Agder	1 100	2		
11. Rogaland	3 050	5		
12. Hordaland	1 900	4		
14. Sogn og Fjordane	1 000	3		
15. Møre og Romsdal	1 000	2	5000	Storfjord
16. Sør-Trøndelag	500	1	2 500	Storstuggu Røros
17. Nord-Trøndelag	1 570	5		
18. Nordland	2 400	4		
19. Troms	2 550	5		
20. Finnmark	800	2		
I alt	31 800	60	11 000	4 hus

Tabellen viser:

- a) fordelingen av bevilgningen i 2001 til den enkelte fylkeskommune
- b) fylkeskommunenes fordeling av det tildelte rammebeløpet

Akershus fylkeskommune ble tildelt 9 mill. kroner til tre lokale kulturbygg i et regionalt nettverk på Øvre Romerike. Denne spesialavsetningen ble vedtatt i Stortinget i 1997 (revidert budsjett) med

utgangspunkt i utbyggingen av Gardermoen. For de øvrige fylkeskommunene lå samlet godkjent søknadssum for lokale kulturbygg til grunn for de tildelte rammene. I alt fikk 60 lokale kulturbygg hele eller første del av tilskuddet i 2001.

Tre regionale kulturbygg som hadde fått deltilskudd tidligere, fikk siste del av tilskuddet i 2001. I tillegg ble Stordal kulturhus, Stranda kommune i Møre og Romsdal, tildelt hele søknadsbeløpet.

*Nasjonale kulturbygg**Resultatmål 1.1:*

Bidra til å dekke behovet for et forsvarlig areal, økt funksjonalitet og/eller økt sikkerhet gjennom prosjektering, ombygging og/eller nybygg

Gjennom brukernes medvirkning i utrednings- og programmeringsprosessene legges grunnlaget for at virksomhetene får dekket sitt behov for et forsvarlig areal, økt funksjonalitet og/eller økt sikkerhet. Dette følges opp i prosjekterings- og byggeprosessen.

Rogaland Teater har i lengre tid arbeidet under upraktiske forhold. Det ferdigstilte byggeprosjektet forbedrer funksjonaliteten og gir bedre arbeidsforhold ved teateret.

Rehabiliteringen av Kunstnernes Hus har sikret og forbedret den bygningsmessige standarden, oppgradert tekniske anlegg og økt sikkerheten mot innbrudd og brann.

Byggherreansvaret for Rogaland Teater og Kunstnernes Hus ble ivaretatt av Statsbygg. Gjennomførings- og fullfinansieringsansvaret for tusenårsstedene Nes Verk i Aust-Agder, Domkirkeodden i Hedmark, Hundorp i Oppland, Midgard/

Borrehaugene i Vestfold, Trøndelag Folkemuseum i Sør-Trøndelag og Norge i Nord-Trøndelag ble ivaretatt av lokale og regionale myndigheter. Det Norske Teatret, Norsk Folkemuseum, Den Norske Opera, Jærmuseet og Vestlandske Kunstindustrimuseum hadde ansvaret for planlegging og gjennomføring av byggeprosjektene ved disse institusjonene.

Ombyggingsprosjektet ved Kunstnernes Hus ble ferdigstilt våren 2001 og ombyggingen og tilbygget til Rogaland Teater ble ferdig høsten 2001. Den gjenreiste masovnen ved Nes Verk ble ferdig sommeren 2002. Framdriften i tiltak ved noen av tusenårsstedene og ved noen av institusjonene som hadde ansvaret for gjennomføringen selv, ble forsinket i forhold til tidsplanen.

Resultatmål 1.2:

Byggene skal ha høy arkitektonisk kvalitet

Valget av de arkitektoniske løsningene er en viktig enkeltbeslutning for å sikre god arkitektonisk kvalitet. Planleggings- og byggeprosessen tilpasses det enkelte prosjekts egenart.

Tiltakene ved tusenårsstedene bidrar til å markere og ta vare på disse.

Kap. 3320 Allmenne kulturformål (jf. kap 0320)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Ymse inntekter		250	260
03	Refusjon	280		
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	215		
18	Refusjon av sykepenger	297		
	Sum kap. 3320	792	250	260

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder inntekter ved Norsk kulturråd, jf. kap. 320, post 01.

Post 03 Refusjon

Posten gjelder refusjon fra EU i forbindelse med Norsk kulturråds arbeid som kontaktpunkt for EUs kulturprogram, jf. kap. 320, post 01.

Kap. 0321 Kunstnerformål

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Driftsutgifter	10 099	11 019	11 980
72	Stipend basert på gjennomført utdanning, <i>overslagsbevilgning</i>		10 700	11 117
73	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	80 473	82 653	87 986
74	Garantiinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	76 476	78 913	82 537
75	Vederlagsordninger	83 450	88 182	92 671
	Sum kap. 0321	250 498	271 467	286 291

Kapitlet omfatter statsstipend, stipend og garantiinntekter til kunstnere samt stipend basert på gjennomført kunstutdanning. I tillegg blir det gitt vederlag til stipendkomiteene. Kapitlet omfatter også visningsvederlag, utstillingsstipend, bibliotekvederlag og TONO-vederlag for bruk av kirke-musikk.

Budsjettforslag 2003**Post 01 Driftsutgifter**

Bevilgningen skal dekke utgiftene til statsstipendiater. Departementet fremmer forslag om nye statsstipend til Else Rønnevig og Eystein Eggen. Stipendiatene følger kode 1017 Stipendiat i statens lønnsplaner som for tiden gir nye stipendiater innplassering i ltr. 37. Stipendet er tidsavgrenset til stipendiaten oppnår pensjonsalder, for tiden 67 år. Det foreslås videre at statsstipend på fast beløp økes med kr 5 000.

Post 72 Stipend basert på gjennomført kunstutdanning, overslagsbevilgning

Det foreslås 11,1 mill. kroner til stipend basert på gjennomført kunstutdanning (opprinnelig kalt etableringsstipend). Stipendet er en oppfølging av Stortingets budsjettvedtak for 2002, jf. Budsjettinnst. S. nr. 2 (2001-2002).

Departementet har utarbeidet en forskrift for stipendordningen i samsvar med forutsetningene i nevnte budsjettinnstilling. Forskriftsutkastet har vært drøftet med kunstnerorganisasjonene og vært gjenstand for høringsmøte. Stipendet er på kr 21 280 for hvert av årene i det normerte studieløpet for den respektive utdanning. En fireårig

utdanning gir eksempelvis et stipend på kr 85 120. Stipendet tildeles alle studenter som er berettiget til studiefinansiering fra Statens lånekasse for utdanning og som er ferdig uteksaminert fra og med vårsemesteret 2002 ved de utdanningsinstitusjonene som er ført opp i forskriften. Student som tar avkortet utdanningsløp kan også på nærmere vilkår og etter særskilt søknad tildeles avkortet stipend.

Statens kunstnerstipend som er sekretariat for Utvalget for statens stipend og garantiinntekter for kunstnere, vil ha ansvaret for administrasjonen av ordningen. Kostnadene dekkes innenfor den foreslåtte bevilgningen på 11,1 mill. kroner. Statens kunstnerstipend vil basere stipendtildelingen på innsendte opplysninger fra de aktuelle utdanningsinstitusjonene og Statens lånekasse for utdanning.

Post 73 Kunstnerstipend m.m., kan overføres

Bevilgningen under denne posten går til æresstipend/-lønn, stipend for eldre, fortjente kunstnere, arbeidsstipend, arbeidsstipend for yngre nyetablerte kunstnere, reise-, studie- og vikarstipend, etablerings- og materialstipend, samt aspirantordningen for kunstnere i etableringsfasen.

183 ordinære arbeidsstipend og 167 arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnere foreslås videreført i 2003.

Som presisert i St.prp. nr. 1 (2001-2002) Tillegg nr. 4, anser departementet arbeidsstipend for kunstnere som et svært viktig kulturpolitisk virkemiddel som bør styrkes i årene fremover, bl.a. ved at det over tid foretas en viss omprioritering fra garantiinntekter til arbeidsstipend, jf. også St.meld. nr. 47 (1996-97) Kunstnarane.

Det foreslås opprettet 12 nye ordinære arbeidsstipend i 2003. Utgiftene til de nye arbeidsstipendene utgjør 2,1 mill. kroner. Av dette beløpet dekkes 1,8 mill. kroner ved omdisponering av midler fra ledige garantiinntekter.

Arbeidsstipendenes størrelse foreslås økt fra kr 148 000 til kr 154 000.

Stipendkomiteene bestemmer selv antall stipend og stipendbeløp innenfor de rammer som er gitt og de maksimumsbeløp som departementet har fastsatt for de ulike typer av såkalte diversestipend (reise- og studiestipend, materialstipend, etableringsstipend m.m.).

Ordningen med 18 aspirantstillinger i lønnsstrinn 17 ved profesjonelle kunstinstitusjoner foreslås videreført i 2003. Aspirantordningen administreres av Norsk kulturråd. Ordningen er evaluert i 2002.

Fem æresstipend og en æreslønn á kr 200 000 videreføres i 2003.

Det er regnet med 281 stipend for eldre fortjente kunstnere. Hvert stipend er på kr 20 000.

Bevilgningen dekker også utgifter til de ulike stipendkomiteene som gir sakkyndig innstilling til Utvalget for statens stipend og garantiinntekter om fordeling av midlene.

Post 74 Garantiinntekter, overslagsbevilgning

Gjennom garantiinntektsordningen gis kunstnere tilsagn om garantert inntekt fram til pensjonsalder, under forutsetning av at kunstneren opprettholder sin kunstneriske aktivitet. Tilskuddet avkortes i forhold til annen inntekt.

Den maksimale garantiinntekten svarer til lønnsstrinn 1 i statens lønnsregulativ, med et fradrag på 65 pst. av annen inntekt to år før. Mottakeren av garantiinntekt kan trekke fra et fribeløp før avkortningsregelen får virkning. For 2003 er fribeløpet tre fjerdedeler av grunnbeløpet i folketrygden. Utgiftene ved fribeløpet er for 2003 beregnet til 4,5 mill. kroner.

I 2003 vil det bli videreført støtte til om lag 519 kunstnere i form av garantiinntekter. Av ledige garantiinntekter foreslås 10 omdisponert til nye arbeidsstipend, jf. omtale under post 73.

Post 75 Vederlagsordninger

Posten omfatter bibliotekvederlag, visningsvederlag, TONO-vederlag for kirkemusikk og utstillingsstipend.

Bibliotekvederlag

Staten betaler et årlig kollektivt vederlag for utnyttelse av verk som er utgitt her i landet og som disponeres til utlån i offentlige bibliotek. Ordningen er regulert i lov av 29. mai 1987. Bibliotekvederlaget er et kulturpolitisk vederlag som skal stimulere til skapende arbeid, i første rekke forfattervirksomhet. Midlene blir fordelt til fond opprettet av organisasjoner med forhandlingsrett til bibliotekvederlag, og fordelt videre bl.a. som stipend. Fordelingen mellom fondene foretas av de vederlagsberettigede organisasjonene.

Det er inngått avtale om bibliotekvederlag for perioden 2002-2004. Den avtalte pris pr. verk er 152 øre for 2003 og 156 øre for 2004.

Visningsvederlag

Staten betaler årlig et kollektivt vederlag for offentlig visning av norsk og samisk billedkunst, fotografisk kunst og kunsthåndverk i offentlige eller offentlig støttede institusjoners eie. Ordningen er regulert i lov av 28. mai 1993.

Vederlaget fremkommer ved at foregående års visningsvederlag først gis et tillegg på 2,5 pst. for årlig tilvekst. Denne summen skal deretter multipliseres med en indeks lik rammen for lønnsoppgjøret i staten. Avtalen er oppsagt, men prolongert og nye forhandlinger er igangsatt.

TONO-vederlag for kirkemusikk

Det inngås årlig avtale mellom Kultur- og kirke departementet og TONO om vederlag for bruk av kirkemusikk. Departementet fremmer tilbud om nytt avtalebeløp på bakgrunn av generell prisomregning og resultatet av lønnsoppgjøret i staten.

Utstillingsstipend

Norsk kulturråd administrerer ordningen som skal gi billedkunstnere, kunsthåndverkere og fotografer bedre betingelser i deres arbeid med utstillinger, og heve kvaliteten og styrke profesjonaliteten i utstillingsvirksomheten i kommuner og fylkeskommuner.

Resultatmål for 2003

Departementet legger til grunn følgende hovedmål og resultatmål i 2003:

Hovedmål	Resultatmål
1. Statens kunstnerstipend skal legge forholdene til rette for at enkeltkunstnere skal kunne bidra til et mangfoldig og nyskapende kunstliv.	1.1. Direkte tilskudd skal bidra til å gi skapende og utøvende kunstnere mulighet til kunstnerisk aktivitet, og dermed legge til rette for kunstnerisk mangfold. 1.2. Yngre/nyetablerte kunstnere skal gjennom den særskilte stipendordningen og aspirantordningen kunne komme i gang med sin kunstneriske aktivitet.
2. De kollektivt baserte kulturpolitiske vederlagsordningene skal gi opphavsmenn vederlag for offentlig bruk av åndsverk.	2.1. Bibliotekvederlagsmidlene skal stimulere skapende arbeid, i første rekke forfattervirksomhet. 2.2. Visningsvederlaget skal stimulere skapende arbeid: norsk og samisk billedkunst, fotografisk kunst og kunsthåndverk.

Resultatrapport for 2001

Statsstipendiater

Antall statsstipendiater på lønnstrinn i 2001 var 31 og antall pensjonister med fast stipendbeløp var 18. Fem statsstipendiater gikk ut av ordningen i 2001 og en hadde permisjon.

Alle statsstipendiater bortsett fra pensjonistene skal ha stipendbeløp som følger kode 1017 Stipendiat eller i spesielle tilfeller kode 1378 Stipendiat i statens lønnsplaner. Stipendiatene avgir årlig rapport om sitt arbeid til departementet.

Rapporteringen nedenfor tar utgangspunkt i de resultatmålene som ble presentert i St.prp. nr. 1 (2000-01).

Resultatmål 1.1

Direkte tilskudd skal bidra til å gi skapende og utøvende kunstnere mulighet til kunstnerisk aktivitet, og dermed legge til rette for kunstnerisk mangfold

Antall ordinære arbeidsstipend ble økt i 2001 med seks til 186. Stipendbeløpet var på kr 145 000.

Det samlede beløp for såkalte diversestipend (reise-, studie-, etablering-, materialstipend m.fl.) utgjorde 11,375 mill. kroner.

Det ble fordelt 21 garantiinntekter til erstatning for kunstnere som var gått ut av ordningen.

Resultatmål 1.2

Unge/nyutdannede kunstnere skal gjennom arbeidsstipend for yngre/nyutdannende kunstnere kunne komme i gang med sin kunstneriske aktivitet

Disse ble videreført i 2001 og antallet økte med syv stipend til 169. Stipendet var på kr 145 000.

Gjennom aspirantordningen for kunstnere i etableringsfasen gis tilskudd til 18 tidsbegrensede stillinger som skal gi kunstnere i etableringsfasen mulighet til å utvikle seg kunstnerisk. Ordningen ble satt i gang i 1998 og en evaluering ble satt i gang i 2001.

Tabell 10.4 Antall søkere og mottakere av stipend og garantiinntekter i 2000 og 2001 fordelt på ulike stipendtyper:

	Søkere 2000 ¹⁾	Søkere 2001 ¹⁾	Mottakere 2000	Mottakere 2001
Garantiinntekt	380	403	545	544 ²⁾
Stipend eldre fortjente kunstnere ³⁾			281	281
Reise- og studiestipend	2 530	2 596	207	227
Arbeidsstipend (fra ett til fem år)	2 525	2 569	180 ⁴⁾	186
Arbeidsstipend for yngre kunstnere (fra ett til tre år)	1 171	1 304	162 ⁵⁾	169
Andre stipend	3 065	3 538	156	191
Statsstipend	⁶⁾		51	48
I alt	9 103	10 410	1 582	1 646

¹⁾ Til nye tildelinger

²⁾ Det ble tildelt garantiinntekt til 21 nye kunstnere i 2001

³⁾ Innstilles etter forslag fra organisasjonene. Søker ikke selv

⁴⁾ Samlet tall. 83 av disse var ledige til nytildeling i 2001

⁵⁾ Samlet tall. 121 av disse var ledige til nytildeling i 2001

⁶⁾ Tildeling etter forslag fra personer som faglig kan vurdere kandidaten, og etter innstilling fra departementet til Stortinget.

Tabell 10.5 Fordeling av stipend- og garantiinntekter i 2000 og 2001 på de ulike kunstnergruppene:

	Antal		Antall		(i 1 000 kr)	
	Garanti- inntekter 2000	Garanti- inntekter 2001	Arbeids- stipend 2000	Arbeids- stipend 2001 ²⁾	Diverse stipend 2000	Diverse stipend 2001 ³⁾
Billedkunstnere	285	286	98	98	1 824	2 200
Kunsthåndverkere	100	98	48	48	1 255	1 530
Skjønnlitterære forfattere	47	48	48	48	1 117	1 370
Barne- og ungdomsbokforfattere	10	10	8	8	397	485
Dramatikere	3	3	6	6	360	440
Oversettere	3	2	4	6	283	345
Faglitterære forfattere	5	4	3	3	39	50
Musikere/sangere/-dirigenter	23	22	21	23	847	1 040
Komponister	15	15	8	9	237	290
Populærkomponister	1	1	8	9	283	350
Skuespillere	11	10	13	15	455	560
Sceneinstruktører	2	2	5	5	135	165
Scenografer	2	2	2	3	115	140
Teatermedarbeidere					48	60
Ballettkunstnere	21	22	22	24	454	555
Kritikerlagene					77	95
Journalister					63	75
Fotografer	10	9	10	10	252	310
Filmkunstnere	2	2	12	12	288	355
Arkitekter	2	3			77	100
Interiørarkitekter	3	3			67	90
Diverse andre	2	2	15	16	320	395
Samiske kunstnere			5	6	160	200
Folkekunstnere			6	6	142	175
Sum	547	544 ¹⁾	342	355	9 295	11 375

¹⁾ Pensjonister som gikk ut av ordningen i 2001 (16) og nye tildelinger til erstatning for personer som hadde gått ut av andre grunner (3) er medregnet

²⁾ Gjelder både arbeidsstipend og arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnere

³⁾ Posten omfatter følgende stipendordninger: reise-, studie-, vikar-, etablerings- og materialstipend, etableringsstipend for forfattere og oversettere, samt Svalbardstipend

Resultatmål 2.1

Bibliotekvederlagsmidlene skal stimulere skapende arbeid, i første rekke forfattervirksomhet

Midlene blir fordelt til fond, og viderefordelt bl.a. som stipend. Fordelingen mellom fondene foretas av de vederlagsberettigede organisasjonene. For 2001 ble totalt 57,1 mill. kroner fordelt.

Resultatmål 2.2

Visningsvederlaget skal stimulere skapende arbeid: norsk og samisk billedkunst, fotografisk kunst og kunsthåndverk

I 2001 ble det fordelt 21 mill. kroner som visningsvederlag.

Videre ble det gitt 1,3 mill. kroner i vederlag til TONO for bruk av kirkemusikk.

I 2001 ble det gitt et tilskudd på 3,8 mill. kroner til utstillingsstipend.

Kap. 0322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom (jf. kap. 3322)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Driftsutgifter	114 566	103 787	113 430
21	Store utstillinger	297	1 162	1 207
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 837	12 313	12 510
50	Utsmykking av offentlige bygg	4 365	7 000	7 273
72	Knutepunktinstitusjoner	26 649	29 500	30 651
73	Nasjonalmuseet for kunst		4 000	6 156
75	Offentlig rom, arkitektur og design	16 840	17 345	18 021
78	Ymse faste tiltak	35 915	39 279	42 108
	Sum kap. 0322	210 469	214 386	231 356

Kapitlet omfatter de statlige virksomhetene Nasjonalgalleriet, Museet for samtidskunst, Riksutstillinger og Utsmykkingsfondet for offentlige bygg, og åtte knutepunktinstitusjoner med ansvar for formidling av billedkunst og kunsthåndverk. Videre omfatter kapitlet midler til prosjektet Nasjonalmuseet for kunst, samt en rekke mindre institusjoner og tiltak som formidler billedkunst og kunsthåndverk. Innenfor kapitlets område faller også utstillingsvederlag og tiltak rettet mot offentlig rom, arkitektur og design.

Budsjettforslag 2003**Post 01 Driftsutgifter**

Bevilgningen skal dekke lønns- og driftsutgifter til Nasjonalgalleriet, Museet for samtidskunst, Riksutstillinger og Utsmykkingsfondet for offentlige bygg.

Fordeling av bevilgningen:

(i 1 000 kr)

År	Nasjonalgalleriet	Museet for samtidskunst	Riksutstillinger	Utsmykkingsfondet for offentlige bygg
2002	43 878	32 788	19 585	6 666
2003	50 570	34 689	21 269	6 902

Det nåværende Nasjonalgalleriet er et av landets best besøkte museer, med et årlig publikum på godt over 300 000. Store arealer er imidlertid benyttet til ikke-publikumsrettede funksjoner. Ved å flytte bibliotek, arkiver, magasiner og fagpersonale til andre lokaler, vil utstillingsarealet kunne utvides betydelig og fasilitetene for publikum vil kunne forbedres og moderniseres. Museets administrasjon er allerede flyttet til nye lokaler i Kristian Augusts gate, der det også vil være mulig å disponere ytterligere arealer. Det er i budsjettforslaget lagt inn en økning som både skal dekke økt husleie til Statsbygg i museets hovedbygning som følge av modernisering av publikumsarealer, og leie av avlastningslokaler i Kristian Augusts gate.

Økningen til Riksutstillinger skal bl.a. dekke utgifter som følge av påbegynt utvidelse og utbedring av arealene. Det vil bli gjennomført en evaluering av Riksutstillinger, jf. omtale i innledningen til programkategori 08.20 Kulturformål.

Post 01 kan overskrides med inntil samme beløp som virksomhetene får i merinntekt under kap. 3322, post 01 Ymse inntekter, jf. forslag til vedtak II.

Når det gjelder Nasjonalgalleriet og Museet for samtidskunst vises det for øvrig til omtale av Nasjonalmuseet for kunst i innledningen til programkategori 08.20 Kulturformål.

Post 21 Store utstillinger

Store utstillinger ved Nasjonalgalleriet blir finansiert ved egne inntekter fra disse utstillingene. Bevilgningen under denne posten kan bare benyttes i samme omfang som det kan skaffes inntekter. Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Nasjonalgalleriet får i merinntekter under kap. 3322, post 02 Inntekter fra store utstillinger, jf. forslag til vedtak II.

Lønnsutgifter til utstillingskonsulenter dekkes av utstillingsinntektene.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Bevilgningen skal benyttes til innkjøp av kunst og utstyr ved Nasjonalgalleriet og Museet for samtidskunst, og til innkjøp av utstyr o.l. ved Riksutstillinger.

Post 50 Utsmykking av offentlige bygg

Bevilgningen skal benyttes til kunstnerisk utsmykking av kommunale og fylkeskommunale bygg, herunder utsmykking av offentlige uterom, samt til innkjøpsordningen for utsmykking av leiebygg og eldre statsbygg.

Dagens ordning for utsmykking av statlige bygg, som ble innført 1998, er evaluert i 2002. Arbeidet med evalueringsrapporten ble gjennomført av Kultur- og kirke departementet i nært samarbeid med eksterne aktører. Rapporten har vært på bred høring. På bakgrunn av de innkomne høringsuttalelser og etter en nærmere vurdering i departementet går Kultur- og kirke departementet inn for at utsmykkingsordningen for statlige bygg videreføres etter dagens modell.

Departementet fremmer forslag om at Utsmykkingsfondet for offentlige bygg får fullmakt til å gi tilsagn om tilskudd til kunstnerisk utsmykking for inntil 8,3 mill. kroner utover bevilgningen i 2003, jf. forslag til vedtak III.

Post 72 Knutepunktinstitusjoner

Finansieringen av knutepunktinstitusjonene er delt mellom staten og regionen. Det er en forutsetning for statstilskuddet til disse institusjonene at regionen bevilger sin andel, jf. forslag til vedtak V, nr. 2 og 3.

Staten dekker hele det offentlige tilskuddet til Nordnorsk Kunstmuseum.

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2002	2003
Nordnorsk Kunstmuseum	8 521	8 853
Nordnorsk Kunstnersentrum	1 542	1 603
Trondheim Kunstmuseum	3 291	3 419
Bergen Kunstmuseum ¹⁾	2 657	2 761
Lillehammer Kunstmuseum	3 932	4 085
Rogaland Kunstmuseum	2 762	2 870
Sørlandets Kunstmuseum	4 396	4 567
Galleri F15	2 399	2 493
Sum	29 500	30 651

Tilskuddet til Bergen Kunstmuseum går til den delen av virksomheten som gjelder knutepunktoppgaver.

Nordnorsk Kunstmuseum flyttet inn i permanente lokaler våren 2002. Driftstilskuddet til museet foreslås videreført.

Når staten går inn som tilskuddspart, må knutepunktinstitusjonene forplikte seg til å betale utstillingsvederlag i tråd med de avtalene staten har med kunstnerorganisasjonene. Statstilskuddet inkluderer midler til utstillingsvederlag.

Departementet forutsetter at billedkunstinstitusjonene setter av midler innenfor budsjettrammen til å utvikle nettverk i samsvar med intensjonene med knutepunktfunksjonen.

Post 73 Nasjonalmuseet for kunst

Det vises til nærmere omtale i innledningen til programkategori 08.20 Kulturformål.

Bevilgningsforslaget på vel 6 mill. kroner under denne posten skal dekke arbeidet med å utvikle det nye Nasjonalmuseet for kunst, dvs. de prosesser og prosjekter som må iverksettes for å legge grunnlaget for den nye institusjonen organisatorisk og fysisk, samt videreføring av prosjekter igangsatt i 2002 om samarbeid om felles katalogisering og samtidsindustridesign.

Post 75 Offentlig rom, arkitektur og design

Midlene under denne posten skal i hovedsak gå til driften av Norsk Form og til en rekke prosjekter Norsk Form har ansvaret for. Bevilgningen omfatter også tilskudd til Galleri ROM, Institutt for Romkunst, samt til ulike andre tiltak og prosjekter

innenfor området offentlig rom, arkitektur og design.

Departementet foreslår et tilskudd på 16,6 mill. kroner til Norsk Form. Det legges til grunn at Norsk Form vil prioritere de programmer som er presentert i budsjettsøknaden innenfor dette tilskuddet. En evaluering av institusjonens ti års virksomhet er under forberedelse.

Norsk Form og Norsk Designråd ønsker å bli samlokalisert. Et forslag til nye lokaler er under vurdering.

Prøveordningen for Villa Stenersen, der Norsk Form har administrert og koordinert bruken siden 2000, går ut i 2002. Kultur- og kirke departementet går inn for at perioden for Norsk Forms mandat forlenges med nye tre år, dvs. ut 2005. Tilskuddet til institusjonen inkluderer dermed også midler til bruken av Villa Stenersen.

Norsk Form deltar, sammen med flere andre institusjoner på feltet offentlig rom, utsmykking, arkitektur og design, i den statlige satsingen på våre fysiske omgivelser. Samarbeidet vil bli videreført.

Post 78 Ymse faste tiltak

Under denne posten er det ført opp midler til ulike faste tiltak innenfor feltet formidling av billedkunst og kunsthåndverk.

Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til i 2003 under denne posten og hva som ble avsatt til disse tiltakene i 2002, følger som trykt vedlegg, jf. vedlegg 2.

NOCA (Norwegian Contemporary Art), Senter for internasjonal formidling av samtidskunst, ble etablert med eget styre høsten 2001 for en prøveperiode på tre år. Stiftelsen har som formål bl.a. å skape en plattform for internasjonalt samarbeid på området samtidskunst. Etter forslag fra stiftelsens styre er navnet endret til Office for Contemporary Art Norway. En viktig del av arbeidet framover vil bl.a. være forberedelsen av billedkunstbiennalen i Venezia i 2003, der Norge skal ha hovedansvaret for Den nordiske paviljongen. Det foreslås et tilskudd på 3,7 mill. kroner til drift av virksomheten i 2003. Ytterligere midler vil bli bevilget over Utenriksdepartementets budsjett.

Tilskuddet til KIK (Kunstnernes informasjonskontor) foreslås videreført på samme nivå som i 2002.

I forbindelse med oppfølging av museumsreformen foreslås det en økning i tilskuddet til Sogn og Fjordane Kunstmuseum på 0,5 mill. kroner.

Inngåelse av avtale om forsikringsansvar

Ordningen med statlig forsikringsansvar i forbindelse med større utenlandske utstillinger som skal

vises i Norge, gjør det mulig å arrangere utstillinger som vanskelig kunne vært vist dersom utstillingsinstitusjonene skulle ha betalt vanlig forsikringspremie. Ordningen muliggjør gjennomsnittlig fire-fem internasjonale utstillinger av høy kvalitet pr. år.

Norsk museumsutvikling (Abm-utvikling fra 2003) administrerer ordningen. Forslag om forsikringsansvar på over 10 mill. kroner må avgjøres av Kongen. Forsikringsansvar under 10 mill. kroner avgjøres av Kultur- og kirkedepartementet.

Utstillingsinstitusjonene har et egenandelsansvar på kr 200 000. Departementet har ikke fått krav om utbetaling så lenge ordningen har eksistert. Departementet foreslår at rammen for det samlede forsikringsansvaret i 2003 settes til 750 mill. kroner, jf. forslag til vedtak IV.

Resultatmål for 2003

Kulturdepartementet legger til grunn følgende hovedmål og resultatmål i 2003:

Hovedmål	Resultatmål
1. Sikre at flest mulig får tilgang til, forståelse for og opplevelse av billedkunst, kunsthåndverk, design og arkitektur av god kvalitet.	1.1. Styrke det samlede formidlingstilbudet med sikte på å nå flest mulig, og særlig barn og unge. 1.2. Forbedre samordningen av den statlige innsatsen på området offentlig rom, arkitektur og design, og øke kunnskapen om hva estetisk kvalitet i omgivelsene har å si. 1.3. Øke kunnskapen om formidling blant lokale utstillingsarrangører og bistå disse gjennom rådgivning, informasjon og opplæring. 1.4. Øke kunnskapen om det gode utstillingsrom, om utstillingsdesign og om sikrings- og bevaringsforhold for vandreutstillinger. 1.5. Bidra til utsmykkinger som aktivt formidles til brukere.
2. Gjennom forskning, innsamling og bevaring skal kunstmuseene skape grunnlag for, kunnskap om, forståelse for og opplevelse av billedkunst, kunsthåndverk, design og arkitektur.	2.1. Sikre at institusjonene utvikler samlinger og dokumentasjon etter en helhetlig plan. 2.2. Bedre sikrings- og bevaringsforhold ved kunstmuseene.

Resultatrapport for 2001

Tabell 10.6 Økonomiske nøkkeltall for knutepunktinstitusjoner i 2001:

	Stats- tilskudd fra KKD ¹⁾	Regionalt drifts- tilskudd	Egen- inntekt	Drifts- kostnad	Års- resultat
Nordnorsk Kunstmuseum ²⁾	6 245 000			3 361 209	2 197 200
Nordnorsk Kunstnersentrum	1 499 000	640 267	210 085	2 692 987	-58 111
Trondheim Kunstmuseum	3 201 000	1 774 000	1 492 296	8 026 083	228 171
Bergen Kunstmuseum	2 584 000	13 399 000	4 032 525	20 012 423	-429 000
Lillehammer Kunstmuseum	3 825 000	2 359 000	2 181 000	8 988 000	-162 000
Rogaland Kunstmuseum	2 687 000	1 807 000	1 191 000	6 141 000	73 000
Sørlandets Kunstmuseum ³⁾	4 275 000	2 851 334	301 050	6 948 138	990 069
Galleri F15	2 333 000	1 498 000	2 162 000	7 210 958	-17 000
Sum	26 649 000	24 328 601	11 569 956	63 380 798	2 822 329

¹⁾ Statstilskuddet inkluderer kompensasjon for merutgifter pga. pensjonsreformen.

²⁾ Overskuddet er avsatt til dekning av ekstraordinære utgifter i forbindelse med flytting i nye lokaler, samt til åpningsutstillingen i 2002.

³⁾ Overskuddet er i hovedsak satt av til investeringer i forbindelse med etableringen i nybygg, samt til gjennomføring av trinn to i byggeprosjektet.

Rapporteringen nedenfor tar utgangspunkt i de resultatmålene som ble presentert i St.prp.nr. 1 (2000–2001).

Resultatmål 1.1:

Styrke det samlede formidlingstilbudet med sikte på å nå flest mulig, og særlig barn og unge

Nasjonalgalleriet viste syv temporære utstillinger i tillegg til de faste samlingene. Foruten utstillingene i eget hus ble det vist tre store utstillinger med betydelige bidrag fra Nasjonalgalleriet i utlandet. 285 kunstverker ble lånt ut til i alt 38 ulike utstillinger i inn- og utland.

Museet for samtidskunst arrangerte 13 temporære utstillinger.

Riksutstillinger turnerte i alt 27 utstillinger (egenproduksjoner eller samarbeidsprosjekter), som ble vist på 320 ulike steder i landet. Av utstillingene var 18 nyproduserte. Det er en betydelig oppgang i antall utstillinger og besøkssteder sammenlignet med 2000.

Knutepunktinstitusjonene hadde et variert utstillingstilbud. Antallet temporære utstillinger ved museene varierte mellom 14 (Sørlandets Kunstmuseum) og seks (Rogaland Kunstmuseum og Bergen Kunstmuseum).

Utsmykkingsfondet for offentlige bygg arbeider for at samtidskunst og kunsthåndverk satt inn i en arkitektonisk sammenheng skal formidles til et stadig bredere publikum. Ordningen for utsmykking av statlige bygg har ført til at 49 bygg har fått midler til utsmykking i perioden 1998 – 2001, hvorav fire nye i 2001. Når det gjelder utsmykking av leiebygg og eldre statsbygg (innkjøpsordningen) var 12 prosjekter under arbeid i 2001.

På bakgrunn av 106 søknader under ordningen for utsmykking av fylkeskommunale og kommunale bygg har Utsmykkingsfondet tildelt midler til 40 bygg, hvorav 70 pst. var skolebygg. Utsmykkingsfondet behandlet 27 søknader om midler til utsmykking av offentlige uterom og støttet tre av dem.

Fondet hadde i 2001 i alt 231 utsmykkingsprosjekter under arbeid, herav 71 statlige og 160 kommunale/fylkeskommunale bygg.

Det ble disponert 11,7 mill. kroner til utsmykking av statlige bygg gjennom Statsbygg. Samtidig ble det gitt nye tilsagn på til sammen 4,8 mill. kroner til utsmykking av fylkeskommunale og kommunale bygg og 1,25 mill. kroner til offentlige uterom. De samlede utbetalingene var i 2001 på 17,4 mill. kroner, fordelt på de ulike ordninger.

Tabell 10.7 Antall besøkende i 1999 - 2001 ved statlige billedkunstmuseer og knutepunktinstitusjoner innen billedkunstområdet:

Institusjon	Antall besøkende		
	1999	2000	2001
Nasjonalgalleriet ¹⁾	295 000	277 000	344 000
Museet for samtidskunst	75 000	75 000	69 000
Riksutstillinger ²⁾	102 000	126 000	135 000
Nordnorsk Kunstmuseum ³⁾	13 000	4 000	
Nordnorsk Kunstnersentrum	9 000	15 000	21 000
Trondheim Kunstmuseum	34 000	36 000	40 000
Bergen Kunstmuseum	53 000	87 000	70 000
Lillehammer Kunstmuseum	19 000	20 000	22 000
Rogaland Kunstmuseum	29 000	32 000	30 000
Sørlandets Kunstmuseum	16 000	28 000	18 000
Galleri F15	25 000	34 000	23 000
Totalt	670 000	734 000	772 000

¹⁾ Nasjonalgalleriet har de siste årene opplyst at tellesystemet ikke kan skille mellom enkeltbesøkende og grupper som går inn gjennom inngangen samtidig. De oppgitte besøkstall fra tidligere år har derfor vært ca. 25 pst. lavere enn de reelle. Tallet for 2001 er oppjustert og skal tilsvare det reelle antall besøkende.

²⁾ Det er vanskelig å oppgi et eksakt besøkstall, da noen av institusjonens prosjekter realiseres innenfor "Kunstarena vrime-rom", dvs. kulturhus, sykehus, biblioteker, foajéer, åpne plasser og andre fellesrom. Besøkstallet er antagelig høyere enn oppgitt her.

³⁾ Nordnorsk Kunstmuseum holdt stengt i 2001 pga. flytting til nye lokaler.

Det samlede besøkstallet ved institusjonene viser en oppgang fra 2000 til 2001. Museet for samtidskunst opplevde reduksjon i besøket etter innføringen av inngangsbilletter i 2000. Deler av utstillingsarealene til Bergen Kunstmuseum var stengt for renovering i perioden oktober-desember.

Institusjonene har barn og unge som en prioritert målgruppe i sine formidlingstilbud og flere av dem har spesielle prosjekter på dette området. Eksempelvis har Riksutstillinger inngått avtaler med ni regionale samarbeidspartnere som dekker 11 av landets fylker under navnet "Kunstarena skole". På sikt skal man inngå avtaler med alle fylker.

Et viktig satsingsområde for Utsmykkingsfondet i 2001 har vært bygg som benyttes av barn og ungdom, med særlig vekt på skoler. 29 skolebygg fikk tildelt midler under ordningen for

utsmykking av kommunale og fylkeskommunale bygg.

Skolen var et av Norsk Forms hovedsatsingsområder også i 2001. Det treårige programmet "Skole og omgivelser" ble innlemmet i institusjonens ordinære virksomhet. Norsk Form hadde et samarbeid med bl.a. Husbanken, Utsmykkingsfondet, Norsk kulturråd og flere kommuner.

Utvikling av datateknologien og formidling via Internett har stått sentralt for institusjonene. Kunstverkdata-basen IMAGO, som er utviklet av Nasjonalgalleriet i samarbeid med Museet for samtidskunst, var ved utgangen av 2001 i bruk ved 11 institusjoner. På sikt vil IMAGO komme samtlige kunstmuseer i Norge til gode.

Kunstverkdata-basen til Utsmykkingsfondet inneholder informasjon om statlige utsmykkinger utført med midler fra fondet i perioden 1977 til i dag. Totalt er det registrert 653 bygg.

Resultatmål 1.2:

Forbedre samordningen av den statlige innsatsen på området offentlig rom, arkitektur og design, og øke kunnskapen om hva estetisk kvalitet i omgivelsene har å si

Utsmykkingsfondet hadde i 2001 et utstrakt samarbeid med Statsbygg og gjennomføring av utsmykninger i statlige bygg.

Riksutstillinger realiserte fire utstillinger relatert til design, arkitektur, eller offentlig rom.

Stiftelsen Norsk Form har arbeidet for å skape større forståelse og økt samordnet innsats for offentlig rom og formgivning. Det er gjort ved å sette estetikk på dagsorden i ulike fora og å rette søkelyset mot kvaliteten på de fysiske omgivelser og design. Arbeidet med å øke kompetansen om det offentlige rom i kommunene er videreført. Institusjonen administrerte bruken av Villa Stenersen for andre år på rad i 2001. Villa Stenersen er etablert som et senter for arkitektur, design og estetikk, der både publikum og et bredt fagmiljø har adgang.

Resultatmål 1.3:

Øke kunnskapen om formidling blant lokale utstillingsarrangører og bistå disse gjennom rådgivning, informasjon og opplæring

Riksutstillinger har arrangert seminarer for lærere, holdt foredrag og kurs i tilknytning til utstillingsvirksomheten. Sammen med Møre og Romsdal fylkeskommune arrangerte Riksutstillinger en konferanse, der tilbud om vandretstillinger innen området "Kunstarena skole" ble presentert. Riksutstillinger har også administrert et faglig utvekslingsforum for kunstformidlere ved institusjoner i østlandsregionen, med to møter i året.

Resultatmål 1.4:

Øke kunnskapen om det gode utstillingsrom, om utstillingsdesign og om sikrings- og bevaringsforhold for vandretstillinger

I forbindelse med flere skoleutstillinger er det i regi av Riksutstillinger blitt holdt foredrag om bruk av klasserommet som visningsrom. Institusjonen har gitt rådgivning i forbindelse med lokale utstillingsprosjekter. Begrepet "utstillingsdesign" har stått sentralt ved mange av utstillingsprosjektene, særlig ved skoleutstillinger. Utstillingsdesign er blitt formidlet til både elever og lærere for å øke bevisstheten om hvordan utstillingsrommet påvirker kunstopplevelsen. På forespørsel er det blitt holdt kurs og veiledning om konservering og håndtering av kunst.

Resultatmål 1.5:

Bidra til utsmykninger som aktivt formidles til brukere

Ordningene som forvaltes av Utsmykkingsfondet, omfatter bygg som brukes av et stort antall mennesker. I forbindelse med gjennomføringen av statlige utsmykkingsprosjekter er brukere representert der det oppnevnes utsmykkingsutvalg. F.o.m. 2001 har Utsmykkingsfondet utarbeidet faste rutiner for omtale av utsmykninger i Statsbyggs ferdigmeldinger.

Det er lagt stor vekt på presentasjon av Utsmykkingsfondet gjennom distribuering av årsmeldingen. Gjennom tildeling av midler til kommuner og fylkeskommuner driver fondet en informasjonsvirksomhet som bidrar til at utsmykkingsarbeider blir systematisert og at brukermedvirkning og formidling blir prioritert. Nye brukeravtaler gir økt sikkerhet for at utsmykkingsverkenes kvalitet opprettholdes.

Resultatmål 2.1:

Sikre at institusjonene utvikler samlinger og dokumentasjon etter en helhetlig plan

Det er utarbeidet arbeidsplaner for sentrale deler av virksomheten og planer for temporære utstillinger ved Nasjonalgalleriet, samt for utstillinger det bidras med til andre institusjoner. Nasjonalgalleriet fullførte i 2001 en gjennomgang av hele kobberstikk- og håndtegningssamlingen, som består av over 43 000 eldre og nyere verk. Dette arbeidet omfattet registrering av arbeidenes plassering i magasin. Museet for samtidskunst følger en strategisk plan i sitt arbeid med det overordnede mål å styrke institusjonen på det hjemlige og det internasjonale arena.

Et flertall av knutepunktinstitusjonene har utarbeidet strategiske planer av kortsiktig og langsiktig karakter. Hele samlingen til Nordnorsk Kunstmuseum er registrert i kunstverkdata-basen IMAGO. Trondheim Kunstmuseum installerte IMAGO i 2001 og startet arbeidet med IT-basert katalogisering.

Resultatmål 2.2:

Bedre sikrings- og bevaringsforhold ved kunstmuseene

Nasjonalgalleriet har i 2001 gjennomført en revisjon av sikkerhetsutstyr og prosedyrer. Rutinene for sikring mot brann og tyveri er fortløpende fulgt opp. Arbeidet med å sette sikkerhetsglass på særlig skjøre og/eller verdifulle verker i Nasjonalgalleriet er et tiltak som følges opp kontinuerlig. I sam-

arbeid med Statsbygg ble det i 2001 videreført et arbeid fra året før vedrørende analyse av bygningsinn klima og med henblikk på de bevaringsmessige betingelser for kunstverkene.

Museet for samtidskunst har utarbeidet en sikringsplan. Trondheim Kunstmuseum har skiftet ut

taket i museets nybygg med ekstra bevilgninger fra stat og region. Vinduene i nybygget er skiftet ut til knusfrie ruter. Det ble installert permanent kameraovervåking i utstillingene. Lillehammer Kunstmuseum har utarbeidet sikringsplan i samarbeid med museets kontrollkomite.

Kap. 3322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom (jf. kap. 0322)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Ymse inntekter	18 888	4 600	4 779
02	Inntekter fra store utstillinger	311	1 162	1 207
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	215		
18	Refusjon av sykepenger	752		
	Sum kap. 3322	20 166	5 762	5 986

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder inntekter fra salg av kataloger og småskrifter ved Nasjonalgalleriet og Museet for samtidskunst, inngangsbilletter ved Museet for samtidskunst m.m., jf. kap. 322, post 01.

Post 02 Inntekter fra store utstillinger

Forslaget gjelder inntekter i forbindelse med store utstillinger ved Nasjonalgalleriet, jf. kap. 322 post 21.

Kap. 0323 Musikkformål (jf. kap. 3323)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Driftsutgifter	99 962	104 937	109 489
70	Nasjonale institusjoner	135 046	138 754	145 925
71	Region-/landsdelsinstitusjoner	89 973	91 880	95 352
72	Knutepunktinstitusjoner	16 352	20 299	21 091
74	Landsdelsmusikere i Nord-Norge	11 992	12 624	13 116
78	Ymse faste tiltak	27 705	34 907	21 336
	Sum kap. 0323	381 030	403 401	406 309

Kapitlet omfatter den statlige virksomheten Rikskonsertene, to nasjonale symfoniorkestre, fire symfoniorkestre med status som region-/lands-

delsinstitusjoner og fire festspill/festivaler med status som knutepunktinstitusjoner. Kapitlet omfatter også tilskudd til faste tiltak på musikkområdet.

I tillegg bevilges det midler til musikkformål over kap. 320 Allmenne kulturformål.

I forhold til 2002 er det foretatt følgende tekniske endringer:

- 14,2 mill. kroner til landsomfattende organisasjoner er overført fra kap. 323, post 78 til kap. 320, post 74
- 0,3 mill. kroner til delvis dekning av et profesorat i folkemusikk ved Norges musikkhøgskole er overført fra Kultur- og kirke departementet kap. 323, post 78 til Utdannings- og forskningsdepartementet.

Budsjettforslag 2003

Det er en forutsetning for statlig tilskudd at institusjonene under post 70, 71 og 74 har kontinuerlig drift med produksjon og formidling av konserter. Der finansieringen er delt mellom staten og regionen, er det en forutsetning for statstilskuddet at regionen bevilger sin andel. Det er videre en forutsetning at de institusjonene som får tilskudd under post 70 og post 71 inngår forpliktende tariffavtaler som sikrer ordnede arbeidsforhold ved virksomheten.

Institusjonene må sikre at driften er økonomisk forsvarlig, herunder at likviditeten i institusjonene er god, at bygninger og utstyr blir vedlikeholdt og at det blir avsatt tilstrekkelige midler til fri egenkapital som sikkerhet mot uforutsette kostnads- og inntektssvingninger.

Det vil ikke bli gitt statlig støtte til gjelds sanering. Et eventuelt årsunderskudd må dekkes gjennom overføringer fra fri egenkapital eller over

driftsbudsjettet i påfølgende budsjettår. I særskilte tilfeller kan det gis anledning til å dekke inn årsunderskuddet over en lengre tidsperiode enn ett år. Departementet vil i den sammenheng skjerpe kravene til institusjonenes økonomistyring og kontroll.

Institusjonene skal målrette virksomheten og utvikle styringssystemer som sikrer god måloppnåelse, kunstnerisk og publikumsmessig, og som gir god ressursforvaltning, jf. resultatmålene for 2003. Reduksjon av tilskuddet vil bli vurdert dersom disse krav ikke ivaretas på en tilfredsstillende måte.

Det ble i 2001 bevilget et egenkapitaltilskudd til de institusjonene som etter den nye regnskapsloven er pålagt å føre pensjonsforpliktelse som gjeld i balansen, jf. St.prp. nr. 32 (2001-2002) og Innst. S. nr. 73 (2001-2002). Egenkapitaltilskuddet er plassert som rentebærende kontolån til statskassen. Det statlige driftstilskuddet til de aktuelle institusjonene er redusert tilsvarende renteinntektene på kontolånet, slik at ordningen dermed ikke får noen økonomisk effekt for de berørte institusjonene.

Post 01 Driftsutgifter

Posten skal dekke lønns- og driftsutgifter til Rikskonsertene, jf. omtale nedenfor om Forsvarets musikk.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Rikskonsertene får i merinntekter under kap. 3323, post 01 Ymse inntekter, jf. forslag til vedtak II.

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2002	2003
Rikskonsertene	100 136	104 568
Forsvarets Musikk	4 801	4 921
Sum	104 937	109 489

Rikskonsertene

Rikskonsertenes skolekonserter og barnehagekonserter utgjør sammen med orkesterselskapenes konserter for familier og barn/unge, viktige virkemidler for å formidle kvalitetsmusikk til barn og unge. I kommuner med skolekonsertordning får alle grunnskoleelever tilbud om to konserter hvert år gjennom hele skoletiden.

Rikskonsertenes offentlige konsertvirksomhet omfatter RIKSturnéer med større produksjoner på et særlig høyt kunstnerisk nivå, INTRO med et lanseringsprogram for talentfulle musikere i etableringsfasen innen alle sjangre, WORLD hvor formålet er formidling av verdensmusikken til hele landet og REGIONturnéer som er et samarbeid med det lokale musikkliv med utgangspunkt i skolekonsertordningen. I tillegg kommer

Musikantbruket som er en serviceordning for musikere som skal på turné. Rikskonsertene arrangerer årlig "Verden i Norden" som er en musikkfestival for flerkulturell musikk. Musikk fra andre land og kulturer inngår i Rikskonsertenes ordinære konsertvirksomhet. Gjennom sitt internasjonale samarbeid bidrar Rikskonsertene til å presentere norsk musikk i utlandet. Gjennom utviklingsprosjekter og bestillingsverk gir Rikskonsertene produksjonsoppgaver til utøvende kunstnere.

Forsvarets musikk

Stortinget fattet følgende vedtak i forbindelse med behandlingen av Innst. S. nr. 342 (2000-2001) Innstilling fra forsvarskomiteen om omleggingen av Forsvaret i perioden 2002-2005:

Forsvarets musikk organiseres med en struktur på fem korps. Forsvarets distriktsmusikkorps Sørlandet i Kristiansand og Forsvarets distriktsmusikkorps Østlandet i Halden legges ned.

Stortinget ber regjeringen innen 2003 vurdere om divisjonsmusikken i Halden og Kristiansand skal overflyttes til Kulturdepartementet og drives videre i samarbeid med de aktuelle kommuner og fylkeskommuner.

Forsvarsdepartementet og Kultur- og kirkedepartementet har ført drøftelser med de aktuelle

fylkeskommuner og kommuner, representanter for korpene og de ansattes organisasjoner med sikte på å følge opp ovennevnte vedtak. Det er enighet mellom staten og de respektive fylkeskommuner og kommuner om videreføring av korpene som sivile korps.

Forsvarets overkommando har i brev av 23. august 2002 gitt tilbud til hver enkelt av de ansatte om overføring fra Forsvarets to ovennevnte distriktsmusikkorps til to stiftelser. De to stiftelsene er planlagt som region-/landsdelsinstitusjoner der utgiftene fordeles med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionene. De ansatte har fått frist til 16. september for tilbakemelding. Når samtlige forhold er avklart, vil regjeringen komme tilbake til saken slik at nødvendige vedtak kan fattes med virkning fra 1. januar 2003.

Post 70 Nasjonale institusjoner

Bevilgningen under denne posten omfatter tilskudd til Oslo-Filharmonien og Stiftelsen Harmonien. Staten dekker hele det offentlige driftstilskuddet til disse to orkestrene i Oslo og Bergen.

Orkesterselskapene har fortsatt plikt til å la NRK sende, gjøre opptak av og produsere konserter på samme vilkår som tidligere.

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2002	2003
Oslo-Filharmonien	75 509	78 338
Stiftelsen Harmonien	63 245	67 587
Sum	138 754	145 925

Tilskuddet til Stiftelsen Harmonien ble i 2002 økt med 2 mill. kroner, jf. St. prp. nr. 63 (2001-2002) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2002, til styrket aktivitet i Bergensområdet og turnévirksomhet i Hordaland og Sogn og Fjordane. Beløpet er videreført.

Post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner

Finansieringen av region-/landsdelsinstitusjonene er delt mellom staten og regionen. Det er en forutsetning for statstilskuddet at regionen bevilger sin andel, jf. forslag til vedtak V, nr. 1.

Bevilgningen under denne posten gjelder driftstilskudd til de institusjonene som er ført opp i tabellen nedenfor. Av det offentlige tilskuddet til disse institusjonene dekker staten 70 pst. og regionen 30 pst.

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2002	2003
Trondheim Symfoniorkester	36 257	37 598
Stavanger Symfoniorkester	33 705	34 981
Kristiansand Symfoniorkester	14 665	15 237
Tromsø Symfoniorkester	7 253	7 536
Sum	91 880	95 352

Trondheim og Stavanger Symfoniorkester har fortsatt plikt til å la NRK sende, gjøre opptak av og produsere konserter på samme vilkår som tidligere.

Post 72 Knutepunktinstitusjoner

Finansieringen av knutepunktinstitusjonene under post 72 er delt mellom staten og regionen. Det er en forutsetning for statstilskuddet til disse institu-

sjonene at regionen bevilger sin andel, jf. forslag til vedtak V, nr. 2 og 3.

Bevilgningen under denne posten omfatter Festspillene i Bergen, Festspillene i Nord-Norge, Olavsfestdagene i Trondheim og Molde International Jazz Festival. For Festspillene i Nord-Norge er det offentlige tilskuddet delt med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen. For de øvrige institusjonene dekker staten 60 pst. og regionen 40 pst. av det offentlige tilskuddet.

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2002	2003
Festspillene i Bergen	10 285	10 686
Festspillene i Nord-Norge	4 297	4 465
Olavsfestdagene i Trondheim	3 457	3 592
Molde International Jazz Festival	2 260	2 348
Sum	20 299	21 091

Post 74 Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge

Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge omfatter Musikk i Nordland, Musikk i Troms, Musikk i Finnmark, Nordnorsk Jazzsenter og Festspillene Turné. Med unntak av tilskuddet til Festspillene Turné dekker staten 75 pst. og regionen 25 pst. av det offentlige tilskuddet til Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge.

Post 78 Ymse faste tiltak

Under denne posten er det ført opp midler til ulike faste tiltak på musikkområdet. Oversikt over hvilke

tiltak det foreslås midler til i 2003 under denne posten og hva som ble avsatt til disse tiltakene i 2002 følger som trykt vedlegg til denne proposisjonen, jf. vedlegg 2.

Tilskuddet til delvis dekning av et professorat i folkemusikk ved Norges musikkhøgskole, som i 2002 ble bevilget under denne posten, er overført til Utdannings- og forskningsdepartementet.

Resultatmål for 2003

Departementet legger til grunn følgende hovedmål og resultatmål i 2003:

Hovedmål	Resultatmål
1. Å gjøre musikk av høy kunstnerisk kvalitet tilgjengelig for flest mulig og å stimulere til kunstnerisk fornyelse og utvikling.	1.1. Nå flest mulig med et allsidig repertoar og ulike konsertformer. 1.2. Ta vare på, formidle og videreutvikle musikkformer som har forankring i Norge. 1.3. Fremme bruken av samtidens nyskapende musikkuttrykk. 1.4. Videreutvikle musikktilbudet til barn og unge. 1.5. Utvikle lokale arrangørledd og styrke samarbeidet mellom arrangørnettverk.
2. Institusjonene skal utnytte ressursene best mulig og målrette virksomheten.	2.1. Drive institusjonen kostnadseffektivt. 2.2. Utvikle strategiske planer og fastsette mål for styring og forvaltning av virksomheten.

Resultatrapport for 2001

Generelt om resultater i 2001

Resultatrapporten omfatter aktivitets- og økonomiresultater for de institusjonene som er omfattet av mål- og resultatstyringen, dvs. Rikskonsertene, orkestrene med status som nasjonale institusjoner og region-/landsdelsinstitusjoner, samt festspill/festivaler med status som knutepunktinstitusjoner. Sett under ett er den totale aktiviteten og publikumsoppslutningen ved disse institusjonene relativt stabil, selv om resultatet for den enkelte institusjon kan variere fra år til annet. Det er en tendens til økt samarbeid mellom institusjonene på orkesterfeltet og andre organisasjoner og institusjoner. Totalt sett har det i den siste treårsperioden vært en økt satsing på konserter for barn og unge.

Rikskonsertene i 2001

Rikskonsertene hadde i 2001 en samlet driftsbevilgning på 95 260 mill. kroner. Rikskonsertenes

konsertervirksomhet omfattet alle sjangre, herunder klassisk musikk og samtidsmusikk, jazz, pop/rock, viser, norsk tradisjonsmusikk og verdensmusikk. Rikskonsertene samarbeider med arrangører over hele landet. Konsertene blir avholdt i kulturhus og samfunnshus, kirker, skoler, barnehager, klubber og scener for rock under Norgesnett.

Rikskonsertene gjennomførte 7 720 konserter, herunder 6 589 skolekonserter og 802 barnehagekonserter fordelt på alle landets fylker og Svalbard for et totalt publikum på 818 093. Dette er en økning i forhold til 2000, da det ble avholdt 7 177 konserter i Rikskonsertenes regi for et totalt publikum på 766 577.

Tilskuddsinstitusjonene i 2001

Festspillene i Nord-Norge og Molde International Jazz Festival fikk begge negative årsresultat i 2001 og har negativ egenkapital. Departementet har akseptert at de to institusjonene dekker inn underskuddene over en periode på inntil tre år.

Tabell 10.8 Økonomiske nøkkeltall for funksjonsdelingsinstitusjonene i 2001:

	Drifts- kostnad	Statlig til- skudd til drift ¹⁾	Regionalt tilskudd til drift	Egen- inntekt	Drifts- resultat	Års- resultat	Egen- kapital pr. 31.12.01 ²⁾
Oslo-Filharmonien ³⁾	101 178	74 024	-	28 107	2 303	3 781	5 205
Stiftelsen Harmonien	68 406	61 022	-	5 242	-2 142	- 465	7 810
Trondheim Symfoniorkester	53 814	35 504	15 045	3 689	25	904	6 444
Stavanger Symfoniorkester	52 793	33 005	14 148	6 582	2 352	2 761	979
Kristiansand Symfoniorkester	21 226	14 361	6 155	1 942	1 602	1 829	1 370
Tromsø Symfoniorkester	13 591	7 103	4 341 ⁴⁾	847	- 699	- 549	- 560
Festspillene i Bergen	26 820	7 073	5 370	13 747	- 630	- 308	4 856
Festspillene i Nord- Norge	11 154	4 172	1 788	4 173	- 1 021	- 1 069	- 1 317
Molde International Jazz Festival	19 291	1 751	1 163	13 933	- 2 443	- 1 802	-1 578
Olavsfestdagene i Trondheim	9 869	3 356	2 239	4 965	784	959	1 684
Sum	378 142	241 371	50 249	83 227	131	6 041	24 893

1) Inkl. kompensasjon for merutgifter grunnet pensjonsreformen, jf. St.prp. nr. 84 (2000-2001) og Innst. S.nr. 325 (2000-2001). Departementet fordelte i 2001 2,5 mill. kroner til orkestrenes utenlandsturnéer under kap. 323 post 78 Ymse faste tiltak.

2) Inkl. egenkapitaltilskudd til de institusjonene som etter den nye regnskapsloven er pålagt å føre pensjonsforpliktelser som gjeld i balansen, jf. St.prp. nr. 32 (2001-2002) og Innst. S. nr. 73 (2001-2002). Tilskuddet er fordelt slik: Oslo-Filharmonien: 2,3 mill. kroner, Stiftelsen Harmonien: 2,5 mill. kroner, Stavanger Symfoniorkester: 1,1 mill. kroner og Trondheim Symfoniorkester: 2,1 mill. kroner.

3) Fra 2001 legges et sammenslått årsregnskap inkl. Oslo-Filharmoniens støttefond til grunn.

4) Inkl. 1,3 mill. kroner fra Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge/Troms fylkeskommune.

Kilde: Institusjonenes årsregnskap.

Tabell 10.9 Oversikt over ansatte i orkesterselskapene i 2001:

Institusjon	Antall ansatte	Herav:	
		Deltid	Musikere
Oslo-Filharmonien	127	4	108
Stiftelsen Harmonien	104	5	91
Trondheim Symfoniorkester	84	3	73
Stavanger Symfoniorkester	79	3	70
Kristiansand Symfoniorkester	42	19	36
Tromsø Symfoniorkester	26	9	22
Sum	462	43	400

Kilde: Norsk teater- og orkesterforening.

Rapporteringen nedenfor tar utgangspunkt i resultatmålene som ble presentert i St.prp. nr. 1 (2000-2001).

Resultatmål 1.1:

Nå flest mulig med et allsidig repertoar og ulike konsertformer

Tabell 10.10 Antall offentlige konserter i Rikskonsertene utenom skolekonserter og førskolekonserter 1999-2001:

	Antall produksjoner			Antall konserter		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Totalt	62	79	66	312	316	329

Kilde: Rikskonsertene
Utviklingsprosjekter er ikke tatt med i statistikken.

Tabell 10.11 Antall konserter og publikum i orkesterselskapene 1999-2001:

	Antall konserter			Antall publikum		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Oslo-Filharmonien	101	154	110	127 300	132 932	115 200
Stiftelsen Harmonien	87	78	84	86 973	72 207	70 949
Trondheim Symfoniorkester	60	77	101	37 512	43 653	53 683
Stavanger Symfoniorkester	73	78	84	46 898	51 365	50 736
Kristiansand Symfoniorkester	77	76	66	16 309	20 812	20 475
Tromsø Symfoniorkester	78	151	101	14 892	16 578	15 555
Totalt	476	614	546	329 884	337 547	326 598

Kilde: Norsk teater- og orkesterforening.

Hovedtallene omfatter konserter i hjemkommune og på turné.

Tabell 10.12 Antall arrangementer og publikum i knutepunktinstitusjonene 1999-2001:

	Antall arrangementer			Antall betalende publikum		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Festspillene i Bergen	145	215	135	35 000	35 000	30 557
Festspillene i Nord-Norge	145	133	162	28 453	29 020	32 512
Olavsfestdagene i Trondheim	88	88	129	12 795	9 940	20 642
Molde International Jazz Festival		72	77		34 355	35 409
Totalt	378	508	503	76 248	108 315	119 120

Kilde: Institusjonene.

Arrangementene inkluderer også andre sjangre enn musikk, bl.a. teater og dans. Det avholdes en rekke gratis utendørsarrangementer som kommer i tillegg til de arrangementer som er rapportert i tabellen ovenfor. Molde International Jazz Festival fikk status som knutepunktinstitusjon fra

2000. I tabellen ovenfor er det ikke rapportert om virksomhet før dette.

Resultatmål 1.2:

Ta vare på, formidle og videreutvikle musikkformer som har forankring i Norge

Tabell 10.13 Konserter med norsk tradisjonsmusikk og verdensmusikk i Rikskonsertenes regi i 2001:

	Produksjoner		Konserter		Publikum ¹⁾
	Offentlige konserter	Skole- og barnehagekonserter	Offentlige konserter	Skole- og barnehagekonserter	Offentlige konserter
Norsk tradisjonsmusikk	9	34	49	949	3 965
Verdensmusikk	25	32	75	829	12 081
Totalt	34	66	124	1 778	16 046

¹⁾ Gjennomsnittlig antall publikum på skolekonserter og barnehagekonserter er henholdsvis 114 og 30.

Kilde: Rikskonsertene.

Rikskonsertene samarbeidet for femte gang med Ole Bull Akademiet om kurs i scenisk framføring av norsk tradisjonsmusikk. Gjennom den åttende Verden i Norden-festivalen, Etnisk Musikkafé og abonnementsserien World formidlet Rikskonsertene musikk fra en rekke minoritetskulturer. Worldserien, som erstattet Etnisk Musikkafé høsten 2001, har som formål at også publikum utenfor de største bysentrene skal få møte internasjonale toppartister innen verdensmusikken. Gjennom Musikantbruket har Riks-

konserterne bidratt til å løfte flere unge folke-musikere og folkemusikkgrupper.

Resultatmål 1.3:

Fremme bruken av samtidens nyskapende musikkuttrykk

Rikskonsertene presenterte 9 bestillingsverk i 2001. Alle var av norske komponister. Verkene ble samlet framført 198 ganger.

Tabell 10.14 Framførte verk av nålevende komponister i orkesterselskapene 1999-2001:

	Antall framførte samtidsverk			Antall framførte norske verk		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Oslo-Filharmonien	12	15	28	10	11	11
Stiftelsen Harmonien	37	40	35	9	12	8
Trondheim Symfoniorkester	11	37	45	6	10	34
Stavanger Symfoniorkester	25	10	45	21	7	17
Kristiansand Symfoniorkester	17	20	32	13	12	17
Tromsø Symfoniorkester	12	8	9	9	6	6
Totalt	114	130	194	68	58	93

Kilde: Norsk teater- og orkesterforening.

Både antallet framførte samtidsverk og andelen av norske verk i orkesterselskapene har økt fra 2000 til 2001. Andelen framførte verk av norske

komponister utgjorde 48 pst. i 2001, 45 pst. i 2000 og 60 pst. i 1999.

Resultatmål 1.4:

Videreutvikle musikktilbudet til barn og unge

Tabell 10.15 Antall skolekonserter og konserter for barn i førskolealder 1998-2001:

	1998	1999	2000	2001
Kommuner med skolekonserter	361	361	361	367
Antallet skolekonserter	6 327	6 529	6 446	6 589
Konserter for barn i førskolealder	907	875	415	802

Kilde: Rikskonsertene

I 2001 var 85 pst. av landets kommuner med i skolekonsertordningen og 67 pst. av landets grunnskolebarn fikk tilbud om skolekonserter.

Rikskonsertenes avtaler med 12 fylkeskommuner om konserter for barn i førskolealder ble videreført i 2001.

Rikskonsertene formidlet totalt 239 musikkproduksjoner til skoler og 31 produksjoner til barnehager i 2001 innen sjangrene klassisk musikk og samtidsmusikk, jazz, pop/rock, tradisjonsmusikk, verdensmusikk, viser, elektronisk musikk, og dans/bevegelse.

Tabell 10.16 Antall konserter for barn og unge i regi av orkesterselskapene og antall publikum på slike konserter 1999-2001:

	Antall konserter			Antall publikum		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Oslo-Filharmonien	10	10	19	7 200	7 080	8 757
Stiftelsen Harmonien	30	21	25	25 222	19 782	19 815
Trondheim Symfoniorkester	15	23	37	9 130	11 076	15 339
Stavanger Symfoniorkester	20	22	22	13 756	15 945	13 856
Kristiansand Symfoniorkester	23	35	17	3 452	7 592	2 451
Tromsø Symfoniorkester	45	76	39	6 493	5 734	3 649
Totalt	143	187	159	65 253	67 209	63 867

Kilde: Norsk teater- og orkesterforening.

Konserter for barn og unge utgjorde 29 pst. av orkesterselskapenes totale konserttilbud i 2001, 32 pst. i 2000 og 30 pst. i 1999. Festspillene i Bergen og Festspillene i Nord-Norge arrangerte Barnas Festspill også i 2001. Flertallet av de større festivalene arrangerte også konserter/aktiviteter rettet mot barn, unge og familier. Det vises til omtale av Musikkverkstedordningen i rapport om Norsk kulturråd.

Resultatmål 1.5:

Utvikle lokale arrangørledd og styrke samarbeidet mellom arrangørnettverk

Rikskonsertene samarbeidet for femte år på rad med Norsk Kulturhusnettverk om konsertserien "I Levande Live" som omfattet 3 konsertproduksjoner til 25 kulturhus i hele landet. "GO!" er et Introprogram for pop/rock-band/artister i etableringsfasen. Programmet er et samarbeid mellom Rikskonsertene, Norgesnett og Norsk Rockforbund og ble gjennomført for første gang høsten 2001. Et forsøksprosjekt med regionturnéer, dvs. offentlige konserter arrangert med musikere på skolekonsertturné, ble startet høsten 2001. Det ble lagt særlig vekt på å involvere lokale arrangører og musikkmiljøer, bl.a. i samproduksjoner.

Orkesterselskapene har i 2001 gjennomført 186 konserter i samarbeid med et bredt spekter av organisasjoner og institusjoner, hvorav 63 konserter for barn og unge. Tilsvarende tall for 2000 og 1999 var henholdsvis 233 og 168 samarbeidskonserter, hvorav 91 og 66 konserter for barn og unge. Samlede publikumstall ved slike konserter var

81 094 i 2001, 100 096 i 2000 og 84 404 i 1999. Tallene er oppgitt av Norsk teater- og orkesterforening.

Resultatmål 2.1:

Drive institusjonene kostnadseffektivt

Drift av orkestervirksomheter er sammensatt av en rekke forhold som påvirker institusjonenes kostnadseffektivitet, bl.a. besetning, repertoarsammensetning og andre kunstneriske valg, turnéaktivitet og publikumsgrunnlag i tillegg til god økonomistyring og administrativ effektivitet.

Departementet vil komme tilbake til Stortinget med en vurdering av hvordan en kan ivareta oppfølgingen av orkesterinstitusjonene når det gjelder kostnadseffektiv drift, krav til innhold i rapportering, samt oversikt over og presentasjon av indikatorer for dette området.

Resultatmål 2.2:

Utvikle strategiske planer og fastsette mål for styring og forvaltning av virksomheten

Formålet med å utvikle strategiske planer og interne mål for orkestervirksomhetene er at institusjonene skal få et verktøy for systematisk styring og ledelse av virksomheten i tråd med de overordnede mål som er satt for politikkområdet og lagt til grunn for de offentlige tilskuddene. Alle orkestrene har utviklet planer for virksomheten. Departementet vil følge opp dette, jf. omtalen under resultatmål 2.1.

Kap. 3323 Musikkformål (jf. kap. 0323)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Inntekter ved Rikskonsertene	15 474	15 383	15 983
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	127		
18	Refusjon av sykepenger	769		
	Sum kap. 3323	16 370	15 383	15 983

Post 01 Inntekter ved Rikskonsertene

Posten gjelder inntekter fra offentlige konserter, skolekonserter, barnehagekonserter og prosjektvirksomhet m.m., jf. kap. 323, post 01.

Kap. 0324 Teater- og operaformål (jf. kap. 3324)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Driftsutgifter	87 204	83 936	85 696
60	Scenekunst i fylkeskommunene	1 400		
70	Nasjonale institusjoner	469 818	470 214	494 417
71	Region-/landsdelsinstitusjoner	169 966	175 529	182 260
73	Region- og distriktsopera	9 489	15 349	15 948
78	Ymse faste tiltak	25 743	26 961	27 070
90	Kjøp av aksjer			50
	Sum kap. 0324	763 620	771 989	805 441

Kapitlet omfatter den statlige virksomheten Riksteatret, fire nasjonale institusjoner, tolv region-/landsdelsinstitusjoner, samt elleve distriktsoperaer og ymse faste tiltak.

I tillegg bevilges det midler til scenekunstformål over kap. 320 Allmenne kulturformål, post 50 Norsk kulturfond og post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd.

Det har over lengre tid vært kontakt mellom NRK og Den Norske Opera med sikte på å kunne etablere en langsiktig rammeavtale for radio- og tv-transmisjoner. Partene er enige om at antallet over-

føring er økes, men en realisering forutsetter at NRK prioriterer dette ressursmessig og at Operaen inngår forpliktende avtaler med de involverte utøvergrupper og rettighetshavere. Kultur- og kirke departementet understreker den kultur- og mediepolitiske betydning det har at publikum over hele landet får oppleve flest mulig av de oppsetninger som egner seg for radio- og/eller tv-overføring, og vil følge utviklingen i saken.

I forhold til 2002 er det foretatt følgende teknisk endring:

- 0,9 mill. kroner til støtteordningen for ny norsk og samisk dramatikk er overført fra kap. 324, post 78 til kap. 320, post 50.

Budsjettforslag 2003

Det er en forutsetning for statstilskuddet at institusjonene har kontinuerlig drift med produksjon og fremvisninger av teater-, opera- og/eller danseoppsetninger. Der finansieringen er delt mellom staten og regionen, er det en forutsetning for statstilskuddet at regionen bevilger sin andel. Det er videre en forutsetning at de institusjonene som får tilskudd under post 70 og 71 inngår forpliktende tariffavtaler som sikrer ordnede arbeidsforhold ved virksomheten.

Institusjonene må sikre at driften er økonomisk forsvarlig, herunder at likviditeten i selskapet er god, at bygninger og utstyr blir vedlikeholdt, og at det blir avsatt tilstrekkelige midler til investeringer, samt til fri egenkapital som sikkerhet mot uforutsette kostnads- og inntektssvingninger.

Det vil ikke bli gitt statlig støtte til gjeldssanering. Et eventuelt årsunderskudd må dekkes gjennom overføringer fra fri egenkapital eller over driftsbudsjettet i påfølgende budsjettår. I særskilte tilfeller kan det gis anledning til å dekke inn årsunderskuddet over en lengre tidsperiode enn ett år. Departementet vil i slike situasjoner skjerpe kravene til institusjonenes økonomistyring og kontroll.

Institusjonene skal målrette virksomheten og utvikle styringssystemer som sikrer god måloppnåelse både kunstnerisk og publikumsmessig, samt god ressursforvaltning, jf. resultatmålene for 2003. Reduksjon i tilskuddet vil bli vurdert dersom disse kravene ikke ivaretas på en tilfredsstillende måte.

Det ble i 2001 bevilget et egenkapitaltilskudd til de institusjonene som etter den nye regnskaps-

loven er pålagt å føre pensjonsforpliktelser som gjeld i balansen, jf St.prp. nr. 32 (2001-2002) og Innst. S. nr. 73 (2001-2002). Egenkapitaltilskuddet er plassert som rentebærende kontolån til statskassen. Det statlige driftstilskuddet til de aktuelle institusjonene er redusert tilsvarende renteinntektene på kontolånet, slik at ordningen dermed ikke får noen økonomisk effekt for de berørte institusjoner.

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen skal dekke lønns- og driftsutgifter for Riksteatret.

Riksteatret gir et regelmessig teatertilbud med 8-10 forestillinger årlig på om lag 60 faste spillesteder over hele landet. Repertoaret omfatter oppsetninger for et bredt publikum. På 23 av spillestedene tilbys også en danseforestilling, i samarbeid med ulike danseensembler. Riksteatret satser på barn og unge med to oppsetninger hvert år. Riksteatret har eget figurteaterensemble. Skole-service er et landsomfattende tilbud til videregående skoler, på grunnlag av Riksteatrets ordinære repertoar. Studiemateriell utgis i forbindelse med oppsetningene, slik at forestillingene kan brukes i undervisningen.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Riksteatret får i merinntekter under kap. 3324, post 01 Ymse inntekter, jf. forslag til vedtak II.

Post 70 Nasjonale institusjoner

Bevilgningen under denne posten gjelder driftstilskudd til de institusjonene som er ført opp i tabellen nedenfor. Staten dekker hele det offentlige driftstilskuddet til disse institusjonene.

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2002	2003
Den Nationale Scene	69 990	72 640
Den Norske Opera	193 723	206 563
Det Norske Teatret	99 152	101 909
Nationaltheatret	107 349	113 305
Sum	470 214	494 417

Driftstilskuddet til Den Norske Opera foreslås økt med 12,8 mill. kroner, som inkluderer videreføring av midler bevilget i 2002 under kap. 320, post 73 til dekning av leieutgifter til prøvelokaler for Nasjonalballetten.

Driftstilskuddet til Nationaltheatret inkluderer 2 mill. kroner til dekning av utgifter til leie av nye lager-, verksteds- og prøvelokaler, som i 2002 ble bevilget over kap. 320, post 73.

Post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner

Finansieringen av region-/landsdelsinstitusjonene er delt mellom staten og regionene. Det er en forutsetning for statstilskuddet at regionen bevilger sin andel, jf. forslag til vedtak V, nr. 1.

Bevilgningen under denne posten gjelder driftstilskudd til de institusjonene som er ført opp i tabellen nedenfor. Av det offentlige tilskuddet til disse institusjonene dekker staten 70 pst. og regionen 30 pst.

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2002	2003
Agder Teater	10 390	10 795
Carte Blanche	13 014	13 523
Haugesund Teater	4 213	4 377
Hedmark Teater	7 127	7 405
Hordaland Teater	5 555	5 772
Hålogaland Teater	17 063	17 728
Nordland Teater	12 056	12 526
Rogaland Teater	30 995	32 089
Sogn og Fjordane Teater	9 875	10 260
Teater Ibsen	13 007	13 514
Teatret Vårt	11 458	11 905
Trøndelag Teater	40 776	42 366
Sum	175 529	182 260

Post 73 Region- og distriktsopera

Bevilgningen gjelder driftstilskudd til de institusjonene som er ført opp i tabellen nedenfor.

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2002	2003
Musikkteatret i Bodø	516	536
Opera Nordfjord	516	536
Operaen i Kristiansund	6 903	7 172
Ringsakeroperaen	890	925
Steinvikholm Musikkteater	704	731
TrønderOperaen	970	1 008
Opera Nord	500	520
Opera Sør	500	520
Opera Vest	1 700	1 766
Stiftelsen Musikkteatret	750	779
Vest Norges Opera	1 400	1 455
Sum	15 349	15 948

Kultur- og kirkedepartementet la i april 2002 fram dokumentet Nasjonal plan for produksjon og formidling av opera og ballett som ledd i arbeidet med å utvikle en framtidig modell for opera- og ballettformidling i Norge, jf. St.prp. nr. 48 (1998-99) Om nytt operahus (II), Innst. S. nr. 213 (1998-99), St.prp. nr. 48 (2001-2002) Nytt operahus i Bjørvika og Innst. S. nr. 234 (2001-2002). Planen er sendt på høring med frist 15. september og vil bli nærmere fulgt opp i kulturmeldingen.

Post 78 Ymse faste tiltak

Posten omfatter midler til ulike faste tiltak.

Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til i 2003 under denne posten og hva som ble avsatt til disse tiltakene i 2002, følger som trykt vedlegg til denne proposisjonen, jf. vedlegg 2.

Tilskuddsordningen for ny norsk og samisk dramatik er overført til Norsk kulturråd.

Post 90 Kjøp av aksjer

Den Norske Opera AS har en aksjekapital på kr 50 000. Etter ny lov om aksjeselskaper av 13. juni 1997 skal et aksjeselskap ha en aksjekapital på minst kr 100 000. Utvidelse av aksjekapitalen i Den Norske Opera AS må skje innen utgangen av 2003, og det foreslås kr 50 000 til formålet.

Resultatmål for 2003

Kulturdepartementet ber institusjonene rapportere i henhold til følgende hovedmål og resultatmål i 2003:

Hovedmål	Resultatmål
1. Sikre at flest mulig skal få tilgang til opplevelse av teater, opera og dans av høy kunstnerisk kvalitet.	1.1. Institusjonene skal nå flest mulig med scenekunst. 1.2. Institusjonene skal videreutvikle formidlingen av scenekunst til barn og unge og til nye grupper.
2. Fremme kunstnerisk fornyelse og utvikling.	2.1. Institusjonene skal fremme bruken av ny norsk dramatik/musikkdramatik og koreografi. 2.2. Institusjonene skal styrke formidlingen ved utprøving av nye ideer og samarbeidskonstellasjoner.
3. Institusjonene skal utnytte ressursene best mulig og målrette virksomheten.	3.1. Institusjonene skal drives kostnadseffektivt. 3.2. Institusjonene skal utvikle strategiske planer og fastsette mål for styring og forvaltning av institusjonen.

Resultatrapport 2001

Generelt om resultater i 2001

Resultatrapporten omhandler aktivitets- og økonomiretultater fra de institusjonene som er omfattet av mål- og resultatstyringen, dvs. Riksteatret og teatre med status som nasjonale institusjoner og region-/lansdelsinstitusjoner.

Sett under ett er aktiviteten og publikumsopplutningen ved scenekunstinstitusjonene relativt stabil, selv om resultatet for den enkelte institusjon kan variere fra år til annet. I 2001 ble det vist 5 737 forestillinger for om lag 1 108 000 besøkende. Årsgjennomsnittet for perioden 1996-2000 var 5 267 forestillinger og 1 102 000 besøkende.

Regjeringen oppnevnte i 2000 et utvalg for å gjennomgå scenekunstheltet. Utvalgets opprinnelige frist var utgangen av 2001. Etter anmodning fra utvalget ble fristen forlenget til mars 2002. Utredningen er sendt på høring med uttalefrist 15. september 2002.

Riksteatret i 2001

Riksteatret hadde i 2001 en samlet driftsbevilgning på 85,6 mill. kroner. Driftsresultat ble på 3,5 mill. kroner.

Riksteatrets nye strategi med 62 faste spillesteder ble iverksatt i 2000, jf. St.prp. nr. 1 (1999-2000). Riksteatret opplyser om gode erfaringer med strategien. Strategien med faste spillesteder har bidratt til tettere kontakt og oppfølging mellom Riksteatret og de lokale aktørene, og har samtidig sikret en lengre planleggingshorisont som medfører en mer effektiv bruk av ressursene.

Riksteatret hadde i 2001 et variert tilbud som inkluderte dans og figurteater. Teatret viste i alt 628 forestillinger fordelt på 15 oppsetninger for et publikum på 90 846. Årsgjennomsnittet for perioden 1996-2000 var 20 oppsetninger, 630 forestillinger og et publikumsbesøk på 111 000. Teatret opplevde mindre publikumsinteresse enn forventet ved flere produksjoner.

Tilskuddsinstitusjonene i 2001

I 2001 hadde åtte av 17 institusjoner positivt driftsresultat. Årsresultatet var imidlertid positivt for 13 av institusjonene.

Tabell 10.17 Økonomiske nøkkeltall for tilskuddsinstitusjonene i 2001:

	(i 1 000)						Egenkap. pr. 31.12.01
	Drifts- kostnad	Statlig drifts- tilskudd ¹⁾	Regionalt drifts- tilskudd	Egen- inntekt	Drifts- resultat	Års- resultat	
Agder Teater ²⁾	22 370	10 179	4 746	8 117	974	669	116
Beaivváš Sámi Teáhter	10 310	10 382	800	434	1 306	1 070	1 622
Carte Blanche	18 361	12 015	5 560	956	48	336	104
Den Nationale Scene	77 854	68 187		9 683	16	1 564	6 234 ³⁾
Den Norske Opera	230 546	188 619		36 699	-1 179	465	-1 580 ³⁾
Det Norske Teatret	118 606	97 292		22 295	3 625	4 006	13 437 ³⁾
Haugesund Teater	8 893	4 127	1 755	1 561	-1 439	-1 391	-559
Hedmark Teater	11 978	6 982	3 530	955	-56	65	619
Hordaland Teater	9 182	5 443	2 332	1 256	-6	54	322
Hålogaland Teater	27 338	16 423	7 028	3 896	306	604	2 574
Nationaltheatret	142 113	105 338		30 300	-6 205	-6 238	9 527 ³⁾
Nordland Teater	17 765	11 812	5 067	1 035	143	462	1 370
Rogaland Teater	52 858	30 366	13 117	8 535	-840	915	13 444 ³⁾
Sogn og Fjordane Teater	16 143	9 674	4 145	1 258	-344	-305	-34
Teater Ibsen	19 816	11 519	4 880	2 483	-934	-806	-293
Teatret Vårt	17 278	11 225	4 811	3 178	2 011	1 907	827
Trøndelag Teater	70 455	39 951	16 925	13 270	-197	1 645	7 646
Sum	871 866	639 534	74 696	145 911	-2 771	5 022	55 376

¹⁾ Inkl. kompensasjon for merutgifter grunnet pensjonsreformen, jf St.prp. nr 84 (2000-2001) og Innst. S.nr. 325 (2000-2001)

²⁾ Agder Teater har også drift av Kulturhuset på oppdrag for Kristiansand kommune. Tallene for Agder Teater gjelder bare teaterdriften, så nær som årsresultat og egenkapital, hvor kulturhusdriften er inkludert.

³⁾ Inkl. egenkapitaltilskudd til de institusjonene som etter den nye regnskapsloven er pålagt å føre pensjonsforpliktelser som gjeld i balansen, jf. St.prp. nr. 32 (2001-2002) og Innst. S. nr. 73 (2001-2002). Tilskuddet er fordelt slik: Den Nationale Scene: 1,3 mill. kroner, Den Norske Opera: 10,3 mill. kroner, Det Norske Teatret: 22,2 mill. kroner, Nationaltheatret: 4,6 mill. kroner og Rogaland Teater: 3,3 mill. kroner.

Kilde: Institusjonenes årsberetninger.

Den positive egenkapitalen i Nationaltheatret og Det Norske Teatret skyldes bokført verdi av de respektive teaterbygg, samt det omtalte egenkapitaltilskuddet ovenfor. Begge teatrene har imid-

lertid akkumulert underskudd som gir en stram økonomisk situasjon.

Rapporteringen nedenfor tar utgangspunkt i resultatmålene som ble presentert i St.prp. nr 1 (2000-2001).

Resultatmål 1.1:

Institusjonene skal nå flest mulig med scenekunst

Tabell 10.18 Hovedtall for virksomheten ved Riksteatret og tilskuddsinstitusjonene i 2000 og 2001¹⁾:

Institusjon	Antall oppsetninger		Antall forestillinger		Publikumsbesøk		Antall ansatte pr. 31.12	Av disse kunstnerisk
	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2001	2001
Agder Teater	19	36	275	318	48 998	70 156	31	3
Beaivváš Sámi Teáhter	11	17	78	147	8 378	14 682	12	4
Carte Blanche	14	9	78	45	11 787	7 058	26	15
Den Nationale Scene	24	27	680	561	113 464	90 154	137	24
Den Norske Opera	23	27	200	171	146 508	155 479	419	207
Det Norske Teatret	20	19	597	555	167 678	158 049	229	63
Haugesund Teater	17	15	170	203	21 784	35 280	5	
Hedmark Teater	26	24	209	155	26 934	22 306	21	8
Hordaland Teater	14	9	258	227	21 921	20 548	11	3
Hålogaland Teater	15	7	179	248	20 090	38 127	34	13
Nationaltheatret	27	23	776	673	199 903	162 720	237	65
Nordland Teater	12	18	182	239	27 098	25 910	23	9
Riksteatret ²⁾	15	15	559	628	124 469	90 846	98	24
Rogaland Teater	15	16	436	431	76 824	58 606	82	23
Sogn og Fjordane Teater	18	24	213	187	20 130	24 150	18	5
Teater Ibsen	12	8	307	241	32 160	25 751	22	7
Teatret Vårt	12	10	210	367	23 797	34 895	19	3
Trøndelag Teater	18	13	457	411	109 556	84 987	124	36
Sum	312	317	5 864	5 807	1 201 479	1 119 704	1 687	555
Sum justert for samarbeid ³⁾	297	308	5 756	5 737	1 174 022	1 108 320		

¹⁾ Det offentlige finansierings- og forvaltningsansvar for Oslo Nye Teater er overført til Oslo kommune. Det rapporteres derfor ikke om Oslo Nye Teater i resultatrapporten.

²⁾ Tallene for Riksteatret i 2001 inkluderer også den aktivitet som ble formidlet fra andre teatre/frie grupper.

³⁾ Når teatrene samarbeider om oppsetninger, rapporterer begge institusjoner om tilknyttede resultater. I 2001 samarbeidet teatrene om 9 oppsetninger med 70 forestillinger og et publikumstall på 11 384.

Kilde: Norsk teater- og orkesterforening.

Tabellen viser aktivitet knyttet til teatrenes egenproduksjoner og samarbeidsproduksjoner.

Av tabellen går det fram at den samlede aktiviteten og publikumsbesøket var noe lavere i 2001 enn i 2000. For perioden 1996-2000 var årsgjen-

nomsnittet 259 oppsetninger og 5 267 forestillinger for et publikum på 1 102 722. Sammenlignet med foregående femårsperiode ble det i 2001 vist 23 pst. flere oppsetninger og 10 pst. flere forestillinger for 2 pst. flere publikummere.

I tillegg til den aktivitet som framgår av tabellen ovenfor, har teatrene i 2001 vist 753 forestillinger i forbindelse med gjestespill fra andre norske og utenlandske teatre, festforestillinger, matineer, festivaler og oppsøkende virksomhet til forskjellige institusjoner. Disse forestillingene hadde 84 862 besøkende.

Om enkelte institusjoner

Agder Teater rapporterer for 2001 om høy aktivitet og høyt publikumsbesøk. Egeninntekten utgjorde mer enn 1/3 av inntektene, men teatret har svak egenkapital.

Carte Blanche rapporterer for 2001 om redusert aktivitet, publikumsbesøk og egeninntekt i forhold til tidligere år. Kompaniet oppgir imidlertid vekst i publikumsoppslutning om egne forestillinger. Selskapet har gjenfunnet egenkapitalen og har innledet et samarbeid med Den Nationale Scene om salg/markedsføring og regnskapsføring.

Den Nationale Scene og Rogaland Teater ble bygget om i 2001. Dette gav noe redusert aktivitet og publikumsbesøk ved begge teatrene, men likevel positive årsresultat.

Den Norske Opera fikk et årsoverskudd i 2001 og rapporterer om tilfredsstillende aktivitet.

Det Norske Teatret fikk i 2001 et årsoverskudd på 4 mill. kroner, noe som innebærer at teatret ligger foran sin treårsplan for inndekning av underskuddet på 10,3 mill. kroner som ble opparbeidet i årene 1997-1999.

Haugesund Teater hadde høy aktivitet og publikumsbesøk, men fikk likevel et negativt resultat og hadde ved utgangen av 2001 negativ egenkapital.

Hålogaland Teater hadde publikumsmessig et meget godt år med 38127 besøkende.

Nationaltheatret fikk et årsunderskudd på 6,2 mill. kroner. I tillegg til noe sviktende publikumsbesøk og egeninntekt i forhold til tidligere år, skyldes underskuddet ekstraordinære utgifter knyttet til investeringer i nye produksjonslokaler og endret praksis med hensyn til regnskapsmessig føring av sponsormidler. Departementet har gitt samtykke til at underskuddet kan dekkes inn over tre år.

Teater Ibsen hadde ved utgangen av 2001 negativ egenkapital som følge av tap etter at en produksjon måtte tas av plakaten på grunn av manglende publikumsoppslutning.

Teatret Vårt fikk i 2001 et årsoverskudd på 1,9 mill. kroner og har gjenopprettet aksjekapitalen.

Tabell 10.19 Scenekunstinstitusjonenes turnévirsomhet i 2000 og 2001:

	Antall oppsetninger		Antall forestillinger		Publikumsbesøk	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001
Sum	143	139	2006	3 059	305 199	349 965

Kilde: Norsk teater- og orkesterforening.

Tabellen ovenfor viser teatrenes turnéaktivitet, samt egne gjestespill og gjestespill fra andre teatre.

Det framgår en økning i turnéaktiviteten fra 2000 til 2001. Sammenlignet med årsgjennomsnittet for 1996-2000 viste institusjonene i 2001 det samme antall oppsetninger, men 55 pst. flere forestillinger for 17 pst. flere publikummere.

I 2001 ble 44 pst. av alle oppsetningene og 53 pst. av alle forestillingene vist på turné.

Publikumsoppslutningen på turnéforestillingene utgjorde 31 pst. av teatrenes samlede publikum.

I perioden 1996-2000 ble i gjennomsnitt 54 pst. av alle oppsetningene og 37 pst. av alle forestillingene ved teatrene vist på turné. Publikumsoppslutningen på turnéforestillingene utgjorde 27 pst. av teatrenes samlede publikum. Sammenlignet med gjennomsnittet for den siste femårsperioden viser turnévirsomheten i 2001 en økning.

Resultatmål 1.2:

Institusjonene skal videreutvikle formidlingen av scenekunst til barn og unge og til nye grupper

Tabell 10.20 Scenekunstinstitusjonenes virksomhet i 2000 og 2001 rettet mot barn og unge:

	Antall oppsetninger		Antall forestillinger		Publikumsbesøk	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001
Sum	132	169	2 373	2 709	472 342	490 926

Kilde: Norsk teater- og orkesterforening.

Tabellen ovenfor viser den aktivitet som teatrene selv definerer som rettet mot barn og unge. I publikumsbesøket inngår det totale antallet besøkende på denne type forestillinger inkludert voksne.

Publikumsbesøket og institusjonenes aktivitet rettet mot barn og unge viser en økning fra 2000 til 2001. Sett i forhold til institusjonenes totale aktivitet i 2001 ble 53 pst. av oppsetningene og 47 pst. av alle forestillingene rettet mot barn og unge. Publi-

kumsbesøket på disse forestillingene utgjorde 44 pst. av teatrenes samlede publikum.

I perioden 1996-2000 ble i gjennomsnitt 46 pst. av oppsetningene og 43 pst. av alle forestillingene rettet mot barn og unge. Publikumsoppslutningen på disse forestillingene utgjorde 37 pst. av det samlede publikumstallet. Resultatet for 2001 viser en økning i forhold til dette.

Alle institusjonene hadde tilbud spesielt rettet mot barn og unge.

Resultatmål 2.1:

Institusjonene skal fremme bruken av ny norsk dramatik-/musikkdramatik og koreografi

Tabell 10.21 Antall oppsetninger med ny norsk dramatik/musikkdramatik og koreografi:

	Dramatik		Koreografi	
	2000	2001	2000	2001
Sum oppsetninger	98	82	19	24
Av disse:				
Nålevende dramatikere/komponister og koreografer	60	55	19	19
Beregnet på barn og unge	31	33	6	9
Urframførelser	31	32	7	16

Kilde: Norsk teater- og orkesterforening og scenekunstinstitusjonene.

Oversikten omfatter også samisk dramatik og koreografi.

Flere institusjoner arbeider aktivt med å få fram ny norsk dramatik og koreografi.

I 2001 var 32 pst. av alle teateroppsetningene basert på norsk dramatik og koreografi. Dette er noe lavere enn årsgjennomsnittet for perioden 1996-2000 som var 38 pst.

Av oppsetninger rettet mot barn og unge var 24 pst. basert på norsk dramatik og koreografi. Dette er lavere enn gjennomsnittet for den foregående femårsperioden der 32 pst. av oppsetningene rettet mot barn og unge var basert på norsk dramatik og koreografi.

I 2001 var 14 pst. av alle oppsetningene urpremierer. Årsgjennomsnittet for 1996-2000 var 15 pst.

Resultatmål 2.2:

Institusjonene skal styrke formidlingen ved utprøving av nye ideer og samarbeidskonstellasjoner

Alle institusjonene rapporterer om ulike typer samarbeid med andre institusjonsteatre, frie teatergrupper og amatørteatre. Det rapporteres videre om samarbeid med bl.a. danseensembler og orkestre.

I 2001 inngikk Den Nationale Scene og Carte Blanche et samarbeid som innebærer at Den Nationale Scene tar hånd om markeds- og salgsarbeidet for Carte Blanche. Samarbeidet omfatter også leie av lagerarealer. Partene har opplyst at erfaringene med samarbeidet så langt er gode og gir effektivitetsgevinst. Partene har orientert om at samarbeidet vil utvides til å omfatte også andre sider av driften.

Resultatmål 3.1:

Institusjonene skal drives kostnadseffektivt

En rekke forhold påvirker institusjonenes kostnadseffektivitet, bl.a. repertoarsammensetning, kunstnerisk profil og kunstneriske valg med hensyn til utforming av oppsetningene, turnéaktivitet, publikumsgrunnlag i tillegg til god økonomistyring og administrativ effektivitet.

På bakgrunn av blant annet innspill gitt i NOU 2002:8 Etter alle kunstens regler arbeider departe-

mentet videre med vurderingen av hvordan kostnadseffektivitet kan måles.

Resultatmål 3.2:

Institusjonene skal utvikle strategiske planer og fastsette mål for styring og forvaltning av institusjonen

Formålet med å utvikle strategiske planer og interne mål for teatervirksomhetene er at institusjonene skal få et verktøy for systematisk styring og ledelse av virksomheten i tråd med de overordnede mål som er satt for virksomheten og lagt til grunn for de offentlige tilskuddene.

Institusjonene rapporterer om arbeid med utvikling og gjennomføring av strategiske planer for den praktiske styring av driften. Enkelte institusjoner har innført rapporteringsrutiner der produsentene av oppsetninger ukentlig rapporterer om fremdrift og økonomi i produksjonene direkte til teatersjef og direktør. Blant institusjoner med stor turnéaktivitet rapporteres det om arbeid med å analysere publikumsgrunnlaget slik at publikumsbelegget på turnérutene kan optimaliseres. Når det gjelder organisasjonsutvikling, rapporteres det også om planmessig arbeid med gjennomgang og utvikling av stillingsinstrukser og rutinebeskrivelser, samt kompetanseutvikling i form av lederopplæring, dataopplæring, HMS-tiltak, m.m. De større institusjonene har kommet lengst i arbeidet. Departementet vil følge opp institusjonenes arbeid med dette.

Kap. 3324 Teater- og operaformål (jf. kap. 0324)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Inntekter ved Riksteatret	8 942	10 000	8 000
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	2 160		
	Sum kap. 3324	11 102	10 000	8 000

Post 01 Inntekter ved Riksteatret

Inntektene gjelder salg av billetter og program m.m., jf. kap. 324, post 01.

Kap. 0325 Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer (jf. kap. 3325)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Driftsutgifter		37 035	50 288
73	Prosjekt- og utviklingstiltak		21 985	13 762
	Sum kap. 0325		59 020	64 050

Fra 1. januar 2002 ble det etablert et prosjekt for utredning og oppbygging av et nytt statlig samordnings- og utviklingsorgan for arkiv, bibliotek og museer, jf. omtale under kap. 325 i St.prp. nr. 1 (2001-2002). Den nye institusjonen skal erstatte Norsk museumsutvikling, Statens bibliotektilsyn og Riksbibliotekstjenesten og skal i tillegg ivareta oppgaver på arkivområdet. I budsjettforslaget for 2002 ble det forutsatt en skrittvis oppbygning i løpet av året, og bevilgningsforslaget for de tre eksisterende institusjonene ble samlet under dette budsjettkapitlet, sammen med et mindre beløp til selve prosjektarbeidet.

Som forutsatt har den daglige ledelse av prosjektet vært ivaretatt av en direktør under overordnet ledelse av et interimsstyre. Den nytilsatte direktøren tiltrådte 15. januar, og interimsstyret ble oppnevnt kort tid etter. Arbeidet har skjedd på grunnlag av mandat, prosjektbeskrivelse og tildelingsbrev utformet av Kultur- og kirke departementet i samråd med Utdannings- og forskningsdepartementet.

Prosjektet har forløpt etter planen, og departementet foreslår at den nye institusjonen opprettes fra 1. januar 2003 slik som forutsatt. Fra samme dato opphører Norsk museumsutvikling, Statens bibliotektilsyn og Riksbibliotekstjenesten. Den nye institusjonens navn er Abm-utvikling – Statens utviklingssenter for arkiv, bibliotek og museum.

Det ble i St.prp. nr. 1 (2001-2002) lagt til grunn at Kultur- og kirke departementet og Utdannings- og forskningsdepartementet oppnevner et likt antall medlemmer i styret for det nye organet. For å understreke det nye organets ansvar for å ivareta hensynet til nødvendig samordning mellom museene og kulturminnevernet vil det være naturlig at også Miljøverndepartementet oppnevner et styremedlem. Basisfinansieringen av det nye organet vil i sin helhet skje over Kultur- og kirke departementets budsjett. Departementet vil fastsette endelige vedtekter for den nye institusjonen og øvrige styringsordninger.

Budsjettforslag 2003**Post 01 Driftsutgifter**

Posten skal dekke lønns- og driftsutgifter til Abm-utvikling - Statens utviklingssenter for arkiv, bibliotek og museum. I tillegg til videreføring av tidligere driftsbevilgning til Norsk museumsutvikling, Statens bibliotektilsyn, Riksbibliotekstjenesten og interimsstyret for Abm-utvikling er det i bevilgningsforslaget lagt inn 2 mill. kroner til styrking av virksomheten i forbindelse med etablering av samlet organisasjons- og ledelsesstruktur, herunder tilførsel av kompetanse innenfor arkivfeltet.

Posten omfatter også et beløp på 9,1 mill. kroner til drift og utvikling av Kulturnett Norge. Disse midlene ble tidligere bevilget over post 73. I St.prp. nr. 1 (2001-2002) ble det vist til behovet for en ytterligere evaluering av Kulturnett-prosjektet, men at det likevel kunne bli aktuelt å foreta enkelte endringer i organiseringen av tiltaket allerede i 2002. Etter nærmere vurderinger har departementet nå bestemt å samle ansvaret for redaksjon og utvikling av Kulturnett Norge og de tilhørende fire sektornettene i Abm-utvikling. Det innebærer at Kulturnett Norge blir en integrert del av virksomheten i Abm-utvikling fra 1. januar 2003.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som virksomheten får i merinntekter under kap. 3325, post 01 Ymse inntekter, jf. forslag til vedtak II.

Post 73 Prosjekt- og utviklingstiltak m.m.

Denne posten skal dekke et variert spekter av samarbeids- og prosjekttiltak innenfor arkiv-, bibliotek og museumsområdet. Bevilgningsforslaget viderefører midler som tidligere ble forvaltet av Norsk museumsutvikling og Statens bibliotektilsyn, dessuten et mindre beløp til interkommunale samarbeidstiltak på arkiv- og bibliotekområdet. Midler til Kulturnett Norge er inkludert i bevilgningsforslaget under post 01.

Kap. 3325 Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer (jf. kap. 0325)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Ymse inntekter		712	740
	Sum kap. 3325		712	740

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder inntekter ved Abm-utvikling – Statens utviklingssenter for arkiv, bibliotek og museum, jf. kap. 325, post 01.

Kap. 0326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 3326)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Driftsutgifter	226 723	196 873	224 718
21	Spesielle driftsutgifter	8 668	8 040	8 354
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	18 554	17 246	17 522
73	Noregs Mållag	1 361	1 402	1 457
74	Det Norske Samlaget	6 663	6 348	6 596
75	Språkteknologi, Norsk Ordbok m.v.		7 396	7 684
78	Ymse faste tiltak	68 013	54 581	60 410
	Sum kap. 0326	329 982	291 886	326 741

Kapitlet omfatter de statlige virksomhetene Nasjonalbiblioteket, Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek og Norsk språkråd. Kapitlet omfatter også tilskudd til Det Norske Samlaget, Noregs Mållag og til andre formål og institusjoner på feltet, bl.a. Norsk Forfattersentrum, Norsk barnebokinstitutt, Kontoret for norsk litteratur i utlandet (NORLA) og Landssamanslutninga av nynorsk-kommunar.

Budsjettforslag 2003**Post 01 Driftsutgifter**

Bevilgningen skal dekke lønns- og driftsutgifter for de statlige virksomhetene Nasjonalbiblioteket, Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek og Norsk språkråd.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som virksomhetene får i merinntekter under kap. 3326, post 01 Ymse inntekter, jf. forslag til vedtak II.

Fordeling av bevilgningen:

(i 1 000 kr)

År	Nasjonalbiblioteket	Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek	Norsk språkråd
2002	154 428	30 243	12 202
2003	175 547	35 767	13 404

Nasjonalbiblioteket

Det foreslås en økning på 21,1 mill. kroner til Nasjonalbiblioteket i forhold til 2002. Økningen utover lønns- og prisstigning er i sin helhet en konsekvens av tidligere beslutninger om bygningsmessig oppgradering av Nasjonalbibliotekets avdelinger i Rana og Oslo. I 2003 vil de økonomiske konsekvensene av disse tiltakene utgjøre om lag 16,5 mill. kroner, fordelt med 14,5 mill. kroner på avdelingen i Rana og 2 mill. kroner på avdelingen i Oslo.

Bygningsmessig oppgradering av Nasjonalbiblioteket, avdeling Rana

Nytt bygg for depotbibliotek vil bli overlevert Nasjonalbiblioteket, avdeling Rana våren 2003. Det nye bokdepotet blir utstyrt med landets første automatlager for bøker, med plass til en million enheter. Løsningen med automatlager gir store driftsfordeler, og frigjør ressurser til bibliotekfaglige oppgaver. Automatlagre er i bruk i bedrifter med høye logistikkrav, men er ikke tidligere prøvd i bibliotek i Norden. I full drift skal alle depotbibliotekets bøker, tidsskrifter og mikrofilmer være lagret i 41 000 stålkasser, som hentes ut til ekspedisjonen ved hjelp av roboter og transportbånd. For å sikre fullt utbytte av garantitiden i avtalen med leverandøren må prøvekjøring og bruk av automatlageret starte våren 2003. Dette krever økt bemanning både i 2003 og i 2004, da arbeidet med sortering, registrering og kassasjon av eldre norsk og utenlandsk litteratur for overføring til automatlageret skal fullføres. Ordinær drift starter etter planen i oktober 2003, og når prosjektperioden er over, vil biblioteket forvalte 550 000 utlåsenheter. Det er lagt inn midler til å dekke kontraktsbundne økninger av husleieutgifter for de nye lokalene og andre nødvendige driftskostnader.

Nasjonalbiblioteket, avdeling Oslo

Kultur- og kirke departementet følger opp Stortingets beslutning om salg av eiendommen Nasjonal-

biblioteket i Oslo, Drammensveien 42 til Entra Eiendom AS, jf. Innst. S. nr. 255 (2001-2002). Det er inngått rammeavtale med Entra Eiendom AS om bygging av nytt magasin og rehabilitering av eksisterende bygning. Disse tiltakene krever bl.a. klargjøring av bibliotekets samlinger for omflytting under de ulike stadier i arbeidet. En viktig del av arbeidet er digitalisering og samordning av katalogene, som ledd i økt bruk av IKT for videreutvikling av bibliotekstjenestene. Departementet forutsetter at det opprettholdes en midlertidig publikumstjeneste i flytteperioden. Det forutsettes videre at prosjektet gjennomføres innen de tids- og kostnadsrammer departementet bestemmer i samarbeid med bibliotekets styre. Det arbeides med sikte på at det nye magasinet skal tas i bruk sommeren 2004, og at ombyggings- og rehabiliteringsprosjektet kan ferdigstilles juni 2005.

Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek

Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek (NLB) produserer og låner ut allmenn litteratur og studielitteratur til syns- og lesehemmede. Virksomheten ble bygd opp av Norges Blindforbund og Vestlandske Blindforbund, men ble overtatt av staten fra 1989.

Sterke utdanningspolitiske, kulturpolitiske og sosialpolitiske grunner tilsier at disse oppgavene må løses på en god måte og i et tilstrekkelig omfang.

Produksjonen av litteratur til syns- og lesehemmede har vært for liten i forhold til behovet. For å sikre et tilstrekkelig produksjonsomfang i 2003 foreslås en bevilgningsøkning til Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek på 5,5 mill. kroner i 2003. Det forutsettes at NLB innenfor den gitte bevilgningsrammen dekker syns- og lesehemmede studenters behov for studielitteratur og igangsette tiltak for å gi døvblinde et tilbud når det gjelder utskriftstjeneste.

Som påpekt i St.meld. nr. 22 (1999-2000) Kjelder til kunnskap og oppleving, har Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek hatt en stadig nedgang i produserte titler, spesielt når det gjelder

folkebiblioteklitteratur. Også når det gjelder studielitteratur, har det vært problemer med å møte behovet. Biblioteket har i liten grad tilpasset seg ny teknologisk utvikling, selv om biblioteket den senere tid har tatt i bruk digital produksjon.

Departementet vil på denne bakgrunn igangsette en utredning om hvordan folkebibliotek- og studielitteratortjenester til syns- og lesehemmede best kan organiseres og finansieres i framtiden. En vil her legge vekt på å klargjøre hvordan den teknologiske utviklingen kan fremme organisatoriske løsninger som gir best mulige tjenester til brukergruppen og samarbeidsrelasjoner til andre institusjoner. Videre vil en legge vekt på å nyttiggjøre seg erfaringer som er gjort i andre land der organiseringen av tjenesten til dels sterkt avviker fra den modell en hittil har arbeidet ut fra i Norge. Departementet vil sørge for at utredningen foreligger tidsnok til at de omlegginger som bør gjennomføres kan effektueres fra og med 2004, og vil komme tilbake til saken i budsjettforslaget for 2004.

Omdanning av Norsk språkråd

I St.meld. nr. 9 (2001-2002) Målbruk i offentlig teneste gjorde departementet kort rede for planene om omlegging av Norsk språkråd til et mer utadrettet kompetanseorgan for norsk språk, og det ble vist til den varslede kulturmeldingen for videre oppfølging. Ledighet i begge kontorsjefstillingene i sekretariatet har bidratt til å aktualisere saken. Styret har konstituert en daglig leder, og departementet foreslår at det legges inn midler i budsjettet for 2003 til en ny direktørstilling. En slik omlegging fra todelt til samlet ledelse er i samsvar med styrets forslag og har vært med i Språkrådets budsjettforslag gjennom flere år.

Når det todelte lederskap opphører, må det legges stor vekt på å finne andre mekanismer som sikrer at prinsippet om likestilling mellom målformene blir fullt ut tilgodesett i den nye organisasjonen. Ved utlysning av direktørstillingen må det dessuten tas hensyn til den mer omfattende omlegging som ble varslet i meldingen. I samråd med styret har departementet derfor lagt opp til å igangsette en utrednings- og omdanningsprosess i 2003. Det vil bli lagt til rette for medvirkning fra Språkrådets organer og representanter så langt dette er naturlig når det er Språkrådet selv som er gjenstand for vurdering. Hensynet til de ansattes særlige medvirkning vil bli ivaretatt i samsvar med Hovedavtalens bestemmelser.

Den omlegging som skal skje, må ha som utgangspunkt at det er tale om å etablere en ny institusjon i stedet for Norsk språkråd. De fremste

språkpolitiske utfordringene dreier seg ikke lenger om de tradisjonelle rettskrivnings- og normeringsspørsmålene, men mer om nødvendige tiltak for språkvern og språkstyrking, herunder å sikre norsk språks status og bruk på ulike samfunnsområder, språklig rådgivning, informasjon og opplysning, utvikling av norsk fagterminologi, spørsmålet om en norsk språkbank, språk og teknologi, tilsyn med den offentlige språkbruk og analyse og evaluering som grunnlag for utvikling og løpende tilpassning av formålstjenlige tiltak.

Et rådsorgan av Norsk språkråds type er ikke nødvendigvis den mest tjenlige modell for organisering og forankring av den nye institusjonen. En hovedoppgave i den videre prosessen vil derfor være å vurdere alternative organisasjonsmodeller. Det andre hovedspørsmålet blir å gå nærmere igjennom oppgaveporteføljen for den nye institusjonen. Departementet vil komme tilbake til saken i forbindelse med budsjettforslaget for 2004.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen under denne posten dekker utgiftene ved Nasjonalbibliotekets oppdragsvirksomhet. Bevilgningen kan bare benyttes i samme omfang som det kan skaffes inntekter. Posten kan overskrides med inntil samme beløp som institusjonen får i merinntekter under kap. 3326, post 02 Inntekter ved oppdrag, jf. forslag til vedtak II.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Bevilgningen gjelder Nasjonalbiblioteket og skal bl.a. brukes til å oppgradere og fornye IKT-utstyr og annet teknisk utstyr. Bevilgningen skal også dekke investeringer i forbindelse med arbeidet med bevaring av digitale dokumenter.

Post 73 Noregs Mållag

Bevilgningen under denne posten gjelder driftstilskudd til Noregs Mållag. Tilskuddet går til arbeidet med å styrke nynorsk skriftkultur. Departementet foreslår at tilskuddet videreføres på samme nivå som i 2002.

Post 74 Det Norske Samlaget

Bevilgningen under denne posten gjelder driftstilskudd til Det Norske Samlaget. Tilskuddet går til arbeidet med å styrke nynorsk skriftkultur og skal bidra til å gi et bredere tilbud av bøker utgitt på nynorsk. Utgiftene ved etablering av en nynorsk barnebokklubb, som startet i 2001, er beregnet til

1,7 mill. kroner. I 2001 og 2002 er det bevilget til sammen 1,3 mill. kroner. For 2003 er det satt av en restbevilgning på 0,4 mill. kroner.

Post 75 Språkteknologi, Norsk ordbok m.v.

Av det samlede bevilgningsforslaget under denne posten er 6,1 mill. kroner knyttet til prosjektet Norsk Ordbok. I 2002 er det igangsatt en betydelig opptrapping av arbeidet, slik at verket kan foreligge komplett i jubileumsåret 2014. En prosjektleder er i 2002 ansatt for å koordinere arbeidet. Prosjektet får tilskudd fra departementet og Universitetet i Oslo, som fortsatt vil bære en betydelig del av de samlede utgiftene.

Posten dekker også tilskudd til Det Norske Akademi for Sprog og Litteraturs arbeid med å digitalisere de fire opprinnelige bindene av Norsk Riksmålsordbok. Dette vil muliggjøre en ny samlet utgave av verket der de to supplementesbindene, samt nyere ordtilfang, settes inn i ett verk. Tilskuddet videreføres på samme nivå som i 2002.

Elektronisk merking av de betydelige språkressursene som er samlet i forbindelse med ordboksprosjektene, vil gjøre grunnlagsmaterialet tilgjengelig for språkbankprosjekter. Dette vil bl.a. kunne medvirke til utvikling av språkteknologiske applikasjoner på norsk, samt legge forholdene til rette for språkteknologisk forskning.

Post 78 Ymse faste tiltak

Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til i 2003 under denne posten og hva som ble avsatt til disse tiltakene i 2002, følger som trykt vedlegg til denne proposisjonen, jf. vedlegg 2.

De to stiftelsene NORLA (Kontoret for norsk litteratur i utlandet) og MUNIN (Kontoret for norsk faglitteratur i utlandet) tar sikte på en sammenslåing. Til gjennomføring av dette og styrking av driften i det nye organet (NORLA), er det lagt inn 2 mill. kroner.

IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions) arrangerer sin årlige verdenskonferanse i 2005 i Oslo. Det er søkt om statsstøtte på 6 mill. kroner. Departementet har avsatt 1 mill. kroner til dette formål i 2003. Utdannings- og forskningsdepartementet har gitt tilsagn om til sammen 2 mill. kroner, hvorav 1 mill. kroner i 2003. Kultur- og kirkedepartementet vil komme tilbake med forslag om ytterligere tilskudd i budsjettene for 2004 og 2005.

Det er lagt inn en økning på 0,7 mill. kroner til styrking av arbeidet i Nasjonalkomiteen for Ibsensatsingen.

Resultatmål for 2003

Departementet legger til grunn følgende hovedmål og resultatmål i 2003:

Hovedmål	Resultatmål
1. Fremme leseinteresse og god språkbruk for å sikre norsk som kulturspråk og fullgodt bruksspråk.	1.1. Fremme godt språk i massemedia, forvaltning og andre sammenhenger. 1.2. Styrke vernet av norsk mot press fra engelsk, bl.a. gjennom økt bruk av IKT. 1.3. Stimulere til økt leseinteresse hos barn og unge gjennom ulike prosjekter.
2. Styrke norsk språklig og kulturell identitet gjennom å ta vare på og tilgjengeliggjøre pliktavleverte o.a. dokumenter av alle kategorier.	2.1. Sikre pliktavleverte o.a. dokumenter og gjøre disse tilgjengelige for forskning, dokumentasjon m.m. 2.2. Formidle kunnskap om norsk språk og skriftkultur.
3. Ta hånd om andre statlige oppgaver på bibliotekområdet.	3.1. Utrede og iverksette tiltak som kan styrke og utvikle folkebiblioteksektoren. 3.2. Ivareta delegerte tiltak innen biblioteksektoren.
4. Produsere og låne ut folkebiblioteklitteratur og studielitteratur i lyd og blindeskrift.	4.1. Ivareta produksjon og utlån av folkebiblioteklitteratur og studielitteratur i lyd og blindeskrift. 4.2. Utrede og iverksette tiltak som kan styrke produksjonen og utlånet av folkebiblioteklitteratur og studielitteratur i lyd og blindeskrift.

Resultatrapport for 2001

Rapporteringen tar utgangspunkt i resultatmålene som ble presentert i St.prp. nr. 1 (2000-2001).

Resultatmål 1.1

Fremme godt språk i massemedia, forvaltning og andre sammenhenger

Norsk språkråds informasjons- og rådgivningsvirksomhet skjer både gjennom en omfattende svar-tjeneste, som i 2001 omfattet om lag 5000 telefon- og over 2 500 e-posthenvendelser, og ikke minst gjennom egeninitiert aktivitet over et bredt spekter. Publiseringsevirsomheten omfattet i 2001 fire nummer av bladet Språknytt med et normalopplag på 22 500, tre nummer av Statsspråk med opplag 18 000, mens en mindre publikasjon, Språkkurieren, måtte nedlegges. Det er lagt ut en mengde egenprodusert språkstoff på Internett, og nytt stoff på NRKs tekst-tv to ganger i uken. Det er

registrert i gjennomsnitt 1160 oppslag på nettsidene i døgnet.

Resultatmål 1.2:

Styrke vernet av norsk mot press fra engelsk, bl.a. gjennom økt bruk av IKT

Norsk språkråd utarbeidet i 2001 en handlingsplan for norsk språk og IKT, som senere er fulgt opp bl.a. med forberedende utredningsarbeid om etablering av en norsk språkbank. Det er utarbeidet manus til en brosjyre om gode norske firmanavn, sendt ut informasjon om unødig bruk av engelsk i norsk sammenheng til alle ungdomsskoler og videregående skoler, arbeidet med norske datatermer, med parallellutgaveordningen for elektroniske læremidler og med nynorsk programvare. Et eget e-postforum for identifisering av norske avløserord til engelskspråklige termer har fungert aktivt. Dette er noen av de tiltak som inngår i en omfattende handlingsplan for styrking av norsk språk.

Resultatmål 1.3:

Stimulere til økt leseinteresse hos barn og unge gjennom ulike prosjekter

I samarbeid med Den Norske Bokhandlerforening arrangerte Statens bibliotektilsyn i 2001 en seminarrekke for bokhandlere og ansatte i folkebibliotek i 10 ulike fylker, med sikte på å styrke det lokale formidlingsarbeidet. Statens bibliotektilsyn videreførte formidlingsprosjektet "Ungdom formidler til ungdom" i samarbeid med Foreningen lles, og støtter fylkesbibliotek som deltar, med prosjektmidler. Statens bibliotektilsyn støtter en rekke kommunale og fylkeskommunale prosjekter innrettet på å stimulere leseysten hos barn og unge, bl.a. gjennom prosjektet "Leselyst", som i samarbeid med skolene formidler bøker til barn, både ved hjemmebesøk og bokgaver. Erfaringer fra liknende tiltak i andre land viser positiv virkning på leseforståelsen blant barn og unge.

Resultatmål 2.1:

Sikre pliktavleverte o.a. dokumenter og gjøre disse tilgjengelige for forskning, dokumentasjon m.m.

Nasjonalbibliotekets viktigste oppgaver er knyttet til forvaltning av pliktavleveringsloven, til depot-samling for fjernlån og gjenbruk, arkivsamling, mikrofilming av aviser, innsamling, bevaring og formidling av lyd- og bildemedier, restaurerings- og konserveringsoppgaver, digitaliseringsoppgaver og utviklingsoppgaver i tilknytning til digitalt bibliotek.

Arbeidet med lyd- og bildematerialet er preget av at man befinner seg i en brytningstid mellom analogt og digitalt materiale. All sikkerhetskopi-ering av lyd foregår nå digitalt. Prosjektet "Digitalt radioarkiv" finansieres som et samarbeidsprosjekt med NRK, og har som formål å gjøre radiohistorien tilgjengelig for folk flest.

I 2001 tok Nasjonalbiblioteket et initiativ for å styrke håndskriftsamlingens dokumentasjon av samtidslitteraturen ved innsamling av manuskripter. En komplettering av samlingen med materiale fra de senere tiår har stor forskningsmessig og biografisk betydning.

Utlånsstatistikken for Nasjonalbiblioteket for 2001 viser en generell økning i antall utlån og henvendelser fra 2000.

Resultatmål 2.2:

Formidle kunnskap om norsk språk og skriftkultur
Nasjonalbiblioteket ble i 2001 medlem i et verdensomspennende nettverk for samarbeid om digital referansetjeneste. Ved nye teknologiske hjelpe-

midler åpner nettverket for at biblioteker over hele verden kan samarbeide for å møte publikums-henvendelser.

Resultatmål 3.1:

Utrede og iverksette tiltak som kan styrke og utvikle folkebiblioteksektoren

Resultatmål 3.2:

Ivareta delegerte tiltak innen biblioteksektoren

Statens bibliotektilsyns publiseringsaktivitet økte i 2001. Tilsynet utgir tidsskriftet "Bok og Bibliotek".

En rekke tiltak på biblioteksektoren er delegert fra departementet til underliggende faginstanser for å sikre en faglig god behandling av søknader. Statens bibliotektilsyn er delegert tiltak som kan inndeles i bibliotekfaglige tiltak, lesefremmende tiltak og tiltak rettet mot funksjonshemmede (informasjonsvirksomhet). Disse ble fulgt opp i overensstemmelse med de tildelte midler.

Statens bibliotektilsyn koordinerer samarbeid innen biblioteksektoren. Tilsynet har fått ansvar for utvikling og drift av internettressursen Biblioteknett Norge, som har som overordnet mål å gi en samordnet og enkel tilgang til de samlede norske bibliotekressurser på Internett.

Tilsynet gir enkelttilskudd til en rekke tiltak av større og mindre karakter i regi av folkebibliotekene, så som støtte til konferanser og seminarer. Statens bibliotektilsyn fortsatte i 2001 samarbeidet med Norges forskningsråd og folkebibliotekene om Forskningsdagene.

Statens bibliotektilsyn fordelte 15 mill. kroner til stimulering av folkebibliotekenes bredbåndstilknytning i 2001. Samlet søknadssum fra folkebibliotekene var vel fire ganger høyere enn den disponible rammen.

Resultatmål 4.1

Ivareta produksjon og utlån av folkebiblioteklitteratur og studielitteratur i lyd og blindeskrift

Resultatrapporten for 2001 viser at Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek (NLB) kom noe under målene som var satt for produksjon av folkebiblioteklitteratur på lyd og i blindeskrift, grunnet prioritering av studielitteratur.

Studielitteraturen produseres etter søknader fra studentene. I 2001, som i 2000, oversteg produksjonen av studielitteratur måltallene og viser en betydelig vekst fra 1999. Etterspørselen fra blinde og svaksynte studenter økte etter at NLB i 2000 fikk mulighet til elektronisk oversendelse av studielitteratur.

Resultatmål 4.2

Utrede og iverksette tiltak som kan styrke produksjonen og utlånet av folkebiblioteklitteratur og studielitteratur i lyd og blindeskrift

Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek produserer studielitteratur i et digital-format som gir rask og

enkel tilgang til tekstene. NLB styrket sitt internett-tilbud for synshemmede i 2001, bl.a. gjennom søkbar bokbase.

Kap. 3326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 0326)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Ymse inntekter	6 713	4 069	4 228
02	Inntekter ved oppdrag	8 504	8 040	8 354
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	1 947		
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	2 224		
17	Refusjon lærlinger	27		
18	Refusjon av sykepenger	4 840		
	Sum kap. 3326	24 255	12 109	12 582

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder inntekter ved Nasjonalbiblioteket, Norsk språkråd og Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek, jf. kap. 326, post 01.

Post 02 Inntekter ved oppdrag

Posten gjelder inntekter i forbindelse med oppdragsvirksomheten ved Nasjonalbiblioteket, jf. kap. 326, post 21.

Kap. 0328 Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 3328)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Driftsutgifter	41 438	29 896	31 332
21	Arkeologiske og andre oppdrag	15 846	13 561	14 090
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 740	2 807	2 852
60	Tilskuddsordning for museer	147 443	145 160	150 531
70	Nasjonale institusjoner	151 560	155 449	163 512
72	Knutepunktinstitusjoner	16 236	17 695	19 089
73	Museumsreformen		24 100	42 080
78	Ymse faste tiltak	48 620	34 189	35 318
	Sum kap. 0328	423 883	422 857	458 804

Kapitlet omfatter de statlige virksomhetene Arkeologisk museum i Stavanger og Bunad- og folkedraktrådet; tilskuddsinstitusjoner som mottar hele det offentlige driftstilskuddet fra staten, jf. post 70, hvorav noen også forvalter viktige kulturminner i statlig eie; institusjoner som mottar inntil 60 pst. av det offentlige driftstilskuddet fra staten, jf. post 72; tilskuddsordningen for museer, som omfatter et betydelig antall museer i alle fylker, jf. post 60, konsolideringstilskudd til distriktsmuseer, jf. post 73, og ymse faste tiltak på museums- og kulturvernområdet, jf. post 78.

Budsjettforslag 2003**Post 01 Driftsutgifter**

Bevilgningen skal dekke lønns- og driftsutgifter for Arkeologisk museum i Stavanger og Bunad- og folkedraktrådet.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som virksomhetene får i merinntekter under kap. 3328, post 01 Ymse inntekter, jf. forslag til vedtak II.

Fordeling av bevilgningen:

(i 1 000 kr)

	Arkeologisk museum i Stavanger	Bunad- og folke- draktrådet
2002	27 217	2 679
2003	28 484	2 848

Post 21 Arkeologiske og andre oppdrag

Arkeologisk museum i Stavanger får inntekter fra arkeologiske undersøkelser. Bevilgningen under denne posten kan bare benyttes i samme omfang

som det kan skaffes inntekter. Posten kan overskrides mot tilsvarende merinntekter under kap. 3328, post 02 Inntekter ved oppdrag, jf. forslag til vedtak II.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Midlene under denne posten skal benyttes til oppbygging av utstillinger og kjøp av inventar og utstyr ved Arkeologisk museum i Stavanger.

Post 60 Tilskuddsordning for museer

Museumstilskuddsordningen har eksistert siden 1975 og har hatt stor betydning for utviklingen av et desentralisert museumsvesen, herunder også en rekke viktige regionale institusjoner.

Bevilgningen på posten blir utbetalt til fylkeskommunene og gjelder den statlige delen av tilskuddet til museumsdrift i vedkommende fylke. I alt 218 museer har i 2002 mottatt statlig tilskudd gjennom denne ordningen. Fylkeskommunen fordeles midlene til de enkelte museene, med tilhørende ansvar for regnskap og rapport. Det er også fylkeskommunene som forestår den årlige rapporteringen til Kultur- og kirkedepartementet om bruken av midlene og fordelingen på institusjonene.

Ved behandlingen av revidert nasjonalbudsjett 2002, jf. Innst. S. nr. 255 (2001-20029), viste Stortingets finanskomite til vedlikeholdsmessige problemer knyttet til det landsatte hurtigruteskipet "Finnmarken", og ba departementet inngå et samarbeid med Stiftelsen Hurtigruteskipet Gamle Finnmarken og andre interessenter om å finne en løsning på problemene.

Hadsel kommune og Stiftelsens planer har vært å gjennomføre prosjektet Hurtigrutens Hus i tre faser, der fase 1 var landsetting av skipet, fase 2 bygging av Hurtigrutens Hus og fase 3 bygging av vernebygg over skipet. I brev av 18. november 1998 til Hadsel kommune og Stiftelsen Hurtigruteskipet Gamle Finnmarken ga Kommunal- og regionaldepartementet på vegne av Samferdselsdepartementet, Kulturdepartementet, Miljøverndepartementet, Nærings- og handelsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet et tilsagn om 7,8 mill. kroner i tilskudd til landsettingen av skipet under forutsetning av at:

"1. Det vil ikke kunne gis ytterligere støtte fra sentralt hold til fase 2 i prosjektet. Dersom det viser seg at fase 3 må gjennomføres, forutsettes det at dette også finansieres lokalt/regionalt.

2. Det vil ikke bli gitt statlig støtte til drift og utstillinger i tilknytning til anlegget. Stiftelsen Hurtigruteskipet gamle Finnmarken og/eller Hadsel kommune må forplikte seg til å påta seg driftsansvaret for anlegget."

Kultur- og kirkedepartementet ba Stiftelsen, på bakgrunn av ovenstående merknad fra Stortingets finanskomite, om opplysninger om gjennomført vedlikehold og gjenstående vedlikeholdsbehov. Stiftelsen opplyser i brev av 29. juli d.å. at det er disponert langt mindre ressurser til vedlikehold av skipet enn det reelle behovet tilsier. Stiftelsen har oversendt en rapport som anbefaler utbedringer og istandsettingstiltak til 6,4 mill. kroner og oppføring av et vernebygg til 60 mill. kroner. I samsvar med ovenstående forutsetninger for statens tilskudd til landsettingen av skipet finner departementet ikke å kunne foreslå ytterligere tilskudd i 2003.

Familie-, kultur- og administrasjonskomiteen understreket betydningen av å følge opp planene for en videre satsing på de teknisk-industrielle kulturminnene, jf. Budsjett-innst. S. nr. 2 (2001-2002). Norsk museumsutviklings undersøkelse fra 2001 viste at mer enn 100 museer forvalter teknisk-industrielle kulturminner. Kultur- og kirkedepartementet oppfatter det som viktig å ta vare på og formidle et bredt spekter av teknisk-industrielle kulturminner for å øke bevisstheten omkring nyere tids industri og produksjon. Departementet legger dette til grunn i det videre arbeidet på museumsområdet.

Museer som får tilskudd fra denne posten, kan i tillegg få tilskudd fra de midlene som foreslås bevilget under post 73 Museumsreformen, jf. omtale under denne posten nedenfor.

Tabellen nedenfor viser fordelingen av midlene under tilskuddsordningen i 2002 og 2003.

Fordeling av midlene:

(i 1 000 kr)

Fylkeskommune	2002	Forslag 2003
Østfold	7 571	7 851
Akershus	3 744	3 883
Oslo	5 703	5 914
Hedmark	10 063	10 435
Oppland	6 839	7 092
Buskerud	10 920	11 324
Vestfold	4 414	4 577
Telemark	4 283	4 442
Aust-Agder	5 468	5 670
Vest-Agder	6 618	6 863
Rogaland	8 402	8 713
Hordaland	16 457	17 066
Sogn og Fjordane	8 655	8 975
Møre og Romsdal	9 649	10 006
Sør-Trøndelag	7 108	7 371
Nord-Trøndelag	5 385	5 584
Nordland	13 524	14 025
Troms	5 654	5 863
Finnmark	4 703	4 877
Sum	145 160	150 531

Post 70 Nasjonale institusjoner

Bevilgningen under denne posten omfatter institusjoner der det offentlige driftstilskuddet i hovedsak dekkes av staten. Videre gjelder bevilgningen flere statseide minnesmerker der museumsdriften ivaretas av ikke-statlige institusjoner. Posten omfatter også midler til Norske Kunsthåndverkeres fond for innkjøp av norsk kunsthåndverk, Sigrid Undsetdagene og Dei nynorske festspela. Disse tiltakene blir forvaltet av henholdsvis Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum, Maihaugen og Nynorsk kultur-sentrum.

Tilskuddet til Norsk Folkemuseum foreslås økt med 1,0 mill. kroner øremerket vedlikehold av de antikvariske bygningene på friluftsmuseet på

Bygdøy. Det forutsettes at Folkemuseet over tid benytter en større andel av sine inntekter til vedlikeholdsoppgavene.

I tilskuddet til Norsk Luftfartsmuseum er det lagt inn en økning på 0,5 mill. kroner til styrking av driften. Museet er for tiden i gang med å bygge opp et nettverk av museer tilknyttet emneområdet luftfart og kommunikasjon.

Norsk Bergverksmuseum forvalter statseien- dommen Kongsberg Sølvverk, med gruvebanen. Våren 2001 ble banen stengt for publikumstrafikk av sikkerhetsmessige grunner. Til gjennomføring av nødvendige sikringstiltak ved banen bevilget Stortinget til sammen 18 mill. kroner i 2001 og 2002. Det meste av arbeidet er gjennomført slik at banen i juli kunne settes i drift for sommer-

sesongen 2002. Gjenstående sikringstiltak vil bli foretatt innenfor bevilget ramme høsten 2002/våren 2003.

Stiftelsen Eidsvoll 1814 – Rikspolitisk senter fikk gjennom Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU) høsten 2001 utredet noen av de mest presserende vedlikeholdsbehovene. Utredningen er lagt til grunn for en samlet vedlikeholdsplan fram til 2005. Stiftelsen mener det er realistisk å gjennomføre drift og nødvendig vedlikehold innenfor dagens tilskuddsrammer.

Norsk Industriarbeidermuseum vil etter museumsplanen for Telemark bli senteret i en ny konsolidert museumsenhet for Aust-Telemark. Tilskuddet til museet foreslås økt med 0,5 mill. kroner som et ledd i arbeidet med å bygge opp en konsolidert museumsstruktur i denne regionen.

Når det gjelder Norsk Arkitekturmuseum vises det til omtale av Nasjonalmuseet for kunst i innledningen til programkategorien.

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2002	Forslag 2003
Norsk Folkemuseum	38 967	41 487
Maihaugen	25 618	26 617
Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum	7 582	7 878
Norsk Bergverksmuseum ¹⁾	8 613	8 949
Norsk Skogbruksmuseum	9 592	9 966
Norsk Teknisk Museum	17 563	18 248
Norsk Industriarbeidermuseum	4 677	5 359
Norsk Arkitekturmuseum	4 730	4 914
Ringve museum	5 194	5 397
Norsk museum for fotografi – Preus fotomuseum	6 913	7 183
Håkonshallen/Rosenkrantzårnet	2 024	2 103
Kvinnemuseet/Kongsvinger museum	1 926	2 001
Eidsvoll 1814 – Rikspolitisk senter	6 550	6 805
Norsk Luftfartsmuseum	7 163	7 942
Nynorsk Kultursentrum	6 595	6 852
Uranienborg – Roald Amundsens hjem/Follo museum	1 742	1 811
Sum	155 449	163 512

¹⁾ Norsk Bergverksmuseum fikk i tillegg 12 mill. kroner til ekstraordinær istandsetting av museumsbanen i 2002.

Post 72 Knutepunktinstitusjoner

Bevilgningen under denne posten omfatter institusjoner der staten dekker 60 pst. og regionen 40 pst. av det offentlige driftstilskuddet. Dette gjelder Kunstindustrimuseet i Oslo, Vestlandske Kunst-

industrimuseum og Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS.

Tilskuddet til Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS foreslås økt med 0,5 mill. kroner til det videre arbeidet med konsolidering av museer i Innherred i Nord-Trøndelag.

Tilskuddet til Kunstindustrimuseet i Oslo omfatter også et mindre tilskudd til museets tekstilkonserveringsvirksomhet, som tidligere er bevilget fra dette kapitlets post 78. For øvrig vises

til omtale av Nasjonalmuseet for kunst i innledningen til programkategorien.

Statstilskuddet til knutepunktinstitusjonene gis under forutsetning av at regionen bevilger sin andel, jf. forslag til vedtak V, nr 3.

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2002	Forslag 2003
Kunstindustrimuseet i Oslo	6 240	6 687
OsloVestlandske Kunstindustrimuseum	2 864	2 976
Stiklestad Nasjonale Kultursenter	8 591	9 426
Sum	17 695	19 089

Post 73 Museumsreformen

I St.meld. nr. 22 (1999-2000) Kjelder til kunnskap og oppleving (abm-meldingen) er det lagt opp til at Norsk museumsutvikling skal gjennomgå hele landet med sikte på regional konsolidering av institusjonsstrukturen på museumsområdet i løpet av en femårsperiode i samarbeid med de respektive fylkeskommuner, museer og vertskommuner. Når det gjelder den statlige finansieringen av museene, er det i meldingen gitt uttrykk for at en videreføring av den nåværende ordningen med en oppdeling av museene i nasjonale institusjoner, knutepunktinstitusjoner og en generell tilskuddsordning ikke vil gi noe godt grunnlag for utviklingen videre. I stedet tar meldingen til orde for å knytte museene sammen i et nasjonalt nettverk.

Siden den forutsatte strukturomleggingen ennå bare er i startfasen, er de tidligere tilskuddspostene under dette kapitlet foreløpig opprettholdt, jf. postene 60, 70 og 72. Departementet foreslår også i 2003 økte bevilgninger til en del museer som får tilskudd fra museumstilskuddsordningen under denne posten. De spesifiserte tilskuddene i tabellen nedenfor vil bli utbetalt direkte til de respektive museene i tillegg til det tilskuddet de samme museene får fra bevilgningen under post 60. Sistnevnte tilskudd fordeles som tidligere av fylkeskommunene, men departementet forutsetter at

fylkeskommunene opprettholder minst samme tilskuddsnivå som i 2002, slik at samlet tilskudd fra postene 60 og 73 gir en reell økning i tilskuddet for de aktuelle museene.

Denne synliggjøringen av økt tilskudd til utvalgte museer på tilskuddsordningen må ses i sammenheng med at disse midlene skal bidra til å stimulere den påbegynte prosessen i retning av regional konsolidering og nasjonal nettverksbygging. I tillegg skal midlene tilgodese vektlagte behov for ressurstilførsel. Dette betyr at fordelingen av bevilgningen under denne posten, sammen med de foreslåtte bevilgningsøkningene under postene 70 og 72, er søkt innrettet slik at de vil gi en samlet effekt som er best mulig i samsvar med de tiltak og prinsipper som nå er retningsgivende på bakgrunn av Stortingets behandling av abm-meldingen. Begrunnelsen for det særskilte tilskuddet vil variere fra museum til museum. I det enkelte tilsagnsbrevet vil forutsetningene bli nærmere konkretisert.

Det pågår omfattende prosesser i et stort antall museumsregioner med sikte på å innrette seg etter de føringer som følger av St.meld. nr. 22 (1999-2000) og Innst. S. nr. 46 (2000-2001). De økonomiske insentivene fra staten synes å ha skapt den forutsatte dynamikk. Et nytt landskap av konsoliderte museumsenheter er i ferd med å avtegne seg i flere deler av landet.

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2002	Forslag 2003
Vadsø museum	500	520
Nordkappmuseet	500	520
Alta museum	500	520
Vardø museum	500	520
Sør-Varanger Museum – Grenselandmuseet		500
Gjenreisingsmuseet for Finnmark og Nord-Troms		500
Nord-Troms museum	500	520
Perspektivet museum	500	520
Nordnorsk fartøyvernsenter og båtmuseum	500	520
Trondarnes distriktsmuseum	500	520
Midt-Troms Museum		500
Kystmuseet i Nord-Trøndelag	1 000	1 540
Trøndelag folkemuseum – Sverresborg	1 500	1 560
Røros-museet	1 000	1 540
Museet Kystens Arv, Stadsbygd		500
Kystmuseet i Sør-Trøndelag, Hitra		500
Orkla Industrimuseum, Orkdal		500
Nordmøre Museum	1 000	1 540
Romsdalsmuseet	1 000	1 540
Sunnmøre museum	1 000	1 540
Hardanger fartøyvernsenter	750	1 280
Norsk vasskraft- og industristadmuseum	750	780
Norsk Trikotasjemuseum og Tekstilsenter		500
Osterøy museum		500
Sunnhordland Folkemuseum		500
Karmsund Folkemuseum	500	520
Ryfylkemuseet	500	1 020
Jærmuseet	500	1 020
Stavanger Museum		500
Dalane Folkemuseum	500	1 020

(i 1 000 kr)

	2002	Forslag 2003
Agder naturhistoriske museum	500	520
Vest-Agder fylkesmuseum	500	1 020
Aust-Agder Museet	500	1 020
Setesdalsmuseet	500	520
Næs Jernverksmuseum	500	520
Grimstad bymuseum/Ibsenhuset	500	520
Telemark Museum	500	1 020
Vest-Telemark museum		500
Larvik-museene	500	1 020
Sandefjord-museene	500	1 020
Vestfold fylkesmuseum	500	1 020
Nord-Jarlsbergmuseene	500	1 020
Lågdalsmuseet		500
Drammens museum		500
Hallingdal folkemuseum		500
Hedmarksmuseet/Domkirkeodden	600	640
Glomdalsmuseet	1 000	1 540
Gjøvik historiske samlinger		500
Hadeland Folkemuseum		500
Valdres folkemuseum	500	520
Fetsund lensmuseum	500	520
Akershus fylkesmuseum		500
Halden historiske samlinger	1 000	1 040
Borgarsyssel museum	500	520
Fredrikstad museum	500	520
Sum	24 100	42 080

Post 78 Ymse faste tiltak

Bevilgningen under denne posten omfatter ymse tiltak på museums- og kulturvernområdet. Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til i 2003 under denne posten og hva som ble avsatt til disse tiltakene i 2002, følger som trykt vedlegg, jf. vedlegg 2.

Med utgangspunkt i Innst. S. nr. 92 (1998-99), jf. Dok. 8:122 (1997-98), gikk departementet i St.prp. nr. 1 (2001-2002) inn for å gjennomføre en uavhengig utredning om nåværende driftsopplegg og framtidige muligheter for driften av de tre skværriggede seilskipene Christian Radich, Statsraad Lehmkühl og Sørlandet. Utredningen

forelå i departementet i juli i år og konkluderte bl.a. med følgende:

”Det må arbeides videre for å oppnå helårsdrift for alle skutene. Dette bør gjøres ved at det etableres et tidsriktig skoletilbud i høst- og vårsemesteret i tillegg til den mer reiselivspregede aktiviteten om sommeren for å sikre skutenes bevaring og videreføring av seilskipstradisjonene.”

”Staten må ta et økonomisk ansvar ved å finansiere en betydelig del av de nødvendige ekstraordinære vedlikeholdsarbeidene og etablere en langsiktig støtte til fremtidige arbeider.”

Til kortsiktig ekstraordinært vedlikehold av de tre skutene ble det i utredningen foreslått henholdsvis 6,6 mill. kroner til Christian Radich, 10 mill. kroner

til Statsraad Lehmkuhl og 22 mill. kroner til Sørlandet. Videre foreslås det i utredningen at det for hver av de tre skutene gis et permanent årlig tilskudd på 1 mill. kroner til langsiktig vedlikehold.

Kultur- og kirkedepartementet legger opp til en videreføring av tilskuddet til de tre skværriggede seilskipene på dagens nivå i 2003. Det er ikke budsjettmessig rom for nye midler til ekstraordinært vedlikehold i 2003.

Tilskuddet til tekstilkonserveringsatelieret ved Kunstindustrimuseet i Oslo, 0,2 mill. kroner, er overført fra kap. 328, post 78 til post 72 Knutepunktinstitusjoner under samme kapittel.

Resultatmål for 2003

Departementet legger til grunn følgende hovedmål og resultatmål i 2003:

Hovedmål	Resultatmål
1. Museene skal skape grunnlag for kunnskap om, forståelse for og opplevelse av natur, kultur og samfunn på en måte som viser både kontinuitet og endring, sammenheng og forskjell.	<p>1.1. Museene skal arbeide målrettet for å bedre katalogiseringen, sikringen og bevaringen av samlingene.</p> <p>1.2. Museene skal legge til rette for forskning i tilknytning til samlingene.</p> <p>1.3. Det samlede museumstilbudet skal nå ut til alle grupper med spesiell vekt på barn og unge. I den sammenheng må vurderinger av åpningstidene for museene utgjøre et sentralt element.</p> <p>1.4. Det skal stimuleres til utviklingsprosjekt som fremmer kompetanseheving i museumsarbeidet. Videre skal det legges særlig vekt på sterkere samordning og økt samarbeid mellom institusjonene.</p> <p>1.5. Innsamlingspolitikken i de kulturhistoriske museene sett under ett skal prioritere bygnings-, gjenstands-, foto- og arkivmateriale som gjelder 1900-tallets kulturhistorie.</p>

Generelt om resultater i 2001

Resultatrapporten omhandler aktivitets- og økonomisresultater fra de institusjonene som er omfattet av mål- og resultatstyringen, dvs. statlige virksom-

heter, nasjonale institusjoner og knutepunktinstitusjoner.

Samlet sett har aktiviteten og besøkstallene ved museene vært forholdsvis stabile de siste årene. En kort redegjørelse for besøkstallene er gitt under resultatmål 1.3. nedenfor.

Tabell 10.22 Økonomiske nøkkeltall for nasjonale institusjoner i 2001

	Stats- tilskudd ¹⁾	Egen- inntekter	Drifts- kostn.	Drifts- resultat	Års- resultat
Bryggen museum	1 970	1 343	3 314	-18	4
De Samiske Samlinger	2 906	288	4 135	-12	-1
Eidsvoll 1814 - Rikspolitisk senter	6 372	667	7 568	-110	121
Kvinnemuseet	1 388	340	2 204	210	181
Maihaugen	24 441	20 281	59 519	-2 479	-765
Nordenfjeldske Kunstindustri- museum	7 377	2 249	9 409	467	395
Norsk Arkitekturmuseum	4 602	349	5 095	-144	183
Norsk Bergverksmuseum	12 922	3 755	12 423	-638	-359
Norsk Folkemuseum	36 942	41 653	76 401	2 079	2 118
Norsk Industrierbeidermuseum	4 551	1 936	6 375	113	273
Norsk Luftfartsmuseum	6 386	18 993	20 639	4 760	213
Norsk museum for fotografi - Preus fotomuseum	6 046	517	7 131	-74	222
Norsk Skogbruksmuseum	8 847	10 546	19 901	17	553
Norsk Teknisk Museum	17 090	9 192	28 147	-1 565	-1 794
Nynorsk kultursentrum	5 639	2 023	7 736	41	93
Ringve Museum	4 081	4 060	7 992	665	678
Sum	151 560	118 192	277 989	3 312	2 115

¹⁾ Inkl. også kompensasjon for økte pensjonsforpliktelser.

For de fleste museer er store deler av drifts- midlene knyttet opp til lønninger, husleie, løpende vedlikehold og drift av eksisterende anlegg og samlinger.

Tallene for Norsk Folkemuseum gjelder museet på Bygdøy, Ibsenmuseet og Bogstad Gård. Hovedgrunnen til Norsk Folkemuseums relativt store overskudd i 2001, er at driftskostnadene ble redusert for å finansiere opprustingen av museets helårsåpne kafé på Bygdøy. Opprustningen ble aktivert i 2001 og avskrives over en periode på rundt 10 år. Det betydelige årsunderskuddet på Norsk Teknisk Museum i 2001 skyldes økte pensjonskostnader, overtakelse av museums- kaféen samt reparasjon av lekke terrasser utover oppsatt plan.

Rapporten nedenfor tar utgangspunkt i de resultatmålene som ble presentert i St.prp. nr. 1

(2000-2001). Tallmaterialet er basert på museums- statistikken for 2001. Når annet ikke er angitt gjelder statistikken alle museer, ikke bare de insti- tusjonene som hører inn under Kultur- og kirke- departementets ansvarsområde og tilskuddsordn- inger. I 2001 rapporterte 521 museer til museums- statistikken.

Resultatmål 1.1:

Museene skal arbeide målrettet for å bedre katalogiseringen, sikringen og bevaringen av samlingene

Museenes samlinger skal være framtidens arkiv for materiell kultur. I dag ser vi klart at nedbryt- ingen av samlingene i museene er et betydelig problem. Norsk museumsutvikling har derfor, i samarbeid med museene, utarbeidet et opplegg for

tilstandsvurdering av museenes samlinger. Opplegget gjennomføres som et samarbeid mellom fylkeskommunene og Norsk museumsutvikling, slik at en skal få en mer fullstendig oversikt over behovene.

Gjennom tilskuddsordningen til sikringstiltak ved museene er det i perioden 1984-2001 gitt til sammen ca. 65 mill. kroner i statlige bevilgninger. I 2001 ble 4,8 mill. kroner fordelt til sikringstiltak ved 43 institusjoner. I 2001 hadde ca. 47 pst. av museene som svarte på statistikk skjemaet vedtatt en sikringsplan, mens 28 pst. hadde vedtatt en bevaringsplan.

Museumsstatistikken viser at det sett under ett er en reduksjon i omfanget av natur- og kulturhistoriske gjenstander som er tilfredsstillende registrert. Det er imidlertid en økning i omfanget av tilfredsstillende registrert materiale for fotografier, kulturhistoriske og kunsthistoriske gjenstander, bare de naturhistoriske samlingene viser en tilfredsstillende utvikling på dette feltet. I 2001 hadde 53 pst. av museene som rapporterte til statistikken utarbeidet tiltaksplaner for å komme å jour med katalogiseringen. 50 pst. av institusjonene hadde tatt i bruk programvare for elektronisk registrering av samlingene.

Tabell 10.23 Samlingenes tilvekst i 2001, og ikke tilfredsstillende registrert materiale pr. 31.12.2001

Type samlingsobjekt	Tilvekst i 2001 (antall)	Tilvekst i 2001 (pst.)	Ikke tilfredsstillende registrert materiale i pst. av totalt materiale
Fotografi	253 622	3 pst.	34 pst.
Kunsthistorisk	25 052	5 pst.	41 pst.
Kulturhistorisk	71 880	1 pst.	15 pst.
Naturhistorisk	118 387	1 pst.	12 pst.

Kilde: NMU/SSB

Resultatmål 1.2:

Museene skal legge til rette for forskning i tilknytning til samlingene

Det er først og fremst de største museene som har tilrettelagt for forskningsaktivitet. Ved flere av museumsinstitusjonene under Kultur- og kirkedepartementet arbeider hovedfagsstudenter og doktorgradsstipendiater med forskningsprosjekter i tilknytning til samlingene. 22 pst. av museene som rapporterte til museumsstatistikken i 2001 hadde utarbeidet forskningsplaner.

Det er behov for å styrke forskning om museer og museenes virksomhet. Slik forskning er en viktig basis for museenes rolleforståelse. For å fremme forskning om museer og museumsutvikling har Norsk museumsutvikling innledet et samarbeid med Bergen Museum, Universitetet i Bergen om et forskerkurs.

Resultatmål 1.3:

Det samlede museumstilbudet skal nå ut til alle grupper med særlig vekt på barn og unge. I den sammenheng må vurderinger av åpningstidene for museene utgjøre et sentralt element

98 pst. av museene som rapporterte til museumsstatistikken for 2001, svarte at museet var åpent for publikum. Disse museene hadde til sammen 8,5 millioner besøkende. Statistikken viser en nedgang i antall besøkende (9,3 mill. i 2000) selv om antall åpningstimer økte i forhold til 2000. Det er vanskelig å peke på konkrete årsaker til dette. Tabellen nedenfor viser besøksutviklingen ved de statlige museene, nasjonale institusjoner og knutepunktinstitusjoner.

Tabell 10.24 Oversikt over besøk ved museer som i 2001 fikk bevilgning eller driftstilskudd direkte fra Kulturdepartementet

	Totalt antall publikum					Barn og unge
	1997	1998	1999	2000	2001	2001
Statlige museer:						
Arkeologisk museum i Stavanger	18 690	25 541	27 350	27 350	26 410	13 723
Nasjonale institusjoner:						
Bryggen museum	61 730	62 551	61 190	61 355	58 642	4 633
De Samiske Samlinger	10 965	10 079	11 988	9 052	8 900	8 900
Eidsvoll 1814 – Rikspolitisk senter	20 000	14 102	17 872	14 776	28 116	12 492
Kvinnemuseet		4 500	5 342	7 131	5 763	840
Maihaugen	170 580	207 881	227 550	219 943	202 402	27 644
Nordenfjeldske Kunstindustri-museum	82 550	50 093	55 070	51 790	50 958	9 234
Norsk Arkitekturmuseum	23 000	20 500	23 300	20 970	22 047	2 022
Norsk Bergverksmuseum	68 000	72 000	78 000	79 000	45 418	
Norsk Folkemuseum	265 048	269 976	258 711	287 704	238 649	53 452
Norsk Industriarbeidermuseum	33 260	35 000	38 469	38 022	35 462	6 678
Norsk Luftfartsmuseum	43 912	42 396	45 000	36 760	45 338	12 417
Norsk museum for fotografi - Preus fotomuseum	3 350	2 697	Stengt	Stengt	13 098	2 303
Norsk Skogbruksmuseum	117 280	124 774	118 474	118 982	115 635	35 962
Norsk Teknisk Museum	126 912	142 289	134 382	159 758	121 361	75 691
Nynorsk kultursentrum				19 200	18 372	3 600
Ringve Museum	36 430	28 396	28 405	41 971	47 444	4 682
Nasjonale institusj. - totalt	1 063 017	1 087 234	1 103 753	1 166 414	1 057 605	260 550
Knutepunktinstitusjoner:						
Kunstindustrimuseet i Oslo	52 000	37 883	37 042	36 090	55 804	Ikke målt
Vestlandske Kunst-industrimuseum	16 920	16 720	21 784	28 480	17 892	3 453
Stiklestad Nasjonale Kultur-senter	122 721	105 056	119 917	121 672	125 936	Ikke målt
Knutepunktinstitusj. - totalt	191 641	159 659	178 743	186 242	199 632	Ikke målt
Museene - totalt	1 273 348	1 272 434	1 309 846	1 380 006	1 283 647	

Mange museer har utvidede åpningstider om sommeren for å møte behov fra reiselivet. Om vinteren utgjør elever og pensjonister en stor andel av besøket på dagtid, og de fleste museer prioriterer åpning i helger for å kunne gi tilbud til familier og andre som ønsker å benytte fritid til museumsbesøk. Mange museer har også kveldsåpent en eller to hverdager, men erfaringene så langt viser at publikumsbesøket på kveldstid er lavt hvis museet ikke tilbyr foredrag, omvisninger eller andre aktiviteter.

Formidling overfor barn og unge

Samarbeid med skolen er en sentral utfordring for museene. I de senere årene er det gjennomført betydelige reformer både i grunnskolen og i videregående skole. "L97 og museene" er et prosjekt som har gitt viktige innspill til forståelsen av hvordan museer i samarbeid med skolen kan være en kunnskaps- og undervisningsressurs i forhold til utfordringen i de nye læreplanene for grunnskolen. Dette prosjektet ble gjennomført i samarbeid mellom skole og museer i Rogaland i 1998-99, og erfaringene fra prosjektet er formidlet videre til andre deler av landet gjennom kurs i 2000 og 2001.

Den pedagogiske tankegangen som ligger til grunn for utvikling av vitensentre kan være viktig som inspirasjon og forbilde for mange forskjellige typer av museer. Norsk museumsutvikling deltar i et samarbeid med Norges forskningsråd om oppbygging av et nettverk for utvikling av vitensentre.

Det flerkulturelle samfunnet

Nyere historie- og samfunnsforskning har fokusert på storsamfunnets behandling av minoriteter. Parallelt med disse prosessene har Norge gjennom internasjonale avtaler og konvensjoner påtatt seg forpliktelser både i forhold til det samiske urfolket og de nasjonale minoritetene. Innenfor museumssektoren arbeides det bevisst med disse utfordringene og med å etablere kontakt med relevante miljøer innenfor feltet. For museene har dette arbeidet to hovedmål:

1. å bistå minoritetsgrupper i å bli bedre kjent med og utvikle egen kultur.
2. å bidra til at storsamfunnet gjennom bedre kjennskap til minoritetenes kultur skal få korreksjoner til stereotype oppfatninger, fordommer og fremmedfrykt.

To viktige bidrag på dette feltet er arbeidet med romanifolkets kultur ved Glomdalsmuseet og arbeidet med å utvikle museumstilbud for nye innvandrergrupper. For å legge et bedre grunnlag for

museenes forskning og formidling av nye innvandrergruppers kultur har Norsk museumsutvikling gjennomført et kurs- og seminaropplegg for museer som vil ta fatt på oppgaver innenfor feltet. Nevnes bør også det arbeidet som foregår ved Internasjonalt Kultursenter og Museum.

Informasjonsteknologi

Utvikling av informasjonsteknologien gir klare utfordringer både i forhold til museenes håndtering av formidling til den delen av publikum som avlegger et fysisk besøk i museet, men ikke minst gjennom de muligheter som museene nå har til å nå et publikum som primært vil være brukere av deres tilbud i form av nettjenester. Her ligger det særlige utfordringer i å gjøre museenes kunnskapskilder tilgjengelige både for "leg og lærd", og til å skape gode formidlingstilbud over Internett der grensene mellom utstillinger og elektroniske kataloger trolig vil bli stadig vagere. Etablering og utvikling av Museumsnett Norge har bidratt til at museer har prioritert bruk av ressurser på hjemmesider, på å legge ut elektroniske kataloger og til å produsere utstillinger for Internett. Museene har kommet langt i å ta i bruk nye tekniske løsninger. Men vi vet lite om hvordan museene når fram i sin formidling gjennom Internett, og det er et stort behov for å utvikle og formidle kunnskap om "nettpedagogikk".

Resultatmål 1.4:

Det skal stimuleres til utviklingsprosjekt som fremmer kompetanseheving i museumsarbeidet. Videre skal det legges særlig vekt på sterkere samordning og økt samarbeid mellom institusjonene

Det arrangeres kurs og seminar som bidrar til kompetanseheving og nettverksbygging. Mange av disse gjennomføres med statlig prosjektstøtte gjennom bidrag fra Norsk museumsutvikling. Norsk museumsutvikling arrangerer også selv kurs på flere områder i samarbeid med fylkeskommunene, bl.a. om bevaring. Disse kursene har vært holdt over hele landet og representerer en avslutning av et fireårig prosjekt. Norsk museumsutvikling gjennomfører nå oppfølgingskurs.

18 deltakere begynte i 2001 på et utviklingsprogram for museumsledere – LUPIM, i regi av Norsk museumsutvikling. Seks museer fullførte "Mål og mening i museumshverdagen", et opplegg for standardheving av museer.

For å styrke samarbeidet med fylkeskommunene arrangerer Norsk museumsutvikling et årlig møte om museer og museumspolitikk.

Resultatmål 1.5:

Innsamlingspolitikken i de kulturhistoriske museene sett under ett skal prioritere bygnings-, gjenstands-, foto- og arkivmateriale som gjelder 1900-tallets kulturhistorie

Sekretariatet for samtidsdokumentasjon- og forskning er opprettet for å bidra til å få gjennomført flere og bedre dokumentasjons- og forskningsprosjekt innenfor samtid og nær fortid. Sekretaria-

tet er lagt til Maihaugen og mottar statlig driftsstøtte gjennom denne institusjonen.

60 pst. av tilveksten i kulturhistoriske gjenstander og fotografier ved museene i 2001, var fra perioden etter 1900. Videre var 354 eller 66 pst. av 537 nyervervede bygninger ved museene fra etter 1900.

Av de 521 museene som rapporterte til museumsstatistikken i 2001, var 428 kulturhistoriske museer og 48 blandede kultur- og naturhistoriske museer.

Tabell 10.25 Andel av total tilvekst som berører 1900-tallets historie ved de kulturhistoriske og de blandede kultur- og naturhistoriske museene i 2001, fordelt på grupper av gjenstander og verneverdige bygninger

Type samlingsobjekt	(pst. av total tilvekst)	
	Fra 1900-1945	Fra 1946-
Fotografi	18 pst.	58 pst.
Kunsthistorisk	35 pst.	32 pst.
Kulturhistorisk	36 pst.	24 pst.
Bygninger	50 pst.	16 pst.

Kilde: NMU/SSB.

Kap. 3328 Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 0328)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Ymse inntekter	1 738	1 336	1 388
02	Inntekter ved oppdrag	14 722	13 561	14 090
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	106		
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	193		
18	Refusjon av sykepenger	752		
	Sum kap. 3328	17 511	14 897	15 478

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder billett- og salgsinntekter ved Arkeologisk museum i Stavanger m.m., jf. kap. 328, post 01.

Post 02 Inntekter ved oppdrag

Posten gjelder inntekter i forbindelse med oppdragsvirksomheten ved Arkeologisk museum i Stavanger, jf. kap. 328, post 21.

Kap. 0329 Arkivformål (jf. kap. 3329)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Driftsutgifter	147 111	150 026	159 078
21	Spesielle driftsutgifter	7 218	5 500	5 715
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 104	3 837	3 898
78	Ymse faste tiltak	4 489	3 951	4 105
	Sum kap. 0329	161 922	163 314	172 796

Kapitlet omfatter det statlige arkivverket og den statlige virksomheten Norsk lokalhistorisk institutt. Arkivverket ledes av Riksarkivaren og består av Riksarkivet og åtte statsarkiv. Kapitlet omfatter ellers tilskudd til Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek, Landslaget for lokal- og privatarkiv og stiftelsen Asta (standardisert datasystem for elektronisk katalogisering).

Budsjettforslag 2003**Post 01 Driftsutgifter**

Posten skal dekke lønns- og driftsutgifter for Arkivverket og Norsk lokalhistorisk institutt. Bevilgningen foreslås videreført på samme nivå som i 2002, med en økning som bl.a. skal dekke økte husleieutgifter i nye lokaler.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Arkivverket får i merinntekter under kap. 3329, post 01 Ymse inntekter, jf. forslag til vedtak II.

Fordeling av bevilgningen:

(i 1 000 kr)

År	Arkivverket	Norsk lokalhistorisk institutt
2002	147 016	3 010
2003	155 913	3 165

Post 21 Særskilte driftsutgifter

Bevilgningen under denne posten dekker utgiftene ved Arkivverkets oppdragsvirksomhet. Bevilgningen kan bare brukes i samme omfang som det kan skaffes inntekter. Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Arkivverket får i merinntekter under kap. 3329, post 02 Inntekter ved oppdrag, jf. forslag til vedtak II.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Bevilgningen under denne posten går til inventar og utstyrsinvesteringer i Arkivverket.

Post 78 Ymse faste tiltak

Posten omfatter driftstilskudd til Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek, Landslaget for lokal- og privatarkiv og stiftelsen Asta.

Oversikt over hva som ble avsatt til disse tiltakene i 2002, følger som trykt vedlegg til denne proposisjonen, jf. vedlegg 2.

Tilskuddene til tiltakene på denne posten foreslås videreført på samme nivå som i 2002.

Resultatmål for 2003

Departementet legger til grunn følgende hovedmål og resultatmål for arkivverket i 2003:

Hovedmål	Resultatmål
1. Bevare og gjøre tilgjengelig arkivmateriale som har betydelig kulturell eller forskningsmessig verdi, eller som inneholder rettslig eller viktig forvaltningsmessig dokumentasjon.	<p>1.1. Forberede og gjennomføre avlevering av bevaringsverdig elektronisk arkivmateriale fra statsforvaltningen og videreutvikle operative løsninger for langtidslagring av elektroniske saksdokumenter.</p> <p>1.2. Stabilisere avleveringsomfanget av papirbasert arkivmateriale til Arkivverket med sikte på å unngå økning i avleveringssetterslepet.</p> <p>1.3. Informere, veilede, utdanne og inpsisere arkivskapere med særlig sikte på beredskap mot disposisjoner som kan ødelegge eller redusere informasjonsverdien i bevaringsverdig arkivmateriale.</p> <p>1.4. Videreutvikle arbeidet med bedre framfinningssystemer og tekniske formidlingsmetoder, herunder Arkivnett Norge og Digitalarkivet.</p>

Resultatrapport for 2001

Rapporteringen tar utgangspunkt i de resultatmålene som ble presentert i St.prp. nr. 1 (2000-2001).

Resultatmål 1.1:

Videreutvikle operative løsninger for langtidslagring av elektroniske saksdokumenter, og forberede avlevering av elektronisk arkivmateriale som er oppstått i forvaltningen de siste 20 år

I 2001 åpnet Riksarkivaren for at organer som følger nærmere beskrevne systemer og rutiner, kan gå i gang med elektronisk lagring av saksdokumenter. Dermed er en viktig milepæl passert.

Arkivverket har nedlagt en betydelig innsats i å utarbeide overordnede bevaringskriterier og en samlet bevaringsplan for elektronisk arkivmateriale, og det er igangsatt åtte prosjekter for utforming av konkrete bevaringsplaner for hele statsetatens og statssektorens elektroniske arkivmateriale. Programverktøy for å støtte den praktiske håndteringen av elektronisk arkivmateriale ble i stor grad ferdig utviklet og tatt i bruk.

Fremdeles har imidlertid forvaltningen store problemer med å prioritere og følge opp Arkivverkets tilrettelegging, og avleveringsetterslepet av elektronisk arkivmateriale øker fortsatt urovekkende raskt. Riksarkivaren slår igjen fast at med mindre etaten får tilført betydelige ressurser, vil situasjonen bli u håndterlig og medføre ugjenkallelig tap av store mengder bevaringsverdig informasjon.

Resultatmål 1.2:

Øke avleveringsomfanget av papirbasert arkivmateriale til Arkivverket med sikte på å redusere avleveringsetterslepet, særlig i sentralforvaltningen

Avleveringen av papirarkiver fra sentralforvaltningen lå i 2001 på et relativt høyt nivå, nærmere 3 500 hyllemeter, og dette gjorde at det beregnede avleveringsetterslep fra den samlede statsforvaltningen ble redusert med om lag 1 000 hyllemeter til 47 500 hyllemeter. Av dette befinner ca. 21 000 hyllemeter seg i den lokale- og regionale statsforvaltning, og det meste av dette igjen er konsentrert om to av statsarkivdistriktene, først og fremst

Statsarkivet i Trondheim, dernest Statsarkivet i Kongsberg.

Den statlige overtakelse av tidligere kommunale og fylkeskommunale sykehus fra 1. januar 2002 innebærer samtidig at det statlige Arkivverket er blitt påført ansvaret for å ta hånd om en betydelig arkivmengde som ellers hadde vært den enkelte kommunes og fylkeskommunes eget depotansvar. Riksarkivaren anslår omfanget til mellom 100 000 og 150 000 hyllemeter, inkludert pasientjournaler, dvs. mer enn det dobbelte av det øvrige etterslepet.

Riksarkivaren melder i rapporten for 2001 at statsarkivene verken vil ha magasinplass eller bemanning til å ta hånd om sykehusarkivene de nærmeste år. Det framgår av dette at sykehushsreformen og andre store forvaltningsreformer har omfattende konsekvenser for arkivsektoren, og dette innebærer en tilsvarende økning i omfanget av de oppgaver og det ansvar som i utgangspunktet tilligger det statlige kulturbudsjettet.

I 2001 mottok Riksarkivaren ellers en utredning fra et internt utvalg med forslag til nye hovedprinsipper og tilnæringsmåter for bevaringsarbeidet i offentlig forvaltning. Gjennom de tiltak som der foreslås, er det håp om å få til en mer effektiv kassasjonsordning i forvaltningen, men utredningen viser samtidig at dette forutsetter økt ressursinnsats fra Arkivverkets side og nødvendig oppmerksomhet og prioritering av arkivarbeidet fra forvaltningens side.

Resultatmål 1.3:

Informere, veilede, utdanne og inpsisere arkivskapere med særlig sikte på beredskap mot disposisjoner som kan ødelegge eller redusere informasjonsverdien i bevaringsverdige arkivmateriale

Økende kurs- og rådgivningsvirksomhet særlig med basis i arkivloven med forskrifter erstatter mer og mer Arkivverkets tradisjonelle inspeksjonsvirksomhet. Riksarkivaren rapporterer at det ennå er usikkert i hvilken grad forvaltningen makter å følge opp arkivbestemmelsene. Det er fortsatt store arkivforsømmelser med hensyn til periodise-

ring og avlevering, og i planleggingen av omstillings- og fornyelsestiltak. Det kan likevel registreres noe større vilje enn tidligere til å rette opp påtalte svakheter og mangler.

Det ble etablert en ny interkommunal arkivordning i Østfold, og en reorganisert interkommunal arkivordning i Trøndelag fikk 14 nye medlemskommuner. Det ble arbeidet videre med å utvikle arkivordningene til å påta seg ordinære depotfunksjoner for medlemskommunene. Rogaland er kommet lengst, der er det i ferd med å bli iverksatt en sentral depotløsning for kommunale arkiver i samme bygg som Statsarkivet i Stavanger holder hus.

Resultatmål 1.4:

Videreutvikle arbeidet med bedre framfinnings-systemer og tekniske formidlingsmetoder, herunder Arkivnett Norge og Digitalarkivet

Effekten av den stadige økningen i tilgangen til mikrofilmet og digitalisert arkivmateriale kan bl.a. avleses i en nedadgående trend når det gjelder besøkstallet på Arkivverkets lesesaler. Fra 2000 til 2001 gikk antall lesesalsbesøk ned fra knapt 35 000 til vel 33 000. Motstykket viser seg bl.a. i en økning i besøkstallene for Digitalarkivet, som nå kan vise til godt over 1,3 mill. pålogginger. Hele 37 mill. sider ble lastet ned, en økning på mer enn 50 pst. fra året før. I Digitalarkivet og det såkalte Digitalpensionatet ligger nå om lag 9,5 mill. poster ute på nettet, fordelt på vel 2 500 databaser. Nesten 400 nye filer ble lagt inn i 2001, og totalt antall filer er nærmere 2 300.

Det betyr også mye for tilgjengeligheten at Riksarkivet har registrert alle nye avleveringer og kataloger samt en del eldre kataloger i det elektroniske arkivinformatjonssystemet Asta. Systemet er utviklet i samarbeid med Landslaget for lokal- og privatarkiv og fungerer både som et internt arkivinformatjonssystem i Arkivverket og andre arkivinstitusjoner og som et system som letter publikums tilgang til arkivene. Det er gjennomført en utredning av hvilke behov Arkivverket har for videreutvikling av Asta, og utviklingsarbeidet i regi av Asta-stiftelsen har gitt positive resultater.

Kap. 3329 Arkivformål (jf. kap. 0329)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Ymse inntekter	1 414	1 200	1 247
02	Inntekter ved oppdrag	7 216	5 500	5 715
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	1 835		
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	267		
18	Refusjon av sykepenger	1 411		
	Sum kap. 3329	12 143	6 700	6 962

Post 01 Ymse inntekter

Inntektene under denne posten kommer i hovedsak fra salg av kildepublikasjoner, fotokopier og transskripsjoner av arkivmateriale i Arkivverket, jf. kap. 329, post 01.

Post 02 Inntekter ved oppdrag

Denne posten gjelder oppdragsinntekter i Arkivverket, jf. kap. 329, post 21.

Programkategori 08.30 Film- og medieformål (kap. 0334-0336)

Utgifter under programkategori 08.30 fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003	Pst. endr. 02/03
0334	Film- og medieformål	375 159	395 277	407 822	3,2
0335	Pressestøtte	239 555	295 549	298 561	1,0
0336	Informasjonsberedskap - kringkasting	4 416	2 694	2 799	3,9
	Sum kategori 08.30	619 130	693 520	709 182	2,3

Utgifter under programkategori 08.30 fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post- gr.	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003	Pst. endr. 02/03
01-01	Driftsutgifter	97 145	103 306	111 573	8,0
21-23	Spesielle driftsutgifter	17 044	7 923	3 232	-59,2
50-59	Overføringer til andre statsregnskap	135 030	216 733	235 721	8,8
70-89	Overføringer til private	369 911	365 524	358 656	-1,9
90-99	Utlån, avdrag m.v.		34		-100,0
	Sum kategori 08.30	619 130	693 520	709 182	2,3

Programkategorien omfatter statlige virksomheter og tilskuddsordninger m.m. på film- og medieområdet.

Tilstandsbeskrivelse

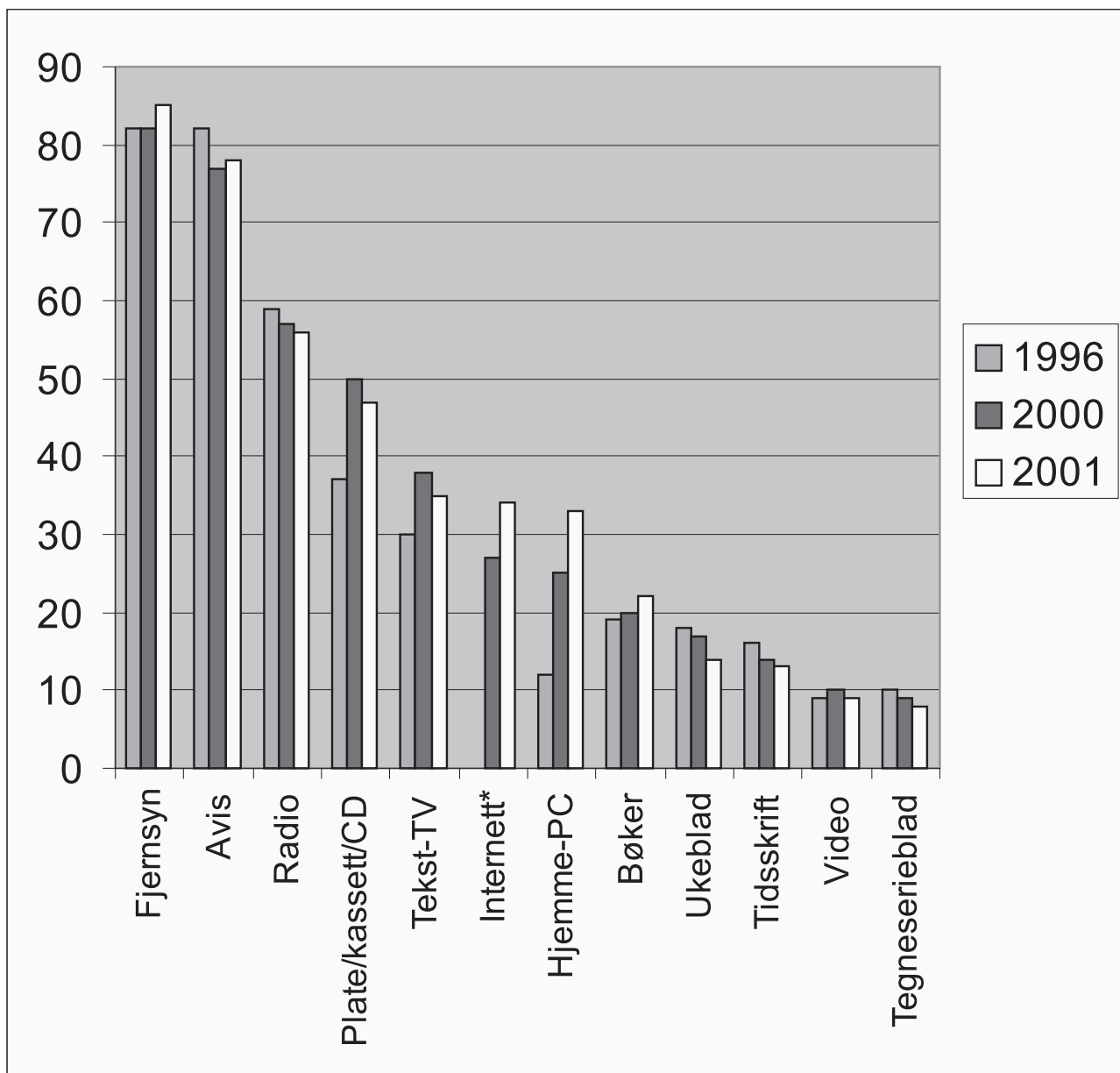
Mediene befinner seg i en tid med raske og omfattende endringer. Den teknologiske og samfunnsmessige utviklingen fører til økt mediemangfold, internasjonalisering, kommersialisering, eierkonsentrasjon og endringer i brukermønsteret. Deler av mediemarkedet preges i dag av usikkerhet

omkring publikums preferanser og – ikke minst – betalingsvilje.

Digitalisering av produksjon og distribusjon av medieinnhold innebærer at grensene mellom telekommunikasjon, medier og informasjonsteknologi viskes ut. På den ene siden gir dette publikum økt tilgang på informasjon og nye ytringskanaler. På den andre siden fører det til at nye aktører, f.eks. telekommunikasjonsforetak, etablerer seg på medieområdet. Dette reiser nye problemstillinger, som f.eks. muligheten for utnyttelse av monopolstilling og flaskehals i informasjonsstrømmen.

For de tradisjonelle massemediene har ikke publikums medievaner endret seg vesentlig de senere årene. Bruk av hjemme-PC og Internett har imidlertid økt kraftig. Andelen som brukte Internett en gjennomsnittsdag steg fra sju til 34 pst. mellom 1997 og 2001. (Det finnes ikke sammenliknbare tall for 1996). Figur 10.1 viser andel av befolkningen som benyttet ulike medier en gjennomsnittsdag i 1996, 2000 og 2001.

Mellom 1996 og 2001 økte andelen som lyttet til plate/kassett/CD en gjennomsnittsdag med ti prosentpoeng til 47 pst. Andelen daglige radiolyttere sank noe, mens andelen TV-seere økte. Det var en nedgang i andelen som daglig brukte aviser og andre trykte medier med unntak av bøker.

Figur 10.1 Andel av befolkningen som benyttet ulike massemedier en gjennomsnittsdag i 1996, 2000 og 2001

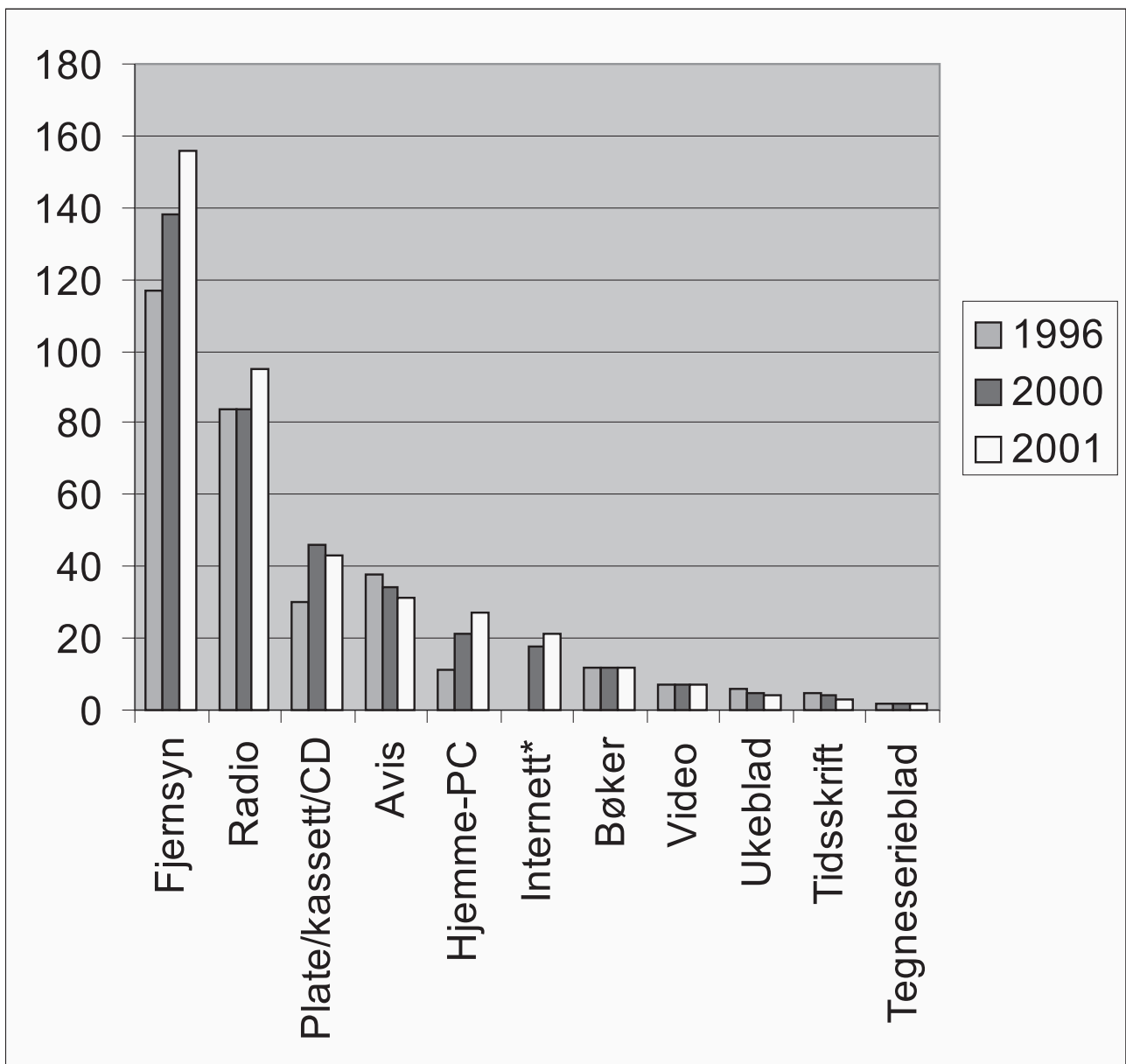
* Andel som brukte Internett er ikke oppgitt for 1996.

Kilde: Norsk Mediebarometer 1996 og 2001, Statistisk sentralbyrå.

Hvis vi ser på mediebruken i løpet av en gjennomsnittsdag i 2001, brukte 52 pst. av befolkningen Internett. Når disse tallene brytes ned på alder og kjønn, var det ifølge Statistisk sentralbyrå for gruppene under 25 år en noe høyere andel jenter enn gutter som brukte Internett ukentlig. Tallene kan tyde på at kjønnsforskjellene når det gjelder bruk av Internett er i ferd med å bli mindre for de yngre brukerne. I de øvrige aldersgrupper brukte en større andel menn enn kvinner Inter-

nett. Generelt er det stor variasjon mellom ulike aldersgruppers mediebruk.

Mediebruk målt i tid økte betraktelig fra 1996 til 2001. I 2001 brukte vi seks timer og 41 minutter på medier en gjennomsnittsdag. Dette er rundt én og en halv time mer enn i 1996. Figur 10.2 viser tidsbruk på ulike medier en gjennomsnittsdag i 1996, 2000 og 2001. I perioden økte tiden vi brukte på fjernsyn, Internett, hjemme-PC, plate/kassett/CD og radio, mens tidsbruken på trykte medier ble redusert eller stagnerte.

Figur 10.2 Antall minutter brukt til ulike massemedier en gjennomsnittsdag i 1996, 2000 og 2001

* Tid brukt på Internett er ikke oppgitt for 1996.

Kilde: Norsk Mediebarometer 1996 og 2001, Statistisk sentralbyrå. Spørreteknikken for tid brukt til radio og fjernsyn er endret f.o.m. 1999.

Film- og audiovisuelle produksjoner

Norske filmer hadde i 2001 en markedsandel på 15 pst. av totalbesøket på kino. Dette er den høyeste markedsandelen siden 1975. De senere årene har markedsandelen for norske filmer vært mellom seks og ti pst. Oppslutningen i 2001 tilsier at publikum gjerne vil se god norsk film. Målet i antall seere er fjernsyn den viktigste visningskanalen for norsk film. Om lag ti ganger så mange ser norske filmer på fjernsyn som på kino.

Det har vært en markert nedgang i produksjon av norske barnefilmer. Dette kan ha sammenheng med at barnefilm har lavere status i forhold til annen film. Dette er også en internasjonal trend. Dette er en utvikling som ikke er i tråd med de filmpolitiske målene, og departementet vil derfor følge nøye med på utviklingen.

Utviklingen på det audiovisuelle området skjer stadig raskere og det blir vanskeligere å sette klare grenser mellom produksjoner for kino- og fjernsynsfilm, dataspill, Internett m.m. Digitalisering av både produksjon og distribusjon øker behovet for økt produksjon tilpasset nye distribusjonsformer.

Presse

St.meld. nr. 57 (2000-2001) I ytringsfrihetens tjeneste inneholdt en bred omtale og drøfting av virkemidlene på presseområdet. Stortinget behandlet Innst. S. nr. 142 (2001-2002) våren 2002 og støttet i all hovedsak forslagene i meldingen. Med henvisning til pressens rolle i forhold til ytringsfrihet og ivaretagelse av norske demokratiske tradisjoner, gikk Stortinget bl.a. inn for å opprettholde den direkte pressestøtten. Videre gikk flertallet inn for å styrke støtten til de små lokalavisene.

Kringkasting

Departementet har kunngjort konsesjonen til å etablere et digitalt bakkenett for fjernsyn. Et slikt nett vil kunne sikre at allmennkringkasterne når fram til hele befolkningen også etter overgangen til digital distribusjon. Departementet har også kunngjort konsesjonen til riksdekkende reklamefinansiert radio (P4).

Departementet har også lagt fram et forslag til endringer i kringkastingen som kan bedre rammevilkårene for kringkasterne ved at reklame- og sponsoreglene endres. Forslaget sikrer også at loven er bedre tilpasset utviklingen av digital distribusjon.

Med bakgrunn i bl.a. EØS-avtalens krav til statlig finansiering av allmennkringkastere, har depar-

tementet iverksatt et arbeid med å avgrense og definere allmennkringkastingsoppdraget.

Utfordringer og strategier

Mål

Målene for mediepolitikken ble behandlet av Stortinget i Innst. S. nr. 142 (2001-2002). Utgangspunktet for mediepolitikken er å sikre ytringsfriheten som en forutsetning for et levende folkestyre. Andre hovedmål er å sikre et kulturelt mangfold, fremme et norskspråklig medietilbud og beskytte barn og unge mot skadelig medieinnhold. Disse målene uttrykker grunnleggende verdier som må ligge fast også i framtiden. For en nærmere omtale av de mediepolitiske målene vises det til hovedinnledningen foran.

Regjeringens oppgave er først og fremst å sikre befolkningen tilgang til et mangfold av informasjons- og ytringskanaler som preges av kvalitet og som reflekterer norsk språk, verdier og tradisjoner.

Enkelte forhold ved avisemarkedet - bl.a. større avisers dominans på annonsemarkedet og kjededannelser i varehandelen - gjør at deler av pressen har svak økonomi. Med utgangspunkt i avisenes betydning for ytringsfrihet og offentlig debatt i samfunnet, er det derfor nødvendig med offentlige tilskudd for å opprettholde et mangfold av aviser i hele landet.

Det norske markedet for audiovisuelle produksjoner er så lite at det ofte er forbundet med stor risiko å realisere tunge produksjoner preget av kvalitet. For å opprettholde en stabil, lokalt forankret produksjon, er det nødvendig med fortsatt offentlige tiltak for å stimulere til og gjøre slik produksjon mulig.

Det er et mål å sikre befolkningen et godt allmennkringkastingstilbud, og å legge forholdene til rette for lokalkringkasting. Gjennom konsesjonene til riksdekkende, reklamefinansiert kringkasting blir kanalene bl.a. pålagt å ha tematisk og sjangermessig bredde i sendingene og et norsk programtilbud.

Følgende hovedpunkter beskriver viktige satsinger på medieområdet i 2003:

Film og audiovisuelle produksjoner

Regjeringen foreslår å bevilge 234,1 mill. kroner til Norsk filmfond til filmproduksjon. Dette er en økning på 17,4 mill. kroner fra 2002.

For å styrke den audiovisuelle sektoren, foreslår regjeringen å opprette to nye tilskuddsordninger i 2003. Det foreslås å etablere en tilskuddsordning for fjernsynsproduksjoner av høy kvalitet

samt en forsøksordning med tilskudd til prosjektutvikling innen nye medier, jf. omtale under kap. 334 post 50. Forvaltningen av begge ordningene legges til Norsk filmfond.

Som ledd i omleggingen av statens virkemidler på filmområdet, ble Norsk filmutvikling etablert 1. januar 2002 som en videreføring av Statens studiesenter for film. Norsk filmutvikling har hatt som formål å være et kompetanse- og utviklings-senter for det norske filmmiljøet. Virksomheten forvalter bl.a. tilskudd til manuskriptutvikling og arrangerer kurs og etterutdanning av filmarbeidere. For ytterligere å målrette aktiviteten på filmområdet, foreslår regjeringen å avvikle driften av Norsk filmutvikling og konkurranseutsette kurs- og etterutdanningsvirksomheten på filmfeltet. Målet med omleggingen er å effektivisere innsatsen i form av mer aktivitet og mindre administrasjon, jf. omtale under kap. 334, post 50. Omleggingen er i tråd med regjeringens arbeid for å modernisere, effektivisere og forenkle offentlig sektor.

Presse

Regjeringen foreslår at produksjonstilskuddet til avisene settes til 239,3 mill. kroner. Dette er en økning på 4,8 mill. kroner fra 2002.

Kringkasting

Konsesjonen til riksdekkende reklamefinansiert radio for perioden 2004-2012 skal tildeles høsten 2002. Ved søknadsfristens utløp 4. september var det kommet inn seks søknader til departementet. Tidlig i 2003 vil det bli kunngjort en ny riksdekkende radiokanal i FM-båndet for ytterligere å fremme mangfoldet i radiotilbudet.

Lokalkringkasterne får tilskudd til kompetanse- og programutvikling gjennom tilskuddsordningen for lokalkringkasting.

Regjeringen foreslår at NRK tas inn i merverdiavgiftssystemet med full fradragrett for inngående merverdiavgift og 12 pst. merverdiavgift på kringkastingsavgiften. For at ikke kringkastingsavgiften skal økes som følge av dette, er det foreslått en egen bevilgning under Finansdepartementets budsjett hvor NRK blir kompensert for utgiftene knyttet til merverdiavgift, jf. kap. 1632 Kompensasjon for merverdiavgift, post 71 Mer-

verdiavgiftskompensasjon til NRK. Kringkastingsavgiften for fjernsynsmottakere foreslås økt med kr 75 til kr 1 850 inkl. merverdiavgift. Forslaget innebærer at NRKs økonomiske rammevilkår styrkes med ca. fire pst. Fjerning av prisbarrieren mellom eksterne og interne produksjoner betyr at NRK nå vil kunne hente ut ytterligere gevinster gjennom effektivisering og kjøp av tjenester fra eksterne.

Opphavsrett

Regjeringen vil fremme forslag om endringer i åndsverkloven på bakgrunn av EU-direktiv 2001/29/EF om opphavsrett i informasjonssamfunnet. WIPOs såkalte internettraktater fra 1997 vil bli foreslått ratifisert av Norge ved en egen stortingsproposisjon. EU-direktiv 2001/84/EF om følgerett for billedkunstnere er vedtatt i EU med gjennomføringsfrist 1. januar 2006. Regjeringen vil sette i gang et arbeid med norsk gjennomføring av dette direktivet.

Andre mediepolitiske spørsmål

Gjennomgripende endringer nasjonalt og internasjonalt krever at virkemidlene på medieområdet revideres jevnlig. Kultur- og kirkedepartementet arbeider derfor bl.a. med å gjennomgå medieeierskapsloven med utgangspunkt i Stortingets behandling av Innst. S. nr. 142 (2001-2002), jf. St.meld. nr. 57 (2000-2001) I ytringsfrihetens tjeneste.

Under behandlingen av Innst. S. nr. 142 (2001-2002) støttet et flertall i Stortinget forslaget om jevnlig undersøkelse av status mht. ytringsfrihet og informasjonstilgang. Departementet er av den oppfatning at det er behov for medieforskning som tar utgangspunkt i et overordnet forskningsperspektiv. Konvergensutviklingen, der medier, telekommunikasjon og IT smelter mer sammen, gjør det naturlig å se forskningen på IKT og medier i sammenheng. På bakgrunn av dette vil departementet delta i forskningsprogrammet "Kommunikasjon, IKT, medier" i regi av Norges forskningsråd, jf. kap. 335 post 52.

Film- og videogramloven skal gjennomgås med sikte på å utvikle et lovverk som er tilpasset både fysisk og elektronisk omsetning av videogram.

Kap. 0334 Film- og medieformål (jf. kap. 3334)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Driftsutgifter	97 145	103 306	111 573
21	Spesielle driftsutgifter	17 044	7 923	3 232
50	Norsk filmfond, <i>kan nyttes under post 71</i>	135 030	216 733	234 121
71	Filmtiltak m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	71 346	28 653	21 355
72	Knutepunktinstitusjoner	5 404	5 566	5 783
73	Norsk Film AS	19 566		
75	Medieprogram, <i>kan overføres</i>	9 592	11 976	10 000
78	Ymse faste tiltak	19 903	19 820	20 443
79	Til disposisjon	129	1 266	1 315
90	Kjøp av aksjer		34	
	Sum kap. 0334	375 159	395 277	407 822

Kapitlet omfatter driftstilskudd til de statlige virksomhetene Norsk filminstitutt, Norsk filmfond, Statens filmtilsyn, Statens medieforvaltning og Eierskapstilsynet. Kapitlet omfatter også tilskudd til filmproduksjon, kontingent for å delta i internasjonale programmer og andre tiltak på film- og medieområdet.

Budsjettforslag 2003**Post 01 Driftsutgifter**

Bevilgningen skal dekke lønns- og driftsmidler til Statens filmtilsyn, Norsk filminstitutt, Statens medieforvaltning, Norsk filmfond og Eierskapstilsynet. Bevilgningen foreslås økt med 8,3 mill. kroner sammenliknet med 2002. 5,0 mill. kroner av denne økningen dekkes av økte inntekter under kap. 3334, post 01, jf. omtale under denne posten. Den resterende økningen på posten skal dekke økte utgifter som følge av lønns- og prisstigning. Midler til kurs- og etterutdanningsvirksomhet er overført til kap. 334, post 50.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som virksomhetene får i merinntekter under kap. 3334, post 01 Ymse inntekter, jf. forslag til vedtak II.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen under denne posten omfatter oppdragsvirksomhet ved Norsk filminstitutt, utgifter til den norske mediedesken i MEDIA Plus-programmet ved Norsk filmfond, jf. omtale under post 75, og Statens filmtilsyns utgifter knyttet til SAFT (Safety and Awareness for "Tweens"), som er et prosjekt for sikrere bruk av Internett, særlig for barn og unge. Prosjektet finansieres i det vesentlige gjennom EU-kommisjonens handlingsplan for sikker bruk av Internett.

Rammen på posten foreslås redusert som følge av tilsvarende reduksjon under kap. 3334, post 02. Bevilgningen kan bare nyttes i samme omfang som det kan skaffes oppdragsinntekter. Det er også en forutsetning at posten kan overskrides med det samme beløpet som virksomhetene får i merinntekter under kap. 3334, post 02 Inntekter ved oppdrag, jf. forslag til vedtak II.

Post 50 Norsk filmfond, kan nyttes under post 71

Norsk filmfond forvalter de statlige tilskuddsordningene til filmproduksjon i henhold til gjeldende forskrifter.

Dataspill er et område i kraftig vekst, og utviklingen blir styrt av store internasjonale selskap.

Produktene er primært rettet mot barn og unge. Det er behov for alternativer til den ofte voldelige og actionpregede underholdningen som unge møter gjennom disse spillene. For å sikre bedre tilgang til alternative produkter med norsk språk og innhold, foreslås det opprettet en forsøksordning med tilskudd til prosjektutvikling innen nye medier. Målgruppen for ordningen er uavhengige produsenter.

Det er et stort behov for mer norskprodusert drama for fjernsyn. Produksjon av kvalitetsfilm og -serier er kostnadskreven, og det er vanskelig å skape lønnsomme produksjoner. Regjeringen foreslår en økt satsing på fjernsyns-dramatikk gjennom at det opprettes en ny tilskuddsordning for fjernsynsproduksjoner av høy kvalitet. Målgruppen for ordningen er uavhengige produsenter. I henhold til de nye konsesjonsvilkårene for TV 2 skal kanalen fra 2003 bidra årlig med 25 mill. kroner til Norsk filmfond til audiovisuelle produksjoner. Ordningen vil primært bli finansiert gjennom disse midlene.

Som følge av forslaget om å avvikle Norsk filmutvikling, legges ansvaret for tilskudd til manuskriptutvikling og tilskudd til deltakelse på kurs i utlandet og andre utdanningsrettede tilskudd til Norsk filmfond. Ordningen med manuskriptstøtte skal fortsatt være rettet mot manusforfatterne. Norsk filmfond får også ansvaret for å opprettholde et kurs- og etterutdanningsstilbud for filmarbeidere. Midlene til kurs- og etterutdanningsvirksomheten skal ikke bindes opp til én utdanningsinstitusjon, men skal gå til innkjøp av tjenester fra de institusjonene som kan tilby de beste, mest relevante og mest kostnadseffektive tilbudene. Det vil være naturlig at filmskolen på Lillehammer blir en viktig tilbyder av kurs- og etterutdanningstjenester. Det forutsettes at tilbudet målrettes i tråd med de reelle behovene for utdanning, og at Norsk filmfond samarbeider nært med bransjen og organisasjonene.

Bevilgningen på posten foreslås økt med 17,4 mill. kroner til 234,1 mill. kroner. Økningen skyldes hovedsakelig overføring av oppgaver som tidligere ble forvaltet av Norsk filmutvikling. Den nye tilskuddsordningen for prosjektutvikling innen nye medier skal også finansieres innenfor økningen.

Post 71 Filmtiltak m.m., kan overføres, kan nyttes under post 50

Bevilgningsforslaget under denne posten omfatter:

- tilskudd til Vestnorsk filmsenter AS til kortfilmproduksjon. Tilskuddet økes med 0,6 mill. kroner til 3,4 mill. kroner

- tilskudd til lokalkringkastingsformål på 13,0 mill. kroner. Midlene forvaltes av Statens medieforvaltning
- tilskudd til Norsk filmstudio AS til avskrivninger og finanskostnader knyttet til eiendeler og gjeld som ble overført ved fisjonen av konsernet Norsk Film AS.

Bevilgningen foreslås redusert med 7,3 mill. kroner sammenlignet med 2002. Reduksjonen skyldes overføring av midler og tilskuddsordninger til Norsk filmfond.

Post 72 Knutepunktinstitusjoner

Bevilgningen under denne posten gjelder tilskudd til Nordnorsk filmsenter AS.

Bevilgningen gjelder både tilskudd til drift av senteret og produksjon av kortfilm. Staten dekker 70 pst. og regionen 30 pst. av driftstilskuddet. Det er en forutsetning for statstilskuddet at regionen bevilger sin del av tilskuddet, jf. forslag til vedtak V, nr. 2. Nordnorsk filmsenter AS avgir regnskap og rapporterer årlig til Kultur- og kirkedepartementet om bruk og fordeling av midlene til kortfilmproduksjon. Det skal produseres minst én samisk film med støtte fra Nordnorsk filmsenter AS.

Bevilgningen foreslås videreført på samme nivå som i 2002.

Post 75 Medieprogram, kan overføres

Bevilgningen gjelder kontingenten til norsk deltakelse i EU-programmet MEDIA Plus (2001-2005) og EUs handlingsplan for sikker bruk av Internett. MEDIA Plus er et program for utvikling av europeisk audiovisuell industri. Handlingsplanen for sikker bruk av Internett er en fireårig plan for å sikre barn og unges bruk av Internett. Planen utløper ved årsskiftet 2002-2003, men Kommisjonen har foreslått at den forlenges i to år. Dersom planen forlenges, vil regjeringen komme tilbake til Stortinget med en egen proposisjon om Norges deltakelse.

Posten er redusert noe som følge av at EUs forslag til budsjett for MEDIA Plus i 2003 er redusert i forhold til 2002. For begge programmer tas det forbehold om EUs endelige budsjettvedtak for 2003 og endringer i utgiftene som følge av valutasingninger.

Post 78 Ymse faste tiltak

Under denne posten er det ført opp midler til ulike tiltak innen film- og medieområdet. Posten foreslås videreført på samme nivå som i 2002.

Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til i 2003 under denne posten og hva som ble avsatt til disse tiltakene i 2002, følger som trykt vedlegg til denne proposisjonen, jf. vedlegg 2.

Post 79 Til disposisjon

Under denne posten er det satt av 1,3 mill. kroner som departementet kan nytte til ulike tiltak innen-

for film- og medieområdet. Posten foreslås videreført på samme nivå som i 2001.

Resultatmål for 2003

Kulturdepartementet legger til grunn følgende hovedmål og resultatmål i 2003:

Hovedmål	Resultatmål
1. Sikre et godt og mangfoldig norsk audiovisuelt tilbud.	1.1. Oppnå bred publikumsoppslutning om norske audiovisuelle produksjoner. 1.2. Ivareta idé-, talent- og kompetanseutvikling. 1.3. Sikre barn og unge tilgang til audiovisuelle produksjoner. 1.4. Sikre et profesjonelt og sterkt produksjonsmiljø og kostnadseffektive produksjoner. 1.5. Bevare, formidle og profilere norske audiovisuelle produksjoner.

Resultatrapport for 2001

Rapporteringen for 2001 tar utgangspunkt i de resultatmålene som ble presentert i St.prp. nr. 1 (2000-2001). Vi gjør oppmerksom på at hovedmål og resultatmål for 2003 avviker fra tilsvarende mål

for 2001. Det gjøres også oppmerksom på at enkelte av de historiske tallene er justert som følge av reviderte data.

Resultatmål 1.1:

Det skal produseres flest mulig filmer

Tabell 10.26 Antall filmproduksjoner 1997-2001:

	1997	1998	1999	2000	2001
Spillefilmer	13	13	11	9	7
Kortfilmer	60	57	67	96	101

I 2001 hadde sju nye norske langfilmer premiere, hvorav én var dokumentarfilm. I tillegg var det en relansering av en eldre barnefilm. Det ble gitt tilskudd til 13 nye langfilmer og 101 nye kortfilmer i 2001

Resultatmål 1.2:

Samproduksjonen mellom film- og fjernsynsmiljøene skal styrkes

Åtte av de 13 spillefilmene som mottok produksjonsstøtte i 2001 var samproduksjoner mellom film- og fjernsynsmiljøene.

Resultatmål 1.3:

Det skal produseres kvalitetsfilm

Tabell 10.27 Antall priser til norske filmproduksjoner ved internasjonale filmfestivaler 1997-2001:

	1997	1998	1999	2000	2001
Spillefilm	28	10	13	15	21
Kort- og dokumentarfilm	21	21	25	25	32

Tabell 10.28 Antall norske filmer som er med på internasjonale filmfestivaler 1997-2001:

	1997	1998	1999	2000	2001
Spillefilm	29	27	30	36	30
Kortfilm	102	128	75	65	77

I år 2001 sto to av filmene for den vesentligste delen av festivaldeltakelsen.

Resultatmål 2.1:

Kinobesøket på norske spillefilmer skal økes

Resultatmål 2.2:

Norske filmer skal sees av flest mulig

Tabell 10.29 Utviklingen i kinobesøk 1997-2001:

	1997	1998	1999	2000	2001
Norske filmer	616 000	1 080 000	1 001 000	702 000	1 865 000
Totalt	10 948 000	11 526 000	11 351 000	11 586 000	12 477 000
Norske filmer – prosentandel	5,6	9,4	8,8	6,1	14,9

Tabell 10.30 Antall norske filmer vist i fjernsyn 1997-2001¹⁾:

	1997	1998	1999 ²⁾	2000 ²⁾	2001
Spillefilm	22	77	52	55	60
Kortfilm	30	40	27	66	67

¹⁾ Oversikten omfatter NRK1, NRK2, TV 2, TV3, TVNorge, TV1000 og Canal Plus. For 1997 omfatter oversikten bare filmer vist i NRK og TV 2.

²⁾ TV3 og TVNorge viste ingen norske filmer verken i 1999 eller 2000. TVNorge viste heller ingen norske filmer i 2001, men TV3 viste en norsk film.

Publikumsbesøket på norske filmer var rekordhøyt i 2001. Tre filmer sto for 84 pst. av besøket. Norske filmer nådde i 2001 også et stort publikum i fjernsyn og gjennom utleie og salg av videoer. Dette gjelder visning av både eldre og nyere norske filmer. Seeroppslutningen om norske spille-

filmer på fjernsyn i 2001 er anslått til ca. 6,0 millioner seere, og for kortfilm ca. 4,4 millioner seere. Det er en markert nedgang i TV-seere, særlig på TV 2. TV 2 opplyser at nedgangen skyldes færre sendinger av norske filmer i beste sendetid, samt at man i 2001 ikke sendte miniserier. På grunn av

manglende opplysninger om seertall fra TV1000, Canal Plus og videomarkedet foreligger det ikke komplette tall på den samlede publikumsoppslutningen om norske spillefilmer på kino, video og fjernsyn.

Resultatmål 3.1:

Tallet på norske barne- og ungdomsfilmer skal økes

Resultatmål 3.2:

Tallet på importerte barne- og ungdomsfilmer skal økes

Tabell 10.31 Antall barne- og ungdomsfilmer 1997-2001:

	1997	1998	1999	2000	2001
Norske barne- og ungdomsfilmer	2	3	2	3	0
Importerte barne- og ungdomsfilmer	32	30	29	27	20

Det er en markert nedgang i antall barnefilmer som søker om produksjonsstøtte.

Resultatmål 4.1:

Mest mulig kostnadseffektive filmer

Tabell 10.32 Gjennomsnittlige kostnader pr. spillefilmproduksjon 1997-2001:

	1997	1998	1999	2000	2001
					(i mill. kr)
Gjennomsnittlige kostnader pr. produsert film	14,7	12,9	18,2	16,8	16,1

Kostnadsrammene for hver enkelt film ligger mellom 6 og 31 mill. kroner i 2001.

Resultatmål 5.1:

Det skal restaureres mer historisk filmmateriale

Resultatmål 4.2:

Mest mulig kontinuitet

I 2001 var det 16 produksjonsselskap som hadde vært aktive i mer enn tre år, mot 15 året før.

Resultatmål 5.2:

Det skal restaureres flere norske spillefilmer

Tabell 10.33 Antall meter restaurert film 1997-2001:

	1997	1998	1999	2000	2001
Ant. meter restaurert historisk filmmateriale	18 307	9 124	4 230	6 348	4 450
Ant. meter restaurerte norske spillefilmer	26 334	14 446	28 408	34 311	22 811

Nedgangen i antall meter fra tidligere år skyldes hovedsakelig mer kompliserte restaureringsprosesser grunnet materialets karakter, prisøkning

på bearbeiding av svart-hvitt materiale, mer preservering gjennom scanning til video, samt at antall kopier av hver tittel har økt.

Tabell 10.34 Driftsresultat i 2001 for Filmparken AS:

	Drifts- utgifter ¹⁾	Statstilskudd ²⁾	Egen- inntekt	Resultat	Egenkapital pr. 1.12.01	Endring i egenkapital fra 2000-01
Filmparken AS	65 795 779	18 326 000	57 872 846	95 663	37 465 468	- 4 959 556

(i 1 000 kr)

¹⁾ Driftsutgiftene for Filmparken AS inkluderer også driften av Norsk Film AS etter fisjonstidspunktet 1. juli 2001 og ut året.

²⁾ Av statstilskuddet er kr 750 000 avsatt til investeringer, og er derfor ført til balansen.

Departementet har avhendet statens aksjer i produksjonsselskapet Norsk Film AS i samsvar med Stortingets vedtak, jf. Innst. S. nr. 325 (2000-2001). Det statlige eierskapet i infrastruktur-selskapet Filmparken AS videreføres. Selskapet har i løpet av 2002 skiftet navn til Norsk filmstudio AS.

I forbindelse med behandlingen av Innst. S. nr. 255 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 63 (2001-2002) ga Stortinget sin tilslutning til at inntektene fra salget

av statens aksjer i Norsk Film AS kunne benyttes som tilskudd til Filmparken AS. Midlene skal dekke selskapets kostnader til avskrivninger og finanskostnader knyttet til eiendeler og gjeld som ble overført til Filmparken AS ved fisjonen av konsernet Norsk Film AS.

Norsk filmstudio AS består av faste eiendommer, filmstudio og produksjonsutstyr. Selskapet forvalter de kommersielle rettighetene til ferdig produserte filmer (filmkatalogen).

Kap. 3334 Film- og medieformål (jf. kap. 0334)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Ymse inntekter	4 715	5 000	10 195
02	Inntekter ved oppdrag	17 039	7 923	3 232
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	1 072		
18	Refusjon av sykepenger	1 435		
70	Gebyr	17 490	10 000	11 000
	Sum kap. 3334	41 751	22 923	24 427

(i 1 000 kr)

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder inntekter fra salg og distribusjon av film, video og lysbilder, drift av Cinemateket og filmmuseet samt diverse andre inntekter ved Norsk filminstitutt, jf. kap. 334, post 01.

Deler av de inntektene som tidligere har vært bevilget under kap. 3334, post 02, gjelder oppgaver ved Norsk filminstitutt som må betraktes som virksomhetens permanente driftsoppgaver, bl.a. drift av Cinemateket og filmmuseet. Disse inntektene foreslås derfor budsjettert under post 01. Som

følge av dette er inntektene under post 01 økt med 5,2 mill. kroner.

Post 02 Inntekter ved oppdrag

Inntektene gjelder oppdragsvirksomheten ved Norsk filminstitutt, Norsk filmfonds inntekter knyttet til mediedesken i MEDIA Plus og Statens filmtilsyns inntekter knyttet til SAFT-prosjektet, jf. kap. 334, post 21.

Reduksjonen på posten skyldes at inntekter som tidligere ble budsjettert under post 02 foreslås

budsjettert under kap. 3334, post 01, jf. omtale ovenfor.

Post 70 Gebyr

Posten gjelder inntekter fra merking og registrering av videogram og kontroll av film og videogram, samt eventuelle overtredelsesgebyr, jf. lov om film og videogram med forskrifter. Budsjetterte inntekter foreslås økt med 1 mill. kroner i forhold til 2002 som følge av at inntektene har økt de senere årene.

Kulturdepartementet foreslår at gebyret for registrering og merking av videogram, jf. lovens § 10, reduseres fra kr 1,40 til kr 1,20 for 2003, jf. forslag til vedtak VI, nr. 1.

Avgift til Norsk kino- og filmfond

Norsk kino- og filmfonds regnskap viser at det i 2001 ble krevd inn 24,5 mill. kroner i avgift fra videobransjen, en økning på 4,0 mill. kroner fra 2000. Avgiften foreslås videreført med kr 3,50 pr. videogram, jf. forslag til vedtak VI, nr. 2.

Kap. 0335 Pressestøtte

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
52	Norges forskningsråd			1 600
71	Produksjonstilskudd	179 389	234 500	239 346
73	Anvendt medieforskning og etterutdanning	12 662	15 269	15 269
75	Tilskudd til samiske aviser	10 000	11 000	11 236
76	Tilskudd til ymse publikasjoner	36 019	33 250	29 550
77	Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark	1 485	1 530	1 560
	Sum kap. 0335	239 555	295 549	298 561

Kapitlet omfatter produksjonstilskudd til dagsaviser, midler til forskning og etterutdanning, støtte til samiske aviser, støtte til særskilte publikasjoner og distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark.

Budsjettforslag 2003

Post 52 Norges forskningsråd

Det foreslås en bevilgning på 1,6 mill. kroner under denne posten til forskningsprogrammet Kommunikasjon, IKT og medier ved Norges forskningsråd.

Post 71 Produksjonstilskudd

Produksjonstilskuddet til aviser foreslås satt til 239,3 mill. kroner. Dette tilsvarer en økning på 2,1 pst. i forhold til 2002.

Produksjonstilskuddet forvaltes av Statens medieforvaltning og tildeling skjer etter forskrift

om produksjonstilskudd til dagsaviser. Forskriften fastsetter kriterier for fordeling av støtte til nummertøaviser med opplag under 80 000, og nummerénaviser og aleneaviser med opplag under 6 000. Riksdekkende meningsbærende aviser som er berettiget til tilskudd får et særskilt tillegg. Som følge av Stortingets behandling av Innst. S. nr. 142 (2001-2002), jf. St.meld. nr. 57 (2000-2001), ble forskriften endret med virkning fra og med tilskuddsåret 2002. Endringen innebar kompensasjon for bortfall av inntekter fra statsannonser, samt en særskilt økning av tilskuddet til de minste avisene i ordningen.

Post 73 Anvendt medieforskning og etterutdanning

Bevilgningen går til medieforskning og redaksjonell etterutdanning i pressen i regi av presseorganisasjonene. Det gis også tilskudd til diverse medietiltak. Posten foreslås videreført på samme nivå som i 2002. Tilskudd til anvendt medie-

forskning fordeles av Statens medieforvaltning etter innstilling fra Rådet for anvendt medieforskning.

Post 75 Tilskudd til samiske aviser

Bevilgningen foreslås videreført på samme nivå som i 2002. Tildeling av tilskudd skjer etter gjeldende forskrift om tilskudd til samiske aviser. Tilskuddet gis i form av et grunntilskudd som er like stort for alle avisene i ordningen, og et variabelt tilskudd som beregnes på grunnlag av antall sider produsert på henholdsvis norsk og samisk. I tillegg får publikasjonen Nuorttanaste støtte over denne posten. I St.meld. nr. 33 (2001-2002) Tilleggsmelding til St.meld. nr. 55 (2000-2001) Om samepolitikken er det lagt fram forslag om at tilskuddet "i noe større grad rettes inn mot de samiskspråklige avisene". Kultur- og kirke departementet vil endre forskriftene i tråd med Stortingets behandling av meldingen.

Post 76 Tilskudd til ymse publikasjoner

Bevilgningen dekker tilskudd til innvandrerpublikasjoner, tilskudd til informasjonsvirksomhet i politiske partier, samt tilskudd til ymse enkeltpublikasjoner.

Tilskuddet til innvandrerpublikasjoner fordeles i henhold til forskrift om tilskudd til innvandrerpublikasjoner. Støtten foreslås begrenset oppad til 1,35 mill. kroner, tilsvarende fjorårets nivå.

Av hensyn til det samlede budsjettoplegget for 2003, foreslås det at tilskudd til politiske partiers

informasjonsvirksomhet og politiske partiers publikasjoner reduseres med 3,7 mill. kroner til 11,0 mill. kroner. Tilskuddet skal fortsatt fordeles etter gjeldende forskrift. Tilskuddsbeløpet vil, som tidligere år, bli fordelt med 80 pst. til informasjonsvirksomhet i politiske partier og 20 pst. til distribusjon av politiske partiers publikasjoner.

Tilskuddet til publikasjoner som mottar øremerket tilskudd foreslås satt til 17,2 mill. kroner fordelt som følger: 2,5 mill. kroner til Dag og Tid, 2,1 mill. kroner til Morgenbladet, 1,7 mill. kroner til Folket, 1,8 mill. kroner til Ny Tid, 1,1 mill. kroner til Blikk, 0,5 mill. kroner til Samora, 0,6 mill. kroner til Friheten, 5,55 mill. kroner til Klar Tale, 0,35 mill. kroner til Ruijan Kaiku, 0,5 mill. kroner til Magazinet og 0,5 mill. kroner til Norge IDAG. Dette er samme fordeling som i 2002. Kultur- og kirke departementet har satt i gang et arbeid med sikte på å utarbeide et eget regelverk for disse tilskuddene.

Post 77 Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark

Bevilgningen omfatter det særskilte distribusjonstilskuddet til avisene i Finnmark. Bevilgningen foreslås videreført på samme nivå som i 2002.

Resultatmål for 2003

Departementet legger til grunn følgende hovedmål og resultatmål i 2003:

Hovedmål	Resultatmål
1. Opprettholde grunnlaget for utgivelse av aviser.	1.1 Opprettholde grunnlaget for utgivelse av dagsaviser.
	1.2 Opprettholde grunnlaget for utgivelse av samiske aviser.
	1.3 Opprettholde grunnlaget for utgivelse av innvandrerepublikasjoner.
2. Opprettholde grunnlaget for at det kan komme ut alternativer til de ledende daglige avisene lokalt og nasjonalt.	2.1 Opprettholde grunnlaget for utgivelse av lokale nummertø aviser.
	2.2 Opprettholde grunnlaget for utgivelse av riksspredte nummertø aviser.
3. Bidra til anvendt medieforskning og etterutdanningsvirksomhet for redaksjonelle medarbeidere.	3.1 Det skal gjennomføres kvalitativt gode og kostnadseffektive utdanningstiltak.
	3.2 Det skal gjennomføres kvalitativt gode og kostnadseffektive forsknings- og utviklingsprosjekt.

Pressens særskilte funksjon innebærer at staten av hensyn til pressens redaksjonelle frihet i minst mulig grad bør gripe aktivt inn i presse-mønsteret. Det er derfor ikke utarbeidet kvantitative resultatmål for hovedmål 1 og 2.

Resultatrapport for 2001

Resultatrapporten for 2001 tar utgangspunkt i de mål for pressepolitikken som ble presentert i St. prp. nr. 1 (2000-2001).

Resultatmål 1.1:

Opprettholde grunnlaget for utgivelse av dagsaviser

Tabell 10.35 Totalt antall dagsaviser 1997-2001¹⁾

År	1997	1998	1999	2000	2001
Dagsaviser	207	205	210	205	203

¹⁾Tall ekskl. innvandrerepublikasjoner og aviser i kategorien "ymse publikasjoner".

Kilde: (samtlige tabeller i avsnittet): Statens medieforvaltning.

Ingen aviser som mottok produksjonstilskudd ble lagt ned i 2001. Aviskonsumet per hushold er fortsatt det høyeste i verden.

Resultatmål 1.2:

Opprettholde grunnlaget for utgivelse av samiske aviser

Tabell 10.36 Antall samiske aviser 1997-2001¹⁾:

År	1997	1998	1999	2000	2001
Samiske aviser	4	4	4	4	4

¹⁾ Inkl. publikasjonen Nuorttanaste.

Resultatmål 1.3:

Opprettholde grunnlaget for utgivelse av innvandrerpublikasjoner

Tabell 10.37 Antall innvandrerpublikasjoner 1997-2001:

År	1997	1998	1999	2000	2001
Innvandrerpublikasjoner	11	10	9	8	8

Resultatmål 2.1:

Opprettholde grunnlaget for utgivelse av lokale nummertoaaviser

Tabell 10.38 Antall lokale nummertoaaviser 1997-2001:

År	1997	1998	1999	2000	2001
Nummertoa-aviser	31	30	28	24	24

I perioden 1971-2001 er 23 nummertoaaviser kommet inn i tilskuddsordningen, mens 45 nummertoaaviser har gått ut.

Resultatmål 2.2:

Opprettholde grunnlaget for utgivelse av riksspredte nummertoaaviser

Tabell 10.39 Antall riksspredte meningsbærende aviser 1997-2001:

År	1997	1998	1999	2000	2001
Riksspredte meningsbærende aviser	5	5	5	5	5

Resultatmål 3.1:

Gjennomføre kvalitativt gode og kostnadseffektive utdanningstiltak

Det ble i 2001 gitt støtte til 212 kurs for tilsatte i norsk presse med til sammen 1 566 deltakere. Institutt for journalistikk (IJ) arrangerte 93 pst. av kursene til en gjennomsnittlig kostnad på kr 6 000 pr. deltaker.

Resultatmål 3.2:

Gjennomføre kvalitativt gode og kostnadseffektive forsknings- og utviklingsprosjekt

Etter innstilling fra Rådet for anvendt medieforskning tildelte Statens medieforvaltning i 2001 til sammen 2,7 mill. kroner til 26 forskningsprosjekter innenfor områdene presse, kringkasting og film. I tillegg mottok åtte hovedfagsstudenter kr 25 000 hver i stipend.

Kringkasting*Budsjettforslag 2003*

Regjeringen foreslår at NRK tas inn i merverdiavgiftssystemet med full fradragsrett for inngående merverdiavgift og 12 pst. merverdiavgift på kringkastingsavgiften. For at ikke kringkastingsavgiften skal økes som følge av dette, er det foreslått en egen bevilgning under Finansdepartementets budsjett hvor NRK blir kompensert for utgiftene knyttet til merverdiavgift, jf. kap. 1632 Kompensasjon for merverdiavgift, post 71 Merverdiavgiftskompensasjon til NRK. Kringkastings-

avgiften for fjernsynsmottakere foreslås økt med kr 75 til kr 1 850 inkl. merverdiavgift, jf. forslag til vedtak VI, nr. 3. Forslaget innebærer at NRKs økonomiske rammevilkår styrkes med ca. fire pst. Fjerning av prisbarrieren mellom eksterne og interne produksjoner betyr at NRK nå vil kunne hente ut ytterligere gevinst gjennom effektivisering og kjøp av tjenester eksternt.

Det foreslås videre at tilleggsavgiften ved for sen betaling av kringkastingsavgiften skal være 15 pst., jf. forslag til vedtak VI, nr. 3.

På bakgrunn av ovennevnte forslag forventes følgende inntekter til NRK i 2003:

Tabell 10.40 NRK AS' inntekter i 2003:

	(i mill. kr)
Inntekter fra kringkastingsavgiften	2 899
Kompensasjon	150
Finansinntekter	80
Andre inntekter	170
Til sammen	3 299

Til grunn for de budsjetterte lisensinntektene ligger et anslag på 1 755 000 lisensbetalere, og at samtlige av disse lar seg innkreve. At NRK gjøres merverdiavgiftspliktig innebærer at NRK får full fradragsrett for inngående avgift. Dette gir NRK en kostnadsreduksjon, og bidrar til å styrke NRKs økonomiske rammevilkår til tross for at inntektene

fra kringkastingsavgiften reduseres noe i forhold til 2001.

Resultatrapport for 2001*Norsk rikskringkasting*

NRK AS hadde i 2001 til sammen 3 292 mill. kroner i inntekter, fordelt slik:

Tabell 10.41 NRK AS' inntekter i 2001:

	(i mill. kr)	
	NRK AS	Konsern
Inntekter fra kringkastingsavgiften	3 073,6	3 073,6
Netto finansinntekter	76,5	76,8
Andre inntekter	142,1	166,8
Til sammen	3 292,5	3 317,2

Antallet fjernsynslisenser var ved utgangen av 2001 ca. 1 735 000, en økning på ca. 2 000 lisenser sammenliknet med 2000.

Regnskapet for morselskapet NRK AS viser et driftsunderskudd på om lag 68 mill. kroner i 2001,

mot et underskudd på 187 mill. kroner i 2000. Etter finansposter og ekstraordinære poster viste årsresultatet i NRK AS et overskudd på 8,1 mill. kroner mot et underskudd på 130 mill. kroner året

før. Dette er en klar forbedring av resultatet i forhold til 2000.

NRKs driftsutgifter ekskl. avskrivninger og tap på fordringer er redusert med 82 mill. kroner fra 2000 til 2001.

Lokalkringkasting

Ved utgangen av 2001 var det 259 lokalradiokonsesjonærer mot 274 året før. For bakkesendt lokal fjernsyn var antallet konsesjonærer 27 mot 26 i 2000.

Lokalradiobransjen omsatte i 2001 for 242 mill. kroner. Reklame utgjorde 61 pst. av inntektene. Om lag 23 pst. var bingoinntekter. Kostnadene økte fra 252 mill. kroner i 2000 til 270 mill. kroner i 2001. Bransjen hadde et samlet driftsunderskudd på 28 mill. kroner mot et overskudd på 2 mill. kroner året før.

Den samlede omsetning i lokal fjernsynsbransjen var på om lag 212 mill. kroner. Reklame og sponing utgjorde henholdsvis 47 og 8 pst. av inntektene. Bransjens totale utgifter var på 276 mill.

kroner mot 256 mill. kroner i 2000. Samlet underskudd økte dermed fra 62 mill. kroner i 2000 til om lag 64 mill. kroner i 2001.

Det ble kunngjort ny konsesjonsperiode for lokal fjernsyn som gjelder fra 1. januar 2003.

Audiovisuelt produksjonsfond fordelte i 2001 12,5 mill. kroner til lokalkringkastingsformål. Fondet prioriterte støtte til programproduksjoner og kompetansehevede tiltak. Det ble også ytt tilskudd til utviklingsprosjekter, og til drift av hhv. radiokanaler rettet mot innvandrere og organisasjonene på lokalkringkastingsområdet.

Audiovisuelt produksjonsfond ble avviklet 30. juni 2001, og tilskuddsordningen for lokalkringkasting overført Statens medieforvaltning. I forbindelse med beslutningen om overføringen av tilskuddsordningen ble det gjennomført en evaluering av ordningen slik den har fungert i audiovisuelt produksjonsfond. Rapporten fra studien konkluderte med at brukerne stort sett var svært fornøyde med ordningen, og Statens medieforvaltning vil derfor videreføre ordningen i samme form som før.

Kap. 0336 Informasjonsberedskap - kringkasting

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
70	Informasjonsberedskap	2 616	2 694	2 799
72	Radiodekning Barentshavet	1 800		
	Sum kap. 0336	4 416	2 694	2 799

Hovedutfordringer

I de senere år har ny teknologi som Internett og satellittbaserte tjenester i sterk grad gjort seg gjeldende som nye kanaler for formidling av informasjon. Bortfall av disse tjenestene vil kunne få store konsekvenser i en beredskapssituasjon. Som følge av dette er det lagt vekt på å opprettholde alternative beredskapsløsninger for innsamling og utsendelse av informasjon gjennom bruk av bakkebaserte løsninger og faste linjer. For å redusere sårbarheten legges det også vekt på at NRKs distriktskontor skal være i stand til å kunne opptre som selvstendige enheter i en krisesituasjon. Videre er det lagt vekt på å forhåndslagge utstyr, dels som følge av at reservedeler vil kunne være vanskelig å fremskaffe i en krisesituasjon, og dels

som følge av at enkelte av forsyningslinjene vil kunne være sårbare.

På bakgrunn av dette vil løpende vedlikehold av beredskapsanleggene i fylkesmennenes krigskvarter, utskifting/ombygging og fornyelse av programteknisk utstyr og kommunikasjonsutstyr m.m., samt øvelser, også være prioriterte oppgaver i 2003.

Budsjettforslag 2003

Post 70 Informasjonsberedskap

Bevilgningen til arbeidet med informasjonsberedskap skal bl.a. dekke utgifter til fornyelse og løpende vedlikehold av beredskapsanlegg, samt løpende utskifting og oppdatering av program-

teknisk utstyr og kommunikasjonsutstyr m.m. Det foreslås en bevilgning på 2,8 mill. kroner til arbeidet med informasjonsberedskap i 2003. Dette er en videreføring på samme nivå som i 2001. Midlene skal fordeles mellom NRK og TV2. Det forutsettes at NRK og TV 2 samarbeider om informasjonsberedskapen.

Mål for 2003

Det overordnede målet for beredskapsplanleggingen er å sikre at viktig informasjon når befolkningen både under kriser, katastrofer og store ulykker i fredstid, under beredskap og i krig.

Resultatrapport for 2001

Midlene til informasjonsberedskap har i 2001 vært benyttet til følgende tiltak:

Det ble foretatt vedlikehold av beredskapsanleggene i åtte fylkeskvarter. Et utstyrs- og vedlikeholdskjøretøy og to mindre reportasjebiler er utrangert og erstattet. Det ble montert digitalt redigeringsutstyr på regjeringens mobile studio-/produksjonsbil. Det er produsert en komplett mobil serverenhet.

I forbindelse med sivilforsvarets prøve av sireneanleggene er varslingsrutinene øvd gjennom bl.a. utsendelse av meldinger i alle NRKs riksdekkende og regionale radio- og TV-kanaler, Sami Radio og Tekst-TV.

For 2002 ble bevilgingen økt med 2 mill. kroner, jf. Innst. S. nr. 252 (2001-2002) og St.prp. nr. 54 (2001-2002), for bl.a. å dekke utgifter til å investere i utstyr til økt videoovervåkning av sentrale steder for produksjon. Midlene er tildelt både NRK og TV 2.

Programkategori 08.40 Den norske kirke (kap. 0340–0342)

Programkategorien omfatter driftsbevilgninger til de regionale og sentralkirkelige organer i Den norske kirke, til prestedtjenesten og Det praktisk-teologiske seminar. Kategorien omfatter også tilskudd til kirkens virksomhet, bl.a. til de kirkelige

fellesrådene, Den norske Sjømannsmisjon og døve-menighetene, foruten utgifter til det bygningsmessige vedlikeholdet av Nidarosdomen og driften av Erkebisppegården. Også Opplysningsvesenets fond hører inn under kategorien.

Utgifter under programkategori 08.40 fordelt på kapitler

		(i 1 000 kr)			
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003	Pst. endr. 02/03
0340	Kirkelig administrasjon		332 738	364 477	9,5
0341	Presteskapet		532 285	625 115	17,4
0342	Nidaros domkirke m.m.		31 643	34 250	8,2
Sum kategori 08.40			896 666	1 023 842	14,2

Utgifter under programkategori 08.40 fordelt på postgrupper

		(i 1 000 kr)			
Post- gr.	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003	Pst. endr. 02/03
01-01	Driftsutgifter		659 386	769 329	16,7
21-23	Spesielle driftsutgifter		5 667	5 888	3,9
70-89	Overføringer til private		231 613	248 625	7,3
Sum kategori 08.40			896 666	1 023 842	14,2

Når det gjelder regnskapstall for 2001, vises det til Utdannings- og forskningsdepartementets budsjettproposisjon for 2003.

Departementet foreslår en bevilgning for 2003 på i alt 1 023,8 mill. kroner. Dette er en økning på 127 mill. kroner eller 14,2 pst. sammenlignet med saldert budsjett for 2002. Økningen har i det vesentlige bakgrunn i statlig overtakelse av prestenes reise- og boligtelefonutgifter fra 2003, årsvirkningen i 2003 av lønnsreguleringen i 2002 og årsvirkningen i 2003 av de 30 nye prestestillingene som ble opprettet fra 1. juni 2002. Den samlede budsjettvirkningen av dette er 103 mill. kroner i 2003.

Utfordringer og strategier

Folk og kirke

Medlemstallet i Den norske kirke viser stor stabilitet fra år til år. Ca. 85 pst. av befolkningen er i dag medlemmer av kirken. Registrerte medlemmer av andre tros- og livssynssamfunn utgjør ca. 8 pst. av befolkningen. Dåpsprosenten har ikke endret seg vesentlig det siste tiåret, og er i dag i overkant av 80 pst. Nær 95 pst. av gravferdene forrettes i regi av Den norske kirke. Det er i dag færre som melder seg ut av kirken enn for en del år tilbake. Antallet utmeldte var 3 866 i 2001, mot 4 516 året

før, mens antallet innmeldte i 2001 var 1 239, mot 839 året før.

Andelen som velger kirkelig vigsel har gått noe ned det siste tiåret, men har de siste årene ligget stabilt på rundt 50 pst. Konfirmasjonsprosenten, målt etter antallet 14-åringer, har også gått noe ned i senere tid og var i 2001 under 70 pst. Andelen døpte som lar seg konfirmere, holder seg stabilt på nær 90 pst. Imidlertid viser særlig dåps- og konfir-

masjonstallene lokale variasjoner. I enkelte bispedømmer er konfirmasjonsprosenten omkring 80, mens andelen 14-åringer i Oslo som lot seg konfirmere i 2001 var under 45 pst. Også andelen døpte av fødte barn var under 50 pst. i Oslo i 2001. I tabellene nedenfor er bl.a. vist medlemsprosenten, dåps- og konfirmasjonsprosenten i bispedømmene i 2001, og de prosentvise endringene for hele landet fra 1980 til 2001.

Tabell 10.42 Medlems-, dåps-, konfirmasjons-, gravferds- og vigselprosenten i bispedømmene i 2001

Bispedømme	Medlemsprosent (av folketallet)	Dåpsprosent (av fødte)	Konfirmasjonsprosent (av 14-åringer)	Gravferdsprosent (av døde)	Vigselprosent (av inngåtte ekteskap) ¹⁾
Oslo	73,4	47,4	44,2	82,8	41,6
Borg	85,8	79,6	61,2	93,2	45,0
Hamar	91,4	96,3	73,4	99,6	53,4
Tunsberg	86,2	82,3	62,9	90,7	51,0
Agder	84,3	82,9	68,2	92,5	53,4
Stavanger	86,7	84,9	77,5	95,6	50,9
Bjergvin	89,7	91,2	78,6	96,7	51,5
Møre	92,1	99,7	82,6	99,2	58,1
Nidaros	91,0	91,2	73,4	99,5	50,1
Sør-Hålogaland	91,7	96,7	78,2	97,8	53,7
Nord-Hålogaland	90,4	92,5	69,7	98,4	48,1
Totalt	86,2	81,4	68,5	93,9	48,9

¹⁾ Vigselprosenten er regnet ut etter kvinnens bostedskommune.

Kilde: Kirkerådet, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 10.43 Medlemskap i Den norske kirke og oppslutning om kirkelige handlinger i prosent, for årene 1980, 1990 og 2001

	1980	1990	2001
Medlemsprosent		88	86
Andel døpte av fødte	87	82	81
Andel konfirmerte av alle 14-åringer	89	81	68
Andel konfirmerte av døpte 14-åringer	91	92	88
Kirkelig vigsel	65	59	48 ¹⁾
Kirkelig gravferd		95	93

¹⁾ Vigselprosenten er regnet ut etter kvinnens bostedskommune.

Kilde: Kirkerådet, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste, Statistisk sentralbyrå.

Kristendommen danner fortsatt en fundamental verdi- og referanseramme i samfunns- og kulturlivet. Som den fremste bærer av vår kristne kulturarv har kirken til oppgave å føre den kristne kulturarven og det kristne verdigrunnlaget videre. For å ivareta dette oppdraget må den bevares og videreutvikles som folkekirke. Medlemstallet i kirken i dag, sammen med den relativt brede oppslutningen om kirkelige handlinger (dåp, vigsel, konfirmasjon og gravferd), er uttrykk for en stabil folkekirkelig situasjon.

Kirkemøtet har satt som mål at Den norske kirke skal være en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke. For å vedlikeholde og stimulere nærheten mellom kirke og folk, er det en kontinuerlig utfordring for kirken å finne fram til kontaktflater, møteplasser og møteformer som åpner for kommunikasjon, kontakt og dialog med alle medlemmene i kirken, slik at de kan kjenne kirkelig tilhørighet og fellesskap ut fra egen livssituasjon.

I de siste tiårene har vi fått en økning i det religiøse og kulturelle mangfoldet. Med et økende innslag av fremmede kulturer, religioner og livssyn, er det en stadig viktigere oppgave for kirken å delta i og fremme dialoger på tvers av ulike trosretninger og livssyn. Bevissthet om egen tro og tradisjon danner en viktig forutsetning for slike dialoger, som skal bidra til økt kunnskap, respekt og toleranse mellom mennesker med ulik tro og kulturbakgrunn. Kirken er ikke alene om ansvaret for å bidra til god sameksistens i et flerkulturelt samfunn. Det er imidlertid viktig at kirken utvikler og styrker opplæringen av de dømte og deres religiøse og kulturelle identitet. Dermed styrkes kirkens evne til å være i dialog med andre tros- og livssynsamfunn.

Det er kirkens valgte og styrende organer, på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå, som er nærmest til å utforme de strategier og tiltak som er nødvendige for å komme i møte de folkekirkelige utfordringer kirken står overfor i vår tid. Bred deltakelse under kirkelige valg er viktig i denne sammenheng. Det har derfor lenge vært et mål å øke oppslutningen om de kirkelige valgene. Valgdeltakelsen ved menighetsrådsvalget har tradisjonelt vært ca. 3 pst. Ved menighetsrådsvalget i 2001 økte den gjennomsnittlige valgdeltakelsen til 3,6 pst., som følge av at det i en del menigheter ble gjort forsøk med å sende ut valgkort og legge valget samtidig med stortingsvalget, jf. nærmere omtale

under kap. 340. Tiltak som kan øke oppslutningen ved framtidige menighetsrådsvalg, må fortsatt vies oppmerksomhet.

Tradisjon og fornyelse

Det avholdes hvert år ca. 70 000 gudstjenester i våre kirker, hvorav vel 50 000 er hovedgudstjenester på søn- og helligdager. Totaltallet for deltakere under gudstjenestene var 67 millioner i 2001. Dette tilsvarer i gjennomsnitt 95 deltakere ved hver gudstjeneste.

Gjennom lengre tid har det vært arbeidet med fornyelse av gudstjenestelivet, med sikte på å øke gudstjenestedeltakelsen og styrke og bekrefte gudstjenestens sentrale rolle i menighetslivet. Gudstjenesten skal være et inkluderende fellesskap, gi tilhørighet og stimulere til innsikt og refleksjoner omkring egen livssituasjon og trosliv. Fornyelsesarbeidet kjennetegnes av økt mangfold, bl.a. gjennom utvikling av nye liturgier og gudstjenesteformer. Det er nylig innført ny gravferds-liturgi. Verdien av det kontekstuelle eller stede-gne som grunnlag for gudstjenestelivet har vært understreket i stadig sterkere grad. Ikke minst i Nord-Norge har det de siste årene vært lagt vekt på å framheve det samiske og kvenske språk- og kulturbilde i gudstjenestene. Under vigslingen av ny biskop i Nord-Hålogaland ble f. eks. liturgiske ledd og kunstneriske innslag gjennomført på samisk, og for første gang også på kvensk. I mange menigheter arbeides det for bredere deltakelse i forberedelsene og gjennomføringen av gudstjenestene, bl.a. ved å engasjere lekfolk i større grad. Fordi det er en generell utfordring å styrke kirkens arbeid blant barn og unge, arbeides det særlig med å involvere barn og unge i gudstjenestene. Det gjøres ellers forsøk med å legge den tradisjonelle høymessen klokken elleve på søndag til andre tidspunkt, bl.a. til kveldstid.

Arbeidet med å fornye kirkens arbeids- og møteformer kommer til uttrykk på flere måter, bl.a. gjennom såkalte bryggekapell, dvs. mindre kirkerom etablert i havner og på steder der folk ferdes. I mange menigheter holdes kirkene åpne på dag- og kveldstid.

Kirkemøtet 2001 gjorde vedtak om bestemte satsingsområder for årene 2002-2005, og anførte samtidig hvilke særlige utfordringer som fulgte av disse:

Kirkemøtets satsingsområder 2002-2005	Særlige utfordringer
1. Medarbeiderskap	<ul style="list-style-type: none"> – legge til rette for at ulik kompetanse og erfaring blir utnyttet i kirkelig arbeid – legge til rette for at mennesker søker kirkelig utdanning og kirkelige stillinger, og utruste dem til tjeneste
2. Diakoni	<ul style="list-style-type: none"> – sikre respekten for menneskeverdet i hjem og familie, arbeidsliv og samfunnsstrukturer
3. Dåpsopplæring	<ul style="list-style-type: none"> – sikre at alle døpte får et forsvarlig tilbud om dåpsopplæring – sikre menighetene de ressurser som trengs for å gjennomføre et forsvarlig tilbud om dåpsopplæring
4. Ung i kirken	<ul style="list-style-type: none"> – inkludere ungdom i et større menighetsfellesskap – rekruttere flere medarbeidere, og da særlig frivillig medarbeiderskap

Som det framgår, var medarbeiderskap blant de fire satsingsområdene. I dette inngår både frivillig medarbeiderskap, men også medarbeiderskap i form av lønnet tjeneste i kirken. Kirkens diakonale arbeid har lange tradisjoner og er blant kirkens viktigste innsatsområder. I mange menigheter er det tilsatt soknediakoner som leder det diakonale arbeidet, oftest med deltakelse fra frivillige. Kirken gir verdifull bistand ved ulykker og katastrofer, og tilbyr nettverk og sorggrupper for mennesker som trenger hjelp i sorgsituasjoner og livskriser. Flere steder er det opprettet stilling for ungdomsdiakon. På det diakonale feltet er utfordringene knyttet til organisering og utvikling av lokale handlingsplaner, til økonomi og til rekruttering av medarbeidere.

Å styrke kirkens arbeid blant de unge handler om å gi de unge del i vår kristne kulturarv. Like mye handler det om å gi plass for de unges uttrykk som en naturlig del av kirkens liv. Arbeidet blant barn og unge er viktig for å trygge grunnlaget for kirkens framtid, for det frivillige medarbeiderskapet og for den langsiktige rekrutteringen til kirkelige stillinger. En viktig forutsetning for å øke den kirkelige deltakelsen blant barn og unge er på denne bakgrunn å gi dem muligheter til å påvirke menighetslivet, bl.a. i valg av arbeidsmåter og uttrykksformer. I Kirkemøtets satsingsdokument for 2002-2005 er det bl.a. pekt på at det bør arbeides med en metodisk fornyelse av konfirmasjonsopplæringen. Det understrekes også at menighetene i større grad må søke å etablere samarbeid

med de frivillige kristelige organisasjonene og med andre kirkesamfunn som arbeider blant barn og unge. Ungdommens kirkemøte avholdes hvert år. Her deltar representanter fra bispedømmene og fra de frivillige kristelige organisasjonene. Under Ungdommens kirkemøte drøftes bl.a. forholdet mellom kirken og de unge.

Kirkemøtet har framholdt dåpsopplæringen som et særlig viktig satsingsfelt. Etter at Plan for dåpsopplæring i Den norske kirke ble vedtatt av Kirkemøtet i 1991, har dåpsopplæringen vært et gjennomgående satsingsområde i landets menigheter. Menighetene har utarbeidet lokale planer og systematiske opplæringstiltak, men de økonomiske rammevilkårene har satt begrensninger for arbeidet. I NOU 2000:26 har et offentlig utvalg anbefalt en systematisk utvidelse av kirkens dåpsopplæring. Departementet vil i løpet av høsten 2002 legge fram en stortingsmelding om saken.

Kirken står overfor viktige utfordringer i utnyttelsen av nye medier og ny informasjonsteknologi. Potensialet for utnyttelse av den nye teknologien som metodeverktøy, for informasjonsinnhenting og -spredning, og som arbeidsredskap i kirkens arbeid, er fortsatt stort. Utviklingen av informasjonsstrategier står sentralt i denne sammenhengen. I tillegg til målrettet bruk av ny teknologi, handler informasjonsstrategier også om hvordan kirken skal framtre i massemediene og i det offentlige rommet.

Kirkens utfordringer er i vår tid dels knyttet til fornyelse av arbeids- og uttrykksformer, dels i å

videreføre viktige tradisjoner og bevare vår kristne kulturarv for nye generasjoner. Landets kirker og kirkegårder er blant våre viktigste kulturminner. Hver på sin måte er den enkelte middelalderkirke og den enkelte kirkegård en fortelling om kontinuitet og fellesskap med tidligere slekter. Å bevare den levende kulturarven som våre eldre kirker representerer, er et ansvar som i første rekke påhviler lokalsamfunnet, representert ved menighetene og kommunene. På samme måte som kirkebyggene er også prestegårdene en viktig del av vår lokale kirke- og kulturhistorie. De prestegårdene som eies av Opplysningsvesenets fond skal vedlikeholdes og bevares med dette for øye.

Kirkens økonomi og organisasjon

Kirkens ytre rammevilkår er regulert gjennom kirkelovgivningen og påvirkes av de bevilgninger som gis over de offentlige budsjettene. Mens staten har finansieringsansvaret for prestedtjenesten, har kommunene det finansielle ansvaret for drift og vedlikehold av kirkebygg, for lokale kirkelige stillinger m.v. Utviklingen av den lokale kirkeøkonomien er derfor nært knyttet til kommuneøkonomien.

Det er de kirkelige fellesrådene som i hovedsak forvalter de kommunale bevilgningene til kirken. I St.prp. nr. 64 (2001-2002) Kommune- og kirkelovproposisjonen 2003 ble det gitt en oversikt over de kirkelige fellesrådenes økonomi med bakgrunn i regnskapstall for 2000, jf. tilsvarende oversikt i St.meld. nr. 14 (2000-2001) Børs og katedral – Om økonomien i Den norske kyrkja. Av oversikten presentert i kommune- og kirkelovproposisjonen for 2003 framgår det bl.a. at fellesrådenes inntekter økte fra 2,1 mrd. kroner i 1999 til 2,3 mrd. kroner i 2000, mens utgiftene økte fra 2 mrd. kroner i 1999 til 2,2 mrd. kroner i 2000. Bidragene fra kommunene utgjorde 76 pst. av inntektene til de kirkelige fellesrådene i 2000, mot 78 pst. i 1999. Når investeringer i bygg og anlegg holdes utenfor, økte de kommunale overføringene til kirken i 2000 med vel 5 pst. i forhold til 1999.

Rapporteringen av statistiske data om kirkens virksomhet foregår i dag på ulike måter. Visse typer data rapporteres fra menighetene til Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste, mens regnskapsdata rapporteres til Statistisk sentralbyrå. Det er en målsetting å forenkle den kirkelige rapporteringen. Det pågår nå et arbeid med å effektivisere rapporteringsløsningene etter mønster fra den fornyelse som rapporteringen mellom kommunene og staten (KOSTRA) nylig har gjennomgått, jf. omtalen av moderniserings- og fornyelsesarbeidet i offentlig sektor i innledningen til

proposisjonen. Et viktig mål er å få bedre innsikt i kirkens ressursbruk gjennom en systematisk kopling mellom regnskapsdata og tjenestedata.

Kirken sto overfor relativt betydelige organisasjonsmessige tilpasninger i forbindelse med iverksettelsen av ny kirkelovgivning i 1997. Dette preget kirkens arbeid de første årene etter 1997. På det organisatoriske området vil utfordringene i årene framover særlig være knyttet til forsøks- og utviklingsarbeid, bl.a. med hensyn til arbeidsdelingen mellom fellesråd og menighetsråd. Med flere enn 1 300 menighetsråd vil samarbeidsløsninger på tvers av menighetsgrenser, og samarbeid mellom flere fellesråd, kunne gi gevinster. I alle bispedømmer pågår forsøk med ny organisering av prestedtjenesten.

Høsten 2001 la Kirkerådet fram en rapport med forslag til opptrappingsplan for den kirkelige bemanningen. Opptrappingsplanen har bl.a. bakgrunn i Budsjett-innst. S. nr. 12 (1996-97), der kirke-, utdannings- og forskningskomiteen ba om at det ble utarbeidet en slik plan for Den norske kirke. I rapporten framholder Kirkerådet at kirken har hatt en betydelig lavere stillingsvekst de siste 20-30 år enn offentlig forvaltning ellers, og at det er behov for nær 3 000 nye kirkelige stillinger det nærmeste tiåret. Det er naturlig å se Kirkerådets forslag til opptrappingsplan i sammenheng med kirkens dåpsopplæring. Opptrappingsplanen vil derfor bli gjennomgått nærmere i stortingsmeldingen om kirkens dåpsopplæring.

Økt bemanning i kirken vil påvirke rekrutteringssituasjonen i de kirkelige stillingene. I dag varierer rekrutteringen til kirkelige stillinger en del mellom de enkelte yrkeskategoriene. Innenfor det kirkemusikalske feltet har rekrutteringen vært fallende de siste årene, både til kirkemusikalske studier og til organist- og kantorstillinger. Rekrutteringen til prestestillingene er jevnt over tilfredsstillende, men tallet på teologer under utdanning har de siste årene gått noe ned. En styrket innsats til fordel for kirkens dåpsopplæring vil særlig forsterke rekrutteringsbehovet til undervisningsstillingene i kirken. Tiltak som kan bedre rekrutteringssituasjonen for kateketene må derfor ha betydelig oppmerksomhet i årene framover.

På bakgrunn av kompetansereformen har Kirkerådet igangsatt en gjennomgang av tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for kateketer, diaconer og kirkemusikere. Arbeidet foregår i samarbeid med aktuelle utdanningsinstitusjoner og kirkelige arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner.

I de ca. 1 200 prestestillingene som finansieres over statsbudsjettet, er nær 15 pst. betjent av kvinner. Kvinnene er underrepresentert i lederstil-

lingene innen presteskapet (biskoper, proster, sokneprester). Det er et mål å få flere kvinner til å søke lederstillinger. Blant kirkeverger er kvinneandelen i dag 40 pst., blant organister 30 pst., kateketer 60 pst. og diakoner 70 pst. Etter de kirkelige valgene i 2001 er det 58 pst. kvinner i menighetsrådene og 40 pst. kvinner i bispedømmerådene.

Forholdet mellom kirken og staten er kommet opp til bred offentlig debatt etter at kirke/statutvalget, oppnevnt av Kirkerådet i 1998, avga sin innstilling våren 2002. Flertallet i utvalget gikk inn for relativt omfattende endringer i dagens kirkeordning. I regi av Kirkerådet har innstillingen nå vært på høring, bl.a. til landets menighetsråd. Innstillingen og høringsuttalelsene skal behandles i november 2002 av Kirkemøtet. Departementet vil deretter ta initiativ til oppnevningen av et offentlig utvalg med oppgave å utrede forholdet mellom stat og kirke videre.

Hovedprioriteringer 2003

Ved endringer i kirkeoven § 15 er det bestemt at reise- og boligtelefonutgiftene for prestene skal være en statlig oppgave, jf. Innst. O. nr. 43 (2001-2002) og Ot.prp. nr. 49 (2001-2002). Til nå har kommunene hatt dette ansvaret. Lovendringen er forutsatt gjennomført fra 1. januar 2003. De budsjettmessige konsekvensene av omleggingen er beregnet til 32 mill. kroner, som er innarbeidet i Kultur- og kirke departementets budsjettforslag for 2003. I Kommunal- og regionaldepartementets budsjettforslag for 2003 er statens rammetilskudd til kommunene redusert tilsvarende.

Kirkemøtet har framholdt at det er en hovedutfordring for kirken å styrke dåpsopplæringen i våre menigheter. Departementet vil i en egen stortingsmelding om kort tid gjøre nærmere rede for denne saken. I 2003 foreslår departementet at det bevilges 5 mill. kroner til styrking av kirkens dåpsopplæring, bl.a. til nye kateketstillinger.

Det generelle statstilskuddet til de kirkelige fellesrådene er i 2002 på 100 mill. kroner. Departementet foreslår samme bevilgning i 2003. Til Den norske Sjømannsmisjon foreslås det bevilget 45,5 mill. kroner i 2003.

Den norske kirke er vertskap under generalforsamlingen i Konferansen for de Europeiske Kirker, som avholdes i Trondheim i 2003. Det er i budsjettforslaget tatt hensyn til de vertskapsforpliktelsene Den norske kirke har i forbindelse med generalforsamlingen.

Fra Opplysningsvesenets fond er det budsjettet med et tilskudd til felleskirkelige tiltak på 25,5 mill. kroner i 2003, dvs. samme beløp som i 2002.

De siste årene er det opprettet 70 nye prestestillinger. Av disse ble 30 stillinger opprettet fra 1. juni 2002, jf. Innst. S. nr. 159 (2001-2002) og St.prp. nr. 44 (2001-2002). Årsvirkningen av disse stillingene er innarbeidet i budsjettforslaget for 2003. I 2002 ble det opprettet ti diakonstillinger med tilskudd fra Opplysningsvesenets fond. Fra 2003 er det foreslått at tilskuddet dekkes over statsbudsjettet.

For øvrig representerer budsjettforslaget under kategorien i hovedsak en videreføring av bevilgningsnivået i 2002.

Kap. 0340 Kirkelig administrasjon (jf. kap. 3340)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Driftsutgifter		97 886	112 487
21	Spesielle driftsutgifter		3 239	3 365
71	Tilskudd til kirkelige formål		126 863	138 875
72	Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene		100 000	100 000
73	Tilskudd til virksomheten ved Nidaros domkirke		3 000	3 000
74	Tilskudd til Oslo domkirke		1 000	1 000
79	Til disposisjon, <i>kan overføres</i>		750	5 750
	Sum kap. 0340		332 738	364 477

Kapitlet omfatter driftsutgifter til Kirkerådet, bispedømmerådene og biskopene, foruten tilskudd til kirkelige formål, bl.a. tilskudd til Den norske Sjømannsmisjon, til døvemeninghetene og til stillinger innen kirkelig undervisning og diakoni.

Når det gjelder regnskapstall for 2001, vises det til Utdannings- og forskningsdepartementets budsjettproposisjon for 2003.

Budsjettforslag 2003

Post 01 Driftsutgifter

Posten skal i det vesentlige dekke driftsutgiftene for landets elleve bispedømmeråd og biskoper, utgiftene til Kirkemøtet og driften av Kirkerådet og Bispemøtet. Liturgisk senter, lokalisert til Erkebispegården i Trondheim, finansieres også fra post 01.

I forbindelse med at det økonomiske ansvaret for prestenes reiseutgifter og boligtelefon skal overføres til staten fra 2003, jf. Innst. O. nr. 43 (2001-2002) og Ot.prp. nr. 49 (2001-2002), vil det påløpe administrative meroppgaver for bispedømmerådene. I Innst. O. nr. 43 (2001-2002) er behovet for å kompensere for dette merarbeidet særskilt nevnt. Det er i forslaget under posten innarbeidet midler til 12 nye årsverk ved bispedømmerådene i forbindelse med denne saken, dvs. i gjennomsnitt ett nytt årsverk ved hvert bispedømmeråd.

Ved flere av de kirkelige rådene vil det påløpe merutgifter til husleie i 2002. Det er nylig reist sak for Lærenemnda i Den norske kirke. Lærenemnda

vil i løpet av høsten 2002 avgjøre om saken skal realitetsbehandles. Utgiftene til nemndas arbeid vil i tilfelle påløpe i 2003, og må dekkes under post 01. Fra samme post dekkes utgifter til det offentlige utredningsarbeidet om forholdet mellom stat og kirke som departementet vil ta initiativ til etter at Kirkemøtet 2002 har behandlet innstillingen fra Kirkerådets kirke/stat-utvalg. Posten er økt med ca. 4 mill. kroner med bakgrunn i merutgiftene til nevnte formål. Det er ved dette også tatt hensyn til det fornyelsesprosjektet innen kirken som har som mål å forenkle og effektivisere rapporteringen av regnskaps- og tjenestedata, jf. omtalen av moderniserings- og fornyelsesarbeidet i offentlig sektor i hovedinnledningen til proposisjonen.

Posten kan overskrides mot tilsvarende merinntekter under kap. 3340, postene 01 og 03, jf. forslag til vedtak II.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen under denne posten dekker utgiftene til ulike prosjekter og tiltak i regi av de kirkelige rådene som finansieres ved eksterne midler. Bevilgningen kan bare nyttes i samme omfang som det kan skaffes inntekter. Posten kan overskrides mot tilsvarende merinntekter under kap. 3340, post 02, jf. forslag til vedtak II.

Post 71 Tilskudd til kirkelige formål

Bevilgningen under denne posten gjelder tilskudd til de formål som er ført opp i tabellen nedenfor:

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2002	2003
Den norske Sjømannsmisjon	43 780	45 500
Døvekirkene	5 383	5 600
Kristent Arbeid Blant Blinde	200	200
Stiftelsen Kirkeforskning	3 850	4 000
Diakoni, undervisning og kirkemusikk	72 600	82 475
Samisk bibeloversettelse	1 050	1 100
Sum	126 863	138 875

Tilskudd til Den norske Sjømannsmisjon

Sjømannsmisjonen skal på vegne av Den norske kirke ivareta den kirkelige betjeningen av nordmenn i utlandet. Statstilskuddet er basert på denne forutsetningen, jf. Innst. S. nr. 91 (1992-93) og St.meld. nr. 49 (1993-94) Om kirkelig betjening av nordmenn i utlandet.

Under behandlingen av Innst. S. nr. 295 (1996-97) gjorde Stortinget vedtak om at statstilskuddet til Sjømannsmisjonen skal gå til full dekning av personalkostnadene for prest, assistent og husmor ved utestasjonene. I Innst. S. nr. 187 (2000-01) ble det presisert at det statlige tilskuddet også skal gi dekning for en rimelig del av Sjømannsmisjonens administrasjonskostnader i Norge. Det statlige tilskuddet som ble tildelt Sjømannsmisjonen i 2002 ga dekning for i alt 106 årsverk, hvorav åtte årsverk ved administrasjonen hjemme. Tilskuddet var dermed kr 413 000 pr. årsverk. Forslaget til statstilskudd for 2003 på 45,5 mill. kroner innebærer en videreføring av tilskuddsnivået for 2002 med en prisjustering på 4 pst. Det er det samme antallet årsverk som ligger til grunn for tildelingen i 2003 som i 2002. Tilskuddssatsen pr. årsverk for 2003 er dermed kr 429 000.

I tillegg til statstilskuddet blir virksomheten til Sjømannsmisjonen finansiert ved inntekter fra lotterivirksomhet, bidrag fra lag og foreninger, ved inntekter fra utestasjonene og gjennom tilskudd fra oljeselskap og rederinæringen. Samlet omsetning for Sjømannsmisjonen i 2001 var på 109,7 mill. kroner. Dette er en økning på 5,3 pst. i forhold til 2000.

Tilskudd til døvekirken

Målsettingen med det statlige tilskuddet til døvekirken er å legge til rette for et aktivt kirkelig arbeid blant døve. Det kirkelige arbeidet for døve skjer i hovedsak med utgangspunkt i døvekirken i Oslo, Bergen, Stavanger og Trondheim. Også i Ålesund og Tromsø er det et organisert døvekirkeleg arbeid.

Det statlige tilskuddet til døvekirken var i 2002 på kr 5 383 000. Forslaget til statstilskudd for 2003 er på 5,6 mill. kroner, som representerer en økning på 4 pst. i forhold til 2002. Av bevilgningen vil 4,7 mill. kroner bli avsatt som driftstilskudd til landets fire døvemenigheter og til døvekirkenes fellesråd. Resterende del av tilskuddet vil gå til dekning av renter og avdrag av byggelån for døvekirken i Bergen og Stavanger.

Tilskudd til Kristent Arbeid Blant Blinde

Tilskuddet gis som generell driftsstøtte til organisasjonen Kristent Arbeid Blant Blinde (KABB) til utgivelse av kristen litteratur m.v. for blinde og svaksynte. Under kap. 340, post 71 og 79, ble det i 2002 bevilget i alt kr 450 000 til KABB. Av dette var kr 200 000 et generelt grunntilskudd til organisasjonens virksomhet, mens kr 250 000 var øremerket til et toårig prosjekt for å tilrettelegge Det nye testamentet og konfirmanthøker for blinde og svaksynte i et eget CD-format, jf. St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 (2001-2002). Forslaget til statstilskudd for KABB i 2003 er det samme som i 2002. Kr 200 000 foreslås som generell driftsstøtte bevilget under post 71, mens kr 250 000 foreslås bevilget under kap. 340, post 79, for avslutning av det toårige prosjektet.

Tilskudd til Stiftelsen Kirkeforskning (KIFO)

Stiftelsen Kirkeforskning (KIFO) ble opprettet i 1993 etter vedtak i Kirkemøtet. Målsettingen for statstilskuddet er å legge til rette for at KIFO kan drive forsknings-, utrednings- og utviklingsarbeid innenfor fagfeltene kirke, religion og livssyn. Stiftelsen ble for første gang finansiert over statsbudsjettet i 2002, jf. St.prp. nr. 1 (2001-2002). Det foreslåtte tilskuddet for 2003 er en prisjustert videreføring av tilskuddet i 2002.

I tillegg til det statlige grunntilskuddet blir virksomheten til KIFO finansiert ved oppdragsvirksomhet og gjennom samarbeidsavtaler med andre kirkelige institusjoner. I 2001 hadde KIFO inntekter og utgifter på 4,6 mill. kroner.

Tilskudd til diakoni, undervisning og kirkemusikk

Målsettingen med tilskuddet er å stimulere menighetene i Den norske kirke til innsats innen kirkelig undervisning (dåpsopplæring) og diakoni. En mindre del av tilskuddet skal bidra til å styrke det kirkemusikalske arbeidet ved landets domkirker. Det er bispedømmerådene som disponerer tilskuddet under posten, som i hovedsak anvendes som tilskudd til de kirkelige fellesrådene til hel eller delvis dekning av lønn for kateketer og diakoner. I 2002 gis det fra denne posten tilskudd til 131 kateketstillinger og 146 diakonstillinger. I forslaget til bevilgning for 2003 er det under posten innarbeidet midler til ti diakonstillinger som ble opprettet i 2002. Disse er i 2002 finansiert av Opplysningsvesenets fond, jf. Innst. S. nr. 159 (2001-2002). Av bevilgningen er det ellers forutsatt avsatt 1 mill. kroner til sentralt initierte opplærings- og kompe-

tanseutviklingstiltak for kirkelig ansatte og for medlemmer av fellesråd og menighetsråd.

Til styrking av dåpsopplæring i Den norske kirke er det under posten foreslått en reell økning på 5 mill. kroner. Beløpet skal gå til forsøks- og utviklingstiltak innen opplæringsfeltet, og som tilskudd til stillinger innen den kirkelige undervisning. Også tiltak for rekruttering til kateketjenesten vil bli vurdert i denne forbindelse. Departementet vil drøfte med Kirkerådet den nærmere fordelingen av beløpet på stillinger og tiltak.

Departementet har fra tidligere forutsatt at minst 1 mill. kroner av bevilgningen skal anvendes for styrking av den kirkemusikalske virksomheten ved domkirkene. Departementet legger dette til grunn også for 2003.

Tilskudd til samisk bibeloversettelse

Fra denne posten har det gjennom flere år vært gitt tilskudd til Det norske Bibelselskap til oversettelse av bibelske tekster til lule-, sør- og nordsamisk. Bevilgningsforslaget for 2003 gjelder i hovedsak arbeidet med å oversette Det gamle testamente til nordsamisk. Da oversettelsesarbeidet ble påbegynt høsten 1998 var det forventet å gå over ti år. Bibelselskapet forventer at arbeidet av økonomiske grunner må forskyves noe i tid.

Tilskudd til økumeniske organisasjoner

Tilskuddet til økumeniske organisasjoner var inntil 2001 finansiert over post 71, men er fra 2001 finansiert av tilskuddet fra Opplysningsvesenets fond til felleskirkelige tiltak. Det vises til omtalen under Opplysningsvesenets fond.

Post 72 Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene

Målsettingen med tilskuddet er å styrke det økonomiske grunnlaget for den kirkelige virksomheten lokalt, utover kommunenes utgiftsforpliktelser etter kirkeoven. Tilskuddet er et generelt driftstilskudd til de kirkelige fellesrådene, som har stor frihet i disponeringen av midlene.

Bevilgningsforslaget for 2003 er på 100 mill. kroner. Bevilgningen har til nå vært fordelt med et grunnbeløp til hvert fellesråd, og ellers etter innbyggertallet i kommunene. Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon har på vegne av de kirkelige fellesrådene framholdt at gjeldende kriterier for fordeling av tilskuddet bør endres, slik at en forholdsmessig større del kommer fellesrådene i de større kommunene til gode. Departementet er innstilt på å justere fordelingskriteriene i denne

retningen. Justeringene bør gå over tid, slik at virkningen for fellesrådene i de mindre kommunene ikke blir for store fra det ene året til det neste. Departementet vil drøfte et nærmere opplegg for dette med Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon.

Etter henvendelse fra Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon vil departementet vurdere om det av bevilgningen i 2003 bør avsettes et beløp i størrelsesorden 10-15 mill. kroner som kan inngå i delfinansieringen av en felles forsikring av landets kirkebygg. Den forsikringspremien for kirkene som hvert fellesråd betaler i dag, vil for fellesrådene samlet kunne reduseres betydelig dersom det inngås en sentral forsikringsavtale som omfatter alle kirkene. Fellesløsninger som kan forsterke sikringen av våre kirker er av stor betydning, ikke bare ut fra økonomiske hensyn, men ut fra de enestående kulturverdier våre kirker representerer. Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon vil på dette grunnlaget utrede saken videre på vegne av de kirkelige fellesrådene.

Post 73 Tilskudd til virksomheten ved Nidaros domkirke og post 74 Tilskudd til virksomheten ved Oslo domkirke

Tilskuddet under disse postene skal gå til den kirkelige virksomheten ved henholdsvis Nidarosdomen og Oslo domkirke, dvs. til tiltak som vedkommende kommuner ikke har et lovfestet ansvar for. Statstilskuddene har bakgrunn i Nidarosdomens karakter som nasjonalhelligdom, og i at Oslo domkirke har enkelte riksdekkende oppgaver. Målsettingen med begge tilskuddsordningene er å styrke den kirkelige og musikalske aktiviteten ved domkirkene. Det vises ellers til Innst. S. nr. 325 (2000-2001), der tilskuddet til Nidarosdomen er omtalt, og til Budsjett-innst. S. nr. 12 (2001-2002), der tilskuddet til Oslo domkirke er omtalt. Under post 73 foreslås bevilget 3 mill. kroner, dvs. samme beløp som i 2002. Også under post 74 foreslås bevilget samme beløp som i 2002, dvs. 1 mill. kroner. Det er henholdsvis Nidaros og Oslo bispedømmeråd som forvalter tilskuddene.

Post 79 Til disposisjon for departementet, kan overføres

Bevilgningen blir disponert til mindre tiltak eller prosjekter som det gjennom året oppstår behov for å gi et visst tilskudd til. 5 mill. kroner av beløpet som er oppført under posten gjelder utgifter som Den norske kirke har påtatt seg som vertskap for generalforsamlingen i Konferansen av Europeiske Kirker. Generalforsamlingen avholdes i Trondheim i 2003. Generalforsamlingen vil være den

største internasjonale kirkekonferanse avholdt i Norge, med ca. 430 delegater. I beløpet på 5 mill. kroner inngår et tilskudd på 0,6 mill. kroner til vertskommunen. Av beløpet som foreslås bevilget under posten, er ellers kr 250 000 avsatt som prosjektstøtte til Kristent Arbeid Blant Blinde, jf. omtalen under kap. 340, post 71.

Resultatmål for 2003

De sentrale og regionale kirkelige organer arbeider på grunnlag av de bestemmelser som er nedfelt i den kirkelige lovgivningen og ellers i henhold til de mål, strategier og satsingsområder som Kirkemøtet eller de valgte organene selv gjør vedtak om. De regionale og sentralkirkelige organene

skal etter dette ha oppmerksomhet mot områder som vanskelig kan løses eller ivaretas lokalt, og initiere samarbeid og felleskirkelige tiltak. Deres oppgaver består også i å gi råd og veiledning, bl.a. gjennom kurs og opplæringsvirksomhet, og utøve tilsyn overfor menighetsråd, kirkelige fellestråd og tilsatte i kirken. Bispedømmerådene og biskopene har ellers viktige forvaltningsoppgaver overfor presteskaper og i forbindelse med statlige tilskuddsordninger. Oppgavene til biskopene er regulert i egen tjenesteordning.

Utover den mål- og oppgavebeskrivelse for de regionale og sentralkirkelige organer som er gitt i kirkelovgivningen, legger Kultur- og kirke departementet til grunn følgende hovedmål og resultatmål for Kirkerådet og bispedømmerådene i 2003:

Hovedmål	Resultatmål
1. Kirkerådet og bispedømmerådene skal initiere og legge til rette for felleskirkelige tiltak og for realisering av de mål og satsingsområder som Kirkemøtet gjør vedtak om, og bidra til at kirkelig tilsatte og valgte rådsmedlemmer har kompetanse til å ivareta sine oppgaver. De kirkelige organene skal fremme samarbeid og god kommunikasjon med de frivillige kristelige organisasjonene, mellom kirkens organer og mellom kirke og samfunn.	<p>1.1 Gjennomføre tiltak for å styrke kirkens arbeid blant barn og unge.</p> <p>1.2 Stimulere menighetene til styrket innsats innen dåpsopplæring.</p> <p>1.3 Virksomhetene skal ha en organisering, kompetanse og kapasitet som er tilpasset oppgavene. Oppgaveløsningen skal være brukerorientert og preget av effektivitet og kvalitet.</p>

Resultatmålene er ikke uttømmende. Arbeidet med å styrke kirkens arbeid blant barn og unge, og å styrke kirkens dåpsopplæring, er likevel framhevet særskilt, da disse nå har en særlig aktualitet. Med bakgrunn i det relativt betydelige omfanget av forvaltningsoppgaver som det siste tiåret er lagt til sentralt og særlig regionalt nivå i kirken, er det videre grunn til å framheve resultatmål 1.3.

Kirkemøtet 2001 gjorde vedtak om at dåpsopplæring, diakoni, ung i kirken og medarbeiderskap skal være satsingsområder i perioden 2002-2005, jf. kategoriomtalen. Den videre oppfølgingen av disse satsingsområdene vil Kirkerådet ha et særlig ansvar for, men også bispedømmerådene vil ha i

oppgave å stimulere menighetene til forsterket innsats på disse områdene. Tiltak innen satsingsområdene vil ellers ha prioritet ved Kirkerådets disponering av tilskuddet fra Opplysningsvesenets fond til felleskirkelige tiltak. I Kirkemøtets dokument om satsingsområder for 2002-2005 er for øvrig nevnt arbeidet med å utvikle informasjonsstrategier, med bakgrunn i de muligheter og utfordringer som ny teknologi gir. Kvalitetssikring av medlemsregisteret for Den norske kirke står sentralt i denne sammenhengen, foruten tilrettelegging av registeropplysninger til hjelp i arbeidet i menighetene.

Resultatrapport for 2001

I 2001 var det valg til nye menighetsråd. I flere menigheter ble det gjennomført forsøk med å legge menighetsrådsvalget samtidig med stortingsvalget. Forberedelse og oppfølging av menighetsrådsvalget preget virksomheten til Kirkerådet og bispedømmerådene i 2001. Det ble i forbindelse med valget utarbeidet veiledningsmateriell og avholdt flere enn 65 prostivise kurs. For første gang ble det dessuten benyttet valgkort, som ble sendt hjem til ca. 300 000 stemmeberettigede. I 153 av landets ca. 1 300 menigheter ble det etter dette gjennomført ulike tiltak for å øke valgdeltakelsen. Tiltakene ble finansiert med et tilskudd på 9 mill. kroner fra Opplysningsvesenets fond. På oppdrag fra departementet har Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste gjennomført en evaluering av tiltakene. I de menigheter som la valget til samme dag som stortingsvalget, men ikke benyttet valgkort, var valgdeltakelsen 8,3 pst. i gjennomsnitt. I de menigheter der det også ble benyttet valgkort, var valgdeltakelsen over 9 pst. Med bakgrunn i den effekten tiltakene hadde, økte den totale gjennomsnittlige valgdeltakelsen fra 3,0 pst. i 1997 til 3,6 pst. i 2001.

Av andre viktige oppgaver som har preget bispedømmerådernes virksomhet i 2001, kan nevnes overføringen av de nær 90 statlige kateketene til de kirkelige fellestrådene, og administrasjonen og tilretteleggingen av den nye fritidsavtalen for prestene som tok til å gjelde 1. mars 2001. Rådene har vært aktive i å stimulere og motivere menighetene til innsats innen diakoni, barne- og ungdomsarbeid, gudstjenestefornyelse m.v.

Kirkerådet har i 2001 gjennomført et rekrutteringsprosjekt for Nord-Norge for å styrke rekrutteringen til kirkelige stillinger i landsdelen. Kirke-

rådet og Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon har dessuten gjennomført et prosjekt der målet har vært å styrke den kirkemusikalske kompetanse og rekruttering.

Flere utredninger som Kirkerådet har tatt initiativ til, ble avsluttet i 2001-2002. Forslag til opptrappingsplan for bemanningen i Den norske kirke ble ferdigstilt av Kirkerådet høsten 2001. Utvalget som Kirkerådet i 1998 nedsatte for å utrede forholdet mellom kirke og stat, leverte sin innstilling i mars 2002. Innstillingen ble sendt på bred høring. En utredning om myndighetsrelasjonene i Den norske kirke og en embetsteologisk utredning om de ulike tjenestene i Den norske kirke, ble begge ferdigstilt for behandling av Kirkemøtet 2001.

Mellomkirkelig råd har et særlig ansvar for internasjonale og økumeniske spørsmål. Religionsdialog, arbeid med menneskerettigheter og styrking av økumeniske relasjoner har stått sentralt for rådet siste året. Kontaktgruppen som er etablert mellom Mellomkirkelig råd, norske muslimer og norske jøder har hatt regelmessige møter. Sammen med Islamsk råd har Mellomkirkelig råd gjennomført tiltak for å redusere fremmedfrykt og unngå diskriminering av muslimer i Norge. Mellomkirkelig råd er ellers involvert i planleggingen av generalforsamlingen for Konferansen av Europeiske Kirker (KEK), som arrangeres i Trondheim sommeren 2003 med Den norske kirke som vertskap.

Samisk kirkeråd har en sentral rolle i det kirkelige arbeidet blant den samiske befolkningen. I 2001 har rådet bl.a. vært engasjert i arbeidet med å utvikle en ny høymesseliturgi på nord-samisk, og med å ferdigstille nye salmebøker på henholdsvis nord-samisk og lule-samisk. Utviklingen av flere typer undervisningsmateriell på de samiske språkene er under arbeid.

Kap. 3340 Kirkelig administrasjon (jf. kap. 0340)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Ymse inntekter		1 532	1 592
02	Inntekter ved oppdrag		3 239	3 365
03	Refusjoner		2 269	2 357
	Sum kap. 3340		7 040	7 314

Når det gjelder regnskapstall for 2001, vises det til Utdannings- og forskningsdepartementets budsjettproposisjon 2003.

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder i hovedsak inntekter fra salg av materiell som Kirkerådet og bispedømmerådene produserer, jf. kap. 340, post 01.

Post 02 Inntekter ved oppdrag

Posten gjelder inntekter fra prosjekter og tiltak i regi av de kirkelige rådene som helt eller delvis

finansieres av private eller offentlige institusjoner, jf. kap. 340, post 21.

Post 03 Refusjoner

Visse utgifter til felleskirkelige tiltak som utføres i regi av Kirkerådet og bispedømmerådene dekkes gjennom tilskudd til dette formålet fra Opplysningsvesenets fond, jf. omtalen av felleskirkelige tiltak under Opplysningsvesenets fond. Overføringen fra fondet føres som inntekt (refusjon) under post 03, jf. kap. 340, post 01, og utgjør den største delen av de budsjetterte inntektene under posten.

Kap. 0341 Presteskapet (jf. kap. 3341)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Driftsutgifter		529 857	622 592
21	Spesielle driftsutgifter		2 428	2 523
	Sum kap. 0341		532 285	625 115

Kapitlet omfatter bevilgninger til prestedjenseten og til driften av Det praktisk-teologiske seminar og Kirkelig utdanningssenter i nord.

Når det gjelder regnskapstall for 2001, vises det til Utdannings- og forskningsdepartementets budsjettproposisjon for 2003.

Budsjettforslag 2003

Post 01 Driftsutgifter

Posten skal dekke lønn og andre driftsutgifter for de ca. 1 200 prestestillingene som finansieres over posten. Fra 2003 er det budsjettert med statlig overtakelse av prestenes reise- og boligtelefonutgifter, jf. Innst. O. nr. 43 (2001-2002) og Ot.prp. nr. 49 (2001-2002). De samlede merutgiftene for staten er beregnet til 32 mill. kroner, som er dekket ved tilsvarende reduksjon i rammetilskuddet til kommunene, jf. kap. 571, post 60. Av det samlede beløpet er vel 27 mill. kroner innarbeidet under kap. 341, post 01, mens det resterende beløpet er innarbeidet under kap. 340, post 01 til dekning av de administrative meroppgavene bispedømmerådene får ved omleggingen.

Årsvirkningen av de 30 nye prestestillingene som ble opprettet fra 1. juni 2002, jf. Innst. S. nr. 159 (2001-2002) og St.prp. nr. 44 (2001-2002), er innarbeidet under posten. Det samme gjelder årsvirkningen i 2003 av lønnsreguleringen i 2002. Hovedtariffoppjøret i 2002 medførte en relativt betydelig lønnsforbedring for alle prester. Departementet ser resultatet av oppjøret som ett av flere viktige bidrag for å beholde prestene i tjeneste gjennom hele yrkeslivet, og for å rekruttere nye prester.

For øvrig representerer bevilgningsforslaget en videreføring av nivået fra 2002. Utover ordinær prisjustering har derfor bevilgningsøkningen under posten bakgrunn i følgende:

- merutgiftene i 2003 ved statlig overtakelse av prestenes reise- og boligtelefonutgifter, beregnet til 27,2 mill. kroner
- årsvirkningen i 2003 av de 30 nye prestestillingene som ble opprettet 1. juni 2002, beregnet til 15 mill. kroner
- årsvirkningen i 2003 av lønnsoppjøret for presteskapet i 2002, beregnet til 50 mill. kroner.

Kirkelig utdanningssenter i nord ble etablert for en forsøksperiode fram til 2002, jf. Innst. S. nr. 295

(1996-97). Senteret har vært lokalisert til Tromsø, men organisert som en del av Det praktisk-teologiske seminar. Senteret har i forsøksperioden bl.a. gitt praktisk-kirkelig utdanning for kirke-musikere, prester, diakoner, kateketer og kirkever-ger. Formålet med senteret er bl.a. å styrke rekrut-teringen til kirkelige stillinger i Nord-Norge. Det har nylig vært gjennomført en evaluering av for-søksperioden. På kirkelig hold er det bred enighet om at senteret bør fortsette sin virksomhet. Depar-tementet er enig i dette. Av praktiske og faglige grunner bør senteret fortsatt ha en organisatorisk tilknytning til Det praktisk-teologiske seminar. Departementet mener imidlertid senteret bør ledes og organiseres på et mer selvstendig grunn-lag enn det som har vært tilfellet i forsøksperioden, og på sikt eventuelt bli en egen institusjon. Organi-sasjonstilknytningen bør vurderes på nytt etter tre år. Bevilgningen i 2003 til Det praktisk-teologiske seminar og Kirkelig utdannings-senter i nord fore-slås etter dette videreført på samme nivå som i 2002. Evalueringsrapporten gir ellers viktige

bidrag til videreutvikling av senterets faglige profil, av studietilbud m.v.

Posten kan overskrides mot tilsvarende mer-inntekter under kap. 3341, post 04 Leieinntekter m.m., jf. forslag til vedtak II.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Post 21 gjelder lønn og driftsmidler til stillinger som finansieres av andre enn staten. I hovedsak gjelder posten utgifter til sykehjemsprester i Oslo. Utgiftene refunderes fra Oslo kommune. Bevilg-ningen kan bare nyttes i samme omfang som det kan skaffes inntekter. Posten kan overskrides mot tilsvarende merinntekter under kap. 3341, post 02, jf. forslag til vedtak II.

Resultatmål for 2003

For prestatjenesten legger departementet til grunn følgende hovedmål og resultatmål i 2003:

Hovedmål	Resultatmål
1 Prestene skal ha slik verdiforankring og identitet, og slik faglig og strategisk kompetanse, at de forordnede tjenestene og den menighetsbyggende virksomhet ellers, ivaretas med kvalitet. Menighetene og det enkelte kirkemedlem skal sikres regelmessig geistlig betjening, og de skal inspireres til å virke i samsvar med vår kirkes lære og ordninger. Nye medarbeidere skal vigsles og kalles.	<p>1.1 Ledelsen av prestatjenesten skal være basert på ansvarsdelingen mellom embets- og rådsstrukturen i kirken og på et samvirke mellom prestene og andre kirkelig ansatte.</p> <p>1.2 Prestene skal stimuleres til å utvikle sine kunnskaper, ferdigheter, holdninger og verdier, foruten sin motivasjon for tje-nesten, slik at den enkelte prest og bispedøm-met har den kompetanse som skal til for å møte utfordringene i tjenesten. Lederutvik-ling for kvinner skal være et prioritert område.</p> <p>1.3 Prestenes fritidsordninger og arbeidsfor-hold skal bidra til å gjøre prestatjenesten attraktiv og til å motivere prestene til livs-lang prestatjeneste.</p>

En viktig side ved vår folkekirke er at prestene er til stede og tilgjengelige når menighetene og det enkelte kirkemedlem etterspør prestens tjenester, enten det er i forbindelse med gudstjenester og kirkelige handlinger, livskriser eller dødsfall.

Prestens oppgaver er mange, og de faglige krav som stilles til tjenesten, er høye. Sentrale mål for prestatjenesten er at den skal bidra til å holde oppe et levende, inkluderende og regelmessig guds-tjenesteliv i menighetene, og til at de kirkelige

handlinger (dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd) blir utført. Departementet ser utvikling og styrking av preste-tjenesten som en sentral del av oppgaven å opprettholde Den norske kirke som en levende folkekirke. Viktige tiltak i denne sammenhengen er bl.a. systematiske forsøk for å bedre tjenestens organisering og ledelse, planmessig kompetanseutvikling, tilfredsstillende lønns- og arbeidsvilkår og hensiktsmessige seniorpolitiske tiltak. Slike tiltak står dessuten sentralt for å fremme rekrutteringen til preste-tjenesten og for at prestene ikke søker seg bort fra preste-tjenesten i løpet av sin yrkestid.

Rekruttering av flere kvinner til ledende prestestillinger har lenge vært et prioritert mål. Ansvaret for å motivere og legge til rette for dette, påhviler en rekke instanser. Departementet mener det må være et mål at alle ledige prosteembeter har kvinnelige søkere, og vil vurdere ulike tiltak for å få dette til. Bl.a. er det aktuelt å videreføre særskilte lederutviklingskurs for kvinner, og å utvikle et faglig nettverk for kvinner som har lederstillinger i kirken.

For å styrke rekrutteringen til kirkelige i stillinger i Nord-Norge, ble Kirkelig utdannings-senter i nord etablert som en forsøksordning. Departementet går som nevnt inn for at senteret fortsetter sin virksomhet utover forsøksperioden, jf. omtalen under post 01.

Resultatrapport for 2001

I St.prp. nr. 1 (2001-2002) var det trukket opp følgende mål for årene framover:

- bedre ledelse og organisering av preste-tjenesten
- god balanse mellom arbeid og fritid
- rekruttering til prestestillinger
- rekruttering av flere kvinner til lederstillinger i presteskabet
- etterutdanning og kompetanseutvikling for presteskabet.

I alle bispedømmer er det gjort forsøk med ny organisering av preste-tjenesten. De fleste forsøkene pågår fortsatt. Målet er å oppnå bedre ledelse og organisering av tjenesten. Forsøkene skal åpne for en klarere regulering av prestenes arbeidstid, og gi mulighet for mer samarbeid på tvers av prestegjeldsgrenser. Et viktig mål har også vært å gi prestene mulighet til større grad av spesialisering og å legge til rette for en mer fleksibel tjeneste i bestemte livsfaser. De fleste forsøkene nærmer seg sin avslutning. Evalueringen av forsøkene ventes avsluttet i 2003.

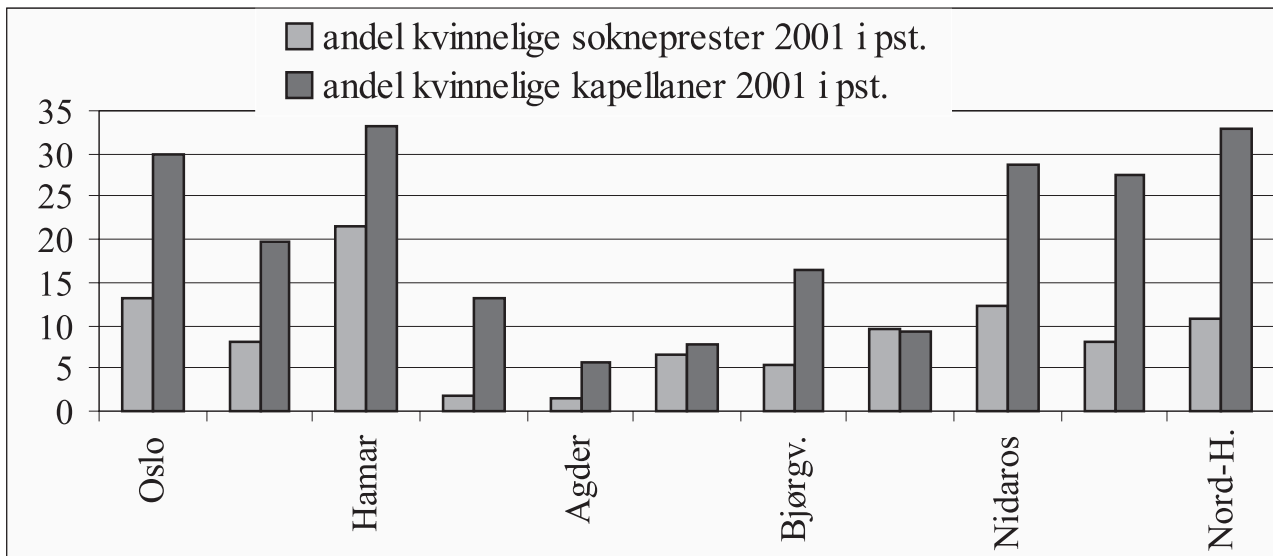
Ny fritidsavtale for prestene ble iverksatt 1. mars 2001. Prestene fikk dermed fem-dagers normalarbeidsuke på linje med andre arbeidstakere, jf. Innst. S. nr. 159 (2001-2002) og St.prp. nr. 44 (2001-2002).

I flere bispedømmer er det arbeidet systematisk med rekrutteringstiltak, bl.a. i forhold til studenter og utdanningsinstitusjoner. Også seniorpolitiske tiltak har det vært arbeidet systematisk med.

Bispedømmene rapporterer i sine årsmeldinger for 2001 at prestene mange steder har en presset arbeidssituasjon, samtidig som det understrekes at prestene har høy motivasjon for tjenesten. Årsmeldingene viser at antallet gudstjenester og kirkelige handlinger, målt pr. årsverk, tilsvarer ca. 150 i året.

Bispedømmene rapporterer at arbeidet med å utvikle systematiske og målrettede kompetanseutviklingsplaner er kommet langt de fleste steder. I rapportene understrekes at kompetanseutvikling er en viktig kilde til fornyelse og inspirasjon, både for menighetene og for den enkelte prest.

Andelen kvinner i presteskabet er i dag på ca. 15 pst. Andelen kvinner er størst i kapellangruppen (20 pst.). Andelen kvinnelige sokneprester er økende, men fortsatt lav (9 pst.). Ti av landets 100 proster er kvinner, hvorav en er domprost. Figur 10.3 nedenfor viser fordelingen av kvinneandelen i kapellan- og soknepreststillingene i de enkelte bispedømmene.

Figur 10.3 Andel kvinnelige kapellaner og sokneprester i bispedømmene 2001

For å stimulere til økt rekruttering av kvinner i ledende prestestillinger, har departementet i senere år tatt initiativ til lederutviklingskurs for kvinnelige prester. Ved det siste kurset i 2001 var det 17 deltakere. Departementet har dessuten for

kort tid siden tatt initiativ til etableringen av et faglig nettverk for kvinnelige proster.

Andelen kvinnelige teologistudenter har vist en økning i senere år. Andelen var 40 pst. i 2001. Andelen kvinner som fulgte den praktisk-teologiske undervisningen var også nær 40 pst.

Kap. 3341 Presteskapet (jf. kap. 0341)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
02	Inntekter ved oppdrag		2 428	2 523
04	Leieinntekter m.m.		3 471	3 606
	Sum kap. 3341		5 899	6 129

Når det gjelder regnskapstall for 2001, vises det til Utdannings- og forskningsdepartementets budsjettproposisjon 2003.

Post 02 Inntekter ved oppdrag

Posten gjelder i første rekke inntekter i forbindelse med oppdrag for sykehjemsprestetjenesten i Oslo kommune og inntekter ved kurs og andre arrangementer, jf. kap. 341, post 21.

Post 04 Leieinntekter m.m.

Posten gjaldt tidligere innbetaling av husleie fra prester i kommunale presteboliger. Husleieinnbetalingen går nå til Opplysningsvesenets fond, som fra 2002 fikk finansieringsansvaret for de kommunale presteboligene. Under posten føres nå bl.a. refusjoner for utgifter til ulike typer samlinger, etterutdanningstiltak m.v. som bispedømmene arrangerer for prestene mot en mindre egenandel, jf. kap. 341, post 01.

Kap. 0342 Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 3342)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Driftsutgifter		31 643	34 250
	Sum kap. 0342		31 643	34 250

Kapitlet omfatter bevilgninger til Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider, som på statens vegne har ansvaret for det bygningsmessige vedlikeholdet av Nidarosdomen og for forvaltningen av Erkebispegården i Trondheim. Kapitlet omfatter også bevilgninger til vedlikehold av utenlandske krigsgraver i Norge, foruten lønn og driftsmidler til departementets rådgivende fagkonsulenter innen kirker og kirkegårder.

Når det gjelder regnskapstall for 2001, vises det til Utdannings- og forskningsdepartementets budsjettproposisjon for 2003.

Budsjettforslag 2003**Post 01 Driftsutgifter**

Utgiftene til antikvarisk vedlikehold av Nidaros domkirke og til forvaltning og drift av Erkebispegården dekkes fra posten. Det er Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR) som ivaretar disse oppgavene. Også utgiftene til vedlikehold av krigsgravene dekkes fra denne posten. Statens ansvar for vedlikeholdet av utenlandske krigsgraver i Norge følger av internasjonale konvensjoner. Som rådgivere for departementet i faglige spørsmål vedrørende kirkebygg og kirkegårder, er det tilsatt to fagkonsulenter som lønnes fra post 01. Fagkonsulentene gir dessuten råd og veiledning overfor kommuner, kirkelige fellesråd og andre.

Det antikvariske vedlikeholdet av Nidarosdomen skjer med grunnlag i den langsiktige restaureringsplanen som NDR har utarbeidet. Med bakgrunn i denne planen ble bevilgningen til NDR økt i 2001 og 2002. Koret ble vasket og hvitt innvendig i forbindelse med Prinsesse Märtha Louise's bryllup i Nidarosdomen 24. mai 2002. Samtidig ble det foretatt forbedringer av det elek-

triske anlegget og av belysningen i kirken. Utvendig restaurering av koret ble påbegynt i 2002. Bevilgningsforslaget for 2003 representerer en videreføring av bevilgningen fra 2002.

Departementet har fra tidligere tatt sikte på å opprette et styre for Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider. Utkast til vedtekter er nå på høring hos berørte instanser.

Under posten er innarbeidet 1 mill. kroner til kronregaliene. Kronregaliene har siden 1988 vært oppbevart i Nidaros domkirke. I sommersesongen har regaliene vært stilt ut for publikum. Regaliekommisjonen i Trondheim, som fører tilsyn med regaliene, har anbefalt at regaliene nå gjennomgår en omfattende konservering.

Posten kan overskrides mot tilsvarende merinntekter under kap. 3342, postene 01 og 04, jf. forslag til vedtak II.

Det foreligger planer for et nybygg i tilknytning til Nidarosdomen, på nordsiden av Vestfrontplassen. De bygninger som står der nå, ble tidligere benyttet som verksted for Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider. Nybygget er prosjektert som et servicebygg for besøkende til Nidarosdomen, men skal også inneholde nærverksted for NDR. Etter en gjennomgang av bruksbehovene og nødvendigheten av full kjellerutbygging, er kostnadsrammen for nybygget revidert og beregnet til 56,3 mill. kroner, inklusive usikkerhetsmarginer og utsmykking. Ca. 13 mill. kroner av kostnadsrammen gjelder arkeologiske utgravninger. Det er ikke satt av midler til byggeprosjektet i 2003.

Resultatmål for 2003

For Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider legger departementet til grunn følgende hovedmål og resultatmål i 2003:

Hovedmål	Resultatmål
1. Nidaros domkirke og Erkebispegården skal bevares, utvikles og formidles som levende kulturminner og kirkelige byggverk.	<p>1.1 Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider skal ivareta hovedmålet gjennom et planmessig vedlikehold av Nidarosdomen og Erkebispegården, basert på forskning og anerkjente konserveringsmetoder, og gjennom en effektiv organisasjon med høy faglig kompetanse.</p> <p>1.2 Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider skal forestå formidling av bygningenes historie.</p> <p>1.3 Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider skal videreutvikles som et nasjonalt kompetansesenter for restaurering av verneverdige bygninger i stein.</p>

Resultatrapport 2001

Gjenreisningen av Nidarosdomen ble påbegynt i 1869. I august 2001 ble selve gjenreisningen regnet som avsluttet. En langsiktig plan for det antikvariske vedlikeholdet forelå i 1998. Denne har tjent som referanse for senere arbeid. Restaureringen av koret i kirken har prioritet og det ble i 2001 montert utvendig stillas på søndre del av koret. Både på den utvendige fasaden og i et prøvelfelt innvendig ble det utført omfattende restaureringer, inklusive oppmåling, dokumentering og skadekartlegging. Demontering av stein ble også påbegynt.

Det ble i 2001 foretatt kartlegging av mulighetene for å gjenåpne steinbruddet på Kvikne, som har vært stengt siden midten av 1990-tallet. Spørsmålet om gjenåpning av steinbruddet på Kvikne er ennå ikke avklart.

Det er fra flere hold relativ stor etterspørsel etter håndverkskompetansen ved NDR, og NDR har i 2001 som tidligere år utført enkeltoppdrag på middelalderbygg over hele landet.

I 2001 ble det inngått avtale mellom NDR og Kirkelig felle råd i Trondheim om driften av Nidarosdomen. Avtalen trådte i kraft 1. mai 2001.

Besøktallet både i Nidarosdomen og Erkebispegården gikk noe ned i 2001 i forhold til året før. I 2001 var det 375 000 personer som besøkte kirken, som fortsatt er et av Norges største turistmål. Restaureringen fikk i 2001 støtte fra Norsk kulturfond til utvikling av et dramaprojekt for skolebarn. I vårsemesteret satte Museet i Erkebispegården fokus på Nidarosdomen som et levende gudshus i snart 1 000 år. Om høsten ble det holdt en rekke foredrag om restaureringshistorien.

Vedlikeholdet av de ca. 28 000 utenlandske krigsgravene i Norge er oftest regulert gjennom avtaler med de stedlige kirkegårdsmyndighetene. Departementet fører regelmessig tilsyn med krigsgravene, bl.a. gjennom inspeksjonsreiser. Flere inspeksjonsreiser over hele landet ble foretatt i 2001.

Kap. 3342 Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 0342)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2001	Saldert budsjett 2002	Forslag 2003
01	Ymse inntekter		6 269	7 600
04	Leieinntekter m.m.		2 676	1 700
	Sum kap. 3342		8 945	9 300

Når det gjelder regnskapstall for 2001, vises det til Utdannings- og forskningsdepartementets budsjettproposisjon 2003.

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder i hovedsak salgs- og billettinntekter og refusjon for oppgaver Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider utfører for andre, jf. kap. 342, post 01.

Post 04 Leieinntekter m.m.

Posten gjelder i hovedsak inntekter fra utleie i Erkebispegården, jf. kap. 342, post 01.

Opplysningsvesenets fond

Fra 1. januar 2002 dekkes statens utgifter til forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond i sin helhet av fondet, og ikke over statsbudsjettet under kap. 299, post 01 mot refusjon under kap. 3299, post 54. Når det gjelder regnskapstall for 2001 under ovennevnte kapitler og poster vises det til Utdannings- og forskningsdepartementets budsjettproposisjon for 2003.

Generelt

Opplysningsvesenets fond ble opprettet ved lov 20. august 1821, jf. Grunnloven § 16. Fondet består av den gjenværende del av "det Geistligheden beneficerede Gods" og av eiendommer og kapital som senere er kommet til. Opplysningsvesenets fond er et selvstendig rettssubjekt som selv eier eiendommene og kapitalen det består av, jf. lov 7. juni 1996 nr. 33 om Opplysningsvesenets fond. Den løpende forvaltningen av fondet ble fra 1. januar 2001 skilt ut fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og lagt til et eget forvaltningsorgan, som ledes av et styre oppnevnt av departementet. Avkastningen av fondet skal komme Den norske kirke til gode. En primær oppgave for fondet er å holde tjenestebolig for prestene i Den norske kirke.

Fondet er eier av skog- og jordbrukseiendommer, tomter, bygninger og pengekapital. Ved siste årsskifte var fondet eier av 600 eiendommer fordelt på 380 kommuner, med et samlet areal på ca. 1 mill. dekar. Ca. 30 000 dekar er dyrket mark og ca. 950 000 dekar er skog og utmark. Fondet eier ca. 12 000 festetomter og 460 presteboliger. Eiendommene hadde en beregnet markedsverdi på vel 2,8 mrd. pr. 31. desember 2001, mens markedsverdien av finanskapitalen var nær 1,5 mrd. kroner. Den beregnede markedsverdien av fondets eien-

delers var dermed 4,3 mrd. kroner pr. 31. desember 2001.

De sentrale retningslinjene for fondets forvaltning er nedfelt i ulike stortingsdokumenter, jf. særlig St.meld. nr. 64 (1984-85) Forvaltning av Opplysningsvesenets fonds eiendommer, og Innst. S. nr. 222 (1984-85), Ot.prp. nr. 68 (1995-96) Om lov om Opplysningsvesenets fond og Innst. O. nr. 45 (1995-96). I St.meld. nr. 14 (2000-2001) Børs og katedral – Om økonomien i Den norske kyrkja, jf. Innst. S. nr. 187 (2000-2001), ble det gitt en relativt bred presentasjon av fondet og dets forvaltning.

Opplysningsvesenets fond skal forvaltes på en forretningsmessig forsvarlig måte. Det kjøpes tjenester bl.a. innen finans-, eiendoms- og skogforvaltningen. I forvaltningen skal det tas hensyn til at en del av eiendommene tjener kirkelige formål. Sentrale hensyn ved forvaltningen er også de antikvariske og kulturhistoriske verdier som særlig presteboligene representerer. Forpaktingsbruk skal selges der forholdene ligger til rette for det. Finanskapitalen er i hovedsak plassert i norske og utenlandske verdipapirer. Målet er høy avkastning innenfor en balansert risiko. Det er fastsatt etiske retningslinjer for plasseringene.

Resultatrapport 2001 for Opplysningsvesenets fond

Pr. 31. desember 2001 var den bokførte verdien av finanskapitalen 1 470 mill. kroner. Markedsverdien var vel 10 mill. kroner høyere, dvs. 1 481 mill. kroner. Som følge av nedgangen i finansmarkedene i 2001, ble markedsverdien av finanskapitalen redusert med 132 mill. kroner i løpet av året.

Det følger av loven om fondet at fondets kapital ikke skal brukes opp eller gis bort. I tillegg til eiendommene, er det i dag fondets kapitalfond som utgjør den urørlige kapitalen. Den bokførte verdien av kapitalfondet var ca. 1 460 mill. kroner ved utgangen av 2001.

Det ble i 1999 for første gang foretatt en beregning av salgsverdien av fondets eiendommer. Verdien ble den gang beregnet til 2,4 mrd. kroner. Ved en ny verdivurdering av eiendommene pr. 31. desember 2001 er markedsverdien beregnet til 2,8 mrd. kroner. Av dette har skog, utmark og jordbruk en beregnet verdi på 720 mill. kroner, mens presteboligene har en beregnet verdi på nær 600 mill. kroner. Verdien av tomter og annen eiendom er beregnet til 1 500 mill. kroner. Eiendommens verdi er basert på estimer og har dermed en usikkerhet knyttet til seg.

I 2001 ble det solgt eiendommer for 55 mill. kroner. Som ledd i arbeidet med å få en bedre strukturering av fondets skog- og utmarksarealer,

ble det i 2001 kjøpt ca. 30 000 dekar skog. Konsepsjonsøknaden i forbindelse med kjøpet er ikke ferdigbehandlet (september 2002). For presteboligene var utgiftene til vedlikeholds- og investeringsformål 65,5 mill. kroner. Inntektene fra boligene (prestenes husleie) var vel 12 mill. kroner. Inntektene fra jordbruksrelatert virksomhet (forpaktning, jordleie og annen bygningsutleie) var i 2001 på 9,3 mill. kroner, mens utgiftene var 5,6 mill. kroner. En vesentlig del av eiendomsinntektene kommer fra festetomtene, som innbrakte ca. 27 mill. kroner i 2001. Resultatet fra skog- og utmarksforvaltningen var i 2001 på 2,3 mill. kroner, mot 1 mill. kroner året før.

De samlede administrasjonskostnadene var i 2001 på 43,9 mill. kroner. I beløpet inngikk driften av fondets forvaltningsorgan med vel 19 mill. kroner, som i 2001 ble utgiftsført over statsbudsjettets kap. 299, post 01. Kjøp av tjenester fra andre, bl.a. eiendoms- og finansforvaltere, utgjorde ca. 25 mill. kroner av administrasjonskostnadene.

Finansplasseringene ga i 2001 renteinntekter og aksjeutbytte med i alt 52 mill. kroner, mot 76 mill. kroner året før. Mens salg av verdipapirer ga gevinster på 177 mill. kroner i 2000, medførte salg av verdipapirer et tap i 2001 på 32,5 mill. kroner. Netto finansinntekter var 16 mill. kroner i 2001, mot 247 mill. kroner i 2000. Fra og med 2001 regnes gevinster ved salg av verdipapirer som avkastning. Forslag om dette ble fremmet i Ot.prp. nr. 90 (2000-2001), jf. Innst. O. nr. 97 (2000-2001). Tidligere ble gevinstene regnet som del av den urørlige kapitalen. Pr. 31. desember 2001 var det lånt ut 116 mill. kroner, som er en andel på nær 8 pst. av bokført finanskapital. Lånerenten var 4,5 pst. i 2001.

Årsresultatet for Opplysningsvesenets fond for 2001 var 51,5 mill. kroner, mot 271,8 mill. kroner året før. Resultatregnskapet for Opplysningsvesenets fond for 2000 og 2001 er inntatt nedenfor:

Tabell 10.44 Resultat for Opplysningsvesenets fond 2000 og 2001:

	(i 1 000 kr)	
	2001	2000
Salgsinntekt eiendom	54 992	37 970
Salgsinntekt	21 270	15 265
Annen driftsinntekt	61 766	57 212
Kalkulatorisk inntekt	21 445	19 200
Avskrivning på varige driftsmidler	-193	
Omstillingskostnader	-8 462	
Refusjon forvaltningsorganet	-19 189	-11 837
Annen driftskostnad	-96 293	-92 966
<i>Driftsresultat</i>	35 336	24 845
Kalkulatorisk renteinntekt	2 115	700
Renteinntekter og aksjeutbytte	52 142	75 805
Gevinster og tap verdipapirer	-32 450	177 222
Annen finanskostnad	-5 589	-5 954
Refusjon forvaltningsorganet	-96	-801
<i>Netto finansinntekter</i>	16 123	246 973
Årsresultat	51 458	271 817
Naturalutbytte Den norske kirke	23 560	19 900
Finansielt utbytte Den norske kirke	32 479	24 791
<i>Totalt utbytte Den norske kirke</i>	56 039	44 691
Avsetning av netto salgsinntekt eiendom til kapitalfondet	54 992	215 192
Bruk av disposisjonsfondet	-8 462	-2 441
Bruk av bufferfondet	-51 111	14 375
Sum disponert	51 458	271 817

Kilde: Opplysningsvesenets fonds årsrapport 2001.

Av årsresultatet for 2001 ble 56 mill. kroner disponert som direkte og indirekte tilskudd til Den norske kirke. Av dette var 32,5 mill. kroner tilskudd til felleskirkelige tiltak, herav 9 mill. kroner til tiltak i forbindelse med menighetsrådsvalget i 2001, jf. omtalen nedenfor og omtale under kap. 340. For å kompensere for nedgangen i finansinntektene, ble det av den frie egenkapitalen (buffer-

fond/disposisjonsfond) benyttet vel 59 mill. kroner. Den frie egenkapitalen ble dermed redusert fra nær 70 mill. kroner ved inngangen til 2001 til ca. 10 mill. kroner ved utgangen av året. Detaljert informasjon om fondets årsregnskap for 2001 er gitt i styrets årsrapport, som på vanlig måte er sendt Riksrevisjonen som reviderer fondets regnskap.

Utfordringer, strategier og mål

Som følge av den betydelige nedgangen i finansmarkedene i senere tid, er den finansielle situasjonen for Opplysningsvesenets fond i dag en annen enn for kort tid siden, jf. rapporteringen for 2001. For 2002 ventes at fondets verdipapirer vil få et betydelig verdifall. Pr. 30. juni 2002 var verdifallet 117 mill. kroner. På eiendomssiden ventes et bedre resultat enn i 2001. Det samme gjelder finansinntektene i form av renter og aksjeutbytte. Resultatet for fondet i 2001 medførte at store deler av den oppsparte frie egenkapitalen (bufferfond/disposisjonsfond) ble benyttet. Når det ikke korrigeres for verdifallet av fondets verdipapirer, ventes årsresultatet for fondet å bli bedre enn i 2001, men det vil også i 2002 kunne bli nødvendig å benytte deler av den frie egenkapitalen.

Fondets resultat for 2001 og forventet resultat for 2002 understreker betydningen av å inflasjonssikre finanskapitalen og nødvendigheten av å bygge opp et bufferfond av relativt betydelig størrelse når mulighetene for dette er til stede. Departementet viser i denne sammenhengen til Ot.prp. nr. 97 (2001-2002).

Det er et mål å omstrukturere deler av fondets eiendommer, særlig skogeiendommene, gjennom kjøp, salg og makeskifte, for å få mer driftseffektive enheter og bedre avkastning. Det forberedes salg av ca. 30 000 dekar skog i løpet av 2002. Omstrukturingsarbeidet har et perspektiv på tre til fire år. Det samlede skogarealet ventes redusert som følge av dette.

Det er til nå bestemt at 39 forpaktingsbruk skal beholdes i fondets eie med bakgrunn i de verdifulle kirke- og kulturhistoriske tradisjonene disse representerer. Salgvurderingen av de gjenværende 40 forpaktingsbrukene ventes avsluttet i 2003.

Ca. 750 festekontrakter oppreguleres årlig med grunnlag i den nye tomtefesteloven og lovens forskrifter. I de fleste tilfeller er den oppregulerte leien vesentlig høyere enn den tidligere leien. Det er fastsatt retningslinjer for fondets behandling av slike saker. Inntektene fra festeavgiftene ventes å øke i årene framover. Det ventes en stabil eller økende innløsningstakt for festetomtene.

Flere av fondets eiendommer har potensiale for verdiøkning gjennom eiendomsutvikling. Ca. 40 eiendomsutviklingsprosjekter er igangsatt og det forventes økte inntekter gjennom slike eiendomsutviklingsprosjekter i årene framover.

Ved forvaltningen av fondets landsbrukseiendommer står miljøhensyn sentralt. Foruten miljøtiltak i jordbruket, skal det for skogene legges vekt på en miljømessig forsvarlig forvaltning. Alle fon-

dets skogeiendommer ble i løpet av 2001 miljøsertifisert, og det pågår arbeid med å registrere og sikre særlige miljøverdier på fondets skogareal.

En hovedoppgave for fondet er å holde presteboliger. Boligene skal ha en nøktern, men tilfredsstillende standard. Fondet fikk fra 2002 finansieringsansvaret også for de kommunale presteboligene, jf. St.prp. nr. 1 (2001-2002).

På fondets eiendommer er det ca. 350 fredede bygninger, hvorav 115 er presteboliger. Det er et mål at de kulturverdier bygningene og eiendommene representerer, skal holdes i hevd. Utfordringene i denne sammenheng er dels av bygningsfaglig karakter, dels av økonomisk karakter, da vedlikeholdet av fredede og antikvarisk verdifulle bygninger er særlig kostnadskrevende. Ved restaurering av bygninger er det et nært samarbeid med bl.a. Riksantikvaren, lokale vernemyndigheter og historielag.

Spørsmålet om et utvidet salg av fondets eiendommer vil bli utredet i tiden framover, jf. Ot.prp. nr. 97 (2001-2002) der spørsmålet er særskilt omtalt.

Tilskuddet til felleskirkelige tiltak

Tilskuddet fra Opplysningsvesenets fond til felleskirkelige tiltak disponeres i hovedsak av Kirkerådet etter retningslinjer gitt av Kirkemøtet. I 2001 ble det gitt et tilskudd på i alt 32,5 mill. kroner til felleskirkelige tiltak. Av beløpet ble 9 mill. kroner benyttet til tiltak for økt valgdeltakelse under menighetsrådvalget, bl.a. til gjennomføring av kurs, til utarbeiding/utdeling av valgkort og til merutgifter i ca. 100 menigheter der det ble gjort forsøk med menighetsrådvalg samme dag som stortingsvalget. Det vises til resultatrapporten for 2001 under kap. 340.

Av midlene til felleskirkelige tiltak ble videre 3,5 mill. kroner gitt som tilskudd til Stiftelsen Kirkeforskning (KIFO). Fra 2002 gis det ordinært statstilskudd til KIFO. Tilskuddet til felleskirkelige tiltak i 2001 ble ellers benyttet til tiltak innen satsingsområder som Kirkemøtet tidligere har gjort vedtak om, i hovedsak tiltak rettet mot barn og unge og prosjekter innen kirkens diakoni. Ca. 40 pst. av tilskuddet ble tildelt bispedømmene til regionale eller lokale prosjekter og ca. 35 pst. til landsomfattende tiltak og prosjekter i regi av bl.a. frivillige kristelige organisasjoner. Resterende beløp ble i hovedsak disponert til samarbeidstiltak mellom søsterkirker og til prosjekter i regi av Kirkerådet.

Tilskuddet til økumeniske organisasjoner, som i hovedsak er kontingenter for Den norske kirkes medlemskap i ulike økumeniske organisasjoner,

bl.a. Kirkenes Verdensråd og Det Lutherske Verdensforbund, har fra 2001 vært dekket av tilskuddet til felleskirkelige tiltak. I 2001 ble det utgiftsført 3 mill. kroner til økumeniske organisasjoner.

Tilskuddet til felleskirkelige tiltak har nylig vært evaluert av Statskonsult, som har vurdert tilskuddsordningen ut fra målsettinger, resultatoppnåelse, effekter og administrative kostnader. Slik evaluering ble bl.a. varslet i St.meld. nr. 14 (2000-2001). Evalueringsrapporten fra Statskonsult gir et godt grunnlag for en samlet gjennomgang av tilskuddsordningen med sikte på eventuelle endrin-

ger. Departementet har bedt Kirkerådet foreta en slik gjennomgang.

Tilskuddet til felleskirkelige tiltak i 2003 er budsjettert med 25,5 mill. kroner. Dette er samme beløp som i 2002. Som tidligere år skal tilskuddet bl.a. dekke kontingenter til Den norske kirkes deltakelse i økumeniske organisasjoner. I 2003 skal det avholdes generalforsamling i Det Lutherske Verdensforbund. Det vil påløpe ekstrautgifter for Den norske kirke i forbindelse med generalforsamlingen, både i form av særskilt bidrag til generalforsamlingen og i form av reise- og oppholdsutgifter for norske delegater. Disse utgiftene må på vanlig måte dekkes av tilskuddet til felleskirkelige tiltak.

Kultur- og kirke departementet

tilrår:

1. I St.prp. nr. 1 om statsbudsjettet for år 2003 føres opp de summene som er nevnt i et framlagt forslag:

a. Sum utgifter under kap 300-342	kr	5 329 177 000
b. Sum inntekter under kap 3300-3342	kr	1 669 018 000

Forslag til vedtak om bevilgning for budsjetterminen 2003, kapitlene 300-342, 3300-3342

I Utgifter:

Kap.	Post	Kr	Kr
Administrasjon m.m.			
0300	Kultur- og kirke departementet		
	01 Driftsutgifter	90 004 000	90 004 000
0305	Lotteritilsynet		
	01 Driftsutgifter	55 765 000	55 765 000
0310	Tilskudd til trossamfunn m.m. og private kirkebygg		
	70 Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	98 222 000	
	75 Tilskudd til private kirkebygg	5 000 000	
	76 Tilskudd til råd for tro og livssyn	2 895 000	106 117 000
	Sum Administrasjon m.m.		251 886 000
Kulturformål			
0320	Allmenne kulturformål		
	01 Driftsutgifter	36 367 000	
	50 Norsk kulturfond	237 282 000	
	51 Fond for lyd og bilde	25 000 000	
	52 Norges forskningsråd	2 048 000	
	53 Samiske kulturformål	30 244 000	
	60 Lokale og regionale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	8 000 000	
	73 Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	61 924 000	
	74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, <i>kan overføres</i>	105 918 000	
	75 Kulturprogram, <i>kan overføres</i>	6 879 000	
	76 Hundreårsmarkeringen 1905-2005, <i>kan overføres</i>	23 500 000	
	78 Ymse faste tiltak	20 462 000	
	79 Til disposisjon	7 000 000	
	80 Tilskuddsordning for frivillig virksomhet	15 075 000	
	81 Kulturell skolesekk, <i>kan overføres</i>	12 780 000	592 479 000

Kap.	Post	Kr	Kr
0321	Kunstnerformål		
	01 Driftsutgifter	11 980 000	
	72 Stipend basert på gjennomført utdanning, <i>overslagsbevilgning</i>	11 117 000	
	73 Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	87 986 000	
	74 Garantiinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	82 537 000	
	75 Vederlagsordninger	92 671 000	286 291 000
0322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom		
	01 Driftsutgifter	113 430 000	
	21 Store utstillinger	1 207 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 510 000	
	50 Utsmykking av offentlige bygg	7 273 000	
	72 Knutepunktinstitusjoner	30 651 000	
	73 Nasjonalmuseet for kunst	6 156 000	
	75 Offentlig rom, arkitektur og design	18 021 000	
	78 Ymse faste tiltak	42 108 000	231 356 000
0323	Musikkformål		
	01 Driftsutgifter	109 489 000	
	70 Nasjonale institusjoner	145 925 000	
	71 Region-/landsdelsinstitusjoner	95 352 000	
	72 Knutepunktinstitusjoner	21 091 000	
	74 Landsdelsmusikere i Nord-Norge	13 116 000	
	78 Ymse faste tiltak	21 336 000	406 309 000
0324	Teater- og operaformål		
	01 Driftsutgifter	85 696 000	
	70 Nasjonale institusjoner	494 417 000	
	71 Region-/landsdelsinstitusjoner	182 260 000	
	73 Region- og distriktsopera	15 948 000	
	78 Ymse faste tiltak	27 070 000	
	90 Kjøp av aksjer	50 000	805 441 000
0325	Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer		
	01 Driftsutgifter	50 288 000	
	73 Prosjekt- og utviklingstiltak	13 762 000	64 050 000

Kap.	Post	Kr	Kr
0326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål		
	01 Driftsutgifter	224 718 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	8 354 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	17 522 000	
	73 Noregs Mållag	1 457 000	
	74 Det Norske Samlaget	6 596 000	
	75 Språkteknologi, Norsk Ordbok m.v.	7 684 000	
	78 Ymse faste tiltak	60 410 000	326 741 000
0328	Museums- og andre kulturvernformål		
	01 Driftsutgifter	31 332 000	
	21 Arkeologiske og andre oppdrag	14 090 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 852 000	
	60 Tilskuddsordning for museer	150 531 000	
	70 Nasjonale institusjoner	163 512 000	
	72 Knutepunktinstitusjoner	19 089 000	
	73 Museumsreformen	42 080 000	
	78 Ymse faste tiltak	35 318 000	458 804 000
0329	Arkivformål		
	01 Driftsutgifter	159 078 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	5 715 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 898 000	
	78 Ymse faste tiltak	4 105 000	172 796 000
	Sum Kulturformål		3 344 267 000
Film- og medieformål			
0334	Film- og medieformål		
	01 Driftsutgifter	111 573 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	3 232 000	
	50 Norsk filmfond, <i>kan nyttes under post 71</i>	234 121 000	
	71 Filmtiltak m.m., <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under post 50</i>	21 355 000	
	72 Knutepunktinstitusjoner	5 783 000	
	75 Medieprogram, <i>kan overføres</i>	10 000 000	

Kap.	Post	Kr	Kr	
	78	Ymse faste tiltak	20 443 000	
	79	Til disposisjon	1 315 000	407 822 000
0335		Pressestøtte		
	52	Norges forskningsråd	1 600 000	
	71	Produksjonstilskudd	239 346 000	
	73	Anvendt medieforskning og etterutdanning	15 269 000	
	75	Tilskudd til samiske aviser	11 236 000	
	76	Tilskudd til ymse publikasjoner	29 550 000	
	77	Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark	1 560 000	298 561 000
0336		Informasjonsberedskap-kringkasting		
	70	Informasjonsberedskap	2 799 000	2 799 000
		Sum Film- og medieformål		709 182 000
Den norske kirke				
0340		Kirkelig administrasjon		
	01	Driftsutgifter	112 487 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	3 365 000	
	71	Tilskudd til kirkelige formål	138 875 000	
	72	Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene	100 000 000	
	73	Tilskudd til virksomheten ved Nidaros domkirke	3 000 000	
	74	Tilskudd til Oslo domkirke	1 000 000	
	79	Til disposisjon, <i>kan overføres</i>	5 750 000	364 477 000
0341		Presteskapet		
	01	Driftsutgifter	622 592 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 523 000	625 115 000
0342		Nidaros domkirke m.m.		
	01	Driftsutgifter	34 250 000	34 250 000
		Sum Den norske kirke		1 023 842 000
		Sum departementets utgifter		5 329 177 000

Inntekter

Kap.	Post	Kr	Kr
3300	Kultur- og kirkedepartementet		
	01 Ymse inntekter	52 000	52 000
3305	Inntekter fra spill og lotterier		
	01 Spilleoverskudd fra Norsk Tipping AS	1 500 040 000	
	02 Gebyr	46 200 000	
	03 Refusjon	9 565 000	1 555 805 000
3320	Allmenne kulturformål		
	01 Ymse inntekter	260 000	260 000
3322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom		
	01 Ymse inntekter	4 779 000	
	21 Inntekter fra store utstillinger	1 207 000	5 986 000
3323	Musikkformål		
	01 Inntekter ved Rikskonsertene	15 983 000	15 983 000
3324	Teater- og operaformål		
	01 Inntekter ved Riksteatret	8 000 000	8 000 000
3325	Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer		
	01 Ymse inntekter	740 000	740 000
3326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål		
	01 Ymse inntekter	4 228 000	
	02 Inntekter ved oppdrag	8 354 000	12 582 000
3328	Museums- og andre kulturvernformål		
	01 Ymse inntekter	1 388 000	
	02 Inntekter ved oppdrag	14 090 000	15 478 000
3329	Arkivformål		
	01 Ymse inntekter	1 247 000	
	02 Inntekter ved oppdrag	5 715 000	6 962 000
3334	Film- og medieformål		
	01 Ymse inntekter	10 195 000	
	02 Inntekter ved oppdrag	3 232 000	
	70 Gebyr	11 000 000	24 427 000

Kap.	Post		Kr	Kr
3340	Kirkelig administrasjon			
	01	Ymse inntekter	1 592 000	
	02	Inntekter ved oppdrag	3 365 000	
	03	Refusjoner	2 357 000	7 314 000
3341	Presteskapet			
	02	Inntekter ved oppdrag	2 523 000	
	04	Leieinntekter m.m.	3 606 000	6 129 000
3342	Nidaros domkirke m.m.			
	01	Ymse inntekter	7 600 000	
	04	Leieinntekter m.m.	1 700 000	9 300 000
		Sum departementets inntekter		1 669 018 000

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II
Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kultur- og kirkedepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 300, post 01	kap. 3300, post 01
kap. 305, post 01	kap. 3305, postene 02 og 03
kap. 320, post 01	kap. 3320, postene 01 og 03
kap. 322, post 01	kap. 3322, post 01
kap. 322, post 21	kap. 3322, post 02
kap. 323, post 01	kap. 3323, post 01
kap. 324, post 01	kap. 3324, post 01
kap. 325, post 01	kap. 3325, post 01
kap. 326, post 01	kap. 3326, post 01
kap. 326, post 21	kap. 3326, post 02
kap. 328, post 01	kap. 3328, post 01
kap. 328, post 21	kap. 3328, post 02
kap. 329, post 01	kap. 3329, post 01
kap. 329, post 21	kap. 3329, post 02
kap. 334, post 01	kap. 3334, post 01
kap. 334, post 21	kap. 3334, post 02
kap. 340, post 01	kap. 3340, postene 01 og 03
kap. 340, post 21	kap. 3340, post 02
kap. 341, post 01	kap. 3341, post 04
kap. 341, post 21	kap. 3341, post 02
kap. 342, post 01	kap. 3342, postene 01 og 04

*Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger*III
Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kultur- og kirke departementet i 2003 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
320		Allmenne kulturformål	
	73	Nasjonale kulturbygg	112,9 mill. kroner
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	
	50	Utsmykking av offentlige bygg	8,3 mill. kroner

IV

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan inngå avtaler om forsikringsansvar i forbindelse med utenlandske utstillinger innenfor en samlet ramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 750 mill. kroner.

70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom, kap. 323 Musikkformål og kap. 334 Film- og medieformål.

3. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de øvrige knutepunktinstitusjonene fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 60 pst. på staten og 40 pst. på regionen, jf. kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom, kap. 323 Musikkformål og kap. 328 Museums- og andre kulturvernformål.

Andre fullmakter

V

Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd

Stortinget fastsetter følgende fordelingsnøkler for 2003:

1. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til region-/landsdelsinstitusjoner fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 323 Musikkformål og kap. 324 Teater- og operaformål.
2. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de nordnorske knutepunktinstitusjonene med unntak av Nordnorsk Kunstmuseum, fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med

VI

Fastsetting av gebyrer og avgifter m.m.

Stortinget samtykker i at for 2003 skal:

1. gebyret for merking av hver kopi av et videogram for utleie eller salg være kr 1,20. Kultur- og kirke departementet kan sette ned eller frita for gebyr i visse tilfelle.
2. avgiften pr. videogram for omsetning i næring til Norsk kino- og filmfond være kr 3,50.
3. kringkastingsavgiften for fjernsynsmottakere være kr 1 850. Tilleggsavgiften ved forsinket betaling av kringkastingsavgiften og når melding ikke blir gitt etter reglene i lov av 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting § 8-1 andre ledd, skal være 15 pst. av kringkastingsavgiften.

Vedlegg 1**Oversikt over tiltak det foreslås midler til i 2003 under kap. 320, post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd og hvilke beløp det ble avsatt til disse i 2002**

Tiltak	(i 1 000 kr)
Tiltak	Tilskudd 2002
Allmenne kulturformål:	
Center for Afrikansk Kulturformidling	987
Du Store Verden!	1 300
Internasjonalt kultursenter og museum	3 029
Kulturkirken Jakob	1)
Kulturtiltak på Svalbard	123
Nordland Akademi for Kunst og Kultur, Melbu	930
Norges Døveforbund, kulturarbeid	629
Norske Kirkeakademiers Fellestråd	1 367
Ungdommens Kulturmønstring	2 964
Til disposisjon	146
Billedkunst og kunsthåndverk:	
Atelier Nord	2 050
Musikk:	
Tilskudd til landsomfattende musikkorganisasjoner	14 229
Tilskudd til lokale konsertinitiativ	5 675
Turne-, transport- og festivalstøtteordningen	4 117
Dronning Sonjas Internasjonale Musikkonkurrans og Prinsesse Astrids Musikkpris	1 762
Musikk og ungdom	497
Musikkverkstedordningen	11 250
Norges Ungdomskor	292
Norgesnett	5 554
Norsk Folkemusikk- og danselag	1 511
Norsk Jazzarkiv	728
Vestnorsk Jazzsenter	1 400
Midtnorsk Jazzsenter	1 400
Østnorsk Jazzsenter, inkl. 0,5 mill. kroner til "Blå"	1 900

(i 1 000 kr)

Tiltak	Tilskudd 2002
Sørnorsk Jazzsenter	500
Nordlysfestivalen – utvikle driftsgrunnlag i samspill med reiselivsnæringen	700
Samspill	500
Stiftelsen Cosmopolite	850
Norsk musikkinformasjon	7 469
Norsk Ungdomssymfoniorkester (tidl. Norsk MusikkSkoleorkester)	279
NOTAM	1 688
Ny Musikk	2 811
Ole Bull Akademiet	2 403
Ungdommens pianomesterskap	70
Norsk Visearkiv	668
Hell Bluesfestival	500
Magma 2002	400
Scenekunst:	
Nordic Black Theatre	2 214
Grenland Friteater	500
Porsgrunn Internasjonale Teaterfestival	308
Marked for scenekunst, Sandefjord	154
Buskerud Teater (tidl. Buskerud Teaterverksted)	639
Danse- og teatersentrum	1 740
Det Åpne Teater	3 319
Figurteatret i Nordland	4 074
Landsforbundet Teatrets Venner	272
Nord-Trøndelag Teater	2 045
Norsk Barne- og Ungdomsteaterforum/ASSITEJ	335
ASSITEJs barne- og ungdomsfestival	77
ASSITEJs internasjonale generalsekretariat	103
Norsk Revyfaglig Senter	1 367
Østfold Teaterverksted	713
Scenehuset i Oslo, husleie	379
Sum:	100 917

¹⁾ Det foreslås et tilskudd i 2003 på 1 mill. kroner.

Vedlegg 2**Oversikt over tiltak det foreslås midler til i 2003 under
78-postene og hvilke beløp som ble avsatt til disse i 2002**

(i 1 000 kr)

Tiltak	Tilskudd 2002
Kap. 320 Allmenne kulturformål:	
Akershus Festning for kunst og kultur	75
Fellesrådet for kunstfagene i skolen	2 939
Folkeakademienes Landsforbund	5 456
Foreningen Norden	3 034
Forum for Kultur & Næringsliv	300
Fransk-norsk kultursamarbeid	500
Landsrådet for norske barne- og ungdomsorganisasjoner	2 014
Nordisk informasjonskontor i Nord-Norge	530
Nordisk informasjonskontor i Sør-Norge	192
Nordnorsk kulturråd	2 349
Norsk Ballettforbunds internasjonale arbeid	40
Norsk kulturforum	345
Norsk-islandsk kultursamarbeid	1 051
Stellaris	478
Stiftelsen 3.14	167
Stiftelsen Militærhospitalet	80
Sum:	19 550
Kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom:	
Forbundet Frie Fotografer (FFF)	739
Galleri Bomuldsfabriken	878
Grafikernes utstillingsservice	954
Henie-Onstad Kunstsenter	4 416
Kunst i Skolen	848
Kunstnernes Informasjonskontor (KIK)	870
Kunstnernes Hus	5 040

(i 1 000 kr)

Tiltak	Tilskudd 2002
Landsforeningen Norske Malere (LNM)	747
Momentum	500
Nordisk kunstnarsenter Dalsåsen	783
Norsk Billedhoggerforenings Skulpturkontor	938
Norske Kunstforeningers Landsforbund (NKLf)	2 807
Norske Kunsthåndverkere	5 102
Norske Tekstilkunstnere	620
RAM Galleri	1 000
Samorg. for kunstformidl. i Nord-Norge (SKINN)	697
Selskapet Kunst på Arbeidsplassen	604
OCA – Office for Contemporary Art, Norway	3 600
Sogn og Fjordane kunstmuseum	1 200
Statens Kunstutstilling, Norske Billedkunstnere (NBK)	2 691
Stiftelsen Barnas Historie, Kunst og Kultur	2 743
Tegnerforbundet	811
Unge Kunstneres Samfund (UKS)	1 470
Sum:	40 058
Kap. 323 Musikkformål:	
Arne Nordheim-prisen	100
Dissimilis	370
Komponistforeningen – tilskudd trykking noter	224
Norges musikkhøgskole – praktikantplasser	756
Norsk Jazzforum	7 147
Norsk musikkråd – drift	1 600
Rådet for folkemusikk og folkedans	4 217
Trondheim internasjonale kammermusikkonkurranser	400
Turnestøtte, Den Norske Opera og symfoniorkestrene	2 246
ULTIMA	3 000
Sum:	20 060

(i 1 000 kr)

Tiltak	Tilskudd 2002
Kap. 324 Teater- og operaformål:	
Bergen Internasjonale Teater	879
Black Box Teater	839
Brageteatret	2 385
Døvetolking av teaterforestillinger	280
Gratis daglig trening	839
IATA, Internasjonal amatørteaterorganisasjon	60
Nettverk for scenekunst	500
Norsk amatørteaterråd	6 548
Norsk Dramatikkfestival	396
Norsk forening for figurteater/Unima Norge	334
Norsk Scenekunstbruk	2 392
Oslo Danseensemble	1 000
Per Gynt Stemnet	218
Senter for dansekunst	1 790
Tegnspråkteateret	6 699
Vestlandske Teatersentrum	895
Sum:	26 054
Kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål:	
Agenda X	400
Foreningen lles	822
Bibliotekteneste for innvandrere og flyktninger	3 779
Bibliotekteneste i fengsel	4 470
Bibliotekteneste i statlige helseinstitusjoner	1 542
Bibliotekteneste på Svalbard	137
Bjørnsonfestivalen	450
Døves tidsskrift	231
Finsk bibliotekteneste	278
Forfatterforeningen (ytringsfrihetspris)	100
Formidling av spesiallitteratur	1 622
Elektronisk kommunikasjon/databaser/frakttilskudd	343
Ibsensatsingen	1 841

(i 1 000 kr)

Tiltak	Tilskudd 2002
Innsamling av stedsnavn i Nordland	113
KKDs premiering av barne- og ungdomsbøker	208
MUNIN, Kontoret for norsk faglitteratur i utlandet	949
NORLA, Kontoret for norsk litteratur i utlandet	3 566
Kristelig pressekontor	308
Kristent arbeid blant blinde	887
Landsforbundet for kombinert syns- og hørselshemmede/døvblinde	59
Landssamanslutninga av nynorsk kommunar	351
Litteraturkonferanse ytringsfrihet	60
Lyd- og videoboktiltak	564
Mobil bibliotekjeneste	1 500
Nordisk råds litteraturpris	101
Nord-Sør-biblioteket	338
Norsk Barnebokforum	57
Norsk Barnebokinstitut	3 919
Norsk biografisk leksikon	1 122
Norsk Forfattersentrum	6 366
Nynorsk pressekontor	3 180
Offentlig utvalg for blindeskrift	527
Petter Dass Dagene/Hamsun Dagene	91
Punktskriftrykkeriet i Bergen	3 449
Riksmålsforbundet	215
Stadnamntenesta	2 369
Stipend for bibliotekarar	126
Tiltak for døvblinde (Foreningen Norges døvblinde)	3 384
Vestlandske Blindeforbund	208
Videogram for døve	4 546
Sum:	54 578

(i 1 000 kr)

Tiltak	Tilskudd 2002
Kap. 328 Museums- og andre kulturverntiltak:	
Jugendstilsenteret i Ålesund	3 190
Kvæntunet - senter for kvensk språk og kultur	804
Norges Husflidslag	7 926
Teknisk-vitenskapelig dokumentasjonssenter for musikkinstrumenter	323
Norges museumsforbund, inkl. Museum of the year Award	1 010
Tidsskriftet Museumsnytt	546
Norsk ICOM	150
Kulturvernets fellesorganisasjon	218
Norsk Folkeminnelag	59
Stiftelsen Skoleskipet Christian Radich	3 278
Stiftelsen Seilskipet Statsraad Lehmkuhl	3 737
Stiftelsen Fullriggeren Sørlandet	2 950
Norsk etnologisk granskning	1 210
Landslaget for lokalhistorie	250
Landslaget for lokalhistorie i skolen	59
Nordisk museumsfestival, AmS	200
Den europeiske kulturminnedagen, Korg	240
Emanuel Vigelands museum	106
Tilskuddsordningen sikringstiltak ved museene	5 541
Kjøp av studieplasser ved konservatorskoler i utlandet	100
Kulturhistoriske film- og videoopptak	563
Årets norske museum	40
Utdannings- og reisestipend	205
Datatjeneste for kunst og kulturhistoriske museer	800
Ymse prosjekttilskudd	488
Sum:	33 993
Kap. 329 Arkivformål:	
Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek	3 505
Landslaget for lokal- og privatarkiv	166
Stiftelsen ASTA	280
Sum:	3 951

(i 1 000 kr)

Tiltak	Tilskudd 2002
Kap. 334 Film- og medieformål:	
Sikker bruk av internett	650
Nordisk film og TV-fond	4 700
Tiltak mot vold i bildemediene	2 000
Deltakelse i internasjonalt arbeid på filmområdet	2 700
Opphavsrett	500
Ulike film- og medietiltak, bl.a. kortfilmvederlag, Den norske mediefestivalen, import av film og ulike filmkulturelle tiltak	9 270
Sum:	19 820

Vedlegg 3**Omtale av ledernes ansettelsesvilkår i heleide statlige foretak**

Nedenfor redegjøres det for daglig leders ansettelsesvilkår i de heleide statlige foretak som ligger under Kultur- og kirke departementet. Med heleid statlig foretak forstås her aksjeselskap eid av staten ved Kultur- og kirke departementet. Med

den forutsetning som er nevnt ovenfor, gis det opplysninger om daglig leders ansettelsesvilkår i Hundreårsmarkeringen – Norge 2005 AS, Nationaltheatret AS, Norsk Tipping AS og NRK AS.

Hundreårsmarkeringen – Norge 2005 AS – administrerende direktør Jan Erik Raanes

Årslønn	kr 650 000
Lønn i oppsigelsestiden	3 måneder.
Spesielle vilkår	Fri avis.
Pensjon	Ordinær pensjonsordning i Statens pensjonskasse.

Nationaltheatret AS – teatersjef Eirik Stubø

Årslønn.	kr 850 000 Inkluderer arbeid som instruktør for inntil 2 oppsetninger ved eget teater pr. år. Full opptjening etter 30 år.
Lønn i oppsigelsestiden	Opptjening av 3 måneders etterlønn pr. år begrenset oppad til 12 måneder. Etterlønn utbetales ikke ved overgang til annet lønnet arbeid eller hvis avgangen skyldes forhold som teatersjefen selv er ansvarlig for.
Spesielle vilkår	Fri telefon og avis.
Pensjon	Pensjonsordning i Gjensidige NOR.

Norsk Tipping AS – administrerende direktør Reidar Nordby jr.

Årslønn	kr 840 000
Lønn i oppsigelsestiden	3 måneder. Ved eventuell oppsigelse fra arbeidsgiver gjelder regler om lengre oppsigelsestid som følge av alder og tjenestested i henhold til arbeidsmiljøloven.
Spesielle vilkår	Fri bil og telefon. Livsforsikringsavtale i Storebrand som fordelsbeskattes.
Pensjon	Ordinær pensjonsordning i Statens pensjonskasse.

NRK AS – kringkastingssjef John G. Bernander

Årslønn	kr 1 950 000
Lønn i oppsigelsestiden	1 år ved fratredelse etter kontrakttidens utløp eller etter minimum tre års ansettelsestid og 6 måneder ved fratredelse før kontrakttidens utløp.
Spesielle vilkår	Fri bil, pendlergodtgjøring etter Skattedirektoratets satser og dekning av reiseutgifter mellom hjem og arbeidssted.
Pensjon	Pensjonsordning som innebærer pensjon fra fylte 60 år og full opptjening etter 30 år.
